
Alacahanlı Fahimî

***Babam, Karguluların Durmuş'un aziz hatırasına,
Kaynar Hoca'nın talebesi Anacığımın dualarıyla...***

ALACAĞANLI FAHİMİ

**HAYATI-EDEBİ ŞAHİİYETİ
VE
DİVÂNİ**

Prof. Dr. İsmet ÇETİN

Sivas 2010

İÇİNDEKİLER

SÖZ BAŞI	IX
I. BÖLÜM	1
FAHİMÎ'NİN HAYATI	1
HAYATI.....	3
a. Ailesi:	3
b. Adı, Mahlası, Lakabı:	5
c. Öğrenimi:.....	6
d. Tarikatı:	9
e. Ölümü:	18
f. Hakkında Anlatılanlar:	19
II. BÖLÜM.....	21
EDEBÎ ŞAHSİYETİ.....	21
A. Fahimî ve Şiirlerinin Fikrî Yapısı -Kaynağı:.....	23
B. Fahimî'nin Şiirlerinde Zihniyet Dünyası:	26
C. Fahimî-Şiirleri ve Gelenek İçindeki Yeri:	30
D. Dil ve Üslûp Özellikleri:	34
1. Şiirlerin Tematik Yapısı:	34
2. Şiirlerin Yapı Özellikleri:.....	38
3. Vezin:	40
4. Kafiye ve Redif:	42
5. Edebî Sanatlar:	43
6. Söz Varlığı:.....	47
7. Kalıplaşmış İfadeler(Atalarsözü-Deyim):	50
8. Anlatım Tarzı:	51
E. Fahimî Divânı'nda Dinî ve Tasavvufî Unsurlar:	57
1.Kelime-i Şehâdet/ Kelime-i Tevhid:	57
2. Tanrı:	58
3.Peygamberler:.....	60
a. Hz. Muhammed:	60
b. Yûsuf:	63
c. Süleymân:	63
d. İbrâhim:	63
4. Melekler:	64
5. Kitaplar:.....	65
6. Kaza-Kader:.....	66
7. Ahiret:.....	67
8. Kıyâmet:	67
F. İbâdetile İlgili Unsurlar:	68
G. Âyet ve Hadisler:	70
H. Gönül:	72
I. Aşk:	74
I. Ârif:.....	75
J. Derviş:.....	76
K. Şeyh-Pîr:	77
L. Dünyâ:.....	79

M. Küfr:.....	81
N. Şahıs Kadrosu:.....	81
1. Dört Halife/ Çehar-ı yâr-ı güzîn:	81
2. On İki İmâm:	84
3. Tarikat Uluları:	86
4. Devlet Adamları:	87
a.Pâdişahlar:	88
b. Atatürk:.....	89
c. İsmet İnönü:.....	90
d. Yöneticiler:.....	90
5. Diğer Şahıslar:.....	92
DİVÂN-I ABDURRAHİM FAHİMÎ BABA	95
MÜSEDDES	243
MUHAMMES	244
MURABBA.....	270
HECELİ ŞİİRLER.....	277
Yedi Heceliler.....	277
Sekiz Heceliler	282
Onbir Heceliler	293
Ondört Heceli	315
EKSİK ŞİİRLER	317
SÖZLÜK	319
KAYNAKÇA	331
DİZİN	3335
EKLER.....	339

SÖZ BAŞI

Türkiye sahası Türk edebiyatından bahsederken, dönemler ve dönemlerin zihniyetlerinden hareketle edebî gelenek içinde Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatı, Divan Edebiyatı, Âşık Tarzı Türk Edebiyatı, Batılılaşma Dönemi Türk Edebiyatı ile Anonim Türk Edebiyatı (Halk Edebiyatı) ayırımından mutlaka söz edilmektedir. Bu edebî gelenekler, dönem ve dönemin zihniyeti ile edebî eserin yaratıldığı dönemdeki kültürel yapı tarafından belirlenir.

Edebî gelenek, milletin tarih içinde yaşadığı dönemlerden edindiği tecrübe ve bilgilerin; bu tecrübe ve bilgilerle elde ettiği kültürel unsurların sonraki dönemlere aktarılması, geçmişle yaşanan zaman ve gelecek arasında bağların oluşturulma hâlidir. İçinde yaşanan zaman diliminden önceki bir zamandan günümüze kadar gelen bir eserin okuyucu bulması, günümüz edebî ürünlerinin geçmişten aldıkları unsurlar ile yeniden şekillenmesi, bu geleneksel yapının olmasındandır. Zira edebî ürünleri gelenekten ayrı düşünmek mümkün değildir.

Tasavvufî Türk Edebiyatı alanında Ahmed Yesevî'den başlayan edebî gelenek, Yunûs Emre, Kaygusuz Abdal, Niyazî Mısırî, Pir Sultan Abdal gibi abide şahsiyetler ve bunların eserleriyle yaşamaktadır. Bir yandan içinde yaşadığı toplumun kabuller dünyasından alınan unsurlarla bilgi dağarcığını dolduran sanatkar, bir yandan da o toplum kurallarının benimsediği ahlak kuralları ve bilgi kanallarından aldıklarıyla da kendini zenginleştirmek, bununla çevresini zenginleştirmek endişesi duymaktadır. Geleneğin icabı olan bu şuurlu, yüzyılımızın başında Fahimî'de de mutlak var olan bir unsurdur.

Yüzyıllarca süren bir devletin yok olmaya, bunun yerine yeni bir devletin kurulmaya başlandığı süreci yaşayan Fahimî, bir yandan kendinden önce yaşayanlardan aldığı bilgi ve tecrübe birikimini, bir yandan yaşadığı dönemin zevklerini, kabullerini, redlerini, hayat tarzını, eğitim ve bilim anlayışı ile toplumun kendi içindeki ilişkilerini yaşamaktadır. Bu yaşananlar Fahimî'nin zihniyet dünyasını belirler ve şiirlerine yansır. Fahimî'nin zihniyet dünyasını belirleyen en büyük unsur ise yaşadığı çevre olan Alacahan ve bu çevrenin birikimidir.

Alacahan, Selçuklu Hükümdarı Alaattin Keykubat tarafından 1150-1180 tarihleri arasında yapılan kervansaray münasebetiyle tarihi kayıtlarda adından bahsedilen bir beldedir. Bizans döneminde kaldığı söylenen surların içine inşa edilen Alacahan, daha sonraki dönemde kurulan derbentlik teşkilat yapısıyla dikkat çekmektedir.

Alacahan, Üsküdar- Gebze- İzmit- Bolu-Tosya- Merzifon- Tokat- Alacahan- Hasançelebi- Malatya-Harput- Diyarbakır-Nusaybin-Musul- Kerkük güzergahını takiben Bağdat, Basra yolu üzerinde bulunması sebebiyle önmeli bir merkezdir.

Alacahan kısmen düz olan İç Anadolu Bölgesi toprakları ile engebeli bir yapıda olan Doğu Anadolu Bölgesi'nin geçiş noktasında bulunması sebebi ile de çok önem arz ediyordu. Alacahan hem gümüş ve ipek kervanlarının geçtiği güzergah, hem de Keban ve Ergani madenlerine gidip gelen hazinenin yol güzergahında bulunmakta idi. Bu önemi sebebiyle, Osmanlı döneminde kurulan derbent teşkilatının ilk uygulama yerlerinden birisi Alacahan olmuştur.

Alacahan, derbent teşkilatının kurulmasından sonra daha da büyüyerek kasaba hüviyetine kavuştu. Uzun süre Divriği kazasına bağlı bir nahiye olan Alacahan, 1907 yılından itibaren Kangal'ın ilçe olması üzerine buraya bağlandı ve nahiye statüsü kazandı.

Böyle bir tarihî geçmişe sahip olan Alacahan'da yetişen Abdurrahim Fahimî, diğer aileler gibi sonradan Alacahan'a gelip yerleşen bir aileye mensuptur. Bu çalışmada;

hakkında Divanı ve tarikat seceresiyle nüfus kayıt örneğinden başka bilgilerin bulunmadığı Fahimî'nin üzerinde durduğumuz yönü, onun şâirliğidir.

Alacahan'da "Kaynar Hoca" olarak tanınan ve hakkında küçük menkıbelerin anlatıldığı bir şahsiyet olan Abdurrahim Fahimî'nin şâirliği ile ilgili herhangi bir bilgi bulunmamakta. Sadece torunlarından Türkân Farıma Hanımefendi'nin bize vermek lütfundan bulunduğu kitaplar içinde bir divanın bulunması, Fahimî'nin şâirliği hakkında bilgi sahibi olmamızı sağladı. Dolayısıyla Fahimî hakkında yapılan bu çalışmanın temelini, dağınık halde ve yıpranmış olan divan teşkil etmektedir.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölüm'de Fahimî'nin hayatı; İkinci Bölüm'de edebî şahsiyeti; Üçüncü Bölüm'de ise şiirleri verilmiştir.

Abdurrahim Fahimî Divânı'nın düzenlenmesinde, Divân'ın kendisine sadık kalmaya çalıştık. Sonradan ilave edilen şiirlerin rastgele aralara serpiştirilmesi, divanın tertip biçimini bozmuş. Bunu dikkate alarak şiirlerden bazılarının yerlerini değiştirdik, beyit esasına bağlı olmayan şiirleri; müseddes, muhammes ve murabba sıralamasıyla, hece ile yazılan şiirleri de hece sayısına göre sıralamak suretiyle divanın sonunda verdik.

Divanda yer alan şiirlerin adlandırılmaları Fahimî'ye aittir. Bunlara müdahale etmedik. Adlandırmaların olduğu gibi kalkmasını tercih ettik.

Çalışma, Fahimî'nin şiirlerinin genel okuyucu tarafından daha kolay anlaşılabilmesi için bazı kelime ve kavramların açıklandığı sözlükle sonlandırıldı.

Fahimî'yle ilgili bu çalışmanın ortaya çıkmasında Türkân Farıma Hanımefendi divanı ve tarikat seceresini vermekle en büyük katkıyı sağladı. Dr. Orhan Kurtoğlu ve Dr. Halil Çeltik bu divanın kitaplaşmasında katkı sağladılar. Önder Bilgin, aile büyüklerinden olan birisinin böyle bir çalışmaya konu olmasından heyecanlandı ve ihtiyaç duyduğumuz bilgileri temin etti. Sevgili eşim Prof. Dr. Ayşe Yücel Çetin çalışma tamamlanıncaya kadar hep yanında oldu. Fahimî Divanı'nın okuyucuya sunulması Sivas Valiliği ve Aziz Dost Kadir Pürlü sayelerinde oldu. Alkışlarımız onlara.

Ankara 2010

Prof. Dr. İsmet ÇETİN

Alacahanlı Fahimî

I. BÖLÜM
FAHİMÎ'NİN HAYATI

I. BÖLÜM

HAYATI

a. Ailesi:

Abdurrahim Fahimî, Malatya'nın Kömürhan beldesinde yaşarken 19. Yüzyılda Sivas'a bağı Alacahan nahiyesine gelip yerleşen bir aileye mensuptur.

Dedeleri Hacı Hasan Efendi'nin sağıında Kömürhan'dan ayrılan aile, 19. yüzyılın ilk çeyreğinde Sivas'ın Alacahan nahiyesine yerleşir. “Bugün “Hocalar” lakabıyla tanınan ailenin Kömürhan'dan ayrılmalarıyla ilgili sözlü rivayetlerden başka bilgi bulunmamaktadır. Rivayete göre aile, Malatya ile Elazığ arasında bulunan Fırat ırmağında kayıkla yolcu taşıma işi yapmaktadır. Akrabaları ile anlaşmazlığa düşen aile, yolcu taşıma işini akrabalarına devrederek buradan ayrılır. Hacı Hasan Efendi hocasının icazeti ve emrine uygun olarak Alacahan'da dinî hizmet vermek amacıyla beldeye yerleşir. Bir müddet burada kalan aile daha sonra bugün ki Altınyayla ilçesi sınırlarında bulunan Tahyurt'a yerleşir, orada bugün hâlâ kalıntıları bulunan medresede talebe yetiştirmeye başlar. Burada da bazı sıkıntılar yaşayan Hacı Hasan Efendi, hem bu sıkıntısını gidermek hem de İstanbul'daki medreselerde tahsil görmek amacıyla hocasının icazeti ve emri ile İstanbul'a gider. Hocası, verdiği elmayı cuma namazı bitiminde minberin dibindeki yeşil sarıklı hocaya vermesini ister. Bu sırada camide devrin alimlerinin münakaşa ettiği bir dini meseleyi çözümleyerek oradaki insanların dikkatini çeker. Buradaki tahsil hayatından sonra İstanbul'da yedi sene çeşitli medreseler de ders okutan Hacı Hasan Efendi, tekrar hocasının emri ve vasiyetine uygun olarak Alacahan'a döner.

Alacahan'da vefat eden Hacı Hasan Efendi Suriye, Mısır ve Şam'da çeşitli medreselerde zamanın medrese eğitimine uygun olarak Arapça, Farsça gibi diller ile tefsir, hadis, fıkıh gibi dinî ilimler sahasında büyük bir başarı gösterir.

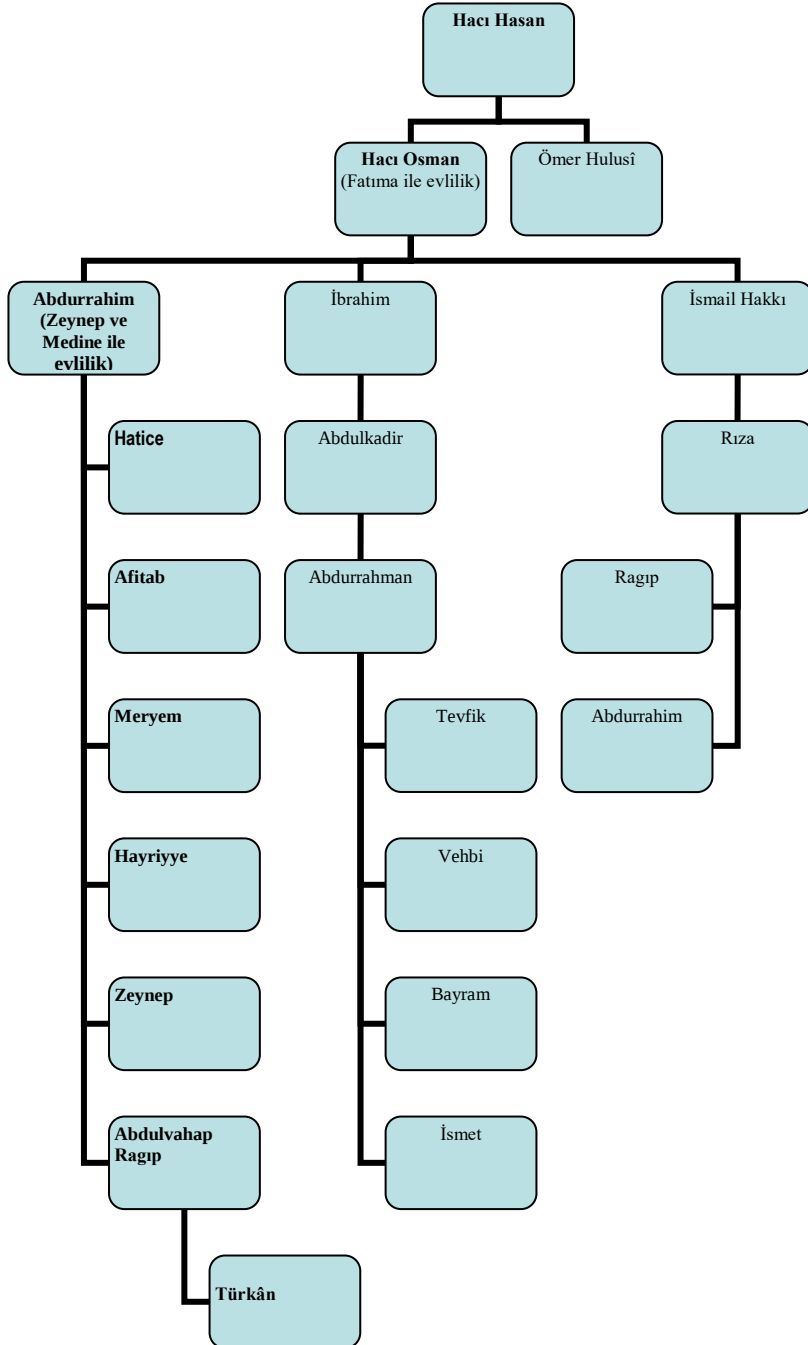
Hacı Hasan Efendi birden çok evlilik yapmıştır. Evliliklerinden birinden Ömer Hulusî, bir başka evliliğinden de Fahimî'nin babası Hacı Osman doğmuştur.¹ Hacı Osman Efendi'nin Fatıma Hanım'la evliliğinden ise Abdurrahim ve İbrâhim doğmuştur.

Soyadı kanunuyla Alacahan'da bulunan sülale, Doğan, Bilgin ve Erdem; Altınyayla'nın Tahyurt köyü ile Malatya'ya yerleşen aile, Alacahan'dan gitmiş olmaları münasebetiyle Alacahan soyadını kullanmaya başlamışlardır.

Abdurrahim Fahimî'nin mensup olduğu aile Doğan soyadını kullanmış, Fahimî'nin oğlu Abdulvahap Ragıp, ailece geldikleri Kömürhan'dan dolayı Kömürhan soyadını almıştır.

Bu kısa bilgilerden sonra Abdurrahim Fahimî'nin soyağacını Hacı Hasan'dan itibaren şöyle gösterebiliriz:

¹ Sivas Valiliği'nin 21-25 Mayıs 2007 tarihlerinde düzenlediği “Osmanlı Döneminde Sivas Sempozyumu”nda Ayşe YÜCEL ÇETİN-Önder BİLGİN tarafından okunan “Ömer Hulusi (1840-1910) Hayatı ve Eserleri” adlı basılmamış bildiri.

Alacahanlı Fahimî

b. Adı, Mahlası, Lakabı:

Fahimî'nin adı resmî kayıtlarda Abdurrahim olarak yer almaktadır. İçişleri Bakanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nden 10 aralık 2007 tarihinde alınan Fahimî'yle ilgili bilgiler şu şekildedir:

İli: Sivas

İlçe: Kangal

Mah.Köy: Alacahan Cumhuriyet Mah.

İlçe: 1431

Cilt: 31

Hane: 36

TC Kimlik No: 58387410882

Adı: Abdurrahim

Soyadı : Doğan

Baba Adı: Hacı Osman

Ana Adı: Fatma

Doğum Yeri: Alacahan

Doğum Tarihi: 01.0701860

Ölüm Tarihi: 28.03.1933

Bu kayıttan Fahimî'nin adının Abdurrahim olduğu anlaşılmaktadır. Ancak Fahimî, Abdurrahim veya Abdurrahim Doğan, ya da Fahimî olarak tanınmaktan çok Kaynar Hoca olarak tanınmaktadır.

Fahimî, “yeşil cübbeli, yeşil sarıklı, kısa boylu, top sakallı, nur yüzlü birisi” olarak tasvir edilip, Kur'an hocalığı yaptığı, dinî alanda bilgili olduğu ve her hangi bir

sohbetle, ya da her hangi bir yerde dinî duyarlılığından dolayı vecd halinde döndüğü, zikrettiği anlatılmaktadır. Bu hareketlerinden dolayı da kendisine “Kaynar Hoca” lakabının verildiği söylenmektedir.

Abdurrahim Efendi “Fahimî” mahlasını kullanmanın yanında “Fahmî” mahlasını da kullanmaktadır. Fahimî, ulu, azâmetli, anlayışlı anlamlarına gelmekte ve kendisinin tarikat içinde mevkiine, alanında bilgililiğine işâret etmekte. Fahmî ise, büyük ihtimalle yazılış yanlışlığından kaynaklanmaktadır. Ancak, Fahmî kelimesinin, Fahimî’nin atalarının geldiği Kömürhan’a nispet, Arapça kömür kelimesine de bağlanabilirliğini gözden uzak tutmamak gerek. Zira Fahimî Divânı’nın kapağına sonradan yazılıp yapıştirılan “Malatyalı Sadât-ı Hüseyiniyye’den Abdurrahîm Fahmî ‘an men ahlâ Malatyalı Alacahan’da medfun” ibâresindeki Fahmî’nin “Kömürcü” anlamına geldiğini de dikkate almak gerekir.

Fahimî’nin mezar kitâbesini yazan Altınyayla ilçesi’nin Tahyurt köyünde yaşayan amcazâdesi Hacı Sait Efendi, şâirin mahlasıyla ilgili şu notu düşer:

Defter-i sınıfu’l- abdda ismidir Abdurrahim

Nazm-ı uşşakî divanda mahlâsı oldu Fahim

c. Öğrenimi:

Fahimî’nin öğrenimiyle ilgili yeterince bilgi bulunmamaktadır. Onun başlangıçta Alacahan-Sivas çevresinde bir eğitim aldığını söylemek mümkündür. Fahimî’nin yaşadığı dönemde, ailesinden köklü bir dinî eğitim aldığı, bu eğitimini ailesi dışında başka bir tekke veya zaviye, ya da benzeri bir alanda devam ettirdiği de ihtimal dahilindedir. Hatta eğitim için İstanbul’da bulunduğu da aşağıdaki şiir örneğinden anlaşılmaktadır.

Mekteb-i aşkdan virildi dersimiz hâce-i ezel

Şimdi zâhir mekâtibinde turmamız sûrettedir

*Kör olup a'dâsı artsun ömri sürsin saltanat
Şâhımız Sultân Hamîd'in rûhuna hizmetdedir*

*Sâye-i şahânesinde oldu âlem pür-hüner
Yapdırup mektepleri etfâl-i halk da'vettedir*

...

*Bu Fahîm âciz dahî ister ki olsun behremend
Sal bin üç yüz on yedi eylûlde mektebtedir.*

Buradan anlaşılan, Rumî 1317 / Miladî 1901 yılında İstanbul'da bulunan Fahimî'nin düzenli bir eğitim kurumunda kurs veya buna benzer bir eğitime devam ettiğidir. Zira, ileri yaşta birinin öğrencilik yapmasının düşünülməsi mümkün değildir. Kaldı ki, Fahimî'nin oğlu Abdulvahap Ragıp Kömürhan'dan kızı Türkan Farıma'za intikal eden kitapların içinde Delâil, Şerhü'l-Ahkâm, Mekâtib Kitâbı (Yazışma kurallarına dair), bankacılıkla ilgili yıpranmış bir kitap, Sâdi'nin Bostan ve Gülistân tercümesiniden eksik bir bölüm, bir Farsça Divançe ile başka dinî kitapların bulunması, O'nun döneminin eğitim kurumlarında öğrenim gördüğüne işaret etmektedir.² Ayrıca Divânı'ndan, ve divanda yer alan şiirlerden onun dini ve tasavvufî bilgilere sahip olduğu da anlaşılmaktadır.

Fahimî'nin öğrenim hayatıyla ilgili elimizde yeterli bilgi bulunmasa dahi, onun düzenli bir eğitim sürecinden geçtiğini söylemek mümkündür. Zira, hayatını

² İsmet ÇETİN, Alacahanlı Fahimi, Altıncı Şehir Sivas Dergisi, Aralık-Şubat 2003, S.6, s.10 ve İsmet ÇETİN, Fahimî'nin Cumhuriyet ve Bektaşılık ile İlgili Şiirleri, Hacı Bektaş Veli ,S:2, (Ağustos 1995), s.33-35.

sürdürdüğü Alacahan Nahiyesi'nde bulunan okulda öğretmenlik yapması, hiç olmazsa eğitimci olarak bulunması buna işaret etmektedir.

Salnâme-ı Vilâyet-i Sivas adlı çalışmada 1907 yılında Nevâhi-ı Hamidîye Mekâtib-i İbdaîyesi Muallimleri'nin adları sayılırken, Alacahan Nahiyesi Muallimi olarak Abdurrahim Efendi'nin adı geçmektedir. (YÜCEL,2007: 68) Kanaatimiz, Abdurrahim Efendi'nin Abdurrahim Fahimî olduğu yönündedir. Buna bir başka işaret ise, daha sonraki yıllarda öğrencilerin okumaları için Fahimî tarafından manzûm bir duanın yazılmış olmasıdır. Fahimî tarafından kaleme alınan manzûm dua metninden bir parça ve kendisi tarafından düşülen not aşağıdadır:

Muharebede bulunan asker-i islâma cenâb-ı Hak'dan yardım taleb etmek için mekteb şakirdânı âmin çağırıp mu'allimler okuyalar.

*Yâ İlâhî zât-ı pâkin hakkı'çün
İsm-i a'zâm hem sıfâtın hakkı'çün
Nûr u vechin kâ'inât hakkı'çün
Asker-i İslâma nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola Yâ Rabbenâ*

*Ol habîbin Mustafâ'nın hakkı'çün
Bâb-ı ilmin Murtaza'nın hakkı'çün
Ehl-i Beyt âl-i abâ'nın hakkı'çün
Asker-i İslâma nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola Yâ Rabbenâ*

...

d. Tarikatı:

Fahimî'nin mensup olduğu aile, Alacahan ile Altınyayla İlçesi'nin Tahyurt Köyü'ne yerleşmişlerdir. Sözlü gelenekte yaşayan bilgiye göre, ailenin bu çevreye geliş sebebi, toplumun dinî hizmetlerini yerine getirmek, onları bilgilendirmek ve inanç önderliği yapmaktır. Kendisine böyle bir görev biçen zihniyet ve zihniyet sahipleri, şüphesiz köklü bir eğitimden geçmek mecburiyetindedir. Bu eğitim sürecinin, Fahimî'nin hayatında da temas ettiğimiz üzere, kimi zaman düzenli bir örgün eğitim kurumunda. Kimi zaman da bir tarikatın eğitim kurumunda tamamlanmış olması muhtemeldir.

Fahimî ve Fahimî'nin aile büyüklerinin Alacahan-Tahyurt, bu yerleşim birimlerinden Sivas ve Sivas – İstanbul ilişkileri, döneminde etkili olan bazı tarikat çevrelerinde varlıklarının söz konusu olduğuna işaret eder. Kaldı ki, Fahimî'nin şiirlerinde bunların açıkça ifade edildiği görülmektedir.

Fahimî'nin şiirlerinde bahsi geçen tarikatlar ile ilgili ifadelerden önce bir tespitle bulunmak için elimizde bulunan secerenâme örneğini burada vermekte fayda vardır.

Î'lem enne hâzihi 'ş-Şecerete 'ş-Şerîfe mutâbıkun ketebe li Abdurrahîm Fahimî

(Bil ki bu Şecere-i Şerîf Abdurrahîm Fahimî'nin yazdığına uygundur).

Bismillâhirrahmânirrahîm. Ve bihî lenestaîn.

(Sadece O'ndan yardım dileriz).

El-Hamdu li-llâhi Rabbi-l-Âlemîn. er-rahmâni-r-Rahîm. Mâliki Yevmi'd-dîn. İyyâke na'budu ve iyyâke nesta'în. İhdina's-sırâtal-mustakîm. Sırâta'l-lezîne en'amte aleyhim, gayri'l-mağdûbi aleyhim ve le'd-dâllîn. Âmin.

Ve-selâtu ve's-selâmu alâ seyyidînâ Muhammed ini'l-lezî efdalu'l-enbiyâi ve abâdihî ve hatemu-l-mürselîn. Ve asluhâ asîlun min şecerati'l-asliyyeti'n-Nurâniyye. Ve luma'tü'l-kabdati'r-rahmaniyye. Ve hulkâtûhû efdalu'l-halikatî'l-insâniyye. Ve Eşrafu's-sûrati'l-cismaniyye. Ve ma'denu'l-esrâr-ı rabbâniyye ve hazâinü'l-ulûmi'l-istifâiyye ve sahibü kabdati'l-asliyye ve'l-behceti's-senniyye ve rutbeti'l-aliyye. Ve

inderece 'n-nebiyyûne tahte livâihi'l-muhbûtî aleyhi'l-vahyî ve't-tenzîl. Ve Fâka kullû enbiyâi fi'l-halkî ve'l-huluk. Ve temme ma'nâhu ve'stafâhu'llâhu habîben ve seyyiden li's-sakaleyn. Ve vasale makame'l-kâbe kavseyn. Ve kale Allâh'u Teâlâ fî şânihi: levlâke levlâk le mâ halaktu'l-eflâk inneke le alâ hulukın azîm. Ve mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîn ve seyyiden li'l-evvelîn ve'l- âhurîn. Ve alâ âlihî ve eshâbihî't-tâhîrîn. Ve'l-hâizîne li'tavîli'l-fadli ve medîdihî. Ve câhidîne fî sebîlihî. Ve'l hamdû li'llâhi rabbi'l-âlemîne'l-Fâtihî ekfâle'l-kulûbî bi zikrihî. Ve kâşîfî istara'l-uyubî bi berrihi. Ve Râfîi' ilâme'z-zîyâde li'lgâihî bi şukrihî. Nahmeduhu alâ ennehu caalnâ min ehli tevhîdihî. Ve Neşkuruhû tâliben lifadlihî ve mezîdihî.

Emmâ ba'du: hâzihi'ş-Şeceratu asluhâ asîlûn. Ve fer'uhâ nebîylûn. Ve sâhibuhâ racûlûn celîlûn. Ve es'elullâhe't-Tealâl-istiğfare ve'l-istikâmete bi hurmeti seyyidi'l-murselin. El-Abdû'l-fakîri'l- hakîri bi'l-'aczi ve't-taksîri'r-râcî afve rabbihî. el-Veliyyü es-sayyidu'ş-şeyh Abdurrahîm Fahimî b. es- seyyidi-ş-şeyh el-Hacı Osman b. es-seyyidi-ş-şeyh el-Hacı Hasan b. es-seyyidi'ş-şeyh Osman b. es-seyyid Ali b. es-seyyid Hasan b. es-seyyid Abdurrahman b. es-seyyid Ali b. es-seyyid Ahmed b. es-seyyid-i Zeynelâbidîn b. es-seyyid Ali Rızâ b. es-seyyid Muhammed b. es-seyyid-i Ahmed b. es-seyyid Rüstem b. es-seyyid Ahmed b. es-seyyid İsmâîl b. es-seyyidi'ş-şeyh Musâ Kazîm b. es- seyyidi'ş-şeyh Abdurrahmân b. es-seyyidi'ş-şeyh Tâhâ b. es-seyyidi'ş-şeyh Kâzîm b. es-seyyidi'ş-şeyh Burhâniddîn b. es-seyyidi'ş-şeyh Ali Rızâ b. es-seyyidi'ş-şeyh Hüseyn b. es-seyyidi'ş-şeyh Selmân b. es-seyyidi'ş-şeyh Ali Râbî' b. es-seyyidi'ş-şeyh Muhammed Mehdî b. es-seyyidi'ş-şeyh İmami'l-Hasenü'l-Askerî b. es-seyyidi'ş-şeyh İmam Muhammed Nakî b. es-seyyidi'ş-şeyh İmam Muhammed Tâkî b. es-seyyidi'ş-şeyhi'l-Asfîyâ İmam Ali Rızâ b. es-seyyidi'ş-şeyh İmam Mûsâ Kâzîm b. es-seyyid İmam Caferi's-Sâdık b. es-seyyid İmâm Muhammed Bâkır b. Es-Seyyid Zeynîlâbidîn b. es-seyyid İmâm Ma'sûm ve seyyid-i ş-şuhedâi Kerbelâ Hz. Hüseyni'l-mücteba b. es-seyyid emîri'l-mü'minîn Hz. Ali b. Ebî Tâlib Kerrem Allâhu vechehu ve rıdvânû'l-lâhi Teâlâ aleyhim ecmaîn b. Abdi'l- Muttalib b. Hâşim b. Abdi'l-Menâf b. Kassâ b. Kilâb b. Merre b. Ka'b b. Levvâ b. Gâlib b. Fahr b. Mâlik b. Nadr b. Kenân b. Huzeyme b. Müdrik b. Elyâs b. Madarr b. Nazzâr b. Ma'd b. Adnân b. Ezr b. Hemîi'

b. Cemel b. Nebt b. Kaydâr b. İsmâîl(A.S.) b. İbrâhîm (A.S.) b. Târih b. Kâsır b. Şâriğ b. Ergût b. Fâliğ b. Şâlih b. Kînân b. Mahşed b. Sam b. Nûh (A.S.) b. Yezd b. İdrîs (A.S.) b. Mehyaîl (A.S.) b. Kîynân b. Enûş b. Sît (Şis- Şib) (A.S.) b. Adem Ebi'l-Beşer (A.S.).

Ve alâ Nebiyyina efdalu's-Salât ve's-Selâm. Ve Adem Mine't-turâb ve t-turâbu Mine'l- Ard. Ve'l-Ardü mine'z- Zebd. Ve'z-Zebdû mine'l-Mevc, ve'l-mevcû mine'l-mâi, ve'l-mâû mine'z-zerreti, ve'zerretü mine'l-kudrati, ve'l-kudratü mine'l-irâdeti. Ve'l- irâdetü min i'lmî'llâhi Taâla. Ve Sallâllâhu alâ Seyyidinâ Muhammed ve alâ Alihî ve sahbihî ecmaî'ne-t-tayyibîne't-tâhirin. Ve alâ ehl'i beytihi ve ensâbihî ecmaîn. Ve'l hamdü li'llâhi rabbil âlemîn.

Keteptü hazihi 'ş-şecereti 'ş-şerîfeti'l-mübâreketi mutâbiken li şecerati ecdâdî. Min vilâdeti ibnî es-seyyid Abdurrahîm Fahimî fî sene hamsi seb'îne ve mieteyni ve elf (1275) fî aşri'l-evvel min Rabû'l-Evvel tavvele Allâh'u ömrehû ve erşedehû ilâ sebîli'r-reşâd, 10 Rebîu Evvel 1275.

El-fakîru'l-hakîr's-seyyidü 'ş-şeyh el-Hacı Osman b. es-seyyidi 'ş-şeyh el-Hacı Hasan Efendi el-Malatıyavî min hulefâi tarikati Nakşibendî el-Üveysî.

Ve minhüm es-seyyidü 'ş-şeyh el-Hacı Osman b. es-seyyid 'ş-şeyh Abdurrahîm Fahimî, 27 Ramazan 1301. Es-seyyidü 'ş-şeyh Abdurrahîm Fahimî Baba

Ve minhüm es-seyyid Abdulvahhâb Râğib b. es-seyyidi 'ş-şeyh Abdurrahîm Fahimî, 3 Şabân-ı Şerîf 1324. El-fakîru's-seyyidü 'ş-şerîf Abdurrahîm Fahimî.

Hâzâ Şeceretü 'ş-Şerîf.

Bismillâhirrahmânirrahîm. Ve'l-Avnu min Allâh

El-Hamdu li'llâhi Rabbi-l-Âlemîn. Er-rahmâni-r-Rahîm. Mâliki Yevmi-d-Dîn. İyyâke na'budu ve iyyâke nesta'in. İhdina-s-Sirâta-l-Mustakîm. Sirâta-l-lezîne enamte aleyhim, gayri-l-mağdûbi aleyhim ve le-d-Dâllîn. Âmin.

Ve's-selâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ Muhammed'i-l-lezî efdalu-l-enbiyâi ve abâdihî ve hatemü-l-mürselîn ve habîbuhû. Ve sâbikun ile'l – enâmu nûrihî. Ve

rahmetün li'l-âlemîne zûhûrihi. Ve ekmelu mahlûkatihh. Ve Seyyidu ehl-i ardihi ve semavetihi. En –Nuru'l-A'zam. Ve'l-Kenzu'l-mutalsam? Ve'l-cevherü'l-Ferd. Ve kutbu dâireti'l-vucûd. Ve Mecellü's-Semi've's-Şuhûdi. Fe lâ teteharraku zerretün fi'l-kevnî illa bii'lmihî ve lâ teskûnû illa bi hilmihî. Li ennehû mazharu'l-hakk ve madenu's-Sıdk. Ve asluhû min Şecerati'l-aslıyyeti'n-Nurâniyye. Ve luma'tûhû luma'tû'l-kabdati'r-rahmaniyye. Ve hulkatûhû efdalu'l-halikatî'l-insâniyye. Ve Eşrafu's-Surati'l-cismaniyye. Ve madenu'l-esrâr-ı kabdati'l-aslıyye, ve'l-behceti's-Senniyye, ve rutbeti'l-alıyye. Ve inderece 'n-nebiyyüne tahte livâihî'l-muhbîtü aleyhi'l-vahyî ve't-tenzîl. Ve Fâka kullü'l-enbiyâi fi'l-halfi ve'l-huluftı. Ve temmehu ma'nâhu ve'staf'ahu'llâhu habîben ve seyyiden li's-Sakaleyni. Ve vasale ilâ makami'l-kâbe kavseyn. Ve nezele (nazile) fî sânihi levlâke levlâk le mâ halaktu'l-eflâk inneke le alâ hulugin azîm. Ve mâ erselnâke illâ rahmeten li'l-âlemîn ve seyyiden li'l-evvelîn ve'l-âhırîn. Ve alâ âlihî ve eshâbihî't-tâhırîn. Ve'l-hâizîn li'tavîli'l-fadli ve medîdihî ve câhidîne fî sebîlihî salle ve selleme teslîmen kasîrâ. Ve alâ cemû' l-enbiyâi ve'l-mürselîn. Ve'l hamdû li'llâhi rabbi'l-âlemîne'l-Fâtihi ekfâle'l-kulûbi bi zikrihî. Ve kâşîfî istari'l-Uyubî bi berrihi. Ve Râfî'ilâmi'z-Ziyâde li'lgâihî bi şukrihî. Nahmeduhu alâ enne(hu) caalnâ min ehli tevhîdihî. Ve Neşkuruhû tâliben lifadlihî ve mezîdihî.

Emmâ ba'du: hâzihi's-Şeceratu asluhâ asîlûn. Ve feruhâ nebîylûn. Ve sahibuhâ racûlûn celîlûn. Ve eselullâhe'l- istiğfare vel istikâmete bi hurmeti ceddinâ seyyidi'l-murselin. El-Abdû'l-fakîr bi'l-a'czi ve't-taksîr. Er-râcî afve rabbihî. El-Veliyyu min âli rasûlillah. Es –sayyidu's-Şeyh Hasan b. es-Seyyidi's-Şeyh Osman b.Abdurrahman b. es-Seyyid Ali b. es-Seyyid Ahmed b. es-Seyyidi's-Şeyh Zeynelâbidîn b. es-Seyyidi's-Şeyh Seyyid Ali Şah b. es-Seyyidi's-Şeyh Muhammed b. es-Seyyidi's-Şeyh Ahmed b. es-Seyyidi's-Şeyh Muhammed Rüstem b. es-Seyyidi's-Şeyh Ahmed b. es-Seyyidi's-Şeyh İsmâîl b. es-Seyyidi's-Şeyh Musâ Kazîm b. es-Seyyidi's-Şeyh Abdurrahmân b. es-Seyyidi's-Şeyh Tâhâ b. es-Seyyidi's-Şeyh Kâzım b. es-Seyyidi's-Şeyh es-Seyyid Burhaniddin b. es-Seyyidi's-Şeyh Ali Seyyid Rızâ b. es-Seyyidi's-Şeyh Hüseyn b. es-Seyyidi's-Şeyh Selmân b. Ali es-Seyyidi's-Şeyh Ali Râbî' b. es-Seyyidi's-Şeyh Muhammed Mehdi b. Es –Seyyidi's-Şeyh İmami'l-Haseni'l-Askerî b. es-Seyyidi's-Şeyh

İmam Muhammed Nakî b. es-Seyyidi's-Şeyh İmam Muhammed Tâkî b. es-Seyyidi's-Şeyhi'l-Asfiyâ İmâm Ali Rızâ b. es-Seyyidi's-Şeyh İmam Mûsâ Kâzım b. es-Seyyidi's-Şeyh Murşidi-râhî tarikati'l_aliyye İmam Cafer Sâdık b. es-Seyyidi's-Şeyh İmâm Muhammed Bâkır b. es-Seyyidi'd-Dildâd İmâm Ali Zeynilâbidîn b. es-Seyyid İmâm Ma'sûm seyyid-i şuhedâyı Kerbelâ kurrati'l-ayn bi habîbi Kibriyâ Hz. Hüseyin-i mucteba b. es-Seyyidi'l- İmâm Halifet-i rasûlullâh ale't tahkîk esdu'llâhi ğâbe Hz. Ali b. Ebî Talib kerremu'l-lâhu vechehu ve rıdvanu'l-lâhi Teâlâ aleyhim ecmaîn b. Ali b. Ebî Talib b. Abdi'l- Muttalib b. Hâşim b. Abdi'l-Menâf b. Kassâ b. Kilâb b. Mürre b. Ka'b b. Lüey b. Gâlib b. Fahr b. Mâlik b. Nadr b. Kenân b. Huzeyme b. Müdrîk b. Elyâs b. Mudarr b. Nizzâr b. Ma'd b. Adnân b. Ezr (Edz) b. Hemîşî'(Hemû') b. Cemel b. Kaydâr b. İsmâîl(A.S) b. İbrâhim (A.S.)b. Târih b. Kâsır b. Şâriğ b. Ergûb b. Fâliğ Şâlic b. Kenân b. Maşed b. Sam b.Nûh (A.S.) b. Yezd b. İdrîs (A.S.)b. Mehyâil (Mehlâil) (A.S.) b. Keynân b. Anûş b. Sît (Şis- Şib) (A.S.) b. Adem Ebi'l-Beşer (A.S.).

Ve alâ Nebiyyina efdâlu's-Salâti ve's-Selâm. Ve Adem Mine't-turâb ve t-turâbu Mine'l-Ard. ve'l-Ardü mine'z- Zebd, Ve'z-Zebdû mine'l-Mevc, ve'l-mevcû mine'l-mâi, ve'l-mâû mine'l-irâde, Ve'l- irâdetû min ilmillâhi Teâlâ. ve Sallâllâhu alâ Seyyidinâ Muhammed ve alâ âlihî ve sahbihî ecmaîne-t-tayyibîne't-tâhirîn. Ve alâ ehl'i beytihi ve ahfâdihî ilâ yevmi'l- kıyâme ecmaîn. Ve alâ cemûi'l-enbiyâi ve'l- murselîn. Ve alâ ibâdi'l-lâhi's-sâlihîn. Ve'l hamdû li'llâhi rabbil âlemîn. Ve minallâhi tevfik.

Keteptü hazihi's-şecerete's-şerîfete'l-mübâreketi muteâkıben li şecerati ecdâd ve âbâinâ târihan livilâdeti ibnî's-seyyid Hasan Hüsnü bâreke'l-lâhu hâlehu fî'd-dâreyne bi tavîli'l- ömri. Ve erşedehü ilâ tarîki'l- hidâyeti. Fî seneti hamse aşere ve tisa' mie (915) fî Şehri Recebi'l-Ferdi'l-mübârek, 25 Receb el- Ferd 915.

el- Fakîru'l hakîru's-Seyyid Abdurrahman b. es- Seyyid Ali

Ketebtu hâzihi's-Şecerate isme İbnî's-Seyyid Ahmed b. es-Seyyid şeyh Hasan Hüsnî. Fî Senete selâse ve erba'îne ve tisamie (943) fî Şehri Ramadânî'l-Mubârek. (El- Fakîru'l-hakîru's-Seyyid Hasan Husnî b. es- Seyyidi's-Şeyh Abdurrahîm). 21-Ramazan-ı Şerîf-943

Ve minhüm ve Ahvâdihim es-Seyyid Ali b. es-Seyyid Ahmed el-Malatyavî 15-Rabîü'l-Evvel-987.

Es-Seyyid Ahmed b. es Seyyid i 'ş-Şeyh Hasan Husnî

Ve minhüm ve Ahvâdihim es-Seyyid Osmân b. es-Seyyid Ali b. es-Seyyid Ahmed el-Malatyavî. 17 Şabân-ı Şerîf-1151. (el-Fakîru'l-hakîru's-Seyyid Ali b. es-Seyyid Ahmed).

Ve minhüm ve Ahvâdihim es-Seyyid Hasan b. Es-Seyyid Osmân b. es-Seyyid Ali el-Malatyavî. 3-Seferu'l-Hayr-1208. (el-Fakîru's-Seyyid Osmân b. es-Seyyid Ali).

Minhüm ve Ahvâdihim es-Seyyid Osmân b. es-Seyyidi 'ş-Şeyh el-Hacı Hasan Efendi es-Seyyid Osmân Nûrî el-Malatyavî. 10-Rabîü'l-Evvel, 1234.

El-Fakîru'l-Hakîru's-Seyyidu 'ş-Şeyh el-Hacı Hasan b. es-seyyid Osmân Nurî

Ve minhüm ve Ahvâdihim es-Seyyid Abdurrahîm Fahimî b. es-Seyyid 'ş-Şeyh el-Hacı Osmân Efendî b. es-Seyyid Hacı Hasan Efendî Medfun bi Alacahan. 12-Rabîü'l-Evvel, 1275.

El-Fakîru'l-Hakîru's-Seyyidi 'ş-Şeyh el-Hacı Osman b. es-Seyyidi 'ş-Şeyh Hacı Hasan

Ve minhüm ve Ahvâdihim es-Seyyid Hacı Osman b. es-Seyyidi 'ş-Şeyh Abdur-Rahîm Fahimî b. es-Seyyid Hacı Osman Efendi Medfun bi Alacahan. 28 Ramadân-ı Şerîf 1301.

Minhüm ve Ahvâdihim es-Seyyid Abdolvahhâb Râğîb b. es-Seyyid Abdurrahîm Fahimî.

El-Fakîru'l-Hakîru's-Seyyidu 'ş-Şeyh Abdurrahîm Fahimî b. es-Seyyid el-Hacı Osman Efendî

Bu secerenâme'den Fahimî ve ailesinin Nakşîyye tarikatine mensup olduğu söylenebilir. Bu konu, Secerenâmede geçen; El-fakîru'l-hakîr's-seyyidü'ş-şeyh el-Hacı

Alacahanlı Fahimî

Osman b. es-seyyidi'ş-şeyh el-Hacı Hasan Efendiel-Malatyavî min hulefâi tarîkatî Nakşibendî el-Üveysî ve Fahimî'nin “Şâh-ı Nakş-Bend'e Recâ” adlı şiirinden de bu anlaşılmaktadır:

Tarîkat rehberi evliyâ pîri

Dertliyem hâlimden bil yâ Nakş-ı Bend

Serdâr-ı evliyâ makbûl-ı Hudâ

Bu 'âcizi irşâd kıl yâ Nakş-ı Bend

Fahimî'nin Nakşîyyeden icazetli olmakla beraber, irşâd olduktan sonra tarikat ehlinin tarikât-ı Muhammediyye'ye dahil olması münasebetiyle diğer tarikatlerden de övgüyle bahsetmektedir. Bunlar arasında Kadirîyye, Bektaşîyye tarikatlarından söz açarak bu tarikatleri birlemektedir.

Fahimî'nin; “*Kadirî Nakşî Üveysî hem Halvetiye'den intisâb/ Oldı dâ'iniz Fahimî tal'atınla feyz-yâb*” mısraları, onun birçok tarikate girip çıktığı düşüncesiyle birlikte, kendisinin tek tarikat çatısı altında olamayacağını da anlatmaktadır.

Şâirin Bektaşîlik ve Bektaşîlerle ilgili kaleme aldığı bir şiirinde onun Bektaşî tarikatine teveccüh ettiği anlaşılmaktadır.

Vech-i dildâr seyrine çıkmışdur anlar tâ ezel

Zevk-i Yezdân'a irüp hayrân gezer Bektâşiler

Ol melâmet hırkasında gizlemiş esrârını

Elden atmış varını vîrân gezer Bektâşiler

...

Fahimî'nin ;

Hem tarikde Kâdirî Nakşî Üveys'e iktidâ

*Ol şâh-ı Geylân 'ın yanında kıldım can fedâ
Yirlere yüz sürmede dâ'im Fahmî pür-hatâ
Pir-i fânî olmuşam ol ışk yolunda rehnümâ
Merhabâ hayr-i safâ geldin ayâ Şeyh Sünûs*

mısraları, yukarıda da belirttiğimiz gibi onun tek tarikat düşüncesi veya çatısı altında kendini ifade edemeyeceğini anlatmaktadır. Sadece mensubu olduğu tarikatın değil, bütün tarikatlerin ileri gelenleri, dolayısıyla dönemi içinde toplum liderleri olan şahsiyetlere saygı duyduğunu ve onları örnek aldığını her fırsatta ifade etmektedir.

Fahimî'nin mensubu olduğu tarikat seceresi, aynı zamanda bir soy seceresi gibi de anlaşılmış olmalı ki, Adem'den itibaren şöyle bir sıra takip etmektedir:

1. <i>Abdurrahîm Fahimî</i>	16. <i>İsmâîl</i>
2. <i>Hacı Osman</i>	17. <i>Musâ Kazîm</i>
3. <i>Hacı Hasan</i>	18. <i>Abdurrahmân</i>
4. <i>Osman</i>	19. <i>Tâhâ</i>
5. <i>Ali</i>	20. <i>Kâzım</i>
6. <i>Hasan</i>	21. <i>Burhâniddin</i>
7. <i>Abdurrahman</i>	22. <i>Ali Rızâ</i>
8. <i>Ali</i>	23. <i>Hüseyin</i>
9. <i>Ahmed</i>	24. <i>Selmân</i>
10. <i>Zeynelâbidîn</i>	25. <i>Ali Râbi'</i>
11. <i>Ali Rızâ</i>	26. <i>Muhammed Mehdi</i>
12. <i>Muhammed</i>	27. <i>Hasenü'l-Askerî</i>
13. <i>Ahmed</i>	28. <i>İmam Muhammed Nakî</i>
14. <i>Rüstem</i>	29. <i>İmam Muhammed Tâkî</i>
15. <i>Ahmed</i>	30. <i>İmam Ali Rızâ</i>

31. <i>İmam Mûsâ Kâzım</i>	57. <i>Adnân</i>
32. <i>İmam Caferi 's-Sâdık</i>	58. <i>Ezr</i>
33. <i>Muhammed Bâkır</i>	59. <i>Hemîi'</i>
34. <i>Zeynilâbidîn</i>	60. <i>Cemel</i>
35. <i>İmâm Ma 'sûm</i>	61. <i>Nebt</i>
36. <i>Hz. Hüseyin</i>	62. <i>Kaydâr</i>
37. <i>Hz. Ali b. Ebî Tâlib</i>	63. <i>İsmâîl(A.S)</i>
38. <i>Abdi 'l- Muttalib</i>	64. <i>İbrâhim (A.S.)</i>
39. <i>Hâşim</i>	65. <i>Târih</i>
40. <i>Abdi 'l-Menâf</i>	66. <i>Kâsır</i>
41. <i>Kassâ</i>	67. <i>Şâriğ</i>
42. <i>Kilâb</i>	68. <i>Ergût</i>
43. <i>Merre</i>	69. <i>Fâliğ</i>
44. <i>Ka 'b</i>	70. <i>Şâlih</i>
45. <i>Levvâ</i>	71. <i>Kînân</i>
46. <i>Gâlib</i>	72. <i>Mahşed</i>
47. <i>Fahr</i>	73. <i>Sam</i>
48. <i>Mâlik</i>	74. <i>Nûh (A.S.)</i>
49. <i>Nadr</i>	75. <i>Yezd</i>
50. <i>Kenân</i>	76. <i>İdrîs (A.S.)</i>
51. <i>Huzeyme</i>	77. <i>Mehyâil (A.S.)</i>
52. <i>Müdrîk</i>	78. <i>Kîynân</i>
53. <i>Elyâs</i>	79. <i>Enûş</i>
54. <i>Madarr</i>	80. <i>Şit (A.S.)</i>
55. <i>Nazzâr</i>	81. <i>Adem Ebi 'l-Beşer (A.S.)</i>
56. <i>Ma 'd</i>	

e. Ölümü:

Fahimî'nin ölüm tarihi, mezar kitâbesinde geçen; “Bin üçyüz elli bir şehr-i sıyâmın dördünde” ifadesinden 13 Ocak 1932 olarak kaydedilmiştir. 10 Aralık 2007 tarihinde İçişleri Bakanlığı'na bağlı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel müdürlüğü'nden alınan nüfus kayıt örneğinde bu tarih, 28.03.1933 olarak geçmektedir.

Bizim kanaatimiz, Fahimî'nin 13 Ocak 1932 tarihinde öldüğüdür. Muhtemeldir ki, Fahimî'nin ölüm tarihi yakınları tarafından resmî mercilere geç bildirilmiş ve tarih olarak da 28.03.1933 yazılmıştır.

Fahimî'nin ölümüyle ilgili, aynı aileden Hayati Bilgin Beyefendi'nin anlattığı bir rivayette; “Fahimî hasta yatağındayken, kendi cenaze namazını kıldırarak kişinin gelmekte olduğunu söyler. İçeriye, amcazâdesi olan Sivas'ın Altınyayla ilçesine bağlı Tahyurt köyünden Hacı Said Efendi girer. Abdurrahim Fahimî'nin ölümünden sonra, Hacı Said Efendi hem cenaze namazını kıldırır, hem de mezar taşı kitâbesini yazar...”

Hacı Said Efendi'nin yazdığı kitâbe şöyledir:

Esselamünaleyküm

Defter-i sınıfı'l- abdda ismidir Abdurrahim

Nazm-ı uşşakî divanda mahlâsı oldu Fahim

İlm-i ihlâs u amelde şüphesiz mâhirdi

Ehl-i irşâd zümresinde kâmilan ferd-i kerîm

Sâdikânı feyz bulup irşâda mazhâr olmağın

Her biri bir kûşe-i rüşdünde oldular mukîm

Bin üçyüz elli bir şehr-i sıyâmın dördünde

Hâlet-i nez'inde sekrân arzusu lütfun halîm

*Şerbet-i mevt-i zülâli nûş edip etti revân
Ruh-revân-ı vâsıl-ı Hak ind-i Rahman u Rahîm*

*İrcîî nazm-ı Celîli sırrına mazhâr olup
Hâzır olmuştur makâm-ı rengi dâr-i naîm*

*Kabrini züvvar olanlar ruhuna etsin atâ'
Sure-i seba'l-mesânî feth-i Kur'anü'l-azîm*

*Sen de bir gün nûş edersin şerbet-i mevti Said
Hüsn-i imân ile hatmen yakmasın nâr-ı cahim*

Tahyurt Köyünden Hacı Said Efendi

Fahimî vasiyetinde; “Ben öldükten sonra mezarıma taş koysunlar, toprağımdan alsınlar, hastalığa em olur demiş.” Ölümünden sonra mezarından alınan toprak, tuza katılmak, ya da suda ezilmek suretiyle koyunlara yedirilir ve boçça olan koyunların gözleri iyileşir. Toprağın alınmasından sonra, toprak alınan yere, mezarın çökmemesi için taş konulmaktadır.

f. Hakkında Anlatılanlar:

Abdurrahim Fahimî'nin çevresinde şâirliğinden çok mutasavvıf kimliğiyle tanındığını söylemek gerek. Onun çevresinde teşekkül eden anlatmalar da bu yöndedir. Fahimî'nin mutasavvıf şahsiyetini, dinî bilgilerdeki yetkinliğini ve tarikat

ehli olmasının önemini vurgulamak için anlatılanlardan birisini Hayati Bilgin'den derledik.: “Kaynar Hoca büyük bir âlim olmuş. Dönerlermiş, zikir çekerlermiş. Tarikat ehliymişler...Cefera (Cafer Ağa/ Câfer Turgut) diyor ki; ben onun definen dönerken ayağının yerden kesildiğini gördüm, diyor....”

Fahimî'yle ilgili anlatılan bir başka menkabeyi yine Hayati Bilgin'den derledik: “... Çolak Memmet vardı. Kâzım'ın evinde otururlardı, babam orada hocalık yapardı. Biz de orada hizmet ederdik. Çolak Memmet diyor ki; Ben Helepçe'nin altında bir mağara var. Orada davar yayıyorum, diyor...Üç yüz-dört yüz tane koyun yayıyorlar... Uyumuşum, kalktım ki koyun yoktur, diyor. Orada, Şuul'un orada bir buğday tarlası var... Adam gibi. Dedim ki, diyor; eğer bu buğdayı yayılırsa ben bu sene acımdan ölürüm dedim, diyor...Gittim ki, Kaynar Hoca, ekinle davarın arasında, davar ekine girmiyor, dizilmiş duruyor....Mehmet korkma, ben buradayım, dedi diyor... Öyle demesiyle Kaynar Hoca sarığıyla, cübbesiyle kayboldu gitti diyor...”

Fahimî'yle ilgili bir başka anlatmada da, onun bedduasının tuttuğuyla ilgilidir. “Kaynar Hoca bir gün Ayşe (Eren)Ebe'den at istemiş. Kadıncağz da vermek istememiş ve sığıra gitti demiş. Kaynar hoca da inşallah gözü kör olur demiş. Ayşe Ebe bunun üzerine atın ahırda olduğunu, binip gitmesini söylemişse de Kaynar Hoca,; söz çıktı, dönüşü olmaz, demiş ve gitmiş.Bir gün sonra da atın gözü kör olmuş...”

Kaynar Hoca lakabıyla da tanınan Fahimî'nin mezarından alınan toprağın sarılık, çiçek ve kızamık gibi hastalıkların tedavisi yanında boçça, tabak, şab gibi pek çok hayvan hastalığının tedavisinde kullanıldığını da belirtmeliyiz. İnanca göre, Kaynar Hoca'nın mezarından alınan toprak suda eritilerek hasta insan veya hayvana içirilmektedir. Böylece hastalığın tedavi olacağına inanılır.

Kaynar hoca'yla ilgili anlatılan en mânidar anlatı ise onun ölümüyle ilgili olanıdır. Bu rivayete göre; Kaynar Hoca hasta yatağında yatmaktayken, kendi cenaze namazını kıldırarak kişinin gelmekte olduğunu söyler. İçeriye Hacı Said Efendi girer ve Fahimî ölür. Cenaze namazını Hacı Said Efendi kıldırır ve mezar kitabesini de Hacı Said Efendi yazar. Bununla ilgili bilgi ve mezar kitabesi “Ölümü” bahsinde verilmiştir.

II. BÖLÜM

EDEBÎ ŞAHİİYETİ

II. BÖLÜM EDEBÎ ŞAHSİYETİ

A. Fahimî ve Şiirlerinin Fikrî Yapısı -Kaynağı:

Fahimî, Türk edebiyatı sahasında dinî- tasavvufî edebiyatın mensubu olmak münasebetiyle, kendisi ve eserlerinin fikir kaynağı, şüphesiz mensubu olduğu edebiyat alanının fikir kaynağıdır.

Tasavvufî Türk edebiyatının fikir kaynağı, İslâm tasavvufudur. “*Kendisini hikmete ve bilmeye adanmak*” olarak târif edilen ve vahdet-i vücûd ile vahdet-i şuhûd gibi iki ana prensibe dayanan tasavvuf, çeşitli İslâm âlimlerince İslâmiyet’in fikrî temellerine oturtulmaktadır. Kuran-ı Kerim’deki Rahmân Sûresi’ni kendisine fikrî temel olarak göstererek “Varlığın Birliği” fikrini işlemektedir.

Tasavvuf düşüncesi, İslâmiyet’in Türklerce kabul edilmesiyle birlikte Horasan bölgesi üzerinden Türkistan sahasına süratle yayılmış, köklü bir edebiyat geleneğine sahip olan Türkler arasında, çeşitli edebî biçim ve türde ifade edilir olmuştur.

Ahmed Yesevî ile başlayan hikmet tarzı şiir geleneği, Türk edebiyatı sahasında yeni bir anlayış, yeni bir tarz ve yeni bir edebiyat geleneğinin de başlangıcını oluşturacaktır. İslâm inancının merkezde bulunduğu Tasavvufî Türk edebiyatı, Türk kültürü başta olmak üzere İran/Hint, Arap/ Ön Asya, Türkiye sahasının kültürel unsurlarını da alarak zengin bir edebiyat alanı olarak görüldü.

Ahmed Yesevî ile başlayan, Kur’an ve hadislerin merkeze konulup Türk kültürü ve çevre kültürlerle beslenen bu edebiyat geleneği, Yunûs Emre, Mevlana Celaleddin Rumi, Kaygusuz Abdal, Niyazî Mısırî, Pir Sultan Abdal ve daha bir çok mutasavvıf fikir adamı ve şâirin yetişmesini sağlamıştır. (GÜZEL, 2004:73-79)

Abdurrahim Fahimî’nin fikir ve edebiyat alanında beslendiği kaynak, şüphesiz başta Kur’an ve hadisler olmak üzere, Türk kültür merkezli İran/Hint, Arap/ Ön Asya, Türkiye sahasının kültürel birikimi ve bunlardan beslenen edebiyat dünyasıdır.

Zengin bir sözlü edebiyat geleneğine sahip olan Sivas ve çevresi, aynı zamanda klasik ve dinî- tasavvufî Türk edebiyat geleneğinin de canlı olarak yaşadığı bir sahadır. Bu münasebetle; Divân tarzı edebiyat ile dinî-tasavvufî edebiyat ve aşık tarzıyla sözlü edebiyat geleneği, Fahimî’nin fikir ve şiir dünyasının beslenme kaynağı olarak karşımıza çıkar.

Fahimî’nin;

Habîb’in dergehinden koğma hem medhinde şeydâ kıl

Şefî olsun bize rûz-ı cezâda Mustafâ yâ Rabb

Bu dünyâ bir kadeh zehr-i muhibbim câmı nûş itdir

Yakamı al elinden yakmasın nâr-ı lazâ yâ Rabb

mısraları, Yunûs Emre’nin;

Allah olıcak Kâzi bizden ola mı râzı

Görüp Habîbi bizi Şefî ola mı Yâ Râb

mısralarını hatırlatırken;

Yâ Rab ışka düştüm yanayım

İçtim meyi mestâneyim

Şeme dönen pervâneyim

İřk beni nâlân eyledi

Dertlere giryân eyledi

mısraları, yine Yunûs Emre'nin;

Gönlüm düşdü bir sevdâya gel gör beni aşk neyledi

Başımı verdim kavgaya gel gör beni aşk neyledi

mısralarıyla yüzyıllar öncesine götürür.

Fahimî bî-nevâ gelmiş kapuna kıl meded ya hû

Günâkâr hem zaif-i bî-çâreyim dertleyi merhemsin

mısraları, 18. yüzyıl Sivas şâirlerinden Ahmed Suzî'nin;

Adın Mahmûd hem Muhammed kapına geldim etme red

Bu Suzî-yi kemter Ahmed şefâat yâ Resûle'llâh

mısralarından mülhem görülür.

Nâbî'nin;

Sakın terk-i edebden kûy-ı mahbûb-ı Hudâ'dır bu

Nazargâh-ı ilâhîdir makâm-ı Mustafâ'dır bu

...

Mir'at-ı adâb şartıyla gir tabi bu dergâha

Mustafâ kudsiyânıdır pûsegâh-ı enbiyâdır bu

mısralarının Fahimî'nin mısralarında bir nazireyle ses bulması, şâirin divân geleneğinin de temsilcisi olması bakımından güzel bir örnektir.

Nazar kıl şâh-ı kevneyn halk-ı ekrem müctebâdır bu

Dahi mahbub-ı Rabbü'l-âlemin sahib-i levâdır bu

Kamu âlem bu şâhin şem-i tâbından olup peydâ

Cihânın serveri ol genc-i esrâr-ı Hüdâ'dır bu

Semâvât arş-ı cennet rif'at-ı Ahmed'le mulmuşdur

Hidâyet ma'demi hem tâc-ı râs-ı enbiyâdır bu

Sunuf-ı murselîn derde devâ kurbunda bulmuşlar

Usâtın melce-i hem şafi-i rûz-ı cezâdır bu

Makâm-ı rûz-ı pâk-i mukaddes arş-ı azâmdan

Ko hây hûyî Hudâ'nın mühr-i hâtem-i enbiyâdır

İçerler âşıkânlar bâde-i ışk nezd-i pâkinden

Ledünnî ilminin hem hâcesi genc-i hafâdır bu

Gezip seb'-i semâvât ru'yet-i Mevlâ'ya mazhardır

Giyüpdür hil'at-ı levlâkı hem hulk-ı sehâdır bu

Bu mahlûkât izhâra sebeb ol zât-ı ekremdir

Kamer şakkiyle mu'ciz nûr-ı Hak kâni atâdır bu

Fahimî durma gâfil ışkile bâbında kurbân ol
Cinâne reh-nümâ genc-i himem a'le'l-alâdır bu

B. Fahimî'nin Şiirlerinde Zihniyet Dünyası:

Anlayış, düşünce, kavrayış anlamlarına gelen zihniyet, insanoğlunun içine doğduğu toplumun tamamını etkisi altına alır. Eğitim ve telkin yoluyla insana kazandırılan inanış ve tutumlar, toplumda genel tutum olarak görüleceği gibi, toplumu meydana getiren zümrelerin zihniyeti olarak değerlendirilir. Dönemin ekonomik, kültürel ve siyasal yapısı, o dönemin, dolayısıyla toplumu oluşturan fertlerin zihniyetlerini belirler.

Bir edebiyat eseri, ilk olarak yaratıldığı dönemin genel kabulleri, estetik ve ahlâk anlayışını yansıtır. Dolayısıyla, yaratıldığı dönemin toplum yapısı, o toplumun istekleri, zevkleri, kabulleri, redleri, hayat tarzını, eğitim-bilim anlayışı ve toplumun kendi içindeki ilişkilerini yansıtır. Yaratıldığı dönemin kültürel özellikleri; dinî anlayış, dil, dilin kullanımı gibi unsurlar edebî eserin özelliklerini belirler.

Edebiyat alanının estetik değere sahip ürünü olan şiir, yazıldığı dönemin zihniyetini yansıtır. Şiirdeki güzellik anlayışı (estetik değer), dilin kullanımı, kavramlar, mazmunlar, anlatım biçimleri, yaratıldığı dönemin özellikleri taşır. Dolayısıyla Fahimî döneminin edebî temsilcilerinin başında gelir.

Fahimî, Cumhuriyet'in kuruluş dönemindeki toplumsal duyguyu, dolayısıyla Cumhuriyet döneminin toplum nezdindeki yerini aşağıdaki mısralarla ifade etmektedir:

Cümle erkân-ı hükûmet rif'atin

Kurdular Cumhuriyet İskender-i zemîn

*Havf çeker serkeşler oldular le'îm
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ*

*Ol habîbin Mustafâ'nın hakkı'çün
Çar-yâr-ı bâ-safâ'nın hakkı'çün
Ehl-i beyti âl-i âbânın hakkı'çün
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ*

Fahimî, toplum önderlerinin fonksiyonu ve toplumun bunlara bakışını da Sivaslı Şeyh Sünûsî'yle ilgili bir şiirinde dile getirmektedir:

*Hamdülillah kıldı teşrîf mülkümüz âbâd olur
İhtilâfât ref' olup a'da-i din ib'âd olur
İttihâd-ı mü'minûnla hâ'inûn berbâd olur
Avn-ı Hak'la inhizâm olmaz bu mülk müzdâd olur
Merhabâ hayr-i safâ geldin ayâ Şeyh Sünûs*

Türk toplumunda Hz. Ali'yle ilgili düşünceler, genel okuyucu için bilinmektedir. Türkistan sahasında Balkanlara kadar olan sahada hem dinî bir şahsiyet, hem bir kahraman olarak Hz. Ali, tüm toplum tarafından kabul gören bir şahsiyettir. Fahimî, toplumun bu eğilimini ve düşüncesini şu mısralarla dile getirmektedir:

*Bâbıdur ilm-i ledûn şeyhi sultânım Alî
Meyve-i eşcar-ı rahmet her seher zârım Alî*

*Şehriyâridur risâlet şâhının dürdânesi
Bil hem aslan-ı Hudâ'dır hem sipehdârım Alî*

*Heybet-i kudsiyyesinden cünd-i a'dâ hûr idi
Müşrikinün bağırî dâğı dinde serdârım Alî*

Fahimî'nin içinde yaşadığı toplum, dönemin idare tarzı ve idarecileriyle ilgili olarak bir kanaate varmışlardır. Bu kanaatlerini, Fahimî şiir diliyle ifade etmişlerdir.

*Sivas vâlisi Reşid Beğ'le ilgili düşüncelerini;
Görince dâver-i adlin çekerdi sâkın İskender
Kudûmin ey begim ol eşkiyâlarçün hacâlettir*

*Buyurdu ol Resûl-i Kibriyâ her kim sever âlim
Bize vâcib ana rûz-ı cezâ lûtf-ı şefâ'attır*

msralarıyla dile getiren Fahimî, Cumhuriyet ve Cumhuriyetin kurucuları ile ilgili düşüncelerini de şu mısralarla dile getirmektedir:

*Hükm-i cumhûriyyeti kıldı ayân Gâzi Kemâl
Satvet-i hükmden oldu eşkiyâlar kadd-i dâl
Zulm-i istibdâd ile irmişdi bu milke zevâl
Hüsni tedbîrât ile ıslâh kıldı her yanı Kemâl
Söylenür dillerde 'adl-i şânı cumhûriyetin*

*Baş vekâletde oturmuş Pâşâ-yı 'İsmet-metîn
Olmuş ol 'ilm-i fetânet gencine sâhib-emîn
'Akl-ı tedbîrât ile olmuş Felâtun-ı zemîn
Hüsn-i tedbîrât ile ıslâh kıldı her yanı Kemâl*

Toplum önderleri, tarikat liderleri ve bunlarla ilgili değerlendirmeler yine Fahimî tarafından dile getirilmiştir:

Et Yemez Hazretlerine Arziyye

*Bir mâh-ı tabâna gönül düşürdüm
Kapuna ihsâna geldim Et Yemez
Yandım âteşine kendim şaşırdım
Derdime dermâna geldim Et Yemez*

*Ol esmâ-i hayy-i Hudâ hakkıçün
İki cihânda rahnümâ hakkıçün
Ya'ni Muhammed Mustafâ hakkıçün
Ol nutk-ı dürdâne geldim Et Yemez*

...

Mersiyye-i Şehîd-i Kerbelâ (Muhammes)

*Mâh-ı mâtem ağla ey âşık bugün şâhzâdeye
Kaldım a'dâlar elinde yok bakan feryâdına
Bî-hayâ kavm-i Yezîd rahm eylemez ecdâdına
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdına
Yâ 'Aliyye'l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdına*

...

Mersiyye-i Sultân Abdulkâdir

*Gündüzi sâ'imdir her gece kâ'im
Câmundan nûş eden aşkile dâ'im
Ana uymayanlar gafletde nâ'im
Pîr-i evliyâdır şeyhimdir benim
Olmuşam mestânı her seher zârım
Söylerem medhini Abdulkâdir'in*

*Zikreyle Allah yolundan kalma
Hevâ-yı nefis ile dünyâyâ dalma
Ser-mest-i da'im ol kendini bilme
Pîr-i evliyâdır şeyhimdir benim
Olmuşam mestânı her seher zârım
Söylerem medhini Abdulkâdir'in*

...

C. Fahimî-Şiirleri ve Gelenek İçindeki Yeri:

Gelenek, milletin tarih içinde yaşadığı dönemlerden edindiği tecrübe ve bilgilerin; bu tecrübe ve bilgilerle elde ettiği kültürel unsurların sonraki dönemlere aktarılması, geçmişle yaşanan zaman ve gelecek arasında bağların oluşturulmasıdır. İçinde bulunduğumuz zaman diliminden önceki bir dönemden günümüze kadar gelen bir

şiiirin okuyucu bulması, günümüz şiiirinin geçmişten aldıkları unsurlar ile yeniden şekillenmesi, geleneksel yapının olmasındandır.

Yunûs Emre, Kaygusuz Abdal, Fuzulî Bağdadî, Bakî, Nedim, Ziya Paşa, Mehmet Âkif, Yahya Kemal, Arif Nihat Asya, Yavuz Bülent Bakiler gibi şâirlerin şiiirlerinin hâlâ okunuyor olması bu sebeptendir.

Türkiye sahası Türk şiiirinden bahsederken, dönemler ve dönemlerin zihniyetlerinden hareketle bu şiiir geleneği içinde Dinî-Tasavvufî Türk Şiiiri, Divan Şiiiri, Âşık Tarzı Türk Şiiiri, Batılılaşma Dönemi Türk Şiiiri ile Anonim Türk Şiiiri (=Halk Şiiiri) geleneğinden de söz edebiliriz. Bu şiiir gelenekleri, dönem ve dönemin zihniyeti ile şiiirin yaratıldığı dönemdeki kültürel yapı tarafından belirlenir.

Fahimî, heceyle yazdığı şiiirlerini Türk halk şiiir yapısı içinde şekillenen ve hece ölçüsü ile yazılan; âşık adı verilen şâirler tarafından yaratılan edebî verimlerin üzerine bina ederken, kendinden önceki dönemde yaşayan şâirlerin şiiirlerini ve onların düşünce dünyalarını kendi yaşadığı döneme taşımıştır.

16. yüzyıl şâirlerinden Pir Sultan Abdal'ın ;

Seher vaktinde cünbüşe geldi

Dağlar yâ Muhammed Ali çağırur

Bülbülün feryâdı bağırmı deldi

Dağlar yâ Muhammed Ali çağırur

mısralarındaki temayı kendi dönemine taşır:

İki yüz yıl ön o selmân deşt-i erzende kalup

Kurtarır arslan elinden sırr-ı sırdârım Alî

Ey Fahîm ol Murtazâ bir râh-ı Hak serdârı bil

Hem odur şâh-ı velâyet hem kerem-kârım Alî

Ahmed Yesevî'nin

Zâkir bolıp şâkir bolıp Haknı tapdım

Şeydâ bolıp rüsvâ bolıp candın ötdim

Zikrettim, şükrettim Hakk'a taptım

Deli oldum, ayıplandım candan geçtim

söyleyişi, 13. yüzyılda Türkiye'de Yunûs Emre ile devam eder:

Ey dost senin yoluna cânım vereyim Mevlâ

Aşkını komayayın oda gireyin Mevlâ

...

Miskin Yunus Erenlere tekebbür olma toprak ol

Küllisi toprakdan biter gülistandır toprak bana

ve Fahimî'de günümüze kadar ulaşır.

Gir halka içre zikre girgin deve tek kükre

Koy mâsivâyı fikre Lâ-ilâhe illallah

Aldanma dünyâ fâni zâkir ol bul irfânı

Hak yolunda ver cânı Lâ-ilâhe illallah

Fahimî'nin başta Yunûs Emre olmak üzere, mutasavvıf şâirleri okuduğu ve bunların tesiriyle şiirler kaleme aldığı, dolayısıyla bu edebiyat geleneğinin temsilcisi olduğu kesindir. Geleneğin yazılı alanda yaşamaktan başka sözlü alanda da yaşadığı

Alacahanlı Fahimî

bilinmektedir. Fahimî'nin sözlü alandan da yararlandığı söylenebilir. Zira günümüzde hâlâ okunmakta olan “Bülbül” ilâhisi, Fahimî tarafından da kaleme alınmıştır.

İsmi Sübhan virdin mi var?

Bahçelerde yurdun mu var?

Bencileyin derdin mi var?

Garip garip ötme bülbül

Ötme bülbül ötme bülbül

Derdi derde katma bülbül

Benim derdim bana yeter,

Bir de sen dert katma bülbül

biçimiyle ilahî tarzında icra edilen bu şiir, Fahimî'nin kaleminde;

İsm-i Hakk'ı vir[d] idersin gül-sitânı yurd idersin

Cigerim derd idersin vakt-i seher ötme bülbül

Vakt-i seher ötme bülbül derdi derde katma bülbül

Ciğerim al kan eyledin gözyaşım akıtma bülbül

Âşık-ı sâdıksan güle esrârını virme ile

Her çalıda gül açılmaz ağyâra âh itme bülbül

Vakt-i seher ötme bülbül derdime dert katma bülbül

Ciğeri al kan eyledin gözyaşım akıtma bülbül

Fahimî için, yaşadığı dönemde, kendinden önceki dönemde teşekkül etmiş ve çokca eser vermiş olan Tasavvufî Türk edebiyatı geleneğine bağlı ve bu geleneğin temsilcilerinden birisidir demek doğru olur. Bu geleneğin temsilceisi olmaktan başka, şiirlerinin tematik yapısı, muhteva özelliği ve şekli yapısı bakımından başta Ahmed Yesevî olmak üzere Yunûs Emre, Kaygusuz Abdal, Pir Sultan Abdal gibi mutasavvıf şâirlerin de izbasarıdır.

D. Dil ve Üslûp Özellikleri:

1. Şiirlerin Tematik Yapısı:

Bir şiirde, duygu yoluyla kavranılan temel düşünce, şâir ile okuyucu/ dinleyici duygularının ortak anlayış ve ortak algılayış biçimi, şiirin temel yapı unsurlarındandır. Şâirin duygu ve düşünce dünyasının ürünü olan şiirdeki mesajın etkili olarak muhatabına gitmesi için, muhatabın aynı beklenti içinde olması gerekmektedir.

Abdurrahman Fahimî'nin hayat tarzı, evreni kavrayış ve idrak etmesi, tasavvuf anlayışıyla izah edilebilir. Dolayısıyla şiirin okuyucu veya dinleyicisi de peşinen Fahimî'nin bu özelliğini bilir veya tahmin eder. Fahimî de şiirleriyle hangi çevreye hitabedeceğini veya hitabetmesi gerektiğini bilir.

Abdurrahim Fahimî'nin okuyucu veya dinleyiciye ulaştırmak veya vermek için işlediği, geliştirdiği duygu tasavvufi alanın bilgi ve düşünce dünyasıdır.

Bunun yanısıra Fahimî'nin şiirlerinde az da olsa doğrudan şuh ve âşıkâne duygularla kaleme alınan örnekler de bulunmaktadır.

Müptelâyam çıkmışam kâşî kemânın avına

Âh kim a'dâlar düşürmüş anı firkat ağına

Aceb bilmez mi bu hâlim benim ol şâh-ı hûbânım

Giriftâr olmuşam bir gamla yokdur gayra imkânım

Hayâl-i mâh cemâlin mest-i bî-cân eyledi eyvâh

Mürüvvet eyle sultânım visâlinle uyar cânım

olduğu gibi dinî tema çevresinde terennüm edilen şiirler de bulunmaktadır. İbâdetin gerekliliğini doğrudan anlatan Fahimî, şiirlerinde şöyle ifade etmektedir:

Sen misâfir geldin kalmkan bu handa

Bir yola gidersin korku çok anda

Azıksız silâhsiz gidilmez bunda

Uyan gâfil yatma seherde uyan

İrdi her murâda sehergâh uyan

Okunmadan ol ecelin fermânı

Teninden almadan Azrâil cânı

Ağlayarak ara derrde dermânı

Uyan gâfil yatma seherde uyan

İrdi her murâda sehergâh uyan

Fahimî'nin şiirlerinin bir kısmı da, yaşadığı dönemin şartları gereği çevresinde olup bitenlerdir. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş sürecini yaşayan şâir, bazı sosyal problemlere de yer vermiştir. Sultan Abdülhâmid'in Sivas'a vâli ataması münâsebetiyle kaleme alınan şiirden bir parça şöyledir:

İsmine halkı muvâfık halka eyler ihtirâm

Hâkimü'l- 'adl-i şecâ'at sâhib-i mülke nizâm

Eşkiyâlar kâmetin dâl itdi kıldı in'idâm

*Dîn-i ömr-i devleti artsun bulup dâreynde kâm
Bahşedip Sultan Hamid'e vire Mevlâ âl-i câh*

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluş dönemi ve Mustafa Kemal Atatürk, Fahimî'nin şiirlerinde şöyle yer almaktadır:

*Hükm-i cumhûriyyeti kıldı ayân Gâzi Kemâl
Satvet-i hükmden oldu eşkiyâlar kadd-i dâl
Zulm-i istibdâd ile irmişdi bu milke zevâl
Hüsn-i tedbîrât ile ıslâh kıldı her yanı Kemâl
Söylenür dillerde 'adl-i şâni cumhûriyyetin*

...

*Hayr-hâhla olalar bu mülke din hâdimin
Nicesi satvetlerinde ola a'zâm-ı zâlimîn
Hak vire cündine kuvvet ola mansûr Gâzi 'nin
Hüsn-i tedbîrât ile ıslâh kıldı her yanı Kemâl
Söylenir dillerde 'adl-i şâni cumhûriyyetin*

Fahimî'nin "Muharebede bulunan asker-i islâma cenâb-ı hakdan yardım taleb etmek için mekteb şakirdânı âmin çağırup mu'allimler okuyalar" başlığı ile kaleme aldığı manzûm dua da Türkiye'nin savaş hâlinde olduğu bir zamanda kaleme alınmıştır.

*Yâ İlâhî zât-ı pâkin hakkı'çün
İsm-i a'zâm hem sıfâtın hakkı'çün*

*Nûr u vechin kâ'inât hakkı'çün
Asker-i İslâma nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola Yâ Rabbenâ*

Fahimî'nin şiirlerinin çoğu, tasavvuf teması çevresinde kaleme alınmıştır. Şâir, bu düşüncesini kimi zaman âyet ve hadisler ile delillendirerek kimi zaman örnek şahsiyetler ve onların örnek davranışlarını zikrederek, kimi zaman da doğrudan doğruya anlatmak suretiyle vermiştir.

*Bil aşkın bâzârı olmaz
Satanlar yalandır bilmez
Mevhîbedir ağıyâra gülmez
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar*

....

*Gel gir bu aşkın halkası kevn-i mekân devr ider
Devrân iden âşıklara arz-ı semâ seyrân olur*

*Aşk halkasın zann itme boş bî-şek huzûr-ı Hak durur
Fahr-i cihânü'l- murselîn hem pîr o dem bürhân olur*

...

*Budur post-ı seyahât sûfiyâ dîvâna hor bakma
Geyindirdi anı Haydar giyen Salmân'a hor bakma*

Fakîr olup demâdem devr ider seyyâh-ı âlem bil

Rızâ-yı Hak için postı giyen üryâna hor bakma

2. Şiirlerin Yapı Özellikleri:

Şiirin bir unsuru başka bir unsurdan ayrı düşünülmez. Şiirde muhteva ile ilgili yön, mutlaka bir biçim içinde şekillenir. Türk şiirinin tarihî seyrine bakıldığı zaman başta hece ölçüsü ile yazılan Türk şiiri İslamiyet'ten sonra arûzu da bünyesine katarak zenginleşmiştir. Tasavvufî Türk edebiyatı geleneğinde kullanılan arûzlu ve heceli şiirler, Fahimî'nin şiirlerinde örneklerini vermeye devam etmiştir.

Fahimî'nin şiirlerinde daha çok gazel tarzı olmakla birlikte, başka şiir tarzları da bulunmaktadır. Bunları kısa örneklerle vermekte fayda var.

Gazel tarzı'na;

Cenâb-ı Hazret'e tevîz kıldım hâli Mevlânâ

Fedâdur râhına cism-i gedâ hem cânı Mevlânâ

'Ayândur dergehünde cümle esrâr-ı hâfâ mermûz

Ne hâcet Hazret'e 'arz eylemek hükkâmı Mevlânâ

Muhammes'e;

Muharremdür bugün mâtem günü nâlânı kıl peydâ

Resûl'ün âline mâtem çeküp feryâd iden şeydâ

Hakâret eyledin sen ehl-i beyt'e ey Yezîd hayfâ

Bu zulme ey Yezîd insân değil sızlardı hem sahrâ

Sezâ-yı la'net oldun kahr idüp rûz-ı cezâ Mevlâ

Mersiye'ye;

Mersiye-i Kerbelâ

Oldı bir emr-i ‘acîb bu hâl-i şân-ı Kerbelâ
Zulmile âl-i Resûl’ün akdı kanı misl-i mâ

Ol Yezîd mel’ûn-ı bed nâ-hak yere zulm eyledi
Bağrını büryân kıldı anda âl-i Murtazâ

Bilmiş iken cümlesi ol âl-i Hâşim şânını
Cevre ikdâm eyledi kör oldı kavm-i bî-vefâ

Iydiyye’ye;

Medh-i Iyd

Iyd içün oldı müzeyyen ins ü cin ehl-i semâ
Ravza-ı cennetde bülbül eyledi dürlü edâ

Ehl-i aşkın âteşi arş üzre cevân eyledi
Sâkinü’l-arş eyledi ol nûra cümle iktidâ

Cümle âlem sevnüşürler yâr ile işret idüb
Hâlimi bilmez nigâra kıldım efgân sabâ

örneklerini vermek, konunun anlaşılması bakımından yeterli olacaktır.

Heceyle yazılan şiirlerden on birli hece, altı mısradan meydana gelen bende;

Âlem-i sâhib-zamandır bî-cidâl

Heybet-i adâyı kıldı misl-i dâl

Şöhrette hâkim ol Gazi Kemâl

Her zamanda nâsır olsun zü’l-Celâl

*Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ*

örneğini, yedi heceyle yazılan bir ilâhiye ise;
*Budur zikrin efdâli
Virdinden olur velî
Hakk'a irer menzili
Lâ-ilâhe illallah*
örneğini vermek yeterli olacaktır.

3. Vezin:

Ahmed Yesevî'den Yunûs Emre'ye, Kaygusuz Abdal'dan Nakşî Akkırmanî'ye kadar hemen bütün mutasavvıf şâirler, verilen mesajın daha kolay alınabilmesi, anlaşılabilmesi ve hafızalarda yer edebilmesi için, şiire baş vurmuşlardır. Şiirin ölçülü olması, onun hem ahengini hem de estetiğini sağlar. Her şiir geleneğinin kendine mahsus ölçüsü olduğu gibi tasavvufî Türk edebiyatının da kendine mahsus ölçüsü vardır.

“Dinî-tasavvufî Türk edebiyatı mensupları eserlerini halkın, anlayabileceği bir dille, başlangıçta millî vezin ve yaşayan Türkçe ile yazıyorlardı. Bu cümleden olarak bu edebiyatta dikkat edilecek diğer önemli bir nokta ise; onun da *"Divan ve Âşık edebiyatları"* gibi, hem halk şiirinin, hem de divan şiirinin cazibesine bağlı, iki taraflı bir hüviyeti oluşudur. Bu sebeple bu edebiyatın mensupları, aynı zamanda aruza da hâkimdirler. Fakat hitap ettikleri kitleye istedikleri telkini yapabilmek için zamanla heceyi kullanırlar. Yine âşık edebiyatında olduğu gibi dinî-tasavvufî Türk edebiyatının da asıl edebî mahsulleri heceli manzumelerde ortaya çıkmıştır. (GÜZEL, 2004:753)

Abdurrahim Fahimî'nin şiirlerinde, dinî-tasavvufî Türk edebiyatı geleneğinde olduğu gibi ağırlıklı olarak aruz ölçüsü kullanılmış olmakla beraber, özellikle ilahî türündeki şiirler hece ile kaleme alınmıştır.

Fahimî'nin şiirlerinde arûz kusurlarına çok sık rastlanmaktadır. Buna sebep ise, Fahimî'nin düzenli ve iyi bir eğitim almamış olması, dolayısıyla şiir diline hâkim olmamasıdır. Fahimî'nin şiirlerinde arûz kusurlarının görülmesi, onun bir arûz şâiri olmadığına işaret etmez. Arûz veznindeki kusurlara rağmen başarılı örnekler verdiği görülmektedir. Ayrıca Fahimî, şiirlerinin çok az bir kısmını hece ölçüsüyle yazmıştır.

Fahimî'nin şiirlerinde arûzun dört kalıbının kullanıldığını tespit ettik. Bunlar;

*Kendi re'yim sanma bil kim söyleden perverdigâr
Gözde nûr olmazsa çıkmaz yaşı sen kıl efkâr
Her kelâmın bir cevâhir anla gözden sil gubâr
Fahimî'ye bir kız değil huriler olmuş intizâr
Virmemekle emr-i Hakk'la duhterin hikmet nedür
fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün*

*Ehl-i derd ol dâ'imâ aşkile Mevlâ'ya kul ol
Baş açup yalın ayak söyle bu ezkâr-ı seher
fe'ilâtün/ fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün
(fâilâtün) (fa'lün)*

*Bu sîneme bin darbı vurur hasret-i yârim
Şimşîr-i firâk zahmine kalkan duran olmaz
mef'ûlü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ûlün*

*Dahi yakmadı İbrâhim'i çün kim nârı Nemrûd'un
Sana ced olmak içünder hafîd-i muktedâ sensin
mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün*

*Aşk halkasın zann itme boş bî-şek huzûr-ı Hak durur
Fahr-i cihânü'l- murselîn hem pîr o dem bürhân olur*

müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün

Fahimî'nin hece ölçüsüyle kaleme aldığı şiir sayısı yirmi birdir. Bu şiirlerden bazılarının arûzla yazılmak endişesi taşıdığı olsa bile, çok kusurludur. Bazı ilahî, münacât ve yergi şiirlerinin hece ölçüsüyle kaleme alındığı görülmektedir.

4. Kafiye ve Redif:

Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatında, estetik endişe tematik yapıdan önce gelir. Bunun içindir ki, kâfiyeye önem verildiği söylenemez. Fahimî'de bu anlayış hâkim olduğundan, onun şiirlerinde kâfiyeye özel önem verilmez. Şiirde ahengi sağlayan unsurların başında gelen kâfiye, halk şiirinde ezberlenmeyi kolaylaştırmaktadır. Ancak, Fahimî'nin şiirleri için bunu söylemek mümkün değildir. Fahimî'nin yaşadığı çevre itibarıyla ezberlenmek veya okunmaktan çok, şiirlerin dinlenir olması, kâfiyenin önemini ikinci plana itmiştir.

Fahimî'nin şiirlerinde;

Başla bismi 'llâh ile eyle kelâma ibtidâ

Fazl-ı bismi 'llâh ile olsun makâlin intihâ

Hem buyurmuşdur Resûlu 'llah şu emr ebter dürür

İsm-i Hak olmazsa bedi kılman ana iktidâ

Sıdkile zikr eylese ism-i Hudâ'yı bir nefes

Hıfz olur anın imâmı hem irişmez bir belâ

mısralarındaki gibi yarım kâfiye,

Hudâ'dan korkmayup bu âl-i Süfyân halkdan ar itmez

Bu zulm-i muktedâyı dîne küffâr-ı şerâr itmez

Susuz bir ehl-i beyti katl için çölde şikâr itmez

*Bu dînin şem'ini söndürmeğe âlî hisâr itmez
Hüseyn'e kıldı istikbâl melâ'ik zeyn olup hûrâ
örneğinde olduğu gibi tam kâfiye;*

*Kıluram zâr u figânı dil-i sûzân-ı sabâh
Akıdur dîdelerim kan ile hicrânı sabâh*

*İderem kendüme bin dürlü ezâ tuymaz o yâr
Yanaram firkât ile nâra çü pervân-ı sabâh*

*Dahı şeydâ-yı gülün düşdi cüdâ ile çün
Çalaram sînemi ol hârına her ânı sabâh
örneğinde olduğu gibi zengin kâfiye kullanılmıştır.*

Fahimî'nin şiirlerinde, kâfiye ile ahengin sağlanması yanında redifle de ahenk sağlanmıştır:

*Mü'mine öç almak tayyibâtdan emr olan
Bir iki üç dört nihâyet zâ'id olmaz **erba'a***

*Lâ-yuadd olmuş melâ'ik [ki] tolupdur arz semâ
Cümleye mürsel olan ulı melâ'ik **erba'a***

*Hep nekâ'isden Hudâ'nın zâtını tenzîh eden
Vahdetin isbât iden ihlâsda âyet **erba'a***

5. Edebî Sanatlar:

Edebî eserlerde, dolayısıyla şiirde bir duygu, istek, heyecan, hayal veya takdir bilinen ve kullanılan dilin imkanları ile ifade edilmeyebilir. Bu durumda, çeşitli söz sanatlarına baş vurulur. Gösterme, anlatma, duyurma, hissettirme, çağrıştırmada

bilinen ve kullanılan dil göstergelerinden yararlanılarak oluşturulan ses ve söz kalıpları sanat olarak edebiyat dünyasında yerini alır.

Fahimî'nin şiirlerinde de birçok söz sanatına yer verilmiştir. Bunlardan birkaç örnek sıralamak, şâirin sanatkârlığıyla ilgili fikir verecektir.

Tekrir:

*Çü Mi'râc'a 'urûc itdi Mustafâ
Gezdi seb'-semâ hem 'arş-ı alâ
Kıldılar vasfını sükkân-ı semâ
Bendene bir himmet kıl ya Nakş-ı Bend*

...

Kaynarız kaynadık piştik
*Biz mey-i aşkdan bâde içdik
Varlıktan yokluktan geçdik
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar*

*Şeyh-i kâmil güder seni
Hatâlardan alır beri
Hakk'a salar sâlikleri
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar*

...

Derûnum derdini degme fetânet ehli fehmi itmez
Mahâretde hükm-i hâzık-ı lokmân olan gelsin

Mecaz:

*Bir ‘acâib nesnedür başında kırk bin karnı var
Arz beş yüz yıl kadardır pek mehib bir levni var*

*Boyları bin yıl veli her karna kırk bin sâf durur
Cümlesi eşhâs-ı zî-rûh pek acâib seyri var*

*Vechine şems sedd olunmuş re’sine şekl-i kamer
Sadrına cümle kevâkib şarka garba seyri var*

Teşbih:

*Çok zaman ankâ gibi gezdim cihân [u] âlemi
Mislini gördüm dir isem ol dilârâ incinür*

...

*Pervân gibi nârâ dönmez
Bûlbûl gibi sayhâ kılmaz
Esrârını kimse bilmez
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ’imdir âşıklar*

Telmih:

*Düzme sûret mâl-i benûn³ naftı’ değil yevmü’l-kıyâm
Kıldı Fahmî zikr-i Hak’la kalb-i pür-nûr çok zevât*

...

Yok emekdârın diyânet ehlinin haysiyyeti

³ (O gün ne mal fayda verir ne de evlat...) Şuarâ Sûresi, 88. Âyet telmih vardır.

Gül ayak altında bülbül lâl ü zağ ebhâdadır

...

*Görince dâver-i adlin çekerdi sâkın İskender
Kudûmin ey begim ol eşkiyâlarçün hacâlettir*

...

*Visâl-i gül için gerçi çeker şeydâ cefâ ammâ
Varup sînemde bin zahm-i kamer bir vasl ile hârın*

...

*Benlik yüzünden al beni vahdette ihyâ kıl beni
Vaslınla handân eyle kim kurbânın olayım senin
Pervâne tek yandır beni aşk câmına kandır beni
Sermesti dâ'im kıl ebed sekrânın olayım senin*

Nidâ:

*Bu dünyâya muhabbet re'sidür küllü hatî'âtın
Velî hem ihtiyâcât ey Fahimî kalbe felâkettir*

...

*Ey nigârım rûhların gülzâr-ı vahdet bâğıdur
Nîze çekmiş kirpigin çeşmin bu sînem dâğıdur*

...

*Hem vechini seyrâna pek âşıkam ey cânâ
Ol gonçe-i gerdâne vâresteliğim vardır*

Tezat:

*Kaynarız kaynadık piştik
Biz mey-i aşkdan bâde içdik*

Varlıktan yokluktan geçdik

Câm-ı hûdan içer meyi

Mest-i dâ'imdir âşıklar

...

Gündüzün zahîd gice olma zulâm

Söyleme ihvân-ı dîne kim kelâm

Âhiretde bulayım dersen merâm

Havf-ı Hakk'ı eyle kalbinde ârâm

Nushını dinle müdâm âlimlerin

...

6. Söz Varlığı:

Fahimî'nin şiirlerinde kullanılan dil, Osmanlı Türkçesi özelliklerini taşıyan Dinî – Tasavvufî Türk Edebiyatı'nda kullanılan Türkçedir. Fahimî, şiirde ele aldığı konular itibariyle Türkçe kelime ve terimlerin yanında Arap ve Fars kaynaklı olanları da kullanmıştır.

Şâirin şiirlerinde var olan kelimeler ister Türkçe, ister Arapça, ister Farsça soylu olsun, bu kelimeler daha çok mahallî söyleyiş özellikleriyle yazıya aktarılmıştır.

Fahimî, şiirlerinde zaman zaman ağdalı ve sıradan okuyucunun anlayamayacağı bir dil kullanmak suretiyle sahip olduğu kelime zenginliğini adeta okuyucuya göstermek ister:

Cümle 'âlem bâb-ı feyzinden 'atâlar buldılar

Seyyid-i yevmü'l-cezâdır mefhar-ı 'arz u semâ

Ol emin-i vahy-i Hak mahbûb-ı Rabbü'l-âlemîn

Bî-nihâyet mu'cizât-ı genc-i esrâr-ı Hüdâ

....

Oldı bir emr-i 'acîb bu hâl-i şân-ı Kerbelâ

Zulmile âl-i Resûl'ün akdı kanı misl-i mâ

Ol Yezîd mel'ûn-ı bed nâ-hak yere zulm eyledi

Bağrını büryân kıldı anda âl-i Murtazâ

Zaman zaman daha anlaşılır kelimeler kullanan şâir, bunu hece ile başarır:

Koysan cehenneme yanmaz

Su dökse ateşi sönmez

Pârelesen aşkdan dönmez

Câm-ı hûdan içer meyi

Mest-i dâ'imdir âşıklar

....

Gice gündüz hasretine yanarım

Hep ehl-i nüfûstan himmet umarım

Gözlerimden akar hicrân-ı kanım

Zâtına ihsâna geldim derd-i yâr

Fahimî'nin şiirlerinde Arapça ve Farsça kelimelerin kullanılmasına sebep, tasavvufî anlamların ifade ediliyor olmasındandır. Reng-i gülgûn, Seyyid-i ehli'l-velâ , İmâm Rızâ, seyyid-i âl-i abâ, gül-i bâğ-ı sa'âdet, sükkân-ı cennet, sâhib-i kerâmet-i reh-nümâ, sâlik-i râh-ı Alî, râh-ı Hakk, şeyh-i kâmil, câm-ı hû, zevk-i Yezdân, mest-i dâ'iml, kable'l-vefât, fânûs-ı aşka, sâkinü'l-arş, ehl-i aşk gibi terkipler dinî-tasavvufî alanda kullanılan sözlerdir.

Fahimî, devlet büyükleri veya toplum önderleriyle ilgili şiirlerinde, o kişilerin şahsî ve toplumdaki görevlerinin özellikleriyle ilgili söz veya söz kalıplarını kullanmayı tercih etmektedir. Sultan Abdulhamid için yazdığı bir şiirde;

Mesned-i pâk-i hilâfet hâdimi beytü'l-harem

Zât-ı zıllu'llahü fi'l-âlem dahi sâhib-kerem
Oldurur şâh-ı cihân sultân-ı Hâmid muhteşem
Gönderip Sîvâs'a me'mûr kıldı bir zâtü'l-himem
Hazret-i Abdu'r-reşîd[dir] ol vezîr-i hayr-hâh

ifadelerini kullanan şâir, kimi zaman da şiirlerinde mahallî söyleyişlere yer vermektedir:

Eylemek lutfu kerem şânın durur şâhım senin
Bâb-ı vaslın terk idüben nirede **fırlanayım**

...

Terk it Fahimî mâsivâ aşkdır kamu derde devâ
Nâr-ı cahîmi **söyündüren** gözden akan dürdâneler

...

Aşkın halkasında döner
Gahi **sıçrar** gahi oynar
Girgin deve gibi kaynar
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

...

Deccâlı olmuşdur şimdi cihânın
İmanını çaldı **kaltabanın**
Esvâbil şeytânı âhir zamanın
Posta geçip şeyh olması ne lââyık

...

Cümle âlem **sevnüşürler** yâr ile işret idüb
Hâlimi bilmez nigâra kıldım efgân sabâ

...

*Bu ayda gözlerinden yaş süyündürmez zamân ağlar
Muhammed Mustafâ hâtem Resûl her gün nihân ağlar*

...

*Bu **tomus** eyyâmıdır gül hârına kılmaz karar
Kâkülünde sünbül reyhân hıtânı soldurun*

7. Kalıplaşmış İfadeler(Atalarsözü-Deyim):

Tasavvufî Türk edebiyatında anlamı güçlendiren, verilen mesajın daha kolay anlaşılmasını sağlayan unsurlardan birisi de kalıplaşmış ifadelerdir. Atalarsözü ve deyimlerden faydalanan şâirler, bu kalıplaşmış söz veya söz gruplarıyla daha çok şey anlatmak iddiasında ve anlattıklarının daha kolay ulaşmasını sağlamak çabasıındadırlar. Fahimî'nin şiirlerinde de anlamı güçlendiren ve mesajın kolay ulaşmasını ve anlaşılmasını sağlayan unsurlardan biri de kalıplaşmış söz ve söz gruplarıdır. Bunlardan bazı örnekler aşağıdaki parçalarda görülmektedir:

Ey risâlet şâhı ey mahzen-i eltâf-ı Hudâ

Koymuşam yolına cânım dahi hep varım fedâ

...

Çok tabîbe vardım amma şifâ-yâb olmadım

‘Azîm idüb kapuna geldim derdime eyle devâ

Selb olup hem kalbim içre asla râhat kalmadı

Eyleme mahrûm kapundan ey Resûl-i müctebâ

...

Hüsnünün meftûnı olmuş dil yanar her an ana

Kudret-i Hak’la çekilmiş ağ ü sürh elvân ana

...

Gülmedi bir dem yüzüm tur itdin ahvâlîm sebeb

Rahm-i dildârdan da kesdirdin ümîdvârım sebeb

Bunca yıldır kim yazar Fahmî dil-ârâ vasfını
Her söze uyma çıkardur yoldan ey yârim sebeb

...

Çok mu gördün bir güzeli vermedin
Çeşmimin yaşına insâf kılmadın
*Âşıkım âhımdan **ibret almadın***
Murg-ı dil-i yâre mihmân kıl felek

Nirdedür âyâ visâl-i dilber-i yekdânemiz
*Varayım râhında **kurbân olmağa** ol câye ben*

...

Nâr-ı hasretten müdâm kurtulması mümkün değil
*Yandım ey bugün **yağmaya virdim gönlümü***

...

*Yâ niçün **kan ağlamaz gözler** bugün giryân olub*
*Belki **kan ağlar** bugün ervâh-ı cümle enbeyâ*

8. Anlatım Tarzı:

Tasavvufî Türk edebiyatı alanında, tıpkı edebî ürün zenginliği gibi anlatım tarzında da bir zenginlik söz konusudur. Şâir/ yazar vermek istediği mesajın alıcıya daha kolay ve etkili biçimde ulaşabilmesini sağlamak için bir çok anlatım yolu/ tarzı denemiştir.

Tasavvufî Türk edebiyatı geleneği içinde değerlendirilebilecek şiirler kaleme alan Fahimî de bu anlatım yolları/ tarzlarından birçoğunu denemiştir.⁴

Nasihat ve hitap yoluyla anlatım:

Tasavvufî Türk edebiyatı mensupları, eserlerinde, özellikle anlatmak istedikleri veya vermek istedikleri mesajların, kolayca anlaşılabilmesi için, örnek olay, duygu ve şahsiyetler vererek bunların okuyucu/ dinleyici üzerinde etkili olmaları sağlanmaktadır. Didaktik anlatım tarzının etkili olduğu bu edebî alanda, Fahimî de aynı yolu izlemiştir. Divânın ilk şiirinde okuyucuyu/ dinleyiciyi okumaya/ dinlemeye yönlendirmek için:

Başla bismi 'llâh ile eyle kelâma ibtidâ

Fazl-ı bismi 'llâh ile olsun makâlın intihâ

Hem buyurmuşdur Resûlu 'llah şu emr ebter dürür

İsm-i Hak olmazsa bedi kılman ana iktidâ

örneğinde olduğu gibi hitap yolunu kullanmıştır. Hitap ve nasihat yoluyla anlatım tarzı, Fahimî'nin şiirlerinde oldukça sık kullanılan bir tarzdır.

Geldim kapuna pür-hatâ avf it günâhım yâ Samed

Her dem işim âh u figân lûtf it penâhım yâ Samed

...

Yâ Hudâ lûtf u atânla kıl beni abd u Sa'id

İsm-i a'zâm hürmeti çün kıl icâbet yâ Mecîd

Bu gedâyı rûz-ı mahşerde perişân eyleme

⁴ Tasavvufî Türk Edebiyatı alanında hâkim olan anlatım tarzları/ yolları hakkında daha geniş bilgi edinmek için bkz.; GÜZEL, Abdurrahman, Dinî -Tasavvufî Türk Edebiyatı, Ankara 2004.

Olmayam kavm-i şakîden ol gün içre yâ Hamîd

...

Uyan ey gâfil-i dil gel oku ezkâr-ı seher

Uyumaz kutb-ı cihân fehm ider esrâr-ı seher

Ötüştür vahş u tuyûr cümlesi cevlâna gelür

İner ol rahmet-i Hak def' ider ahrâr-ı seher

Doğrudan doğruya anlatım:

Tasavvuf erbabı öğreteceği bilgiyi, söyleyeceği sözü, sunacağı örneği zaman zaman muhatabına doğrudan aktarmayı tercih eder. Kürsüden va'az eder gibi ya da bir sohbet ortamındaki rahatlıkla söylenmek istenen doğrudan söylenir.

Fahimî, tasavvufî düşünce ve yaşayıştaki kimi bozulma ve sapkınlıklara karşı tavır alır ve bunu şiir yoluyla dillendirir:

San'atı hasırcı satar mı kumaş

Zikri yok fıkri yok dökmez damla yaş

Ne Müslim ne Yahûd çeker baş

Posta geçip şeyh olması ne lâyük

Deccâlî olmuşdur şimdi cihânın

İmanını çaldı kaltabanın

Esvâbil şeytânı âhir zamanın

Posta geçip şeyh olması ne lâyük

...

Bugün meydân-ı aşka âteş-i sûzân olan gelsin

Derûnunda dahi sevdâ-yı mahbûbân olan gelsin

Bu meydân cilvesini gâfil-i nâdân olan bilmez

Haber vir kim bu eyvâna dil-i bürhân olan gelsin

Mizâc-ı ehl-i aşkı sûfî-yi ta''ân olan bilmez

Girip meyhâne-i aşka müdâm sekrân olan gelsin

...

Zikreyle Allah yolundan kalma

Hevâ-yı nefs ile dünyâyâ dalma

Ser-mest-i da'im ol kendini bilme

Pîr-i evliyâdır şeyhimdir benim

Olmuşam mestânı her seher zârım

Söylerem medhini Abdulkâdir'in

Mukaleme ve Soru-Cevap Yollu Anlatım:

Tasavvufî Türk edebiyatında çok sık görülen bir anlatım tarzıdır. Tasavvuf erbabı, vereceği bilgiyi doğrudan veya dolaylı yollarla vermek yanında kimi zaman da soru-cevap yoluyla vermeye çalışırlar.

Ola mı hazret-i âşık rehini bend itmek

Nice ağyâr durur dergeh-i ulyâyâ siper

...

İmtihân itme midir yohsa cefâ-kârın mı

Merhamet itmediniz Fahmî cefâ-kârımıza

...

Her taraftan zâlim-i a'dâ dîdemiz giryân olur

Ehl-i beyt'in nâlesinden bağrımız büryân olur

Havf-ı Hak yok hiç birinde böyle mi tufân olur

Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdıma

Yâ ‘Aliyye’l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdına

Delil ve İspat Yoluyla Anlatma:

Tasavvufî Türk edebiyatı mensuplarının sık başvurduğu anlatım yollarından biri de delil ve ispat yoluyla anlatmadır. Mutasavvıflar fikirlerini, düşüncelerini âyet, hadis, hadis-i kutsî ve kelâm-ı kibar başta olmak üzere örnek hayatlar, pratikler yoluyla anlatmaktadırlar. Fahimî de kendinden önceki şâirler gibi bu yolu denemiş ve örnekler vermiştir.

*Ol “sekâhum rabbuhum”⁵ câmin Fahîm nûş eyleyüp
Ehl-i aşka hâdim ol bulmaklık istersen himem*

...

*Düzme sûret mâl-i benûn⁶ nafti’ değil yevmü’l-kıyâm
Kıldı Fahmî zikr-i Hak’la kalb-i pür-nûr çok zevât*

...

*“Mutû kable entemut”un⁷
Sırrından almış ol kuvvetin
Ehl-i hayy lâ-yemûtin
Câm-ı hûdan içen meyi
Mest-i dâ’imdir âşıklar*

...

*Çün müşerref kıldı Bağdâd’ı o yümnî makdemi
Mest ider bülbülleri gülşânı Abdulkâdir’in*

Ey Fahimî ol cenâb-ı evliyâ hünkârı bil

⁵ İnsan Sûresi:21

⁶ Şuarâ Sûresi : 88

⁷ Hadis-i Şerîf “ Ölmeden önce ölün”

Kim irişsin derdine dermâna Abdulkâdir'in

Tahkiye Yoluyla Anlatım:

Tasavvufî Türk edebiyatı mensupları, Türk edebiyatının diğer şubelerinde olduğu gibi zaman zaman tahkiyeli anlatım tarzını tercih ederler. Bilgi ve duygularını aktarmak, kendi düşüncesi çevresinde sempati yaratmak arzusunda olan şâir, toplumun anlayabileceği, idrak edebileceği bir yolu, hikâye etme yolunu seçer. Fahimî de bu şâirler kervanına dahildir.

*Zehr içirdiler Hasan Şâh'a uyup nefis fiskına
Yazdı Hak levh üzre şânın çün şehâdet meşkine
Teşneyem yandım şehîd-i Kerbelâ'nın aşkına
Sâkıyım şâhım Hüseyin hem hafîd-i Hayder'em*

...

*Doğdı dünyâyâ Muhammed ref' olup zulm fesâd
Nice kâfirler gelüp imâna oldu dil-güşâd*

*On ikisinde rebî'ü'l-evvelin teşrîf idüp
İrk-ı küfri kat' idüp İslâmı kıldı izdiyâd*

*Geldiler tebrîkine gökden melâik leşkeri
Mağribi maşrıkda Ka'be üzre dikdiler riyâd*

Tasvir Yoluyla Anlatım:

Fahimî, tasvirî anlatım tarzını da kullanmaktadır. Az da olsa kimi zaman bu yolu deneyen şâir, şiirlerinde bu tarza örnekler vermiştir. Hz. Muhammed'e yazdığı medhiyede bu tarz anlatımın güzel bir örneği bulunmaktadır.

Bir melek-sîmâ kelâmıdır fasîhî dil-figâr

Hem odur mahbûb-ı Hak şer'-i bedi'-i zülfikâr

*Zülfînün her lahzası firdevs-i a'lâ bâğıdır
Çeşmi yaşı selsebil olmuş yanağı gül-'izâr*

*Al dudakları anın yâkut-ı ahmerdür cinân
Dişleri dür lem'adur hem yanağı lâlezâr*

*Görmemiş emsâlin ehl-i arş u kürs tahte's-serây
Gelmeseydi âleme halk olmaz idi âşikâr*

*Ol kelâmı dertlere tiryâki kânûn-ı şifâ
Vuslatıdır Kâbe-kavseyn rü'yet-i perverdigâr*

E. Fahimî Divânı'nda Dinî ve Tasavvufî Unsurlar:

1.Kelime-i Şehâdet/ Kelime-i Tevhid:

Tevhîd; birleştirme, birleme, bir olduğunu kabul etme ve bu şekilde inanmak demektir. İstilahî anlamı; Allah'tan başka ilâh olmadığına iman etmek, O'ndan başka Rab ve Ma'bud tanımamaktır. Kişinin inanarak ve gönülden "Lâilâhe illallah Muhammedun Rasûlüllah" sözünü söylemesidir. "Allah'tan başka ilâh yoktur Hz. Muhammed Onun kulu ve resûlüdür" anlamındaki bu söz "Kelime-i Tevhîd" olarak adlandırılır.

İslâmiyet'in ilk şartı kelime-i tevhid'tir. İmân etmek, insanı mahşer günü Cehennem ateşinden uzak tutar.

*Nâr-ı cehennem söner
Mahşerden geri döner
Tevhîd budur ey püser
Lâ-ilâhe illallah*

Fahimî'ye göre insanı kötülüklerden uzaklaştıran, nefsî duygulardan arındıran da kelime-i tevhid'tir.

*Işk yolına eylen sefer
Kalbden çıkar fîsk ile şer
Yaklaşamaz şeytân kaçır
Tevhîd zikr et sen müdâm*

*İsterisen Hak'dan rızâ
Tevhîd zikr et sen müdâm
Vuslat yolu budur şâhâ
Tevhîd zikr et sen müdâm(172)*

2. Tanrı:

Tanrı kavramı Fahimî divânında Allâh, Rahmân, Hakk, Mevlâ, İsm-i Gaffâr, lâ-Yezâl, Kerîm, Kadîr, Zü'l-Celâl, Celâl, şâh, Hudâ, bâr-ı Hudâ, Vahdet-i zât, Mutlak, Sübhân, Hak Te'âla gibi ad ve sıfatlarla yer almaktadır.

Divân'da yer alan ilk şiir bir münacaattır. Fahimî Divânı'nda münacât başlıklı şiir olmamakla beraber, bir çok şiir de münacât sayılabilecek gazel yapısındadır.

Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm

*Başla bismi'llâh ile eyle kelâma ibtidâ
Fazl-ı bismi'llâh ile olsun makâlin intihâ*

*Hem buyurmuşdur Resûlu'llah şu emr ebter dürür
İsm-i Hak olmaz ise bedî kılman ana iktâ*

*Sıdkile zikr eylese ism-i Hudâ'yı bir nefes
Hıfz olur anın imânı hem irişmez bir belâ*

*Yemez içmez hamd iderler birliğin ikrâr idüb
İsmi zâkir olurlar cümle sükkân-ı semâ*

*Yokdur asla bir ehad kim anı mahrûm ide
Ey Fahimî olsun ezkârın kelâm-ı kibriyâ*

Münâcât

*Cenâb-ı Hazret'e tevîz kıldım hâli Mevlânâ
Fedâdur râhına cism-i gedâ hem cânı Mevlânâ*

*'Ayândur dergehünde cümle esrâr-ı hâfâ mermûz
Ne hâcet Hazret'e 'arz eylemek hükkâmı Mevlânâ*

*Ebed hiç kalmadı tâkat firâk-ı dil-figârımdan
Devâ kıl derdüme ey derdlüler dermânı Mevlânâ*

*O dûdın mihnetinden eyledin Eyyûb'i sen ihrâc
Halîl'e berd kıldın âteş-i sûzânı Mevlânâ*

*Fahimî bir ehaddan zerre derde bulmadı dermân
Habîb'in hurmetine kıl bize ihsânı Mevlânâ*

Fahimî'nin şiirlerinde Tanrı birdir ve birliğin merkezidir. Tanrı, gizli açık her şeyde görülür. Bunun için başka bir delile ihtiyaç yoktur. İnsan aklı bunu gerektirir.

*Ey Fahimî külli şeyden zât-ı Hak zâhir turur
Vahdet-i zâta delâ'il gayri bürhân istemez*

Evren bir nizam üzere yaratılmıştır. Nizam'ı sağlayan Tanrı'nın sonsuz ve eşsiz kudretidir. Yerin göğün düzeni Tanrı birliği'nin delilinden başka bir şey değildir.

Bir nizâm üzere turur cümle semavât u zemîn

Vahdet-i zâta delâ'il ibret al her yana bah

Fahimî divanında baştan sona kadar, tasavvufî konuları, dolayısıyla başta Tanrı olmak üzere İslamiyet'le ilgili kavramları sıkça kullanmıştır. Kimi zaman sevgili gibi kişinin iç dünyasında var olan bir kavram olarak kullanılan Tanrı kimi zaman uğrunda pervâne misâli yanılması gereken bir ateştir. Varlık sebebi ve varlık hikmeti olan Tanrı, kişinin acz içinde bulunduğu durumlarda sığınılması gereken bir limandır. Fahimî, şiiirlerinde yakarmak, yardım istemek, af dilemek yoluyla sürekli Tanrı'yla başbaşıdır.

Lutfûnla aşkın vir bana mestânın olayım senin

Vahdet gülîstânında ben nâlânın olayım senin

Pervâne tek yandır beni aşk câmina kandır beni

Sermest-i dâ'im kıl ebed sekrânın olayım senin

Benlik yüzünden al beni vahdette ihyâ kıl beni

Vaslınla handân eyle kim kurbânın olayım senin

Pervâne tek yandır beni aşk câmina kandır beni

Sermesti dâ'im kıl ebed sekrânın olayım senin

3.Peygamberler:

a. Hz. Muhammed:

Fahimî'nin şiiirleri içinde en çok konu edinilen şahsiyet Hz. Muhamed'tir. İdeal örnek insan olarak kabul edilen Hz. Muhammed, âlemlere rahmet olarak yaratılmıştır. Fahimî'nin şiiirlerinde, Ahmed, Resûl, Ahmed, Mahbûb-ı Hudâ, İsm-i pâk, Ahmed-i Mahmûd, Muhammed Mustafâ, Hafîd-i muktedâ, Habîb gibi adlarla anılan Hz. Muhammed, davranışlarıyla, dindeki uygulamalarıyla/ sünnetleriyle örnek alınması

gereken ideal insandır. Divân'da bulunan na'tların dışında yeri geldiğinde sık sık adı geçen Hz. Muhammed, bir na't ve na'tın kaleme alındığı zaman ve mekan hakkında derkenârdaki bilgi şöyle anlatılmaktadır:

Na't-ı Resûl

E's-salât u ve's-selâmu ey mefhar-ı 'arz u semâ

Melce-i âsî şefâ'at ma'deni hulk-ı sehâ

Zât-ı mahbûb Hudâ hem rahmeten li'l-âlemîn

Hâtem-i Mursel zuhûrun cümle halkdan ibtidâ

Ol gubâr-ı dâmenin arşısı şeref-nâb eyledi

Nûr-ı vechinden kamu envârını kıldı hafâ

İştiyâkım bu teni râhında kurban itmege

Ol turâb-ı dergehin kılsam dü çeşme tûtiyâ

Levh-i kalbin âyeti esrârının levh noktası

Cümle âlem ol levh üzre buldı intihâ

Belki kâsırdır seni meth itmede sâdât-ı halk

Ol cenâb-ı Hakk kılur şânında medh-i bî-nihâ

Bu Fahimî pür-hatânın derdine dermâna gel

Şol zaman kim hâkim-i mutlak ola bâr-ı Hudâ

Der kenâr: Bu nât-ı şerîfi inşâd eyledigim gice Cennetü'l-bekâ cihetinden bu Cebrâil'den ravza-i mutahhara-i seyyid-i kâ'inâta duhûl idüp ravza-i sa'âdete karşı bir mermer âmud sag omuzuma istinâd idüb bu na't-ı şerîfi mahbûb-ı Hudâ sâhib-i

Kâbe kavseyn Seyyidü's- sakaleyn huzûr-ı sa'adetlerinde göz yaşım revan olarak kırât eyledim.

Elhamdü 'l-lillah- Seyyidü'ş-Şeyh Abdu'r-rahîm Fahimî

Bir başka na'tta Fahimî, Hz. Muhammed'in doğumuyla ilgili bilgi verir , bununla birlikte zulmün ortadan kalktığını, küfrün bittiğini, dertlilerin derman bulduğunu ifâde eder:

Na't-Resûl

Doğdı dünyâya Muhammed ref' olup zulm fesâd

Nice kâfirler gelüp imâna oldı dil-güşâd

On ikisinde rebî'ü 'l-evvelin teşrîf idüp

Irk-ı küfri kat' idüp İslâmı kıldı izdiyâd

Geldiler tebrîkine gökden melâik leşkeri

Mağribi maşrıkda Ka'be üzre dikdiler riyâd

Saldı Hak levlâke levlâk hil'atini tâc ile

Yazdı levh üzre kalem tebrîki yâ hayrû'l-'ibâd

Şâhid ü hem mübeşşir hem dahi enzâr için

Kıldım irsâl yâ Muhammed eyle din râhın güşâd

Kâbe kavseyn'de irişdi halvet-i Yezdânına

Yâ Habîbim merhabâ tebşîrin itdi Hakk 'ıyâd

'Arşa basdıkda kadem eflâk iderler ihtirâm

On sekiz bin âlemi kıldı Muhammed pür-murâd

*Ey Fahimî aşkile yaz Mustafâ'nın medhini
Ol Cenâb-ı Hakk kılur şânına medhi bî-adâd*

*Nice dertliler devâyı buldı a'mâlar şifâ
Hak resûlisin yâ Muhammed dir idi ana cemâd*

b. Yûsuf:

Yûsuf, güzelliğın ifadesi olarak kullanılmıştır. Fahimî bir gazelinde, Hz. Muhammed'in güzelliğini anlatırken, Yûsuf'un güzelliğine telmihte bulunmuştur.

*Hüsn-i pâkin Hak Te'âla Yûsuf'a kılmış misâl
Râhına kıldım o yârin varı her yane fedâ*

c. Süleymân:

Bir olma hâminden kopup çokluğa, Fahimî/ Abdurrahîm'e giden ayrılık acısını, Hz. Süleymân'dan ayrı düşen efsanevî anka kuşuna benzeterek ifade eden Fahimî, Süleyman imgesini bir yerde kullanmıştır:

*Eyledin ankâ gibi mülk-i Süleymân'dan cüdâ
Geçti ol vakt-i bahârın vaslı hârı n'eylerim*

d. İbrâhim:

Fahimî, bir gazelinde Hz. İbrâhim'in Hz. Muhammed'e ata olmak için Nemrud'un narına sabrettiğini, kendisinin de tıpkı İbrâhim gibi ateşe gark olduğunu ve bu ateşin Fahimî'yi kaplayan ateş olduğunu;

*Dahi yakmadı İbrâhim'i çün kim nârı Nemrûd'un
Sana ced olmak içündi hafîd-i muktedâ sensin*

*Fahîm'in dahi kabladı vücûdun âteş-i isyân
Halâs it anı şâhım zahm-i ussâta devâ sensin*

beyitlerinde anlatılmaktadır.

Hız. İbrâhim, kendisinin Nemrûd tarafından ateşe atılması ve Tanrı'nın takdiriyle ateşin gül bahçesi hâline gelmesiyle ilgili kıssa münasebetiyle yer almıştır. Ateş, bir yandan kişiyi benlikten kurtarmak için bir vesile, bir taraftan da yeniden benliğini bulmasına nadan olur.

Al beni benlikden eyle sana hassu'l-âlemîn

Âteşi İbrâhim'e gülzâr iden Mevlâ meded

.....

İndi İbrâhîm-i Halil bunda Nemrûd nârına

Hak Muhammed hürmetine kıldı nârı gül- 'izâr

4. Melekler:

Melek, Hız. Muhammed'ten bahsedilirken Onu övmek için kullanılmaktadır. Hız. Muhammed'in doğumu esnasında gökten gelen meleklerden bahsedilirken, Süleymân Çelebi'nin Mevlîdinin tesiri de sezilir.

On ikisinde rebî'ü'l-evvelin teşrîf idüp

Irk-ı küfri kat' idüp İslâmı kıldı izdiyâd

Geldiler tebrîkine gökden melâik leşkeri

Mağribi maşrıkda Ka'be üzre dikdiler riyâd

Fahimî, Kerbelâ acısını anlatırken, onun önemini vurgulamak için, tabiatta var olan eşyanın ızdırabının yanında meleklerin matimenden vefiganından da bahseder.

Düşünce Kerbelâ'ya Ehl-i Beyt-i Mustafâ atşân

Benefşe lâle sünbül gül gibi boyun egdiler ol an

Figân eyledi melâik mâtem itdi hûr u gilmân

Utanmayup Hudâ'dan ey pelidler kıldınız tuğyân

Alır bu intikâmı yevm-i mahşerde komaz Bârî

Fahimî'nin şiirlerinde melek, hûri, hûr ifadeleri, benzetme unsuru olarak kullanılmaktadır. Divânında zaman zaman dinî konuların dışında kaleme alınan gazellerde bu örneklere rastlanmaktadır.

Bir melek-sîmâ şeh-i havrâya virdim gönlümü

Âşık oldum rûhları ra'nâya virdim gönlümü

.....

Ey melek simâlı dilber ey gül-i ra'nâ-yı dost

Hem vücûdumda yanandur âteş-i sevdâ-yı dost

.....

Kendi re'yim sanma bil kim söyleden perverdigâr

Gözde nûr olmazsa çıkmaz yaşı sen kıl efkâr

Her kelâmın bir cevâhir anla gözden sil gubâr

Fahimî'ye bir kız değil huriler olmuş intizâr

Virmemekle emr-i Hakk'la duhterin hikmet nedür

5. Kitaplar:

Fahimî'nin şiirlerinde, âşığın kalbindeki aşk ateşini yakan Kur'an'dır. Kur'an hükümleri, Tanrı kelâmı olup, âlemin düzeninin sırrını saklar.

Âşinâ-yı Hak kılandur irfânı nâr-ı aşk

Hayme-i hasra Kur'andur kalbde pergâr-ı aşk

Tanrı kelâmı olan Kur'an'ın gözardı edilmesi, hele bir tarikat şeyhi iddiasında olan birinin Kur'an yerine başka bir kaynağı referans göstermesi, onu küfre götürür. Oldukça uzun olan bir taşlamadan sadece iki dörtlük almak, Fahimî'nin düşüncesini açıklaması bakımından yeterlidir.

*Gülyağı virir mi muğân pırasa
Karga bülbül şahin olmaz yarasa
Anzaharlı kurda gitmez arasa
Posta geçip şeyh olması ne lâyük*

*Bırakdılar o Kur'an-ı Hudâ'yı
Okur Câvidân hem Hüsniyâ'yı
Bî-namâz cenâbet ol bî-vefâyı
Posta geçip şeyh olması ne lâyük*

Fahimî, bir başka taşlamasında ad vermek suretiyle tarikatın şeyhini zemmetmekten kaçınmaz:

*Kara Yusûf Dede dirler adına
Üçler beşler kırklar gelmez dâdına
Şeytân hazır senin her feryâdına
Ehl-i sünnet için bühtândır sözüün*

*Ulemâdır enbiyâlar vârisi
İlm-i Kur'an ile virir hadisi
Yokdur imânın atdın nâmusu
Ehl-i sünnet için bühtândır sözüün*

6. Kaza-Kader:

Kazâ ve kaderle ilgili iki beyit tesbit edildi. Bu beyitlerin ikisinde de teslimiyetçi bir hâlet-i ruhiyyenin varlığı sezilmektedir.

*Defter-i aşkta yazılmış ki kulundur Fahmî
Koğsanuz eylemez ol dâmeni hünkâr-ı ferâğ*

*Yazılmaşken visâlin tahtına hacibliğe ismin
Beni mecnûn kıldı sine-bendin iftirâkdan*

...

*O sînende yazılmış katl-i fermânım beyân eyle
Cûlûs it tahta hûblar zümresi dîvâna gelsünler*

7. Ahiret:

Fahimî'ye göre ahiret, insanoğlunun fâni dünyadan gideceği beka âleminde başka bir şey değildir. Fâni dünyada yapılan hazırlıklar, insanoğlunun ahiretini hazırlamakta en büyük sermayedir. Gelip geçici dünyaya, dünyanın nimetlerine inanmamak gerek:

*İnanma ey gönül fâni dünyâyâ
Ahirete göç eden mevtâyı düşün
Rızkı taleb kılma masivâyı Allah'dan
Rezzâk-ı hakîki Mevlâ'yı düşün*

Buluşmaların ahirette olacağı düşüncesinde olan Fahimî, Türk edebiyatında nâdir olarak görülen bir manzûm taziye mektubunda, Şemseddin-zâde Mustafa Efendi'nin oğlunun ölümüne dair yazdığı bir gazelde şöyle der:

*Sabr kıl çâresi yok böylesi ayrılığın
Mülk-i 'ukbâda bizimle ire dîdâra Kemâl*

8. Kıyâmet:

Kıyâmet, dünyanın sonu ve ahiret hayatının başlangıcıdır. Gelip geçici olan dünyadan ebedî âleme giden insanoğlu, orada gerçeklerle yüzleşecektir. Bu dünyada yapılan fenalıklar, o dünyada ceza olarak insana dönecektir. Mahşer gününün kargaşası “Sûr üfürmede İsrâfîl” mısraında da görüldüğü gibi, bir hesaplaşma gününün de başlangıcıdır. Âl-i Abâ'nın , Hasan ile Hüseyin'in zulme mâruz kalması, Yezid'in

ihanet etmesi, fesad çıkarması, Kerbelâ'da kan dökülmesinin hesabı mahşer günü görülecektir:

*Yezîd âl-i âbânın kadd-i tûbasını dâl itdin
Görülmedik fesâdâtın cihâmı yakdı lâl ettin
İhânet kılmağı şems-i cihâne kutlu fâl ittin
O hûnî ehl-i beyt'le Kerbelâ'nın rengin âl ittin
Alır bu intikâmı âl-i Haydâr mahşer-i kübrâ*

Kıyamet günü, bütün hesapların görüleceği, Tanrı'nın acımaçlılığının zuhur edeceği, Hz. Muhammed'in şefaati edeceği gündür. Herşey Tanrı'nın bağışlayıcılığı üzerine kurulmuştur.

*Bu gedâyı rûz-ı mahşerde perişân eyleme
Olmayam kavm-i şakîden ol gün içre yâ Hamîd*

*Rûz-ı mahşerde Fahimî mücrime sen ol şefî'
Olmayam anda perişân zâr [u] giryân elvedâ*

*Olmaz ol olmayanın haşrile neşr olmayanın
Sırr-ı ârif bilmeyenin olmaz o bâr-ı meyhânesi*

Fahimî'nin şiirlerinin bazılarında beşerî duygular da işlenmektedir. Bu şiirlerden birinde sevgiliye duyulan aşkın kıyamete kadar sürüp gideceği işlenmektedir.

*Haşre dek çıkmaz derûnumdan hayâl-i rûhların
Dem be dem cânlar fedâ Fahimî olur kurbân ana*

F. İbâdetile İlgili Unsurlar:

Fahimî, ibâdet eden birinin nefsinin terbiye edeceğini ve Tanrı'yla baş başa olacağını, düşüncesinde hurî –gılman ile ödüllendirilme olmayacağı gibi, Cehennem ile de cezalandırma olmayacağını ifade etmektedir:

*Eylese Hakk'a ibâdet hûr [u] gılmân istemez
Hem cehennem havfî çekmez kalbine gelmez melâl*

*Kıl haram malı yemekden ihtirâz
Rızkı virir Hudâ gerçek çok ger az
Mazlum âhın alma Hakk yerde komaz
Sıdkile eyle ibâdet kış yaz
Bî-namâz ihvânıdır şeytânların*

Fahimî'nin şiirlerinde ibâdetle ilgili unsurların başında namaz gelmektedir. Özellikle sabah namazı, insanı bütün kötülüklerden koruyan, nefsi kontrol altında tutan, kişiyi Tanrı'ya yaklaştıran bir ibâdettir.

*Uyan ey gâfil-i dil gel oku ezkâr-ı seher
Uyumaz kutb-ı cihân fehm ider esrâr-ı seher*

*Ötüşür vahş u tuyûr cümlesi cevlâna gelür
İner ol rahmet-i Hak def' ider ahrâr-ı seher*

*Bir melek çağırır vakd-ı seherde
Satılur cennetler müşteri kande
Hâcet kapıları açtı Hak bunda
Uyan gâfil yatma seherde uyan
İrdi her murâda sehergâh uyan*

Fahimî'nin şiirlerinden birisi teravih methiyesidir. Bu şiirden birkaç beyit şöyledir:

*Elvedâ ey mâh-ı tabân lûtf-i Yezdân elvedâ
Müzribânın şâfi-i mihmân-ı Sübhân elvedâ*

.....

*Ol salâvat-ı terâvihe kıyâm iden müdâm
Hak katında buldılar ecri şehîdân elvedâ*

...

*On iki mah üzre kıldı Hak seni hem ser-firâz
Nâzil oldu leyle-i kadrinde Furkân elvedâ*

Hac farızasıyla ilgili olarak Fahimî, Hz. Muhammed'ten bahsettiği veya şiirlerinde andığı zaman Kâbe/ Kâbe-i Kavseyn ifâdelerini kullanmaktadır.

*Kâbe kavseyn'de irişdi halvet-i Yezdânına
Yâ Habîbim merhabâ tebşîrin itdi Hakk 'ıyâd*

İbâdet konusunda umursamaz olan ya da ibadetlerini yapmayanlar, Fahimî'ye göre örnek insan olamazlar. Bunların şeyhlik iddiası da olmaz.

*Beytullah'a gitmez haccı Kerbelâ
Âli'yi sevem dirken şirk eder hema
Oruç namaz zekât virmez bî-hayâ
Posta geçip şeyh olması ne lâyük*

*Gusul namaz oruç tutmaz bî-hayâ
El-Murtazâ'dan isterler atâ*

G. Âyet ve Hadisler:

Fahimî'nin şiirlerinde âyet ve hadisler ya doğrudan doğruya adıyla ya telmih yoluyla ya da iktibas yoluyla verilmektedir. İnsan aklının, dolayısıyla bilginin önemine işâret eden şâir, âlimlerin enbiyalar vârisi olduğunu zikrederek, ulemâ bilgisinin de âyet ve hadislere dayandığını ifade eder:

Ulemâdır enbiyâlar vârisi

İlm-i Kur'an ile virir hadisi

*Levh-i kalbin âyeti esrârının levh noktası
Cümle âlem ol levh üzre buldı intihâ*

*Hep nekâ'isdan Hudâ'nın zâtını tenzîh eden
Vahdetin isbât iden ihlâsda âyet erba'a*

*Ol "sekâhum rabbehum"⁸ câmun Fahîm nûş eyleyüp
Ehl-i aşka hâdim ol bulmaklık istersen himem*

*Fahimî bulan dildârı
Görmez gözü hiç ağyârı
Men-arefededür esrârı⁹
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar*

*Aşkile hem-nişîn ol el çek velî fenâdan
Bil sırr-ı men arefden¹⁰ ol yâre bul visâli*

*Dök eşki her seherde bî-sabr bî-karâr ol
Ölmezden ön vefât et unut bu mâhı sâli¹¹*

Bilmezem mevti hayâtı zâr-ı giryân olmuşum

⁸ İnsan Sûresi, â:21

⁹ Hadis-i Kudsi

¹⁰ Hadis-i Kudsi

¹¹ Hadis: Men-arefe nefsehû fekat arefe Rabbehû.

“Mutû kable entemutu” sırrı hûb-câne yüz¹²

*“Mûtû kable entemût”¹³un sırrına mazhâr kılan
Mürşid-i kâmil olandur âşıka bâzâr-ı aşk*

*Hadis-i kudsîde buyurdu Mevlâ
Enînü'l-muznibîn indimden evlâ¹⁴
Ricâlullah müsebbihinden hem ahlâ
Uyan gâfil yatma seherde uyan
İrdi her murâda sehergâh uyan*

*Râh-ı Hak'da koydı cânı tığ-i üryân eyleyüp
Yıkdı bâb-ı Hayber'i şânında dendi lâ-fetâ¹⁵*

H. Gönül:

Gönül, aşk duygusunun ve sonucunun ortaya çıktığı merkezdir. Gönül aşkın kaynağı olmanın yanında sevgilinin âşığa karşı takındığı olumsuz tavrın sonuçlarının da görüldüğü bir merkezdir. (SEFERCİOĞLU, 1990: 248) İnsanoğlunun manevî varlığına, manevî gücüne hükmeden kalp, duygu, hislerin tamamı; sevginin, nefretin, arzusunun, inancın, iyi ve kötünün toplandığı, dağıldığı merkezdir. Beşerî aşktan ilahî aşka kadar olan bütün safhalarda var olan unsurdur.

Fahimî'nin şiirlerinde tasavvufî şuurun çıkış noktası, nefsin hâkimiyet alanı; gaflette olan nefis, yüce ülküler peşinde koşan anka kuşudur. Tanrı'yı bilme ve idrak

¹² Hadis: Mutû kable entemutu.

¹³ Hadis

¹⁴ Hadis-i Kudsi

¹⁵ Hadis

noktası, ayrılık acısının alev alev yandığı hasret köprüsü; nefsanî duyguların hüküm sürdüğü zillet yeridir gönül...

*Cemâl-i yâre müstağrâk gezüp hayrân u sergerdân
Rikâbı yerde dâr-ı hazretim şaşmış gedâ derler*

*Kesüben ihtilâtı halkı nefs-i münzevî kılman
Gönül ankâsına hizmet ider ehl-i hû derler*

Kimi zaman isyân halinde olan duygular, Fahimî'nin korkusu olurken;
*İsyân gölüne talmuşam bî-çâre magbûn olmuşam
Aşkın meyinden bâde sun çıksun gönülden mâsivâ*

Kimi zaman şefkatin kalesi olup âşıkın maşukasına kavuşma, pervâne misal şem'anın çevresinde yanmayı bekleyendir gönül...

*Müşfik ol bu hâlîme şâd it dil-i pür-kânımı
Âh idersem halkı ol efgânım eyler ihtibâs*

*Vasfına şeydâ iken aşkınla nâr oldu zuhûr
Yandı pervâne gönül bî-cân düşürdün elgiyâs*

Fahimî'nin şiirleri içinde gönül redifli bir gazeli şöyledir:
*Cân-ı dilden Hakk'ı bil terk eyle ağyârı gönül
Hem mühimmât olur âsân bil o settârı gönül*

*Fehm kıl kim bu denî âlile gülzâr-ı hevâ
Geçti ömrin uyan ey câhil bî-âr gönül*

*Tövbe kıl cümle hatâdan okı ezkâr-ı seher
İşidür âh idenün di yâ Gaffâr gönül*

*Dâ'imâ ser-keş olur hükm ider âlemde müdâm
Noksânı fehmi idemez gayre o hünkârı gönül*

*Bu Fahîm'i eyledin cehle giriftâr-ı ezel
Ömrünü yıkdın ayâ zâlim gaddâr ey gönül*

I. Aşk:

Aşk, muhabbetin evreni kavraması, bütün vücuda yayılması, onu sarmaşık dalları gibi kucaklama hâlidir. Aşk, her durum ve hâliyle insanı Tanrı'ya götüren yoldur. Aşk, sevmeyi, sevgi uğruna fedakarlığın yollarını öğretti, gönülleri Tanrı aşkıyla yandıran ulvî bir duygudur. Sevmek ve bağlanmak için Tanrı tarafından insanoğluna verilen bir lütuftur.(ERAYDIN, 1981:111-113)

Fahimî, Tanrı aşkıyla mutludur. Bunun için Tanrı'ya yakırır ve aşktan, aşk duygusundan ayrı kalmak istemez. Zira Hakikat ancak aşkla keşfedilir:

*Kalb-i cânım yakılup ister rızâmı yâ Kerîm
Kocadım ömrüm gider kılma râh-ı aşkdan cüdâ*

....

*Buldılar bâzar-ı aşkdan cümle 'âşık rehberi
Zühdi ü takvâdan geçür kıl bana aşkın reh-nümâ*

*Düşdüm bu aşkın râhına hem kalbi pür-nâr eyledim
Ol derd-i mübremden bana dermân ilâhım yâ Samed*

Fahimî'nin tasavvufî anlayışında Tanrı aşkını kalbinde duymayanlar, hakikat sırrını bilmeyenler ancak divanelerdir:

*Kalb içinde aşk-ı Mevlâ olmayan dîvânedür
Nükte-i sırr-ı hakikat bilmeyen dîvânedür*

Fahimîye göre aşk hâlini, onun kıvancını ancak aşk ehli olanlar bilir. Aşk ehli olmayanlar aşkın ne olduğunu bilmezler:

*Anadan ger gözsiz doğsa bir a'mâ
Bilmez reng-i eşyâ ne kîbâldadur
Aşk hâlini ehl-i aşk olandan sor
Sûfî bilmez 'âşık ne fi 'âldedür*

Fahimî'nin şiirlerinde aşk kavramı tasavvufî anlamda kullanılmaktadır. Aşkın Tanrı'ya ulaşmakta bir yol olduğunu, Cennet, hûri, zevk ehli olanlar aşkı bilmezler. Fahimî bu yönüyle Yunûs Emre'nin zihniyet dünyasına yaklaşır:

*Aşka vâsıl olmayan zâhid uzak ilden gider
Hûri cennet'dir murâdı zevk-i cânânı n'ider
Nûş iden aşk bâdesin mestâne cânâna gider
Var yok bilmez cihânda mest-i yâr eyler bu aşk*

Fahimî'nin şiirlerinde geçen aşk, yukarıda da ifade ettiğimiz gibi ilahî bir aşk anlayışından ibarettir. Burada verilen örneklerden de anlaşılacağı gibi, her hangi bir tarikat mensubu olmak ya da her hangi bir şeyhe bağlanmak, kendisini sûfî veya zâhid olarak anlayıp anlatmak, aşk lezzetinin verdiği lezzeti veremez.

I. Ârif:

Ârif olma hâli, Tanrı vergisidir. Âlimlik ise öğrenmekle olur. Ârif, sezen, tanıyan, hisseden ve idrak sahibidir. İrfân, bilmediğinin çokluğunu, bilgiyle kemale ermenin mümkün olmadığını sezdirerek insanı yokluğa sevk eder. İrfân sahibi; sezen, Tanrı aşkını zihninde ve gönlünde bulunduran, bununla övünmeyen, aşk ile dolu olan, ama belli etmeyendir. Ârif olan, toplum içinde işâret taşımayan, bilinmeyen, benlikten arınmış olandır.

*Başa tâc egne hırka giymegile ârif olmazlar
Atup nâmus u ârın varı hem talan olan gelsin*

*Olmaz ol olmayanın haşrile neşr olmayanın
Sırr-ı ârif bilmeyenin olmaz o bâr-ı meyhânesi*

İrfân sahibi olmayı kendine şîâr edinen şâir, Tanrı'ya yakarır ve ledün ilmine vâkıf olmayı, dolayısıyla irfân sahibi olmayı arzular:

*Beni âriflere yâr it okut ilm-i ledünîden
Sükân-ı câm-ı aşkınla visâlin kıl 'a tâ yâ Rabb*

Ârif olan bütün zamanını Tanrı aşkıyla yaşayan, aşk cezbesiyle sarhoş olanlardır. Zira aşkın cezbisine kapılan, Bir'de yok olmayı hedefleyen kişi ancak irfân sahibi, yâni ârif olduğu zaman Tanrı'ya erişir. Bir'de bir ulu varlıkta Tanrı'da yok olur.

*Girince halka-yı zikre görür cân-ı ârifleri
Düşerler cezbe-i ışka olup sekrân Geylânî*

*Hak yoluna durma çalış
Ârif olup Hakk'a eriş
Uyu uyan hem görsen iş
Tevhîd zikr et sen müdâm*

...

*Zahiren her şekl-i âdem âdem olmaz 'ucb ile
Zümre-i insâna gir gel ârif ol irfâna bah*

J. Derviş:

Fahimî'nin şiirlerindeki derviş kavramı, dünya malına meyli olmayan, mürşidin eteğine yapışan biridir. Tarikat geleneği içinde varlığını ifade edebilen derviş, varlık âlemini keşfe çalışan ehl-i tasavvufur. Örnek şahsiyetler gösterilmek suretiyle insan davranışlarının nasıl olması gerektiği vurgulanır. Et Yemez ve Abdulkâdir Geylânî

gibi şahsiyetler, dünya malına meyli olmayan gerçek âşıklar, gerçek dervişler olarak takdim edilir.

*Âlemi keşf idüp dervişler gelür
İrşâd olmak için çillede durur
Boş gitmez ehl-i Hakk matlubun bulur
Pîr-i evliyâdır şeyhimdir benim
Olmuşam mestânı her seher zârım
Söylerem medhini Abdulkâdir'in*

*Çü bî-şek zikr-i tevhîde tecellîsi olur Hakk'ın
Girüp ol halka içre cûş ider Sultân-ı Geylânî*

*Tecellîsinde müstagrağ olur her an âşıklar
Fenâ olup irer Hakk'a çü dervîşân-ı Geylânî*

İslâmiyetin gereklerini yerine getirmeyen, ama kendisini tarikat ehli sayan kimi şahısların dervîşlik iddialarının yanlış olduğunu, bunların dervîş olamayacağını ifâde eden Fahimî, bunlarla ilgili taşlama yazmadan da kendini alamaz.

*Böyle değil tarikât-ı Bektâşî
Fazl-ı Hurûfî'nin olmuş dindaşı
Dervîş değil bu âlem kallâşı
Posta geçip şeyh olması ne lâyık*

K. Şeyh-Pîr:

Şeyh veya pîr olarak ifade edilen kavram veya kişiler, mürşit anlamında kullanılmıştır. Şeyh, irşâd ile meşgul olur. İnsan rûhunun terbiyecisidir. Kendisine intisab eden müridin eğitimiyle ilgilidir. Şeyh, ilmiyle, ferasetiyle, imân ediş biçimiyle, inancını yaşamadaki örnek davranışı ve ritüelleriyle müridin örnek aldığı şahsiyettir.

Şeyh, bilgisini Kur'an ve sünnetten edinir. Tarikat adâbına göre, esas olan şeyhtir ve şeyhin yol göstericiliğidir. Mürid ona teslim olur ve şeyhin her dediğini,yaptığını tartışmasız kabul eder.

*Şeyhdür tarikatde imân
Uy şeyhe kıl zikr-i müdâm
Dünyâyı an ardına tam
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar*

Fahimî'nin şiirlerinden birinde, özellikle Bektaşî tekkesi postnisiştilğine geçen Kara Yusuf adlı bir şahsın gerçekte bilgisiz olduğu, halkı aldattığından hareketle ağır yergi bulunmaktadır. Zemmiye adıyla kaleme alınan şiirden bazı mısralar şöyledir:

*Bırakdılar o Kur'an-ı Hudâ'yı
Okur Câvidân hem Hüsniyâ'yı
Bî-namâz cenâbet ol bî-vefâyı
Posta geçip şeyh olması ne lâyük*

*San'atı hasırcı satar mı kumaş
Zikri yok fikri yok dökmez damla yaş
Ne Müslim ne Yahûd çeker baş
Posta geçip şeyh olması ne lâyük*

Fahimî'nin şiirlerinde örnek alınması gereken şeyhlerden söz edilmektedir. Tarikat pirleri/ ulularından Hz. Ali, İmâm Rızâ, Abdulkâdir Geylanî, Et Yemez, Hacı Bektaş Velî gibi veliler örnek gösterilmektedir:

*Fahimî seyyâh ol pîr ilinde
Işkile yanam Allah yolunda*

Âşık isen ara Bağdâd yolunda
Pir-i evliyâdır şeyhimdir benim
Olmuşam mestânı her seher zâ'im
Söyler medhini Abdulkâdir'in

Bâbıdur ilm-i ledün şeyhi sultânım Alî
Meyve-i eşcar-ı rahmet her seher zârım Alî

Âşık-ı sâdıksan yolundan kalma
Hubb-ı ehl-i beyti kalbinden silme
Fahimî sev bunları ağyar bilme
Söylerem methini İmâm Rızâ'nın
Seyyid Rızâ'nın ceddım Rızâ'nın pîrim Rızâ'nın

Çalın tablını dir ol pîr mürîd kalbin uyandırır
Hem ışk nârını yandırır dir ol fermân-ı Geylânî

Yetiş destin tut ey pîr kapuna geldi bu Kıtmîr
Fahimî cânını kılmış şahım kurbân-ı Geylânî

L. Dünyâ:

Dünyâ, Fahimî'nin şiirlerinde en çok geçen unsurlardan biridir. Kimi zaman yaşamaya değer, kimi zaman da gelip geçiciliğin ifadesi, kimi zaman ise vefasızlığın timsalidir. Tasavvufî düşüncede insanın imtihan alanı olan dünya, gelip geçicilği ile insanın ahiretine hazırlanmasına zemin olan yerdir. Bunun içindir ki insan nefsi duygularla hareket etmemeli; dolayısıyla dünyaya esir olmamalıdır. İnsanın kendi varlığını hebâ etmemesi, dünyaya ve dünya malına heveslenmemesi gerekmektedir.

Gel gurûr itme bu dünyâ sanma mülki bâkidir

Hayr-ı bâkî ister isen âşıkâ ihsâna bak

...

Ey gönül varı hebâ eyleme dünyâyâ heves

Hak rızâsın gözedüp kıl râh-ı takvâyâ heves

Tarîkat erbabı, mutasavvıf şâir, kendi şahsını ifade ederek kendi düşüncesinde, dünya görüşünde olan insanların dünyaya meyl etmediklerini, etmemeleri gerektiğini ifade etmektedir:

Hubb-ı dünyâcün değil efgâr-ı dil-âvâremiz

Hiç ilâç te'sîr kılmaz aşk-rehinden yaramız

Var-ı dünyâyâ bizim yok meylimiz sultânayuz

Bâde-i uşşâk-ı meyle dolduran meyhâne yüz

Fahimî, düşünce dünyasını ve fikrî yapısını tasavvuf âleminde beslemiş, evliliğinde bile dünyanın geçiciliğini vurgulamaktan geri kalmamıştır. Hatta, dünyaya meyl edenlerin âlim ve fâzıl olanların kadrini bilemeyeceklerini, bunların da ancak çocuk ve kadınlar gibi düşünebileceklerini ifâde etmiştir:

Avret uşak ne bilür âlim ile fâzıl kadrini

Hubb-ı dünyâ almış anların vücûdun sadrını

Görse fehm itmez olar âteşle şemsin bedrini

Bilür ise er bilür ancak yine er kadrini

Virmemekle emr-i Hakk'la duhterin hikmet nedür

Fahimî'ye göre insan kanaatkâr olmalıdır. Kanaatkâr olmayanlar, dünyaya bağlı olup ar perdesini atanlardır. Bunlar da ancak câhildirler:

Buna çok iltifât ittikçe attı perde-i ârı

Kanâ'atsiz bir adam ehl-i dünyâ bî-dânâ derler

M. Küfr:

Küfr, sözlük anlamıyla örtmek, inkâr etmektir. Tefrikâ âleminin karanlığı da olan küfr, kulu Tanrı'dan uzaklaştıran, onu zillete düşüren beladır. Kişinin küfürden uzaklaşması için, tevhid fikrine râm olması, onu benimsemesi gerekir. Tanrı'nın insan kalbine vahdet fikrini yerleştirmesi, onun küfürden uzaklaşmasını sağlar.

Küfri şirki çıkarup tevhîd ile kıldı tahûr

Kalbime doldurdu ol bir nûr-ı îmân ışk benim

Küfürden kurtuluş için örnek şahsiyet olarak Hz. Muhammed gösterilir. Fahimî'ye göre Hz. Muhammed, insanlığı küfür batağından kurtarmak için İslâmın aydınlığını insanlığa yaymıştır.

On ikisinde rebî'ü'l-evvelin teşrîf idüp

Irk-ı küfri kat' idüp İslâmı kıldı izdiyâd

Hz. Ali'yi de örnek insan olarak gösteren Fahimî, onun velayet tahtının sultanı olduğu ve küfrü bitirdiğini ifade eder.

Meydân içre tîğ-ı üryân iderdin

Düşmânın bağırını büryân iderdin

Irk-ı küfri kırup noksân iderdin

Velâyet tahtının sultânı Haydâr

N. Şahıs Kadrosu:

1. Dört Halife/ Çehar-ı yâr-ı güzîn:

Fahimî, dört halifeden de sitayişle bahsetmektedir. Özellikle Hz. Ali ile ilgili, Hem Hz. Ali'den, hem de Hz. Ali'nin Fatıma ile evliliğinden olup Hz. Muhammed'in neslini devam ettiren Hasan ve Hüseyin'in babaları olmalarından dolayı çok sık söz etmektedir.

Ebu Bekir'le ilgili olmak üzere müstakil şiiri olan Fahimî, duygularını şu mısralar ile dile getirmektedir:

Medh-i Ebu Bekrî's-Sıddık Radiya 'llahu Ta 'âlâ Anha

Cihânın cânı halka reh-nümâ Sıddık-ı Ekber'dür

Zebânım zikri hem kalb-i cilâ Sıddık-ı Ekber'dür

Cemî'-i ümmet-i Ahmed sunûfunun müzekkâsı

Resûl'ün yâr-ı gârı müctebâ Sıddık-ı Ekber'dür

Kamu sükkân-ı cennet söyler ol Şâhın sahâvetin

Dü 'alemde hemîn ol sakına Sıddık-ı Ekber'dür

...

Hazret-i Ömer'le ilgili de müstakil bir şiiri bulunan Fahimî, onun özelliklerini ön plana çıkararak vasıflarını tek tek saymaktadır:

Medh-i Hazret-i Ömer

Hakikat gencinin hânı dilâ bil İbn-i Hattâb'dur

'Âdâlet tahtı sultânı 'alâ bil İbn-i Hattâb'dur

Odur mi'mâr-ı dînin hem dahi sâhib-şecâ'atdur

Resûl'ün sevdiği yâri zekâ-i dil İbn-i Hattâb'dur

O şâhın kalbini Mevlâ kamu envârını genc itmiş

Hem ol sâhib- kerâmet-i reh-nümâ bil İbn-i Hattâb'dur

...

Hz. Osman'ı da Hz. Muhammed'in yâranleri arasında sayan Fahimî;

Şânına Kur'ân inen hatm-i Resûl çün yâr olan

Ol Ebu Bekr Ömer Osmân u Haydâr erba'a

mısralarıyla bunu ifade ederken, dört halifenin Hz. Muhammed'in tebliğ ettiği İslamiyet'in rehberleri olduğunu söyler.

*Ol Ebu Bekr Ömer Osman Ali
Oldı bunlar din-i Ahmed rehberi
Ger şefa'at ister isen gel beri
Vir salavât yâd idüp Peygamberi
Olsun ey Fahimî lisanda ezber*

Hız. Ali'yle ilgi olmak üzere; bir yandan bağılı bulunduğı tarikat geleneğinin Hız. Ali'ye bağlanması, bir yandan daha sonraki dönemde karışmış olan tarikat seceresiyle soy seceresinin ata olarak Hız. Ali'yi işaret etmesi, Fahimî'nin şiirlerinde Hız. Ali'nin özel bir yer almasını sağlamıştır.

Medh-i Şâh-ı Velâyet Aliyyü'l-Mürtezâ
*Ol hakikat ilmi miftâhı Aliyyü'l-Murtazâ
Şâfi'i rûz-ı cezâ sihr-i Muhammed Mustafâ*

*Hem şeca'ât cevheri fisk ehlini bî-cân iden
Bil Hudâ arslanıdur hem Şâh-ı cümle evliyâ*

*Râh-ı Hak'da koydı cânı tıg-i üryân eyleyüp
Yıkdı bâb-ı Hayber'i şânında dendi lâ-fetâ*

...

Medh-i 'Ali Keremu'l-lâhu Veche
*Ol nâr-ı aşk içre ben yâne geldim
Anka gibi âh u figâne geldim
Himmet-i âline ihsâna geldim
Vâcib-i Ta'alâ'nın arslanı Haydâr*

Bir harb-i azîmde sahâbe-i kirâm

*Âteş elinden oldu cümle perişân
Bir sahr-ı kibiri tutdun ey sultân
Çıkardın bir âb-ı revânı Haydâr*

...

2. On İki İmâm:

İmâm, kendisine uyulan kişi demek olup; Hz. Muhammed'in veda haccından dönerken Gadirihum denilen yerde, Tanrı emriyle ümmete imâm, kendisine vasiy ve halife olarak Hz. Ali'yi bildirdiğine dair çeşitli hadislerin bulunduğu inanılmaktadır. On iki imâmın, tıpkı Hz. Muhammed gibi kötülükten arınmış, ma'sum kişiler olup Hz. Muhammed tarafından insanlığa bildirildiğine inanılmaktadır. On iki imâm şunlardır: Hz. Ali, Hüseyin, Hasan, Zeyne'l-Abidin, Muhammed Bâkır, Câferü's-Sâdık, Musâ-ı Kâzım, Aliyü'l-Rızâ, Muhammeddû'd-Takıyyü'l-Cevâd, Aliyyü'l-Nakıyyü'l-Hâdi, Hasanü'l- Askerî, Mehdi'dir.(GÖLPINARLI, 1977:264-265)

Fahimî'nin şiirlerinde on iki imamdan bahis olmakla birlikte, İmâm Rıza ile ilgili bir şiiri bulunmaktadır.

Medhiyye-i İmâm Rızâ

....

*Evlâd-ı abâdır seyyid-i sa'âdet
Şerî'at tarîkat yolunda mir'ât
Cedd-i fahr-i âlem merkadı cennet
Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın
Seyyid Rızâ'nın dedem Rızâ'nın pîrim Rızâ'nın*

....

*Ehl-i sünnet ve'l-cemâ'at yolundan
Zikr-i Hakk'ı hiç koymazdı dilinden
Sa'âdet bâğından gonca gülünden*

*Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın
Ceddim Rızâ'nın seyyid Rızâ'nın sultân Rızâ'nın*

Yukarıda verilen şiirin dışında, bütün imamların zikredilip övüldüğü müstakil bir şiirinde Fâhimî, on iki imamı şöyle ifâde etmektedir:

Medhiyye-i Gülşen-i Sa'adet Meyvesinden

Eimme-i Aşere

*Zübde-i cümle halâyık Mustafâ'dan mı bu gül
Şâh-ı cünd-i evliyâ ol Murtazâ'dan mı bu gül*

*Nûş idüp câm-ı şahâdet ol Hasan şân-ı ulâ
Reng-i gülğün ol Hüseyin-i müctebâ'dan mı bu gül*

*Ol gül-i bâğ-ı sa'adet seyyid-i âl-i abâ
Ol Aliyy-i ekberim Zeynü'l-abâdan mı bu gül*

*Bâğ-ı Bakır'dan açılmış rîh-ı tayyibü'l-evliyâ
Câfer-i Sâdık İmâmü'l-Tâkiyâ'dan mı bu gül*

*Ol İmâm Mûsâ'yı Kâzım gülşeninden mi gelir
Seyyid-i ehli'l-velâ İmâm Rızâ'dan mı bu gül*

*Ol Takiyy ü hem Nakî bâğından almış reng-i bûy
Ol İmâmü'l-Askerîyy ü aşfîyâdan mı bu gül*

*Açılup bâğ-ı Risâlet gülşenine renk virür
Ol İmâm sâhib-zamân Mehd-i sefâdan mı bu gül*

*Bağçe-i aşkdan mı almış bûy-ı tayyib hem revnâkı
Ey Fahimî feyz-i lutf-ı Kibriyâ'dan mı bu gül*

3. Tarikat Uluları:

Fahimî'nin şiirlerinde, başta Hz. Muhammed olmak üzere bazı peygamber adları, tarikat pirleri ve inanç önderlerinin adları yer almaktadır. Bu adların yer almasında maksat, Hz. Muhammed ve Hz. Muhammed çevresinde merkezden muhite doğru genişleyen bir çemberde bulunan ideal insanların, topluma örnek olarak verilmesidir.

Bağlı bulunduğu Nakşîyye ve Nakşîyye'nin bir kolu olmak dolayısıyla Üveysîlik münasebetiyle hem Nakşî Bend, hem de Veysel Karanî adı zikredilmektedir.

*Şâh-ı Nakş-Bend'e Recâ
Tarîkat rehberi evliyâ pîri
Dertliyem hâlimden bil yâ Nakş-ı Bend
Serdâr-ı evliyâ makbûl-ı Hudâ
Bu 'âcizi irşâd kıl yâ Nakş-ı Bend*

Fahimî, Nakşîyye tarikatının üveysilik koluna mensup olması münasebetiyle, bu kolun önder şahsiyetlerinden Abdulkâdir Geylanî'ye de şiirlerinde temas etmiş, hatta müstakil bir şiir de kaleme almıştır.

*Nakşî Üveysem mirim Abdulkâdir ol pîrim
Destûrum erenlerden ben halka nizâm oldum*

Medh-i Şeyh Abdulkâdir Geylanî

*Ehl-i aşk evtânıdır dîvânı Abdulkâdir'in
Mürde-dil ihyâsıdır zindânı Abdulkâdir'in
...
Lahzada âlemleri seyrân ider pervân urup*

Ger olursa sıdkile kurbânı Abdulkâdir'in

...

*Ey Fahimî ol cenâb-ı evliyâ hünkârı bil
Kim irişsin derdine dermâna Abdulkâdir'in*

Fahimî'nin yaşadığı Kangal'a bağlı olan bir yerleşim birimine adını veren Et Yemez'e de yazılmış bir şiir bulunmaktadır.

Et Yemez Hazretlerine Arziyye

*Bir mâh-ı tabâna gönül düşürdüm
Kapuna ihsâna geldim Et Yemez
Yandım âteşine kendim şaşırdım
Derdime dermâna geldim Et Yemez*

...

*Fahimî gedâdır arz-ı hâl isen
Zâtından himmeti bî-nihâ uman
Eğer murâdımı virirse Süphân
Bil ki kurbânile geldim Et Yemez*

4. Devlet Adamları:

Her şâir, şiirlerine yaşadığı dönemin zihniyetini, sanat anlayışını, toplumsal yapısını yansıtır. Fahimî de yaşadığı dönemin sosyal yapısına bigane kalmamış, olup biteni gözlemiş ve gözlemlerini yer yer şiirlerine aktarmıştır.

Yaşadığı dönemde muhtemeldir ki kısa süreli de olsa İstanbul'da bulunmuş olsun. Zira, kaleme aldığı şiirler, onun samimi duygularını ifade etmesi bakımından dikkat çekici olduğundan, bu şiirlerde işlediği tema ve o tema çevresinde adları anılan devlet adamları şâirin düşünceleri doğrultusunda metinlerde yer almaktadır.

a.Pâdişahlar:

Fahimî'nin yaşadığı dönemde iktidar mevkiinde bulunan devlet adamlarıyla pâdişahlar, onun şiirlerinde yer almıştır. Padişahlardan, Sultan Hamid, Sultan Reşad, Sultan Vahdeddin, sitayişle bahsedilen şahsiyetlerdendir. Sultan Hamid için, atanan Sivas valisi münasebetiyle;

*Mesned-i pâk hilâfet-i hâdimi beytü'l-harem
Zât-ı zullillah el-âlemin dahi sâhib-i kerem
Oldurur şâh-ı cihân sultân-ı Hâmid-i Muhterem
Gönderip Sivas'a me'mur kıldı bir zat al-i hümem
Hazret-i Abdu'l-reşid ol vezir-i hayr-i.....*

...

*Ola sağ **Sultân Hamîd** mülkinde halk görsün amân
Zâhira sultân-ı halk batında hem şem'-i cihân
mısralarıyla duygularını dile getiren şâir, Sultan Reşad için;
Hamdulillâh 'asr-ı mes'ûdunda ref' oldu fesâd
Virdi tedbîrâtı harbe intizâm **Sultan Reşâ***

*Harb için bahriyyede noksan idi efsânemiz
Halka esbâb-ı i'âne yapanı kıldı güşâd*

...

*Din ömr-i devleti artsun bulup dârında kâm
Bahş idüp **Sultân Reşâd'a** vire Mevlâ âl-i câh*

...

mısralarında duygularını söze döker. Sultan Vahdeddin için ise;

...

Cümlemiz memnûni kıldı Hakk anı mansûr ide

Mustafâ mevlûdına ta'zîmle kıldı içtîhâd

İdelim Hakk'a du'âyı ey Fahîm ihlâs ile
*Ola dâreynde **Muhammed Hân** hâmi ber-murâd*
mısralarını kaleme alır.

b. Atatürk:

Fahimî'nin şiirlerinde sadece dönemin idarecilerinden pâdişah veya valiler ile kaykamakların yer almasından başka, Türkiye Devleti'nin kuruluş dönemini de yaşayan ve yeni devletin kurucusu olarak zihinlere nakşedilen Mustafa Kemal Atatürk de yer almaktadır. Bir yandan Türkiye devletinin kuruluş mâcerasına temas eden Fahimî, bir taraftan da onun kurucu iradesi ve lideri hakkında duygularını dile getirir. Kaldı ki, Kurtuluş Savaşı sırasında gayret gösteren Fahimî, olup bitenin farkındadır ve şuurlu bir davranış içindedir.

Hükmi cumhûriyeti kıldı ayân Gâzi Kemâl
Satvet-i hükümden oldu eşkiyâlar kadd-i dâl
Zulm-i istibdâd ile irmişdi bu milke zevâl
Hüsn-i tedbîrâtile ıslâh kıldı ol Gâzi Kemâl Kemâl

...

Hayr-hahla olalar bu mülke din hâdimin
Nicesi satvetlerinde ola âdâm zâlimîn
Hak vire cündine kuvvet ola mansûr gâzinin
Hüsn-i tedbîrâtile ıslâh kıldı her yanı kemâl
Söylenir dillerde 'adl-i şânı cumhûriyetin

...

Cümle erkân-ı hükûmet rif'atın
Kurdular Cumhuriyet iskender-i zemîn
Havf çeker serkeşler oldular leim

*Adl ile oldu raiyası emin
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i 'adâ kahr ola ya Rabbenâ*

...

*Söylenür dillerde 'adl-i şânı cumhûriyetin
Âlem-i sâhib-i zamandır bî-cidâl
Heybet-i adâyı kıldı misl-i dâl
Şöhrette hâkim ol Gazi Kemâl
Her zamanda nasır olsun zü'l-Celâl
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i 'adâ kahr ola ya Rabbenâ*

c. İsmet İnönü:

Cumhuriyetin kurulmasından sonraki dönem devlet idaresinde İsmet İnönü'nün başbakanlığı devri ve dolayısıyla İsmet İnönü hakkındaki düşünceler de şu mısralarla anlatılır:

*Baş vekâletde oturmuş Pâşa-yı 'İsmet-i yetîm
Olmuş ol 'alem fetânet –ı gencde sâhib-i emîn
'Akl-ı tedbirât ile olmuş Felâtun –ı zemîn
Hüsn-i tedbîrâtile ıslâh kıldı ol Gâzi Kemâl
Söylenür dillerde 'adl-i şânı cumhûriyetin*

d. Yöneticiler:

Fahimî'nin en çok muhatap olduğu veya problemlerini götürmek mecburiyetinde kaldığı mahallî yöneticilerin başında Sivas valisi Reşid Paşa gelmektedir.

*Sivas Vâlisi Râşid Beg'e;
Atufetli vali Raşid Beg al-i şânım*

*Dâmen-i aliye ihsana geldim
Gönli gâni beg himmet-i ummânım
Halimi efendime tibyâne geldim*

*Mevlâ devletini ber-devâm kılsın
Hâl-i refahatle murâdın versin
Cümle evliyâlar himmetler kılsın
Zaifem begimden ferhâne geldim*

...

*Ey begim şimdi vilâyet halkının erkânısın
Mecmu'-ı halk-ı hasen hem halka Hakk ihsânısın*

*Âlem-i ma'nâda Sivas'a virildi mesnedin
Bil hakikatde ricâl-i evliyâ irsâlisin*

...

*Dirre-i al-Ali İmâm Rızâ'dan nâmemiz
Bilmişim zâtın dahi ol dergâhın mestânısın*

*Ben Fahimî-i 'aciz lâyıkısın el-hâmemiz
Sakî-yi meyhâne-i aşkdan giyindin câmemiz*

mısralarıyla seslenirken, 1323 (1907) yılında Sivas'ta görev yapan Reşid Paşa'ya yine şu mısralarla seslenir:

*Heyetin ilga ide Hakk kılup 'adadan yana
Cündine kuvvet-i salâbet nasrı olsun Huda
Hur ola mülkinde efsâd eyleyen ruz-ı ceza
Kaht-ı emrâzı mülk-i küffâra tûl-ı ta'un –vebâ
Hak sana imdâd kıla şevket-meab al-i penâh*

Fahimî, Alacahan'ın bağlı bulunduğu Kangal kaymakamlığı veya kaymakamına da zaman zaman müracaatta bulunmuştur. Bunlar kimi zaman bir kaymakamın göreve başladığı andaki kutlama, kimi zaman da bir istek veya problem bildirmediir. Kangal Kaymakamı Reşîd Bey'e yazdığı bir şiirin dışında kaymakam Ömer Faruk Bey'e ve onun kardeşi HasanTahsin Bey'e yazılmış şiirler de bulunmaktadır:

*Pederi mâder ile hayr-ı zamânda yaşasun
Doğdı bir bedr-i münîr-i şu'le Tahsîn-i Hasan*

*Yaza râm hâme-i tebrîk çeşminiz rûşen ola
Ey kâd-i hayrû'l-halef ola o Tahsîn-i Hasan*

5. Diğer Şahıslar:

Toplumda temayüz etmiş dinî şahsiyetler, tarikat önderleri, devlet adamları ve yöneticiler dışında, yaşanan çevrede tanınıp bilinen şahıslar da şâirlerin şiirlerinde işlenmektedir. Fahimî de bu eğilimi devam ettirmiş, çevresinde bulunan kimi şahsiyetlere şiir yazmış, kimi şahsiyetlerin de adlarından şiirlerinde bahsetmiştir.

Sivaslı Şemsü'd-din-zâde Mustafâ Efendi'nin oğlunun ölümü münasebetiyle bir şiir kaleme alan şâir, şiirin baş ve son kısımlarına da gerekli açıklamaları yazmıştır:

Tarîk-i aliyyede Müridânımdan Sivas Eşrâfından Şemsü'd-din-zâde Mustafâ Efendi'nin Mahdûmunun Vefâtına Ta'ziyye

“İrci'î” emrini gûş itdi irip yâre Kemâl
Bâğ-ı firdevsteki ol gonce-i dildâre Kemâl

....

Bu cihân dâr-ı merâret kalmaz kimse mukîm
Pek uzak sanma yakındır bu fenâda râh Kemâl

....

Hikmetine akıl irmez didi Hak lâ-yes'el

Alacahanlı Fahimî

Yokdur imkânı girü gelmege bî-çâre Kemâl

Târih-i rihleti üç yüz otuz yedide sâl
Bu fenâdan göçiben kondı bekâdâra Kemâl

Göricek hâmi-yi âlinizi bî-çâre *Fahîm*
Urdı bin yâre derûnumda o mâh-ı yâre Kemâl

(Sivas'da Şemseddin-zâde İstanbul'da mukîm Mustafa Ziyâ'nın kızımdan mahdûm-
1 mükerrerimi 'ukalâdan bir zât idi. Merhûm Kemâl Beg.)

DİVÂN-I ABDURRAHİM FAHİMÎ BABA

1

Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm **Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün**

Başla bismi'llâh ile eyle kelâma ibtidâ
Fazl-ı bismi'llâh ile olsun makâlin intihâ
Hem buyurmuşdur Resûlu'llah şu emr ebter dürür
İsm-i Hak olmazsa bedi kılman ana iktidâ
Sıdkile zikr eylese ism-i Hudâ'yı bir nefes
Hıfz olur anın imânı hem irişmez bir belâ
Yemez içmez hamd iderler birliğin ikrâr idüb
İsmi zâkir olurlar cümle sükkân-ı semâ
Yokdur asla bir ehad kim anı mahrûm ide
Ey Fahimî olsun ezkârın kelâm-ı kibriyâ

2

Münâcât-ı Resûl **Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün**

Ey risâlet şâhı ey mahzen-i eltâf-ı Hudâ
Koymuşam yolına cânım dahi hep varım fedâ
Çok tabîbe vardım amma şifâ-yâb olmadım
'Azm idüb kapuna geldim derdime eyle devâ
Selb olup hem kalbim içre asla râhat kalmadı
Eyleme mahrûm kapundan ey Resûl-i müctebâ
Sırrımı zâtını koyub kime izhâr eyleyem
Arz-ı hâlim zâtına sundum eyâ sâhib-livâ
İsterem dârında izzet çün şefâ'at ber-devâm
Hem de i'tâ kıl bana matlûbımı yâ Mustafâ
Hem cemî'-i mü'minin mü'minâta ol şefî'
Kıl meded ya hayr-ı halku'llâh yâ fazl-ı Hudâ
Bu Fahimî mücrimi mahzûn-ı mahrûm eyleme
Yâ Resûla'llâh meded kıl yâ Habîb-i kibriyâ

3

Münâcât **Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün**

İlticâ kıldum kapuna ey Hüdâ-yı pür-'atâ
Cümle âsî istedi dergâh-ı 'âlinden Hüdâ
Kalb-i cânım yakılup ister rızânı yâ Kerîm

Kocadım ömrüm gider kılma râh-ı aşkdan cüdâ
Koğma kapundan beni Mahmûd u Ahmed hürmeti
Tevbe kıldum hep hatâdan eyle mahv u fenâ
Buldılar bâzar-ı aşkdan cümle ‘âşık rehberi
Zühd ü takvâdan geçür kıl bana aşkın reh-nümâ
Kasd idüp nefis ile şeytân kıldılar beni zebûn
Ol hidâyet nusretiyle kıl bana keşf-i likâ
Âh idüp ağzımdan ateşdür çıka yansun sivân
Ancak ol âşıklara ma’şûk ider lûtf-ı ‘atâ
Bir devâsız derde düşdüm isterem senden devâ
Nitekim İsmâ’il’e sen eyledin zebh-i fedâ
Bu Fahimî kalbin ihrâk itdi isyân âteşi
Sen uyar kim yâ İlâhî yanmayam rûz-ı cezâ

4

Medh-i Resûl Aleyhi’s-Selâm

Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilâtün / Fâ’ilün

Nûr-ı kevneyndir Muhammed tâc-ı re’sü’l-enbiyâ
Hem cemî’-i müznibânın melce-i şân-ı ‘ulâ
Cümle ‘âlem bâb-ı feyzinden ‘atâlar buldılar
Seyyid-i yevmü’l-cezâdır mefhar-ı ‘arz u semâ
Ol emin-i vahy-i Hak mahbûb-ı Rabbü’l-âlemîn
Bî-nihâyet mu’cizât-ı genc-i esrâr-ı Hüdâ

Rif'atın Hak vahy-i münzel içre ilân eyledi
Şânıdur levlâke levlâk hilkat-ı nûr-ı Hüdâ

Ey Fahimî Mustafâ'nun râhına kurbân kıl
Cânını kim öldürür hulk-ı hasen genc-i 'atâ

5

Medh-i Şâh-ı Velâyet Aliyyü'l-Mürtezâ

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Ol hakikat ilmi miftâhı Aliyyü'l-Murtazâ
Şâfi'i rûz-ı cezâ sihr-i Muhammed Mustafâ

Hem şeca'ât cevheri fisk ehlini bî-cân iden
Bil Hudâ arslanıdur hem Şâh-ı cümle evliyâ

Râh-ı Hak'da koydı cânı tıg-i üryân eyleyüp
Yıkdı bâb-ı Hayber'i şânında dendi lâ-fetâ

Râhına dil cânı vir tut dâmen-i ulyâsını
Kim velâyet tahtının sultânıdur a'le'l-ulâ

Ol Cenâb-ı Haydâr'ın dergâhına huddâm olup
Ey Fahimî Murtazâ eline kıl cânın fedâ

6

Mersiye-i Kerbelâ

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Oldı bir emr-i 'acîb bu hâl-i şân-ı Kerbelâ
Zulmile âl-i Resûl'ün akdı kanı misl-i mâ

Ol Yezîd mel'ûn-ı bed nâ-hak yere zulm eyledi

Bağrını büryân kıldı anda âl-i Murtazâ

Bilmiş iken cümlesi ol âl-i Hâşim şânını
Cevre ikdâm eyledi kör oldu kavm-i bî-vefâ

Sad hezerân la'net olsun dört zulâmın cânına
İbn-i Mülcem Şimr ü Mervân ü Yezîd-i bed-likâ

Cennet içre çekdiler hûrî Hüsey'n in mâtemin
Yevm-i mahşerde figân eyler o bint-i müctebâ

Kala mı ya ol Hüsey'n in intikâmı haşre gün
Emr ide Hakk kim bu gün gelsün Şehîd-i Kerbelâ

Ey Fahimî gözlerinden kanlar seyl-âb kıl
İtdigün cürm ü hatâlar 'avf ide bâr-i Hüdâ

7

Şeyh Abdulkâdir'e Arz-ı Hâl

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Eyledim arz-ı huzûr-ı kavse ey pîr-i vefâ
Ol nûfûs-ı kavs ile bulsun gedâ zahme devâ

Kavs-ı a'zamsın dahi serdâr-ı ceyş-i evliyâ
Didiler ismine Abdu'l-kâdir-i ehl-i Hudâ

Himmetin deryâsına 'âlemler ıgrakdur müdâm
Himmet et bana ayâ şeyhim ü şeyh-i evliyâ

Ol cemâl-i pâkine bir kez müşerref olmuşam
Ne idi cürm-i kusûrum olmadı keşf-i hüdâ

Bu Fahimî-mücrime ger n'olsa irsâl eylesen

Mürşîd-i kâmil anı kurtarsa fi-yevmi'l-cezâ

8

Medh-i Iyd

Fâ'ilâtün /fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Iyd için oldu müzeyyen ins ü cin ehl-i semâ
Ravza-ı cennetde bülbül eyledi dürlü edâ

Ehl-i aşkın âteşi arş üzre cevân eyledi
Sâkinü'l-arş eyledi ol nûra cümle iktidâ

Cümle âlem sevnüşürler yâr ile işret idüb
Hâlimi bilmez nigâra kıldım efgân sabâ

Beyt-i a'zâm ravza-i fahr-i cihânın hakkıçün
Eyle insâf ey nigârâ yandı kalb-i âşıkâ

Bu Fahimî gönli ankâsın perişân eylemiş
Bülbülüm pervâne-veş yakma ayâ bedr-i mesâ

9

Na't-ı Resûl

Fâ'ilâtün /Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

E's-salât u ve's-selâmu ey mefhar-ı 'arz u semâ
Melce-i âsî şefâ'at ma'deni hulk-ı sehâ

Zât-ı mahbûb Hudâ hem rahmeten li'l-âlemîn
Hâtem-i Mursel zuhûrun cümle halkdan ibtidâ

Ol gubâr-ı dâmenin arşı şeref-nâb eyledi
Nûr-ı vechinden kamu envârını kıldı hafâ

İştiyâkım bu teni râhında kurban itmege
Ol turâb-ı dergehin kılsam dü çeşme tûtiyâ

Levh-i kalbin âyeti esrârının levh noktası
Cümle âlem ol levh üzre buldı intihâ

Belki kâsırdır seni meth itmede sâdât-ı halk
Ol cenâb-ı Hakk kılur şânında medh-i bî-nihâ

Bu Fahimî pür-hatânın derdine dermâna gel
Şol zaman kim hâkim-i mutlak ola bâr-ı Hudâ

Der kenâr: Bu nât-ı şerifi inşâd eyledigim gice Cennetü'l-bekâ cihetinden bu Cebrâil'den ravza-i mutahhara-i seyyid-i kâ'inâta duhûl idüp ravza-i sa'âdete karşı bir mermer âmud sag omuzuma istinâd idüb bu na't-ı şerifi mahbûb-ı Hudâ sâhib-i Kâbe kavseyn Seyyidü's- sakaleyn huzûr-ı sa'adetlerinde gözyaşım revan olarak kırât eyledim.

Elhamdü'l-lillah- Seyyidü'ş-Şeyh Abdu'r-rahîm Fahimî

10

Münücât-ı Abdu'r-rahîm Fahimî Baba

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

Ben kime yalvaram Hudâ kapından itme sen cüdâ
Bî-çâreyim muhtâcınım ihsâna geldim ben sana

İki elim boş yüz siyâh rahmetini kılam penâh
Leyl ü nehâr işim günâh lütfûna geldim yâ Hudâ

Aşkın oduyla bişmişem yok dest-girim şaşmışam
Dut desdimi bulam felâh hubb-ı sivâdan Rabbenâ

Halk hâline sensin alîm dertlülere hâzık hakim
Kıldı beni dünyâ le'îm çıksun kalbimden hevâ

İsyân gölüne talmışam bî-çâre magbûn olmuşam
Aşkın meyinden bâde sun çıksun gönülden mâsivâ

Rah-ı rızâna varmadım hiç sana kulluk kılmadım
Sermâye-i ömr-i azîz boş gitdi işlerim hebâ

İyi fenâyı seçmedim hâlâ mecazdan geçmedim
Aşk-ı hakikat bâdesin içir bana ol rehnümâ

Fahr-ı cihânın hakkıçün kılma beni nefse zebûn
Sırr-ı aref dersin okut bilem seni ben ey Şahâ

Göster bana kâmil delil irşâd olam koyma 'alîl
Ol remz-i mûtû sırrına âgâh olam bulam 'atâ

Ömrüm gider oldum zebûn rahmetden itme sen masûn
Ey pâdişâhım dertliyüm geldim kapuna kıl devâ

Dünyâ vemâ-fihâ harâb mâl-ı helâlde var hesâb
Kisb-i harâm külli azâb Hak yolına eyle rehâ

Bekler kapun 'abdin Fahîm yaşlar döker le'îm
Geçmişem sivâdan yâ Kerîm istediği senden rızâ

11

Gazel

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Hüsünün meftûnı olmuş dil yanar her an ana
Kudret-i Hak'la çekilmiş ağ ü sürh elvân ana

Sâye-i hüsninde cümle ehl-i dil şâdân olur
Ta ezel lâyük o hubân sınıfı'çün ihsân ana

Kadd-i tûbân üzre çatru kıldığın ebrûlara
Nice bin âşıklar olmuş mâil-i hayrân ana

Ehl-i gam derdine Lokman sa'y ile âciz imiş
La'l-i gamzenden olurmuş galiba dermân ana

Haşre dek çıkmaz derûnumdan hayâl-i rûhların
Dem be dem cânlar fedâ Fahimî olur kurbân ana

12

Beyt

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Cânımı gülşende kıldım gül ü reyhâna fedâ
Vuslatı bağında kıldım cânı cânâna fedâ

Hüsnüni vafında 'âcizdir lisân ile kalem
Ol sebebdan aklım itdim şâh-ı hûbâna fedâ

Eylesen emlâk-ı dünyâyı bana ihsân hep
Zülfinin her teline olsun o bin dâne fedâ

Hüsn-i pâkin Hak Te'âla Yusuf'a kılmış misâl
Râhına kıldım o yârin varı her yane fedâ

Hasret-i dîdârı dostun kalb-i hicrân eyledi
Gayre virmem gülümü kıldım o güldâne fedâ

Şânını bildi Fahîm kurbân-ı dil cân eyledim
Ketrn kılman istese rûhumı ol hâna fedâ

13

Gazel

Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

Nâr-ı aşkın vireli şu'le-yi dil-cânımız[a]
Çıkarur nâle-i dil âlem-i seyrânımıza

Ser-i zülfin saçacak bâd-ı sabâ anberini
Toldurur eşk-i demi dîde-i giryânımıza

Nâz [u] istiğnâ ile kiprik-i tîrin cânâ
Vurur ol hasret ile yâre-yi her yanımıza

Âsitânede kulun koydu ser-i vaslınçün
Girmezidi kim adû leşkeri meydânımıza

Tütünü arşa çıkar âşık-ı üftâdemizin
Görse pervâne yanar âteş-i sûzânımıza

Burc-ı akrebde midür tâli-i ikbâl miyâ
Rahm kılmaz o dilâ nâle-i efkânımıza

Azm idüp geldi Fahîm aczini izhâr ile bil
Arz-ı dâd itmek için dâmen-i hakanımıza

14

**Efendizâde Abdurrahim Fahimî Efendi'nin Hazret-i Hüseyin Mücteba
Radiyallahu Anh Hazretleri Üzerine İnşâd Etdiği Muharrem Mersiyesidir**

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Nevha kıl soldı bugün gülzâr-ı fahrü'l-enbiyâ

Teşne dille nâmeler eyler divânı Murtaza
Yâ niçün kan ağlamaz gözler bugün giryân olub
Belki kan ağlar bugün ervâh-ı cümle enbeyâ
Tâ ilâ yevmi'l-kıyâm çıkmaz bu zulmin firkâti
Kerbelâ'da boyun eğüp ağlar Hüseyin-müctebâ
Ehl-i imân yanmasun mı ey Yezîd ef'âline
İnsi cinni ehl-i semâ kıldı hayâ ey bî-hayâ
Bunlar ol ceher dürür ceddi ile âlem fahr ider
Vâlideyni şânına nâzil olubdur hel-atâ
Bil velî ferddir Âlî hatm-i hilâfet bundadır
Yıkdı bâb-ı Hayber-i hâtif çağırdı lâ-fetâ
Bu hezâr üç yüz yigirmi bir muharrem mâhıdur
Kim ki mâtem tutdı mahcûb olmaz ol rûz-ı cezâ
Ey Fahimî bil bugün kan ağlamak eyyâmıdır
Âh ider ümmi Hüseyin mâtemde cedd-i Mustafâ

15

Yâ Hû

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

İçmişem meyhâne-i uşşâk-ı Hüdâ için esselâ
Sâki-yi peymâneym Ehl-i Hüdâ için esselâ
Va'z -ı nâsıhla eger olmazsa gûşun hisseyâb
'Avn-i Hak'la meclis-i irfân rehâ içün esselâ

Nefsini bend it katâr-ı ehl-i aşk kerbânına
Terk-i ehl-i hân u mân hulk-ı sahâ için esselâ
Sıdkile tut dâmeni mürşidi kalbden sil gubarı
Feyz bulam dersin gel ol ehl-i vefâ için esselâ
Virme her mürşide el ger mezhebi sabkın ise
Key hazer kıl Hak'tan ehl-i ittikâ için essalâ
Şeyh olam derken hevâric rahına düşme sakın
Râh-ı şer' üzre tarîk-i Mustafâ için essalâ
Men aref remzin ta'lîm it Fahimî zühdile
Âşk-ı bekâ zevk-i atâ için essalâ

16

Münâcât

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün

Cenâb-ı Hazret'e tevfiz kıldım hâli Mevlânâ
Fedâdur râhına cism-i gedâ hem cânı Mevlânâ
'Ayândur dergehünde cümle esrâr-ı hâfâ mermûz
Ne hâcet Hazret'e 'arz eylemek hükkâmı Mevlânâ
Ebed hiç kalmadı tâkat firâk-ı dil-figârimdan
Devâ kıl derdüme ey derdlüler dermânı Mevlânâ
O dâdın mihnetinden eyledin Eyyûb'i sen ihrâc
Halîl'e berd kıldın âteş-i sûzânı Mevlânâ
Fahimî bir ehaddan zerre derde bulmadı dermân

Habîb'in hurmetine kıl bize ihsânı Mevlânâ

17

Mersiye

Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/

Biz meşreb-i divâneyiz olmaz bize âr u hicâb
Hem âşık-ı yekdâne göz aç gülî hemrâ-yı nikâb

Bir derde düşdüm pür elem oldu kamu hâlim sitem
Ey gonce-i bağ-ı irem aşkın dili kıldı kebâb

Gel gör benim bu âhımı ol seng-i hâr ağladı
Aldı elemeler cismimi kıldın bu dildârı harâb

Ey gonce-i hamrâi-ter şeydânım olma bî-haber
Havf-ı Hudâ'dan kıl hazer yetmez mi bu cevır ü inât

Fi'l-cümle hub ser-askeri tâc-ı mahâret cevheri
Fahmî'yi yakdın ey perî hicrin bizi kıldı türâb

18

Harfû'l-Ba

Münâcât

Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün /Mefâ'ilün

Dil ile nakl olunmaz itdigim cürm-i hatâ yâ Rab
Hidâyet râhına döndür bana ol reh-nümâ yâ Rab

Beni âriflere yâr it okut ilm-i ledünîden
Sükân-ı câm-ı aşkınla visâlin kıl 'a tâ yâ Rabb

Nicesin eyledin put-hânedan oldu gine makbûl

Girip ol râh-ı hakk'a oldu cümle muktedâ ya Rabb

Zunûbim oldı deryâ zerre-i rahmetle i'dam it
Unukum ıtk-ı nirân it cinâne kıl rehâ yâ Rabb

Habîb'in dergehinden koğma hem medhinde şeydâ kıl
Şefî olsun bize rûz-ı cezâda Mustafâ yâ Rabb

Bu dünyâ bir kadeh zehr-i muhibbim câmı nûş itdir
Yakamı al elinden yakmasın nâr-ı lazâ yâ Rabb

Fahimî gaflet-i nevm içre yatmış sanki mevtâdır
Ne hâsıl çeşme-i â'mâdan hidânı li's-sedâ yâ Rabb

19

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fa'ilün

Ey dilâ şeydâ gibi nâlânıma olma sebep
Dem-be-dem müzdâd olan nîrânıma olma sebep

Hem şifâ bulmuş iken emrâza da'im ey nigâr
Tîg-ı hasretle urup efgânıma olma sebep

Alma âhım her seher sana ziyân irer sakın
Pek gurur idüp tig-ı üryânıma olma sebep

İtdigün renc-i sitemler bir kez insâf it yeter
Zahm-ı bî-pâyân ile gel kanıma olma sebep

Âteş-i aşkınla yandı bu Fahimî pür-hatâ
Hem-müdâm yakup dil-i büryânıma olma sebep

20

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fa'ilün

Gülmedi bir dem yüzüm tur itdin ahvâlim sebeb
Rahm-i dildârdan da kesdirdin ümîdvârım sebeb

Ben gibi bî-çâreyi şâd itmege aczin nedir
Ağladup aldın mı dünyâ üzre sâlârım sebeb

Gülme hiç hor eylesin her dem Aziz-i zü'ntikâm
Râh-ı uşşâk üzre düzdün har u bî-zârım sebeb

Kûy-ı dildâra koyub kıldın esîr-i gam beni
Zerre bakmaz yüzüme şimdi o dildârım sebeb

Bunca yıldır kim yazar Fahmî dil-ârâ vâsfını
Her söze uyma çıkardur yoldan ey yârim sebeb

Harfû't-Tâ

21

Meded Yâ Pîr

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fa'ilün

Rûh-ı âlem cümle zikr'ullâh ile buldu hayâtı
Hep nebâta bahş-ı ervâh oldı ölmüşken memât

Hem ferâhlar erişür derd ehline dîl-zâr iken
Aşkdan bî-behre â'mâ cehlile kıldı sebât

Bu cihâna hubbile bakma kıl ibretle nazâr
Buna aldandı tehî-dest gitdiler ehl-i gavât

Şu'lesi fânûs-ı aşka cân virüp pervâz uran

Lezzet-i dünyâyı bilmez fevt olur kable'l-vefât
Zulmet-i cehle girüb ol dûzaha atma tenin
Dâmen-i mürşide gel bul râh-ı aşk içre necât
Rengine aldanma dön dûzah için avlar seni
Bu fenânın ağına düşen ebed olmaz neşât
Düzme sûret mâl-i benûn nafi' değil yevmü'l-kıyâm
Kıldı Fahmî zikr-i Hak'la kalb-i pür-nûr çok zevât

22

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fa'ilün

Ey melek simâlı dilber ey gül-i ra'nâ-yı dost
Hem vücûdumda yanandur âteş-i sevdâ-yı dost
Ger terahhum kılmaz isen bu gedâya ey nigâr
Hal komaz bi'llâhi bende bil ayâ hûbân-ı dost
?
Bil cemâlin şu'lesi şem'ine pervân olmuşam
Şerbet-i şîrîn lebinden vir mey-i hamrâ-yı dost
Bağçe-i sadrın dilâ bâğ-ı na'îmi gül-'izâr
Bûlbüle atma diken ey kâmet-i tûbâ-yı dost
Yâr eğer ağyâr kasd itse visâl-i gülşene
Görmesin Cennet ü hûrî rü'yet-i Mevlâ-yı dost
Bu Fahimî düşdi aşkın câhına ey dil-rübâ
Gül cemâlinle müşerref kıl anı ra'nâ-yı dost

23

Beyt

Mef'ûlû / Mefâ'ilû / Mefâ'ilû / Fa'ûlûn

Ey rîh bugün ol cânib-i cânâna taraf git
Bahs eyle bu ahvâlimi hâkâna taraf git

Bir ot gibi kat ugruna dildâra ulaştır
Bend eylesin ol zûlf-i perîşâna taraf git

Rıhletde koyup murg-ı dili gark-ı gam itdi
Ol rûhları gül-gû meh-i tâbâna taraf git

Dil zahminin ol derdine dermân-ı visâli
Bir şâh-ı perî merhem-i Lokmân'a taraf git

Cânânı yitirdim nice vakt oldu bulunmaz
Es bâd-ı seher bulmaga her yana taraf git

Bilmez mi 'aceb hâlimi ol gözleri âhû
Sor zûlf-i siyâha leb-i gül-dâne taraf git

Efgâr-ı Fahîm şu'le-i şem'inde kül olmak
Al arzımı ol dergeh-i sultâna taraf git

24

Gazel

Mefâ'ilûn / Mefâ'ilûn / Mefâ'ilûn / Mefâ'ilûn

Bugün mihmânın oldum ey dilâ gel zînet-i cân it
Dahî hayrânınım şâhâ beni kullukda şâyân it

Müzeyyen eylemiş nakkâş-ı âlem cümle tasvîrin

Nice sad-âferînler hüsn-i gül-zârında ihsân it
Cemâlin bir görünce eyledim aklım kamu talan
Bugün bir bende kim vuslat şebîyle kalb-i şâdân it
Bu dil mest olduğuma cümle âlem ta'n iderlermiş
Nedir bu çekdiğim cânâ meded vaslınla ferhân it
Bu nâr-ı aşk ger bir lahza ilkâ eylesen cânın
Bilürdin hâlimi insâf kıl bu zahma dermân it
Fahîm'in âh-ı efgânı tağı sahrâyı teng itdi
Zülâl-i şerbet-i şîrîn lebinle mest-i bî-cân it

Harfû's-sa

25

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fa'ilün

Ey habîbî kıl meded gel 'aczim itme ihtisâs
İstemem hiç var u dünyâ sensiz olmam bir esâs
Düşmüşem sahrâya ol Mecnûn teg hâlim 'acîb
Yakdı nâr-ı hasretin oldu bu kalbim iltihâs
Zümre-i tayr üzre kılsan andelîb-i pâdişâh
Şâd olur mı zerre şeydâ vasl-ı güldür ihtirâs
Müşfik ol bu hâlîme şâd it dil-i pür-kânımı
Âh idersem halkı ol efgânım eyler ihtibâs
Vasfına şeydâ iken aşkınla nâr oldu zuhûr
Yandı pervâne gönül bî-cân düşürdün elgîyâs
Bir kezin kılsan beni gülzâra sadr-ı pâsbân

Sükket-i şeffin içüp ol zülfü kılsam intibâs

Mümkün olmaz kim Fahîm sensiz dili abâd ola
Ey nigâr râhında cânı virmek midür ibtiâs

Kâfiyetü'l-cim

26

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fa'ilün

Âşık oldum bir nigâra yüzde berk eyler sirâc
Gonce-i vaslında ahz eyler kamu derdler ilâc

Bilmemiş sarrâf-ı âlem kıymet-i mikdârını
Taht-ı hünkârı değer indinde cevherler zücâc

Pâdişâh olmuş sunûf-ı dilberâ zehrâyı tek
Gözleri ser-hürdedir bâgîden alur harâc

Al dudakları akîk-i dürr-i yekdâ dişleri
Ehl-i gamlar görse etvârın iderler ibtihâc

Vasfını iş'âr ile tebyîn kılmaktır muhâl
Ey Fahimî kıl hemân bir zerre medhinden revâc

Kâfiyetü'l-hâ

27

Beyt

Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

Kıluram zâr u figânı dil-i sûzân-ı sabâh
Akıdur dîdelerim kan ile hicrânı sabâh

İderem kendüme bin dürlü ezâ tuymaz o yâr

Yanaram firkât ile nâra çü pervân-ı sabâh
Dahı şeydâ-yı gülün düşdi cüdâ ile çün
Çalaram sînemi ol hârına her ânı sabâh
Eylemez merhameti kimse bizim hâlimize
Disem ol yâre tımâr it dili pür-kânı sabâh
Ben anın bendesiyim virmezem ağyâra gönül
‘Acaba göstere mi rûhları ol hân-ı sabâh
Bir kezin lûtf ile ger sorsa bu hâlim o nigâr
Keserem râh-ı Hakk’a dâne-i kurbânı sabâh
Fahimî ben araram derdime dermânı müdâm
Ey erenler edinüz himmet-i hemyân-ı sabâh

Kâfiyetü’l-ha

28

Fâ’ilâtün / fâ’ilâtün / fâ’ilâtün / fâ’ilûn

Ehl-i aşk ol lücce-i aşk içre gir hûbâna bah
İç meyi sâkî elinden bâde-i peymâne bah
Terk-i dünyâ kıl sana yâr itme vâr-ı âlemi
Sub[u]ha¹⁶ dek âh müdâm it vuslat-ı cânâna bah
Gözleme hiç kimsenin noksanını setr it ‘uyûb
Zikr idüp taksîr-i nefsin rahmet-i Yezdân’a bah
Ger rızâ-i Hakk’a mazhar olmak istersen kogıl
Mâsivâyı dâme-i mürşîdi tut Kur’ân’a bah

¹⁶ Subh kelimesi, vezin gereği müellif tarafından subuh biçiminde yazılmıştır.

Bir nizâm üzre turur cümle semavât u zemîn
Vahdet-i zâta delâ'il ibret al her yana bah

Zahiren her şekl-i âdem âdem olmaz 'ucb ile
Zümre-i insâna gir gel ârif ol irfâna bah

Zât-ı Rabbü'l-âlemînin emr ü nehyi bil Fahîm
Ehl-i sünnet itikâd ol mezheb-i nu'mâna bah

Dal

29

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilûn

Hamdulillâh 'asr-ı mes'ûdunda ref' oldu fesâd
Virdi tedbîrâtı harbe intizâm Sultan Reşâd

Harb için bahriyyede noksan idi sefinemiz
Halka esbâb-ı i'âne yapanı kıldı güşâd

Cümle a'dâ üzre gâlib olması va'd itdi Hak
Eyler ise ümmet-i beyzâ umûrda ittihâd

Cümlemiz memnûni kıldı Hakk anı mansûr ide
Mustafâ mevlûdına ta'zîmle kıldı içtîhâd

İdelim Hakk'a du'âyı ey Fahîm ihlâs ile
Ola dâreynde Muhammed Hân hâmi ber-murâd

30

Na't-Resûl

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilûn

Doğdı dünyâya Muhammed ref' olup zulm fesâd
Nice kâfirler gelüp imâna oldu dil-güşâd

On ikisinde rebî'ü'l-evvelin teşrîf idüp
İrk-ı küfri kat' idüp İslâmı kıldı izdiyâd

Geldiler tebrîkine gökden melâik leşkeri
Mağribi maşrıkda Ka'be üzre dikdiler riyâd

Saldı Hak levlâke levlâk hil'atini tâc ile
Yazdı levh üzre kalem tebrîki yâ hayrû'l-'ibâd

Şâhid ü hem mübeşşir hem dahi enzâr içün
Kıldım irsâl yâ Muhammed eyle din râhın güşâd

Kâbe kavseyn'de irişdi halvet-i Yezdânına
Yâ Habîbim merhabâ tebşîrin itdi Hakk 'ıyâd

'Arşa basdıkda kadem eflâk iderler ihtirâm
On sekiz bin âlemi kıldı Muhammed pür-murâd

Ey Fahimî aşkîle yaz Mustafâ'nın medhini
Ol Cenâb-ı Hakk kılur şânına medhi bî-adâd

Nice dertliler devâyı buldı a'mâlar şifâ
Hak resûlüsün yâ Muhammed dir idi ana cemâd

31

Meded

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilûn

Ey bu mahlûkı o demden var iden Mevlâ meded
Şem'-i aşkla âşıkı pür-nâr iden Mevlâ meded

Tut elim kurtar bu hubb-i mâsivâdan al beni
Lûtf idüp âsileri ibrâr iden Mevlâ meded

Ey kerimu'llâh o yar aşkını bürhân kıl bana
Koyma mahrûm dertleri timâr iden Mevlâ meded

Nice gündüz yanaram sevdâna kalbim sen uyar
Kalb-i âşıklarda feyz enhâr iden Mevlâ meded

Sen ol Erhamsın ki cûdun âlemi igrâk ider
Bahr-ı isyân içre lutf-ı izhâr iden Mevlâ bana

Yolda şaşmış sâilim aşk râhını göster bana
Tâc u tahtın Ethem'in virân iden Mevlâ sana

Bâde-i aşkınla mest-i lâ-yezâl it yâ ehad
Mest idüp Mansûr'ı ber-dâr eyleyen Mevlâ meded

Al beni benlikden eyle sana hassu'l-âlemîn
Âteşi İbrâhim'e gülzâr iden Mevlâ meded

Bu Fahimî mücrîm ister sende Allâhım kerem
Tâ'ibine afvını ikrâr iden Mevlâ meded

32

Na't-ı Resûl

Mefâ'ilûn mefâ'ilûn mefâ'ilûn mefâ'ilûn

Vücûdum mülkünün sultânı gönlüm yâveri Ahmed
Şefa'at melcei hem kâinâtın cevheri Ahmed

O şâh-ı eylemişdir Hak Ta'âlâ zâtına mahbûb
Cemâl-i Hakk'a mazhar enbiyânın rehberi Ahmed

Sa'âdet bağçesinde lâle sünbül boynun egmişdür
Cemâl-i nûr-ı 'aksinden kızarmış gülleri Ahmed

Urundu tâc-ı erselnâk didi Hak şânına levlâk
Emin-i vahy-i Hakk esrâr-ı Mevlâ hâzini Ahmed

Müheyyâ âb-ı kevser cümle sâkî muntazır olmuş
Sunar 'atşânına hem medh iderler dilleri Ahmed

Cemî'-i enbiyâ ismi düzüldi hatt-ı fermâna
Kamûnun muktedâsı hem o hattun gevheri Ahmed

Derûnunda verem kesbe iden lokmân devâ bulmaz
Fahim'in derdinin dermânı hem dil ezberi Ahmed

33

Beyt

Müstef'ilün/ müstef'ilün / müstef'ilün/ müstef'ilün

Geldim kapuna pür-hatâ avf it günâhım yâ Samed
Her dem işim âh u figân lûtf it penâhım yâ Samed

Düşdüm bu aşkın râhına hem kalbi pür-nâr eyledim
Ol derd-i mübremden bana dermân ilâhım yâ Samed

Ben cümleden kesdim ümid kılmam kapundan inkıtâ
İhsân kıl yakdı beni zülf-i siyâhım yâ Samed

Terk itdim emvâlîm kamu bir mâh cemâlin râhına
Ol rü'yet-i hûb-ı cihân olsun refâhım yâ Samed

Fahmî o hânın râhına mihnetde ârâm eyledi
Sen sâhib-i lûtf u atâsın vir murâdım yâ Samed

34

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilûn

Yâ Hudâ lûtf u atânla kıl benî abd u Sa'îd
İsm-i a'zâm hürmeti çün kıl icâbet yâ Mecîd

Bu gedâyı rûz-ı mahşerde perişân eyleme
Olmayam kavm-i şakîden ol gün içre yâ Hamîd

Nice kavmi fazlın ile keşf-i esrâr eyledin
Küfr içinde hûr iken kıldın hidâyet yâ Mu'îd

Hem hidâyet râhını bu abdine irşâd kıl
Olmayam tâ şol kavimden oldular Hak'dan ba'îd

Bu Fahimî'nin dahi âbâ ü etbâin ilâh
Hem usât-ı mü'minîne eyle rahmet kıl Sa'îd

Harfû'l-dâl

35

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilûn

Ey dilâra tal'atın ol vech-i hûrândan lezîz
Şerbet-i şîrîn lebin hem câm-ı hamrâdan lezîz

Sâni'i âlem seni behcetde hünkâr eylemiş
Gülsitânın hasleti hüsn-i Züleyhâ'dan lezîz

Âşıkâ gördi o vechin terk-i evtân eyledi
Hıdmetinden hâdim olmak mülk-i dünyâdan lezîz

Şem'âyı gördikde pervân anda terk-i cân ider

Bülbülâne miskin-i gül taht-ı kisrâdan lezîz
Nûş kılsa ger yedinden bir kadeh semmi Fahîm
Artar ol aşkı olur hem bâl u helvâdan lezîz

36

Meded Yâ Dost

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilûn

Ömr-i aşkı dost elinden nûş iden mestâne yüz
Dü cihânın lezzetine bakmayan merdâne yüz
Meylimiz cümle âlâyıktan kesüp dosttan yana
Uçurup gönül kuşun cânân ile yâren yüz
Bilmeyüz takvâ-yı zühde asla mağrûr kendimiz
Terk-i ağıâr eyledik yâr arzular şâhâne yüz
Her neye kılsak nazâr ol vech-i dildâr keşf olur
Çün görürüz aşk ile mahmûr olan a'lâne yüz
Seyf-i aşkıyla kesen nefsi hevâsın pehlivân
İrişür maksûda gözden kan nâlene yüz
Eyledi bî-hoş beni dost hasret-i dîvâneyim
Hûb cemâlin görmeye uşşâklar ile yâne yüz
Arzuhâl tutdum elimde göz yaşımı silerek
Yanuban yakılmışuz cândan geçen vîrâne yüz
Şâhım kim lutfi bol mahrûm komaz sailleri
Anı koyup lutfi bol yok bir kapu dolanayım
Yakuban gireydi aşkı dost cemâlin şem'ine

Yanmağa tutar cemâlin nûr-ı pervâneyüz

Aşk kime oldısa hemdem dü cihândân bî-haber
Kavuşup dildâra sevmeyen hayrâneyüz

Gerd-i pâ-y-ı âşıkânı sürme çek dü çeşmine
Aşk meyini kıla âşıkâna dem veren meyhâneyüz

Hasta diller derdinin ıslâhına dermâneyüz
Ey Fahimî dost zikrini koyma hem kalbden fikrini

Kâfiyetü'r-râ

37

Mefâ'ilûn /mefâ'ilûn /mefâ'ilûn /mefâ'ilûn

Bugün meydâna geldim bir deli dîvâne sanmışlar
Derûnumda yanan aşk nârını külhâne sanmışlar

O dildârın firâkından vücûdum eyledim pür-hûn
Görenler zâhirâ meyhânede sekrâne sanmışlar

Vatan tutdum tag u sahrâyı reh-i hûbân gözlerdim
Cünûn olmuş dahi irfânı yok hayvâne sanmışlar

Ben ol ahd-i ezelde virmişim bir yâre ikrâr
N'eylesin râh-ı Hakk'ı câhili butlâne sanmışlar

Degildür meşrebim sâfi dil-i dildâra bend itdim
Tabî'i lâübâli sâkin-i büthâne sanmışlar

Girüp bir kûşe-i uzletde oldum sâkin-i ebkem
Bahâim rengi hem iz'ân yok 'umyâne sanmışlar

Vücûdum arşı kürsi cümle eşyâyı muhit oldu
Fahimî nüshâ-i kübrâ anı vîrâne sanmışlar

38

Gazel

Müstef'ilün/ müstef'ilün / müstef'ilün/ müstef'ilün

Keşf it cemâlin nûrunu dönsün ana pervâneler
Bir devlet-i yekdânedir 'uşşâk o nâra yanalar

Bir şu'le-i nûr-ı ezel açdı bu gönlüm perdesin
Bend eyle aşkın zincirin coşdı deli dîvâneler

Ol sırr-ı mûtû remzini fehm eyleyüp irfân ol
Gördi o yârin vechini zâhir gözi umyâneler

İçmem mey-i meyhâne-yi butlâna tevbe itmişim
Mest-i müdâm olmaklıka sun bâde-i peymâneler

Zikr eyle Hakk'ın ismini ol mâ'sivâdan bî- haber
Şeydâ gibi efgân kıl açsın gül-i reyhâneler

Soyun bugün meydâne gel hem da'vet-i Yezdân'a gel
Ol nâr-ı aşka yâne gel yansın bile pervâneler

Terk it Fahimî mâsivâ aşkdır kamu derde devâ
Nâr-ı cahîmi söyündüren gözden akan dürdâneler

39

Gazel

Mefâ'ilûn /mefâ'ilûn /mefâ'ilûn /mefâ'ilûn

Yeter gaflet gönül bak hûri-yi rıdvân uyanıkdır

Dönüp ol şem'a-i aşka yanan pervân uyanıktır

Gözünden kan akan şeydâ seher feryâde gelmişdir
Fırâk-ı gülsitân-ı âşık-ı Yezdân uyanıktır

Vücûdun nefis ile şeytân reh-i sevdâyâ bend itmiş
Gözin aç havf kıl Hakk'dan kamu nîrân uyanıktır

Girersin kabre birgün cümle a'zâ dir ki vâ-veylâ
Akıt tâ subha dek yaş derdlere dermân uyanıktır

Gel ol ölmezden evvel haşr u neşri cümle seyrân it
Rumûz-ı âşinâ-yı Hakk olan ebdân uyanıktır

Ne yatmaktadır işit dil geçdi ömürün çürür ecsâm
Şarâb-ı lâ-yezâl'den içen sekrân uyanıktır

Dilerse usr-ı yüsr eyler devâ-yı Hak'dan ircâ kıl
Fahimî kâzii'l-hâcât olan Sübhân uyanıktır

40

Gazel

Mefâ'îlûn /mefâ'îlûn /mefâ'îlûn /mefâ'îlûn

Gönül bir mâh-ı tâbân hasretinden dâda gelmişdür
İçüp ol bâde-i meyhâne-i âbâda gelmişdür

İrişdi nev-bahâr şeydâ derûni içre âh itdi
Açıl ey gül visâle bûlbûlâ feryâde gelmişdür

O hârın mihnetinden cismini al kana teng itmiş
Akıdup çeşme-i hicrânın dîl-i ber-bâda gelmişdür

Muallâ taht-ı sultân-ı zamânım şehriyâr olmuş

Cünûn-ı hıdmet-i şâha bugün münkâda gelmişdür

Fahîmi'n gözleri yaşı seher-gâh-ı revân oldu
Kapuna cevri-i â'dâ def' için imdâda gelmişdür

41

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilûn

Kalb içinde aşk-ı Mevlâ olmayan dîvânedür
Nükte-i sırr-ı hakikat bilmeyen dîvânedür

Kûşe-i meyhânelerde mest-i hûşyâr olmayan
Fehm kılmaz remz-i yâri gâfil ü sekrânedür

Terk kılmam ger olursa mahşer-i rûz-ı cezâ
İsterem ol mihribânı dil ana atşânedür

Ahd kıldım mescîd ü cebbâneye basmam kadem
Secdegâhım bir ehâd hem meskenim buthânedür

Sûfiler dahl eylemiş bu lâ'übâlî hâlimi
Ehl-i irfânın mekânı ekseri meyhânedir

Merhâmet kılsın görenler âteş-i sûzânımı
Söylesin dildâra hâlim çekdiğim âyâ nedür

Gülsitân içre Fahîm hâra zafer-yâb olmadı
Gayri yok imkânı gönlüm âteşe pervânedir

42

Muamma

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilûn

Bir ‘acâib nesnedür başında kırk bin karnı var
Arz beş yüz yıl kadardır pek mehîb bir levni var

Boyları bin yıl veli her karna kırk bin sâf durur
Cümlesi eşhâs-ı zî-rûh pek acâib seyri var

Vechine şems sedd olunmuş re’sine şekl-i kamer
Sadrına cümle kevâkib şarka garba seyri var

Bu muammâ sırrını Fahmî al ustândan haber
Aklile bulmak muhâldir ilm-i hikmet beyni var

43

Gazel

Fâ’ilâtün / fâ’ilâtün / fâ’ilâtün / fâ’ilûn

Ey felek gayri terahhüm kıl bu efgânım yeter
Pür-elem kıldın beni bu âh kıl cânım yeter

Bir gama müstagrağ iken eyledin şimdi ziyâd
Kalmadı sabr u tahammül aks-i devrânım yeter

Bilmezem ki bu cefâlar tâli’mden mi aceb
Ya kusûrumdan mıdur bu kalb-i hicrânım yeter

Leşker-i gam eyledi mağlûb beni virmez amân
Gark-ı gam kıldın müdâm gayri bu nâlânım yeter

Ya aceb devr-i zühâlde oldu sâkin tâli’im
Kalbimi yakdı firâkı mâh-ı tâbânım yeter

Hiç mi bu çarh-ı cihân bir dem bana lûtf eylemez
Vir bana ol dil-rubâmı hicr-i her-ânım yeter

Bu Fahimî bakma gel dâim firâk-ı mâteme
Lûtf kıl eyle keremler bu akan kanım yeter

44

Gazel

Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

Tâzele âh u eninin bu dem eyyâm-ı bahâr
Açar ol lâle seni bağ ile bostân-ı bahâr

Mürd-i dil tâzelenir zahma devâlar irişür
Ehl-i aşka sunar ol bâdeyi bir câm-ı bahâr

Yine âh itmek ile eyledi şeydâ beni mest
Tâzelendirdi bugün kalbime evrâm-ı bahâr

İçer ol bâde-i peymâne-i uşşâk-ı ezel
Gözedür rüyet-i dildârın encâm-ı bahâr

Gelür ol zümre-i hûb-ı gülşeni seyrâne bugün
Salınur şîve ile şâh u perî nâm-ı bahâr

Seçilür cümle-i hûb içre o sultân benim
Açar ol sîne-i dost benleri bâdem-i bahâr

Bu Fahîm 'in aldı ol dâğ-ı derûnunu elem
Akıt ey didelerim kan bu hengâm-ı bahâr

45

Medh-i Nebi Aleyhi's-Selâm

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Bir melek-sîmâ kelâmıdır fasîhî dil-figâr
Hem odur mahbûb-ı Hak şer'-i bedi'-i zülfikâr

Zülfinün her lahzası firdevs-i a'lâ bâğıdur
Çeşmi yaşı selsebil olmuş yanağı gül-'izâr

Al dudakları anın yâkut-ı ahmerdür cinân
Dışleri dür lem'adur hem yanağı lâlezâr

Görmemiş emsâlin ehl-i arş u kürs tahte's-serây
Gelmeseydi âleme halk olmaz idi âşikâr

Ol kelâmı dertlere tiryâki kânûn-ı şifâ
Vuslatıdır Kâbe-kavseyn rü'yet-i perverdigâr

Hem cemî'-i enbiyâ kıldılar ana iktidâ
Ümmeti olmaklığa eylerdi Îsâ iftihâr

İndi İbrâhîm-i Halil bunda Nemrûd nârına
Hak Muhammed hürmetine kıldı nârı gül-'izâr

Ey Fahimî tut risâlet şâhının dâmânını
Şer'idür hablü'l-metîn hem mu'cizât-ı bî-şümâr

46

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Ey sabâ gel az tokın kim kadd-i tûba incinür
Zülfi üzre düzdüğü ol nakş-ı zîbâ incinür

Tokunursan her seher-gâhi 'adâlet tokun
Tâze açmışdur güli ol hadd-i hûbân incinür

Açmış ol gerdâni üzre nev-bahâr ol gülşeni
Değme ey bâd-ı hazân gülşende şeydâ incinür

Çok zaman ankâ gibi gezdim cihân [u] âlemi
Mislini gördüm dir isem ol dilârâ incinür

El-amân bî-merhamet bitmez mi nâlânım benim
Âh u efgânımla cânâ rûy-ı dünyâ incinür

Gadr idüp ‘uşşâka бүkdün kâmetim ey dil-rübâ
Bî-huzûr oldum akan kanımla her-câ incinür

Tut tevâzu’la kapusunda o hânın hıdmetin
Ey Fahîm gayre gönül verme o ra’nâ incinür

47

Med[ed] Resûl

Mefâ’îlün / mefâ’îlün / mefâ’îlün / mefâ’îlün

Tokundı şems-i rûyun aşk fitîlin yakdı ey dilber
Sunar zîr-i lebin âşıklara bin bâde-i kevser

Yitirdim zühd ü takvâ râhını bir mest-i hâl oldu
Lisânım yâ Muhammed medhini söyler idüp ezber

Ruhun renginden almışdır kızıl gül rengi sultânım
Siyâh-ı çeşminüzdür zulmet almış giceler izhâr

Beyâzı levniniz ol âfitâb-ı bedr kılmışdur
Şu’â-yı dişlerinden perde çekmiş yüzüne cevher

Sinân-ı kipriğin atar şems gözlere müjgân
Nice bin âşıkı zülfin teli eyler şâhım berder

Görünce kâmetin tûbâ vü güller dalın egmişdür
Gören ol gerdanın mey-hûr olur içmez mey-i ahmer

Visâlin ‘âleme ekmel dűrűr an bađçe-yi firdevs
Hayâlinle tesellâdır cenânım Fahmi-yi kemter

48

Beyt-i Meded yâ bâz

Müstef’ilün / müstef’ilün / müstef’ilün / müstef’ilün

İrdim bu şeb pîr vaslına dil műrd iken handân olur
Pervâne tek şem’a dűner yandı gönűl bűryân olur

Bir cezbe-i yâ hű ile kervânımız arşa çıkar
Her sâ’at ű her nefes seyrânımız cânân olur

Gel gir bu aşkın halkası kevn-i mekân devr ider
Devrân iden âşıklara arz-ı semâ seyrân olur

Aşk halkasın zann itme boş bî-şek huzűr-ı Hak durur
Fahr-i cihânű’l- murselîn hem pîr o dem bűrhân olur

Kur’ân-ı huccet eyleyűb her râha gönderme atın
Ehl-i hakikat râhına şer’-i şerîf fermân olur

Fahimî bugün dildâra gel meydân-ı aşkdan nâra gel
Bu câm-ı aşkdan nûş iden ayılmayıp mestân olur

49

Muharrem’e Mersiye

Mefâ’ilün / mefâ’ilün / mefâ’ilün / mefâ’ilün

Bu ayda gözlerinden yaş sűyűndirmez zamân ađlar
Muhammed Mustafâ hâtem Resűl her gűn nihân ađlar

Budur ol eşhuru’l hurmın hitâmı Seyyid-i mâhdır

On iki mâh bugün mâtem tutub kerrûbiyân ağlar
Muharremdir harem-gâh-ı nübüvvet hem enin eyler
Cemî'-i enbiyâ mâtem çeküb hep kün-fe-kân ağlar
Bu şâh bil seyyid-i şübbân ehlü'l-cennet olmuşdur
Giyer mâtem libâsın hûriler ehl-i cinân ağlar
Ricâlü'l-gayb dahi üçler vü beşler kırk cemâ'atler
Hem ol aktâb-ı âlem kavs-ı a'zâm cümle kan ağlar
Yeni mâtem libâsın giy bin üç yüz on sekiz sâl
Hüseyn'e nevha ile ey Fahimî ins ü cân ağlar

50

Beyt

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Bu dil mestâne-i aşkdur ne hâle ibtilâ dirler
Bilinmez n'eydüğü meftûn hayâle âşinâ dirler
Fuyûzât-ı ilâhî aşk içinde zâhir oldukça
Gelir ol cezbe-i Hak halkı aldar bu hatâ derler
Cemâl-i yâre müstağrâk gezüp hayrân u sergerdân
Rikâbı yerde dâr-ı hazretim şaşmış gedâ derler
Kesüben ihtilâtı halkı nefsi-i münzevî kılman
Gönül ankâsına hizmet ider ehl-i hû derler
Diyanetden çıkup herkesle bir ünsiyyete gezsün
Fetânet ehlidür mi'mâr-ı belde hoş safâ derler
Hasîb hem nasîb fazl-ı alâm-ı 'asr olsun

Fulur[u] kürkin olmazsa bu cerrâr bir gedâ derler

Buna çok iltifât ittikçe attı perde-i ârı
Kanâ'atsiz bir adam ehl-i dünyâ bî-dânâ derler

Ger emr-i Hakk ile keşf-i hakikat gösterirsen halk
Bu esmâ yangını olmuş veyâ ehl-i riyâ derler

Fahimî bülbül ötmez gel hazândır asr-ı zağ olmuş
Kelâmın genc-i hikmet olsa da bir laklaka derler

51

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilûn

Dîl fırâk-ı hicr-i yâre yakılup hayrettedir
İstemez cem'iyet-i kübrâları uzlettedir

Kudret-i Yezdân'ı her eşyâda gözler lâ-yu'ad
Kendüsi mest-i ebed seyrân ider ibrettedir

Mekteb-i aşkdan virildi dersimiz hâce-i ezel
Şimdi zâhir mekâtibinde turmamız sûrettedir

Kör olup a'dası artsun ömri sürsin saltanat
Şâhımız Sultân Hamîd'in rûhuna hizmettedir

Sâye-i şahânesinde oldu âlem pür-hüner
Yapdırup mektepleri etfâl-i halk da'vetdedir

Olalar cümle şerî'at mesleğinde hâdimin
Bir tarîkde yol giden dâreynde bil rif'atdadır

Çoklaşır şimdi mekâtibde tarîk-i muhtelif

Çalmak için dinimiz her bir taraf savletdedir

Hamdû-lillâh enbiyâ hünkârına ümmet olan
Ol rızâ'ullâha mazhâr olmaga gayretdedir

Bu Fahîm âciz dahî ister ki olsun behremend
Sal bin üç yüz on sekiz eylûlîde mektebdedir¹⁷

52

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilûn

Gâliba sâ'at yakın ednâ-yı halk a'lâdadır
Bu zamân bir hâle kalmış nas 'aceb sevdâdadır

Karga vü bülbül bilmez tilkiler olmuş esed
Şöyle bil hırsız edebsiz cümleten belâdadır

Yok emekdârın diyânet ehlinin haysiyyeti
Gül ayak altında bülbül lâl ü zağ ebhâdadır

Aslı hâriç bâr-giri meydânda arkıldı zamân
Sanki allâm-ı zamândır her sözi fetvâdadır

Gülsitâna bağ-bân olmuş hımâr güller hırâm
Bülbül ağlar gül solar Fahmî 'abes da'vâdadır

53

**Sivâs Vâlisi Atıfettü Efendim Raşîd Beg Efendi Hazretleri'nin Huzûr-ı
Sâmîlerine Arziyye**

Mefâ'ilûn / mefâ'ilûn / mefâ'ilûn / mefâ'ilûn

¹⁷ bin üç yüz on sekiz: metinde bin üç yüz on yedi olarak tashih edilmiş

İrişdi nev-bahâr Sîvâs’a teşrîfin şerâfettir
Abâ ceddin vezîr hem dahî ehl-i sahâvettir

Görince dâver-i adlin çekerci sâkın İskender
Kudûmin ey begim ol eşkiyâlarçün hacâlettir

Buyurdi ol Resûl-i Kibriyâ her kim sever âlim
Bize vâcib ana rûz-ı cezâ lûtf-ı şefâ’attır

Bu dünyâya muhabbet re’sidür küllü hatî’âtın
Velî hem ihtiyâcât ey Fahimî kalbe felâkettir

54

Gazel

Fâ’ilâtün / fâ’ilâtün / fâ’ilâtün / fâ’ilûn

Ey nigârım rûhların gülzâr-ı vahdet bâğıdır
Nîze çekmiş kirpigin çeşmin bu sînem dâğıdır

Leblerinden nûş idüp bir bâde-i hüzn eylemez
Hüsn-i rûyinde kızıl güller bu iklim tağıdır

Kıldı pertav aynime gülzâr-ı hüsnin dilberâ
Hûb cemâlin nûrunı sandım ki bedrin ağıdır

Ol felek üzre kaşın kavs burcuna meydân okur
Güller açmış gülşen-i sînen o firdevs bağıdır

Encüm-i dürr-i felekde ismini zâhir okudum
Tâzeden bir gül açılmış bâğı sevmek çağıdır

Medhe şâyandur Fahimî kıl uyar evsâfını
Ahsen-i takvîmle mahlûk rîh-ı ‘anber yağıdır

55

Beyt

Mef'ûlû/ mefâ'ilün/ mef'ûlû/ mefâ'ilün

Bu hâl-i melâletde bir hastalığım vardur
Ol zülf-i dil-ârâya dil-besteliğim vardur

Hem vechini seyrâna pek âşıkam ey cânâ
Ol gonçe-i gerdâne vâresteliğim vardur

Meftûnunum ey cânâ çekme seni pinhâne
Dost yolına kurbâna şâyesteliğim vardur

Cezmâni eyledim ey dâna gurbet ili evtâne
Hem zâtına mihmânım pek mesteligim¹⁸ vardur

Redd eyleme sultânım koydum yoluna cânım
Dest-i şem'in pervâne-i nâresteligim vardur

Nev-reste-i hûbânım yok gayride efkârım
Hasretine ey cânım gam-keşteligim vardur

Fahîm'i işit ey hûba oldu yolına şeydâ
Gülşende benim hemtâ zâresteligim vardur

56

Gazel

Fe'ilâtün/ fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün
(fâilâtün) (fa'lün)

Uyan ey gâfil-i dil gel oku ezkâr-ı seher

¹⁸ Mestliğim kelimesi mesteligim biçiminde yazılmıştır.

Uyumaz kutb-ı cihân fehm ider esrâr-ı seher

Ötüşür vahş u tuyûr cümlesi cevâlâna gelür
İner ol rahmet-i Hak def' ider ahrâr-ı seher

Dîdeden kan akıtan cümle murâda irişür
Göre hem cevher-i Hakk'ı âşık dîdâr-ı seher

Gözedir bâğ-ı irem içre fidân-ı gülşeni
Mest olup sayha ider bülbül-i gülzâr-ı seher

Def' olub zulmet-i kalb rızkına vüs'ât irişür
Nûr-ı Hak zâhir olur vechine her bâd-ı seher

Ehl-i derd ol dâ'imâ aşkile Mevlâ'ya kul ol
Baş açup yalın ayak söyle bu ezkâr-ı seher

Ey Fahimî vuslât-ı yâr itmek umarsan her bâd
Yalvarup Hakk'a gözet ru'yet-i dil-dâr-ı seher

57

Ebyât-ı na't-ı Resûl

Mefâ'ilûn/ mefâ'ilûn/ mefâ'ilûn/ mefâ'ilûn

Dil-ârâ subh-dem savt-ı sabâ zâr-ı Muhammed'dür
Seher feryâd-ı şeydânın hem ezkârı Muhammed'dür

Atarlar âteş-i aşka anın âşıkları cânın
Kulûb-ı âşıkı ihyâ kılan nâr-ı Muhammed'dür

Urundu tâc-ı "erselnâk" denildi şânına "levlâk"
O "sübhânellezî"nin sırrı esrâr-ı Muhammed'dür

Cemâl-i bâ-kemâlin âşıkına arz idüb Mevlâ

Makâm-ı da'vet-i Bârî o gülzâr-ı Muhammed'dür

Uyan gâfil nedür bu nefis ile şeytâna dost olmaz
Yatanlar gaflet içre bil kim ağyâr-ı Muhammed'dür

Yanar bu nâra dil-zârım şifâsın bulmayı âyâ
Devâ kıl derdime genc-i şifâdâr-ı Muhammed'dür

Anın bâbından iste her ne kim var ise 'ızmârın
Hakikat cevheri ey Fahm-i Hak yâr-ı Muhammed'dür

58

Medh-i Ebu Bekrî's-Sıddîk Radiya'llahu Ta'âlâ Anha

Mefâ'ilûn/ mefâ'ilûn/ mefâ'ilûn/ mefâ'ilûn

Cihânın cânı halka reh-nümâ Sıddık-ı Ekber'dür
Zebânım zikri hem kalb-i cilâ Sıddık-ı Ekber'dür

Cemî'-i ümmet-i Ahmed sunûfunun müzekkâsı
Resûl'ün yâr-ı gârı müctebâ Sıddık-ı Ekber'dür

Kamu sükkân-ı cennet söyler ol Şâhın sahâvetin
Dü 'alemde hemîn ol sakına Sıddık-ı Ekber'dür

Li-vechullâh virüp mâlın tarîk-i Hakk'a râm oldı
Muhammed sırrına hem aşınâ Sıddık-ı Ekber'dür

Fahimî terk-i cân it hazretin bâbında kurbân ol
Binâ-ı mü'min-i evvel-nümâ Sıddık-ı Ekber'dür

59

Gazel

Mefâ'ilûn/ mefâ'ilûn/ mefâ'ilûn/ mefâ'ilûn

Dilâ aç sîne-bendin cevher-i yek-dâne gelsünler
Cemâlin gözleyen üftâdeler seyrâne gelsünler

Çıkar ol câme-i bâğ-ı irem gül-zârını göster
Visâlin'çün hakikat âh iden kurbâne gelsünler

Toğınca şem'-i tâbın çeşm-i a'dâ cümle kör olsun
Görüp âşıkların pervâne teg cevâlâna gelsünler

O sînende yazılmış katl-i fermânım beyân eyle
Cülûs it tahta hûblar zümresi dîvâna gelsünler

Ne nakş îcâd olunmuş gül-sitân-ı hadd ü hâlinde
Görenler mest olup ol âfitâba yana gelsünler

Gönül murgun cemâl-i mâh ile pervâne döndür kim
Çeküp tîrin dü çeşmin katline her yana gelsünler

Cünûn olmuş kulun zülfin takup sînende habs ittigim
Şifâ bulsun yanan âşıkların nâlâna gelsünler

Hudâ hakkı Fahimî abdine nev-mâhı gözetme
Görüp mir'ât-ı aşkı dîdeler giryâne gelsünler

60

Beyt-i Yâ Rab

Mefâ'ilûn/ mefâ'ilûn/ mefâ'ilûn/ mefâ'ilûn

Benim sen şâhıma düşmüşdür aşkım ey Hudâ her-bâr
Ezel-i ahdinde ikrâr eyledim ben kılmazam inkâr

Gönül arzûsu her dem sen şehin vasl-ı likâsıdır
Ayırma aşk râhından gice gündüz âh ide dil-zâr

İden nûş ile muhabbet hamrını dâ'im olur ser-mest
Dü âlem lezzetinden vaz gelüp eyler seni ezkâr

Takup aşk zincirin mest eyledin âşıkları şâhım
Bana da vir mey-i aşk yolunda olayım ber-dâr

Çün almış kalbimizi şugl-ı dünyâ yok huzûr asla
Saluben ceyş-i aşkı kalbimizde kalmasın ağyâr

Kapunda sâdıkâne hep çalışanlar velî olmuş
Beni de zümre-i uşşâka kat rahm eyle ey dil-dâr

Fahimî aşkın ile mest [ü] hayrân eyle cânânım
Görüben hûb cemâlin hubb-ı dârından ola bî-zâr

61

Beyt

Fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün

Mâsivâdan göz yumup gülşân gezer Bektâşiler
Vâsıl-ı dîdâr olup mestân gezer Bektâşiler

Mekteb-i aşkdan okurlar men-aref esrârını
Sırr-ı mutû remz'çün mihmân gezer Bektâşiler

Vech-i dildâr seyrine çıkmışdur anlar tâ ezel
Zevk-i Yezdân'a irüp hayrân gezer Bektâşiler

Ol melâmet hırkasında gizlemiş esrârını
Elden atmış varını vîrân gezer Bektâşiler

Emr-i nehyi tutmayan a'mâlar almaz nasîb
Şer' ile râha girüp her an gezer Bektâşiler

Bil şeri'at hem tarîkat hem hakikat genc olan
Hacı Bektâş râhına kurbân gezer Bektâşiler

Her külâhlı bî-namâz olmaz bu pîrin sâliki
Gündüzi sâ'im gice nâlân gezer Bektâşiler

Karga tek her cife-keş almaz bu gülden reng-i bûy
Râh-ı Hak'da ey denî bürhân gezer Bektâşiler

Bir kolayca yol tutup şimdi gider ehl-i dalâl
Kabzasında 'arş-ı kûs pinhân gezer Bektâşiler

Şer'-i Ahmed üzre olmazsa sulûkı bir kesin
Bir tarîkden feyzi yok bugzân gezer Bektâşiler

Her harâbat ehline dahl itme Fahmî kıl hazer
On sekiz bin âlemi seyrân gezer Bektâşiler

62

Medh-i Hazret-i Ömer

Mefâîlûn/ mefâîlûn/ mefâîlûn/ mefâîlûn

Hakikat gencinin hânı dilâ bil İbn-i Hattâb'dur
'Âdâlet tahtı sultânı 'alâ bil İbn-i Hattâb'dur

Odur mi'mâr-ı dînin hem dahi sâhib-şecâ'atdur
Resûl'ün sevdiği yâri zekâ-i dil İbn-i Hattâb'dur

O şâhın kalbini Mevlâ kamu envârını genc itmiş
Hem ol sâhib- kerâmet-i reh-nümâ bil İbn-i Hattâb'dur

Münâfık ırkını kat' eyleyüp bağrın kebâb iden
Semavât üzre hem kadr-i alâ bil İbn-i Hattâb'dur

Rızâ-yı Hakk'a mazhâr hem dahi sâhib-sehâvetdür
Fahimî derdine merhem devâ bil İbn-i Hattâb'dur

63

Gazel

Fe'ilâtün/ fe'ilâtün/ fe'ilâtün/ fe'ilün

Olma ey hâr açıl ol gonce-i hamrâya siper
N'ola bir vuslat[1] vir olma bu şeydâya siper

Nice cevher ile tezyîn o zülfin cânâ
Topla kim olmasın ol ruhdan olmaya siper

Bir medet eyle felek rahm kıl ahvâlimize
Zulm idüp olma müdâm bâde-i sahbâya siper

Bağladım murg-ı dili kakülî dildâra bugün
Ey rakîb olma visâl-i leb-i hamrâya siper

Ola mı hazret-i âşık rehini bend itmek
Nice ağıâr durur dergeh-i ulyâya siper

Tâ ezel âdet imiş âşık hem-gâm-ı sitem
Eşk-i Mecnûn olur ol rû'yet-i leylâya siper

El amân dilber-i yektâ sana hayrân dilim
Cân fedâ şâhânedür Fahmi-i bî-vâyâ siper

64

Gazel

Mefâ'ilün/ mefâ'ilün / mefâ'ilün /mefâ'ilün

Dilâra lutfi kılmaz gözlerin her lahzâ kan ağlar
Seher efgân u âhımla zemin ü âsumân ağlar

Gamâm-ı gönlümün bir dem açılmaz hâl ü vâveylâ
O sormaz hâlimi ammâ velî hep ins ü cân ağlar

Hayâl-i rûhların cânâ perîşân eyledi aklım
Mürüvvet eyle görse hâlimi şâh-ı cihân ağlar

Ebed yok şefkatin san kim vücûdun hârdur senin
Kulûb-ı âşıkânın atasına âb-ı revân ağlar

Meded ey şâh-ı dilber zahm-i hasret sad-hezâr oldı
Gözüm kanıyla âlûde olan taşlar nihân ağlar

Görünce gözlerin nûrun o şeydâ erguvân eyler
Açılır gonce-i hamrâ hırâm-ı gülsitân ağlar

Tükendi tâkatim yok çâresi insâfa kalmıştır
Fahimî rahm-i şefkatle o havrâ-yı cihân ağlar

65

Gazel

Mefâ'îlün/ mefâ'îlün / mefâ'îlün /mefâ'îlün

Bütün i'mâr-ı âlem aynıma vîrâne olmuşdur
Görenler hâlimi dir fehmi yok sekrâne olmuşdur

Cüdâ düşdü cünûn-ı vuslât-ı gülzârdan eyvâh
Girüp âteşlere yakılmada pervâne olmuşdur

Perî bu derdmende kipriğinden değdi müjgânın
Derûnum derd ile memlû gönül gâm-hâne olmuşdur

Firâk-ı ruhların çün murg-ı dil efgân ider hâlâ
Döker eşk-i demi bu çeşmimiz çayhâne olmuşdur

Bana dar oldu dünyâ gam aşup başdan coşar bu aşk
Hezâran nâlelerle bağrımız büryân olmuşdur

Açılmaz kalbimin endîşesi dil erganûn eyler
Bulunmaz ben gibi bu dehrde bir dâne olmuşdur

Ko gönlüm âşiyânın rûhların elvânına karşı
Dinülsin kim Fahimî râhına dîvâne olmuşdur

66

Gazel

Müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün /müstef'ilün

Bir dilber-i yekdânenin bu dil bugün yangınıdur
Hem sînemiz cevri-i sitem âlâtının vurgunudur

Ol kâmet-i tûbâsı hiç olmaz hayâlimden cüdâ
Ol ruhları elvântek akan dü çeşmim hûnudur

Ankâ gibi dildârımı kurbundan ırak eyledi
Âhım tutar her âlemi dîvâneler makrûnudur

O zülfi ruhsârı bütün aklımı tâlân eyledi
Kâkülünün her telinin cânı gönül meftûnudur

Yazmaklığa 'âciz kalem vasf-ı dilârâyı tamâm
Bâğ-ı irem gülzârının reng-i lebi gülgûnudur

Vir yâ sabâ hâlim haber dâmân-ı mâhtâba irüp
Fahmî visâl-i hasreti cânânının meftûnudur

67

Gazel

Mef'ûlû / mefâ'ilû / mefâ'ilû/ fe'ûlûn

Ey rîh-i sabâ cânib-i cânâna haber vir
Meftûnuyam ol dergeh-i hakana haber vir

Mâh-rû rehine varımı yağmaya bıraktım
Î'lâmı kılup hâlimi her yâne haber vir

Murg-i dilimi yakdı bütün âteş-i hicrân
Şirket kılalım zümre-i pervâne haber vir

Şeydâ çalar ol ra'na-i vasfın okudup dem
Ol gonce-i ter sünbûle reyhâna haber vir

Bir dem gele mi gülşene âyâ saç-ı ebrû
Şeydâ reh-i vaslında o rahşâna haber vir

Rahm eylesün ol hâl-i perîşânıma bir dem
Dünyâ kime bâkîdür o sultâna haber vir

Var bâb-ı nigâr içre bu dildâra selâm al
Gel Fahmi-i bî-çâre-i dîvâne haber vir

Z

68

Gazel

Fâ'ilâtûn / fâ'ilâtûn / fâ'ilâtûn / fâ'ilûn /

Bil ki üryân olmuşuz biz zümre-i dîvâne yüz
Aşk ile cism-i mülemmâ sanma ki vîrâne yüz

Âhımı duysa felekler çarh-ı devrân eylemez
Şem'-i aşk içre cevelân eyleyen pervâne yüz

Nâlemizle her seher raks eyler evrâkın şecer
Gülsitânın andelîbi zâhir-i mestâneýüz

Ol tarîk-i nakşide âbâ vü ecdâdım müdâm
Hem muhibb-i kâdirîyem bâbının kurbânıyuz

Geldi evlâd-ı siyâdetden zuhûri neslimüz
Biz velî mecnûn gibi sekrân gezer uryâniyuz

Bilmezem mevti hayâtı zâr-ı giryân olmuşum
“Mutû kable entemutu” sırrı hûb-câneýüz

Cism bulduk dört anâsırla tûrabdur aslımız
Ahsen-i takvîme girdik cümleden merdâneýüz

Tâ ezelden câm-ı Hû’dan nûş idüp mest olmuşuz
Şimdi uşşâk bâdesini dolduran meyhâneýüz

İsteriz dâ’im rızâ dergâhına baş eğmişüz
Cezbe-i sübhân ile meczûb olan şâhâneýüz

Kesmezem dâ’im ümîdim rahmet-i Yezdân’dan
Rü’yet-i dildâra müştâkız müdâm sekrâneýüz

Bu Fahîm esrârına vâkıf olan dîrsen velî
Meclis-i irfâne hâzır bâd-ı peymâneýüz

69

Gazel

Fâ’ilâtün / fâ’ilâtün / fâ’ilâtün / fâ’ilün

Bu hayâlî nefs elinden sanki bî-cân bekleriz
Terk kıldık varımız hamd dilde sekrân bekleriz

Ol visâl-i yâr içün artar müdâm efkârımız
Terk idüben râh-ı zühdi kalb-i vîrân bekleriz

Ta'n idermiş sûfiler zâhir benim ahvâlimi
Biz melâmiyyûnlarız külhanda uryân bekleriz

Giymişem ben egnime melâmet hırkasın
Bâtınan şeydâlarız gülşende hûbân bekleriz

Bu benim âh-ı eninim neş'e-yi aşk mı aceb
Aşk nedür bilmem velî bir yâre hayrân bekleriz

Cümle âlem âh idüp köhne aşkın irmedi
Bâb-ı pîre baş egüp her anda bir cân bekleriz

Ey Fahimî sanma kim dünyâ müdâm bâkî kalur
Hak bil ömrin hebâdur bunda mihmân bekleriz

70

Beyt

Müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün

Aşka düşeli hâlimiz mâtem kamu ahvâlimiz
Olmaz irem köşk ü sarây gayri hisâr evtânımız

Ger eylesen nushı müdâm girmez bu aynime cihân
Dünyâ bana olmaz mekân sahrâ vü dağ pinhânımız

Yanar bu cism-i cân u ten oldı vücûdum hep mukîm
Ger âşık-ı dilber isen yansın oda yüreğimiz

Âr nâmusum cümleten yağma bugün gelsin alan
Tenhâ vü hem meyhâneler olmuş bizim iskânımız

Ben eylerim âh u figân yandı oda vardı cihân
Yanmaz mı bu cevri-nihân kalmadı asla hâlimiz
Koydum bu sırrı kalbime bir ferde kılmadım ayân
Gözden akan yaş ile kan keşf eyledi esrârımız
Yandı Fahimî pür-hatâ insâf kıl ey mâh-likâ
Çekmen mi hiç havf-ı Hudâ bir dem kabûl it kâlimiz

71

Meded ya Hû

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Var-ı dünyâya bizim yok meylimiz sultânayuz
Bâde-i uşşâk-ı meyle dolduran meyhâne-yüz
Dergeh-i hayy-ı kadîme sıdk ile baş eğmişüz
Hayrât-ı vech-i cenânız ol sebeb mestâne-yüz
Öyle sekrânem ayılmak yok bizüm çün tâ ebed
Bülbülüz gülzâr-ı hazrette iken nâlâne-yüz
Ol sarây-ı vahdet-i dildâre olduk perdedâr
Biz ricâl-i evliyâyız âşık-ı şahâne-yüz
Söylenen Mecnûn'a emsâliz bizim yok fehmimiz
Bilmeyiz biz nef'-i zarâr dünyâca bir efsâne-yüz
Kâdirîyem hem sülûkum Hazret-i Pîrden durur
Gâhi gülüz gahi ateşiz gahi yanan pervâne-yüz
Gâhi bülbüller gibi efgânımız dil yandırur
Gâh sözüm sekrân gah ebsem gehi divâne-yüz

Hayderîyyem ol Resûl-ı Kibriyâ'dır ceddimiz
Hem Hüseyinîyyem o şâhlar cevherinden dâneyüz

Ehl-i sünnet mezhebiz şer'-i Muhammed hâdimi
Hayr-i âl-i hayr-i ashâb-ı Resûl kurbâne yüz

Kabz alup bu âlemin ahvâlini seyr eyleriz
Ey Fahimî bahr-ı ummanda gezen esfâne yüz

72

Gazel

Mef'ûlû / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ülün

Aşk ehliyem ahvâlimi bir dem soran olmaz
Bu hâlimi dildârıma mahrem kılan olmaz

Eyyûb gibi bend eyledi cismim elem-i yâr
Rahm eyleyüben zahmıma merhem vuran olmaz

Yusûf gibi ol câha bıraksam beni âyâ
Şâhım sora mı hâlimi gayri bilen olmaz

Bu sîneme bin darbı vurur hasret-i yârim
Şimşîr-i firâk zahmine kalkan duran olmaz

Çok vak'a-yı mübrem gelür olmuş bu cihâna
Fahmî gibi göz yaşları akan olan olmaz

73

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Âteş-i aşka giren pervâneler cân istemez

Mâsivâdan el çeken dîvâneler şân istemez
Gice gündüz göz yaşın dost râhına kan eyleyen
Cânı varken râh-ı Hakk'a gayri kurbân istemez
Tiğ çeküp meydân-ı aşkda merd-i cevân eyleyen
Nefsin ilzâm itmeden bir gayri düşmân istemez
Âşinâ-yı Hak gülistân-ı hakâyık seyr ider
Câm-ı hûdan nûş iden mestâne gülşen istemez
Yok bilüp var-ı cihânı dost ile bir cân olan
Cümle matlûb-ı rızâdır hûri gılmân istemez
Varlığın yağma kılup nefsin kubûr ehli bilen
Göz açıp bakmaz cihâna gayri cânân istemez
Sînesin aşk nârına ihrâm idüp pür dert olan
Derd-i aşkdan özge derde gayri dermân istemez
Ey Fahimî külli şeyden zât-ı Hak zâhir turur
Vahdet-i zâta delâ'il gayri bürhân istemez

74

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Hubb-ı dünyâçün değil efgâr-ı dil-âvâremiz
Hiç ilâç te'sîr kılmaz aşk-rehinden yaramız
Hakk'ı zikr itmek için bir tekye inşâd itmege
İştîyâkım var velî elde bulunmaz paramız
Ey Fahimî rızık için gam çekme Allah kerîm

Ahmâk ol kim gam çeker zirâ yok elde çâremiz

75

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Lûtf kıl gel ey perî arttı bugün nâlânımız
Zulm ider hârın dilâ seyl-âb ider al kanımız

Kıl mürüvvet bir kezin olma müdâm bî-merhamet
Nâre yanmakda kadim oldu dil-i pervânemiz

Oldı mı bâb-ı fehâmetde kusûrum bî-aded
El-amân gayri dahîlin avf kıl noksânımız

Âh-ı efgânım kamu halkı perîşân eyledi
Sora mı âyâ bu hâlim ol şeh-i hûbânımız

Aşk ile mecnûn olup oldum cihândan bî-haber
Tâ ezel adet midür cevri-i sitem sultânımız

Hiç mecâlim kalmadı hâlim dilâ sor bir keret
Eyle müdâm zevk (ü) safâda yok bizim seyrânımız

Bu Fahîm'in hâline kıl merhamet ey meh-likâ
Bir dem insâf itdi kendü kalmadı imkânımız

76

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Bir gedâyız der peyi 'ârifte her an bekleriz
İştiyâk-ı yâr ile gülşende bî-cân bekleriz

Bülbülem bâğ-ı iremde bulmadım hiç râhatı
Gülşen-i yâr hasretiyle kalıp sekrân bekleriz

Dâr-ı rihletdir sakın aldanma gülzâr-ı hevâ
Sayd ider sayyâd bir gün bunda virân bekleriz

Göçdiler bizden mukaddemler irişdi menzile
Geldi nevbet şimdi biz bu handa mihmân bekleriz

Nush iden Fahmî velî kendin kelâmı gûş kıl
Bir uzak yoldur eli boş cismi üryân bekleriz

77

Muharremiyye

Mefâ'îlün /mefâ'îlün / mefâ'îlün /mefâ'îlün

Muharremdir bu ayda ben değil hep kün-fe-kân gülmez
Açılmaz zerre dil gamdan begim şâh-ı zamân gülmez

Düşün âşık bu mahda mâtemin leyl ü nehâr çekdi
Hüseyn-i müctebâyı yâd iden kutb-ı cihân gülmez

Ne ibretdür görün ehl-i basar hâl-i Yezdân'ı
Kör oldu ünsi yok rûz-ı cezâ Şimr-i fettân gülmez

Seher bâd-ı sabâ eyvâh Hüseynim nâlesin söyler
Bugün Şâh-ı velâye Fâtıma-Zehrâ Hasan gülmez

Utan gel ey Yezîd-i bî-hayâ ecdâd-ı pâkinden
Bu ayda itdigin zulme Yâhudî Müslümân gülmez

İrişse bir belâ yâd it şehîd-i Kerbelâ hâlin
Zemîn-i âsumân-ı dehrile çarh-ı cihân gülmez

Hezâr-ı üç yüz on üçde bu şi'ri eyledi inşâ
Fahimî mâtem itmez mi muhibb-i hânedân gülmez

Sin

78

Şems-i Sivâsî Hazretlerine Arîza

Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

Gelmişim bâb-ı kerem-kâre meded Hazret-i Şems
Kulunum olmuşum âvâre meded Hazret-i Şems

Sensin ol kutb-ı ricâl âşıkı nûr-ı nebevî
Red idüp eyleme âvâre meded Hazret-i Şems

Muznibim cîfe-yi dünyâya gider yollarımız
Salma dut destimi ağyâra meded Hazret-i Şems

Meyve-i bâğ-ı Resûlüz gül-i gülzâr-ı 'Ali
Teşneyiz bâde-i hünkâra meded Hazret-i Şems

Nâ'il-i feyz-i nazâr eyle Fahimî kulunı
Bakıgör hâme-i dildâra meded Hazret-i Şems

79

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Ey dilâ aşk ehlinin yok sâhibi oldur bî-kes
Hakdan olsa bir zuhûrât halk anı gözler abes

Şer'-i Hak teklîf olmuşdur umûr-ı lâyutâk
Ravzâ-i firdevse koysan ehl-i dünyâya kafes

Her umûrun Hakk'a bildir kimseye 'arz eyleme
Yek nazarda halkı irşâd eyleyen Allâh bes

Zîra oldur 'alem'-i sırr-ı hafıyyât bî-şibâh
Andan iste her murâdın gayrıdan ihtâc kes

Pek hâris olma fenâyâ sonra bir dâme düşen
Kılmadı ol seyyid-i âlem bu dünyâyâ heves

Şimdi halkın iltifâtı sûrudur sanma hakîk
Eflatun olsan paran olmazsa dirler bu nekes

Kalmadı bir ehl-i ârifânın kelâmın gûş iden
Âlem-i ağyâra tâlib olmak ister halk veres

Söylesen va'z-ı nasîhat yüz dönüp hem şöyle dir
Halkı aldar laklâkayla bî-hayâ cerrâr teres

Zânu-yı fâsıklar olmuşdur cihânda mu'teber
Emr-i Hak'la tâlib olsan zevce dirler zen-peres

Her sözün olsa cevâhir bula her sarrâfını
Ey Fahimî inzivâ tut boşa sarf itme nefes

Harf-i Sin

80

Gazel

Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

Ey gönül varı hebâ eyleme dünyâyâ heves
Hak rızâsın gözedüp kıl râh-ı takvâyâ heves

Vuslât-ı yâre iren bunda ferâhnâk olmaz
Bâğ-ı gülzâr-ı hevâ kıl sen o 'ukbâyâ heves

İsteme hûri-yi cinân sevilmeğe hâcet yok
Âşık-ı rû'yet olup dâ'im it esmâya heves

Dutan ol şâh-ı risâlet kolunun dâmenini
Mahv olup buldı bekâsında kıl ol cây-ı heves

Tut tevâzu' rehini meclis-i irfane kul ol
Vâsi' it kalbi kıl ol nefis ile kavgâya heves

Âteş-i aşka girüp yak dili pervâne-misâl
Kıl o gülşende öten zümre-i şeydâya heves

Ey Fahîm bulmadı hiç kimse vefâ bunda sakın
Gâfil olma dâ'imâ kıl hubb-i Mevlâ'ya heves

Harf-ı Şin

81

Beyt

Müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün

Bir dil-hazın üftâdeyim bir mihribâna yâ 'Ukâş
'Atşaneyem vir zerre âbı mühr-i kâna yâ 'Ukâş

Gördün risâlet mührini oldı kamu halk âşinâ
Buldun çü ansız devleti bî-had hemâne yâ 'Ukâş

Bir derde düştüm pür-elem şeydâ iken oldum esen
Rahm it ayâ şâh-ı kerem oldum divâne yâ 'Ukâş

Bir mâh-ı tâbâna dil-i bend ile 'uşşâk olmuşum
Kılmaz mürüvvet bir ahad gelmez amâne yâ Ukâş

Mihr-i risâlet hakkıçün beyt-i Muhammed hakkıçün

‘Arş ile cennet hakkıçün lutf it ‘ayâne yâ ‘Ukâş
Düşdüm bu sevdâya çü hoş tuydum seni sâhib-enfûs
Mevtâ gelür ol himmetinle çünki cânê yâ ‘Ukâş
Fahmî işin ısmarladı ol himmet-i yekdâneye
Redd itme tut arzum himemler kıl revâne yâ ‘Ukâş

82

Gazel

Mefâ’ilün /mefâ’ilün / mefâ’ilün /mefâ’ilün

Habîbim nûr-ı vechinden kamu-âlem huyâr olmuş
Mu’atter kâkülün cânâ benefşe-i gül-ızâr olmuş
Şarâb-i şerbet-i şîrîn lebin ‘uşşâkı mest eyler
Açılmış ol cemâlin gülleri hep nev-bahâr olmuş
Mukavves kaşların hem kirpigin kanım revân eyler
Sorarsan âh u nâlânım değil gayr aşk-ı yara olmuş
Bugün ol hasretin cânâ derûnum külli kan itdi
Hayâl-i vuslatınla cânım aklım târ u mâr olmuş
Bu dem lutf eyle ey şâhım beni yakmada insâf it
Benim bu hâl-i kâlimden kamu ‘âlem bîzâr olmuş
Eğer bin zahmı vursan mihnet ile cismime cânâ
Usanmam nâra yanmaklık ezel ‘uşşâk-ı kâr olmuş
Fahimî zâtını medh itmede her demde şeydâ dur
Ne denlü vasf kılsam zâtına lâyıq sezâr olmuş

83

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Remz-i yâri hıfz kılmak âşıkâ esrâr imiş
Sırr-ı yâri keşf iden cânânına ağyâr imiş

Dünyâda var saltanat âşıklara yâr nağmesi
Râh-ı yâre âh-ı nâlan eylemek her vâr imiş

Çarh-ı eflâkdan işitdim bir sadâ Leylâm sesi
Çarhı her dem inleden bildim cemâl-i yâr imiş

Gösterir her yüzde bir zerre-i cemâl lem'asın
Her birin bir dürlü sevdâya koyan dildâr imiş

Kimini şeydâ kılup bekler gülistân başını
Kimini nâra yakar bir 'aceb esrâr imiş

Kimi hammâl gibi yüklenmiş fenâ endîşesin
Aşkdan kâm almayanlar kesbi yok bî-kâr imiş

Fahimî bir âteş atmış yanar pervâne tek
Bilmezem kim bu beni yakmakda efgâr imiş

Harf-i Sad

84

Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

Yâ Resûl rif'at-ı kavseyn sana olmuşdur hâs
Hak kılup zâtına mahbûb eyledi hâsu'l-hâs

Geydirip başına Hak tâcî "vemâ-erselnâk"
Zâtına kıldı Hudâ hil'at-ı levlâkahas

Cümleden evvel olup mazhâr-ı Hakk envârın
Sırr-ı süphânellezî oldu o mir'âcına nas

Mahzen-i lutf-ı Hudâ kân-ı kerem halk-ı azîm
Hîzin-i vahi olup esrâr-ı Hudâ'da gavvâs

Elde yok gayri ümîd geldi şehin-şâha Fahm
Kıl şefâ'at kim olam rûz-ı cezâ bâri halâs

Harf-i Za

85

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Sırr idüp ol râmiz-i yâri eyleme ağyâra arz
Sâdık-ı kalbi sâlim ol kıl bu hâlim yâre arz

Yaksa ger nâr-ı semûm kalbin bütün olsa harab
Kimse kılmaz merhamet hiç eyle ol hünkâra arz

Görsedi ol vech-i pâkin nûrunı seb-i semâ
Arş u ferş cümle iderdi hûriliğin dildâra arz

Âşıkâ görmeklik istersen dilâra vechini
Hayret içre kaldı âlem kılmadı bir yâre arz

Bülbülem kaldım melâlet içre ben ağyâr ile
Gülşen-i hüsnin o cânâ eylemez dildâre arz

Zulmet içre kalmışam mecnûn gibi gönlüm melûl
Kılmışım evrâm-ı kalbim dergah-i şehvâra arz

Bu Fahimî mâsivâdan hiç şifâyâb olmadı
Yevm-i mahşerde idem ahvâlimi didâra arz

Harf-ı Tı

86

Na't-ı Resûl

Mefâ'îlün /mefâ'îlün / mefâ'îlün /mefâ'îlün

Dilâra vasfını tahrîrde âciz imiş hattat
Dü çeşmin nûru cümle sâhirânı eylemiş ihbât

Sabâ rîhı degüp gülşende hep güller hirâm olmuş
Hemandem kâkül-i leylâ dü şebde eylemiş ahlât

Kelâmın la'l-i gevher ruhların dârü's-selâm olmuş
Cihânın lezzetin hâlık lebinde eylemiş meşşât Bukrât

Cemâlin nûr-ı pertâbı beni mest-i müdâm itdi
Yedinden câm-ı aşkı nûş iden âşık imiş neşşât

Hudâ kudret eliyle halk idüp sâhib-hısâl itmiş
Gören yok mislini cânâ nazîrin gözleyen şettât

Efendim rahm idüp bir dem beni vaslınla kıl
Cihânı hep fedâ kılsan Fahimî olmamış neşşât

Harf-i Zâ

87

Mef'ûlü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / fe'ûlün

Sâkî itme bize bâri-i sahbâyı telaffuz
Lûtf it bize kıl şerbet-i şehnâyı telaffuz

Medh itme bize revnak-ı gülzârı demâdem
Kıl vakt-i seher kâkül-i leylâyı telaffuz

Var rîh-ı sabâ zülf-i dilâdan haber al bir
Gel eyle bize nakş-ı gülârâyı telaffuz

Ey bülbül eger gülşen-i cânâ varursan
Dildârıma kıl bizdeki sevdâyı telaffuz

Pervâz idüp ey murg-ı gönül taht-ı nigâra
Dergâhına kıl hâl-i Fahîmâ'yı telaffuz

Harf-i Ayn

88

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Yâ Resûl şân-ı 'ulân ol arş-ı âlâdan refî'
Rahmetü'l-âlemsin şer'-i ahkâmın bedî'

Bâb-ı fazlından diler âlem kamu derde devâ
Her seher zârım Muhammed ol bu efgânım semî'

Ol kadem hâkin eger kılsam gözümde tûtiyâ
Keşf olup gaybî cihân nefsim olur Hakk'a mutî'

Hatm olup sende risâlet halka oldun muktedâ
Hem risâlet hâtemi olmuşdu zahrında vazî'

Ey şefa'at ma'denî ey şâh-ı cümle enbiyâ
Bu Fahimî mücrime ol rûz-ı mahşerde şefî'

89

Terâvih Medhiyyesi

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Elvedâ ey mâh-ı tabân lûtf-i Yezdân elvedâ'

Müznibânın şâfi-i mihmân-ı Sübhân elvedâ'

Cünd-i şeytân makdeminle hûr hem makhûr idüp
Kadrini bilmez senin bu 'aciz insân elvedâ'

Rûz-i mahşerde Hudâ zâtına mensûb eyleyüp
Kıldı Hakk sâ'imleri lûtfunla ferhân elvedâ

Ger tahammül eylese bu cû'i atşa sâimün
Ru'yet-i Hakk ile olurlar cümle sekrân elvedâ'

Ol salâvat-ı terâvîhe kıyâm iden müdâm
Hak katında buldılar ecir şehîdân elvedâ'

Kılma noksanım şikâyet Hakk'a eltâf eyleyüp
İnd-i Mevlâ'da bizi hûr itme ey cân elvedâ'

On iki mah üzre kıldı Hak seni hem ser-firâz
Nâzil oldu leyle-i kadrinde Furkân elvedâ'

Her gicen bir sâ'atinde nice yüz bin müznibân
Kurtarup nûrdan anı atk itdi Rahmân elvedâ'

Rûz-ı mahşerde Fahimî mücrime sen ol şefî'
Olmayam anda perişân zâr [u] giryân elvedâ'

90

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Bil kelâm-ı kâdir ü Hayy u kadîmdür erba'a
Hem ulu'l- 'âli azîm-i mursel kerîmdür erba'a

Mü'mine öç almak tayyibâtдан emr olan
Bir iki üç dört nihâyet zâ'id olmaz erba'a

Lâ-yuadd olmuş melâ'ik [ki] tolupdur arz semâ
Cümleye mürsel olan ulı melâ'ik erba'a

Hep nekâ'isden Hudâ'nın zâtını tenzih eden
Vahdetin isbât iden ihlâsda âyet erba'a

Âlemü'l-kadr eyledi arş-ı azîm-i zü'l-celâl
Hâmil-i arş-ı azîm olan melâ'ik erba'a

Şânına Kur'ân inen hatm-i Resûl çün yâr olan
Ol Ebu Bekr Ömer Osmân u Haydâr erba'a

Din-i Ahmed yollarının zulmün refi' iden
Ehl-i sünnet ve'l-cemâ'at mezhebidür erba'a

Emr-i Hak'la bu nizâm-ı âlemi teftiş iden
Dört küşede bulunan aktâb-ı âlem erba'a

Hak divânında ibâdet kılmak için gasl olan
El ü yüz baş ayak mefrûz a'zâ erba'a

Cennet içre la'yuad halk itdiydi en'âmın Hudâ
Mâ'i sût bâl ü şarâb ırmaklar akdı erba'a

Hem şeriat bahrinin ahkâmına sebat olan
Şübheden âri kalan bilgil edillâ erba'a

Üç yüz altmış gün on iki ay ile itmâm olur
Hep otuz gündür velî eyyâm-ı cem'e erba'a

Her bir ayda var nice haslet anı idrâk kıl

İçlerindeki olan şehir-i hurremdür erba'a

Bir sene bil üçer ay eyyâm ile taksîm olur
Yaz u güz dahi temûz vakt-i şitâdır erba'a

Kürre-i arz-ı tecessüm yedi iklimi bildiler
Mesken-i Halk rub'-i meskûn kûşe-i arz erba'a

Seyr-i Âdem çün avâmler yaratdı ol Hudâ
Rahm um dünyâ vü kabr dâr-ı ukbâ erba'a

Ey Fahimî resm-i âdem nüshâsıdur ma'nidâr
Kümmeli ma'nâ olan a'zâya hâdîm erba'a

Harf-i Gayn

91

Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

Dök demi dîde kıl ol sohbet-i ağıârı ferâğ
Nûş idüp bâde-i aşk eyle o gam-hârı ferâğ

Nice bin cevri çeker zümre-i âşıkı çü gör
Usanır mı ebedâ kılmaz o dil-zârı ferâğ

Andelîb görse gülün perde-i çâk itdigini
Dâl idüp kaddini kılmaz hem o gülzârı ferâğ

Söylerem gönlüme bu çekdiğün âlâm nedür
Katlanup dertlere kılmaz o sitemkârı ferâğ

Böyle bir râzıyım ol dertlere olsun müjdâd
Kılmışım rif'at-i dünyâda olan varı ferâğ

Vuslat-ı rûh-ı ezel yanmışım ol aşkın'çün

Haşre dek yoksa da kılmam o kerem-kârı ferâğ

Göricek şem'ayı pervâne umar vuslatını
Döküp anında yanar eylemez ol nârı ferâğ

Defter-i aşkıta yazılmış ki kulundur Fahmî
Koğsanuz eylemez ol dâmeni hünkâr-ı ferâğ

92

Gazel

Fefâ 'ilün /mefâ 'ilün / mefâ 'ilün /mefâ 'ilün

Sabâ gel al selâmım dâmen-i hünkâra kıl iblâğ
Esîrim pençe-i cevri-i sitemden eylesin efrâğ

Derûnum nâr-ı aşk içre yanup evrâmı kesb itdi
Dayanmaz âhıma hiçbir ehad ger duysa sahrâ dağ

Eğer kıldımsa taksîr hizmet-i hâkânda şâhâ
Kusûrum avf kıl vurma bana zahm-i sitemle dâğ

Vücûdum eyledi ol hasretin şimşîr-i sed pâre
Sezâ-yı merhamet oldum tapunda eyleme ırağ

Zülâl-ı şerbet-i şîrîn lebin âlemde benzedür
Cihânı Fahmî'ye virsen bu meydân olmaz ol ferağ

Harf-i Fâ

93

Na't-ı Resûl

Mefâ 'ilün /mefâ 'ilün / mefâ 'ilün /mefâ 'ilün

Lem'adır vech-i nûr-ı vassâfına âciz kalur vassâf

Risâlet hâtemi nûr-ı kamerle şemsden şeffâf

Açılmış bâğ-ı hüsnî gülleri şeydâyı mest eyler
Cemâl-i pür-kemâli mislini seyr etmemiş arrâf

Semâ' üzre melekler yerde âlem söyler evsâfın
Bize Hak ümmet olmak devletini eylemiş eltâf

Beyân itdi anın şânın Hudâ yüz dört kitâb içre
Cemî-i enbiyâya muktedâ hem âleme i'tâf

Çıkup seb'î semâvât üzre arşı eyledi seyyâh
Cemâlin keşf idüp Mevlâ hısâln eyledi ilzât

O şâhı şöyle bil Fahmî anın şânı durur levlâk
Ko gaflet nevmini tut sünnetin kıl zâtına insâf

Harf-i Ka

94

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Aşka düştüm ey dilâ gel âteş-i zûzana bak
Gayri insâf it çün oldum ten-i uryâne bak

Ol melâmiyyûnlara akrân-ı emsâl olmuşam
Bekçi-i gülzâr içinde itdigim nâlâna bak

Terk-i dünyâ eyledim âlemden oldum bî-haber
Gülşen-i hûbana geldim lûtf ile mihmâna bak

Zahir-i vîrânelerde hûr-i gamkâr olmuşam
Saltanat tahtında hünkârım dilâ irfâna bak

Gel gurûr itme bu dünyâ sanma mülki bâkidir
Hayr-ı bâkî ister isen âşîka ihsâna bak

Ma'il oldum ruhların cevânının meftûnıyam
Ol imâmın aşkına ey sâkiyâ âtşâne bak

İrdi ol kirpiklerinden sadrîma zahm-i semûn
Bu Fahîm'e kıl terahhüm derdine dermâna bak

95

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Âşînâ-yı Hak kılандur irfânı nâr-ı aşk
Hayme-i hasra Kur'andur kalbde pergâr-ı aşk

Ol tehî sahrâda mahbûb her seher leylâ diyüp
Terk-i dünyâ itdirendür Edhem'i esrâr-ı aşk

Arşî kürsi hem kamu âlemleri seyrân iden
Hızır İlyâs'a sunandur bâde-i enhâr-ı aşk

Mûtu kable entemût un sırrına mazhâr kılan
Mürşid-i kâmil olandur âşîka bâzâr-ı aşk

Hem Nesîmî soydı posdın oldılar râhına
Söyledi Mansûr ene'l-Hakk kıldılar bir dâr-ı aşk

Ey Fahimî anda hüddâm ol ki aşkın âteşi
Hep muhît olmuş vücûdun kalmamış ağyâr-ı aşk

96

Mef'ûlü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ûlün

Derd ehliyem ol derdime dermân olanım yok
Aşk nârına yanmaklığa pervân olanım yok

Cümle dağ taş ism-i Hakk'ı eylemiş ezkâr
Hak havfı çeküp hem dil-i büryân olanım yok

Meyhâneyi dem sürmek için eyledim inşâ
Aşk bâdesini içmege mihmân olanım yok

Bu derde şifâ kılmaga bulmadım çü seyâhât
Allah'tan ezel dertlere dermân olanım yok

Gülşende Fahîm vuslat-ı yâr itmek umarmış
Ol hazânı men' itmege bir yâr olanım yok

97

Yâ Hû

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Aç tolı peymâneyi konsın dile sevdâ-yı aşk
Olmasun nâm u nişân ol âyâ bî-vefâ-yı aşk

Görmeyüp dünyâ vü mâfihayı terk iden veli
Câm-ı hûdan nûş iderler bâde-yi sahbâ-yı aşk

Çeşm-i ibretle nazar kıl bunca eşyâ her ne var
Çağırur ism-i Hudâ'yı kaplamış her câyı aşk

“Men aref” sırrında esrâr ta'lim eyleyüp
Okudur ilm-i ledünni hâce-i hemtâ-yı aşk

Görinüp Şîrîn yolunda deldi Ferhâd dağları
Kays'ı Mecnûn itdi dağlar başına Leylâ-yı aşk

İşidüp bâd-ı sabâdan aşk nidâsın gülsitân
Açılup gül kıldı meftûn bülbül-i şeydâ-yı aşk
Aşkî var âh eyleyüp büryân olandan al haber
Bend-i zincîr itdi yakdı Fahimî'yi bu aşk

98

İlticâ

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Sensin ol mahbûb-ı âlem hâzin-i esrâr-ı Hak
Haymesi vahdet sarâyın yâ Muhammed yâr-i Hak

Rûzi-i pâkiyle yüz bin es-salâtu ve's-selâm
Hayr-i ümmet ile sun bu derd-mendi bâr-i Hak

Cürm-i isyânle geçirdüm ömrümü ahvâlimi
Zât-i pâkin hürmetine avf ide Gaffâr-ı Hak

Hak nasîb etsin gubâr-ı rûzına yüz sürmegi
Eylesün dârında izzetle bize ikrâr-ı Hak

Mücrimim ol sünnetin dutmakta çok noksanımız
Kıl şefâ'at Hakk ide nârdan bizi settâr-ı Hak

Olmayam mağrûr-ı dünyâ kıla Hakk ehl-i necât
Umaram dârında kılsun âcizi mi'mâr-ı Hak

Elde yok sermâye sensin ol Huda'nın rahmeti
Bu Fahimî'nin elin dut Ahmed-i Muhtâr-ı Hak

Kef

99

Sivas Vâlisi Atıfettü Efendim Râşîd Beg Efendi Hazretlerine Arziyye

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Ey begim şimdi vilâyet halkının erkânısın
Mecmu'-ı halk-ı hasen hem halka Hakk ihsânısın

Âlem-i ma'nâda Sivas'a virildi mesnedin
Bil hakikatde ricâl-i evliyâ irsâlisin

Görmüşem ma'nâda zâtın hüsn-i hulk sâhib-şeref
Dâver-i adl-i adâlet vâli-yi hayrû'l-halef

Tûl-ı ömr yitsin Hudâ kahr olsun a'dân her taraf
Mesnedin dârında artsun çün mürüvvet-kânısın

Ola sağ Sultân Hamîd mülkinde halk görsün amân
Zâhiren sultân-ı halk bâtında hem şem'-i cihân

Nâsıru'd-dîn hem dahi mensûr-ı a'dâ fî-zamân
Zâtınız şimdi vilâyet halkının ferhânısın

Ben Fahimî 'âcizem lâıksızın al hâmemiz
Sakî-yi meyhâne-i aşkdan giyindik câmemiz

Dürre-i âl-i Alî İmâm Rızâ'dan nâmemiz
Bilmişim zâtın dahi ol dergehin mestânısın

Harf-i Kef

100

Medh-i Resûl

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Cemî'-i enbiyâ re'sine tâc-ı pür-ziyâ sensin
Dahi şânında levlâk indi mahbûb-ı Hudâ sensin

Denildi ism-i pâkin gökler üzre Ahmed-i Mahmûd
Dahi arz üzre ezkârı Muhammed Mustafâ sensin

Mübârek na'l-i pâkin hâkini arş eyledi kuble
Kılındı kadr-i â'lâ şânı ekrem müctebâ sensin

Çıkup seb'î semâvât üzre seyyâh eyledin şâhâ
Cemâl-i Hakk'a mazhâr hem kamu halka hü mâ sensin

Nice âsî cehennem nârına iğrâk olmuşken
Halâs-ı nâr idüp hem şâfi'-i rûz-ı cezâ sensin

Dahi yakmadı İbrâhim'i çün kim nârı Nemrûd'un
Sana ced olmak içündi hafîd-i muktedâ sensin

Fahîm'in dahi kabladı vücûdun âteş-i isyân
Halâs it anı şâhım zahm-i ussâta devâ sensin

101

Na't-ı Resûl

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

Cenâb-ı fahr-i âlem hem kamu halka peyembersin
Sunûf-ı mürselîne muktedâ şâh-ı dü âlemsin

Mübârek re'sine Hak gönderüp tâc-ı “vemâ ersel”
Didi şânına levlâk Kâbe-kavseynle mükerrermsin

Emîn-i vahy-i Hak'sın rûz-ı pâkin nazârgâhı
Şefâ'at tahtının sultânı hem ol nûr-ı izhârsın

Cihânın mâyesi şâhâ gubâr-ı dâmenindedir
Kamer şakkıyla mu'ciz enbiyâ sınıfına hâtemsin

Fahimî âcizin hâline rahm it meded şâhım
Devâlar gencisin bu derd-mendin hâlin a'lemsin

102

Gazel

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Dilâ birgün kılmadın temekkün kurbında dildârın
Hevâ-yı nefse uydun açmadın bu kalb-i gamkârın

Acâ'ib mi red kılsa ey dilârâ hazretin şol kim
Tefekkür eylemez düşmân dostun söyler esrârın

Vücûdun çâr-eczâ üzre giydi hil'at-i zîbâ
Gönül kibr-i gurûr itme kanı abâ vü akrânın

Demâdem gözlerin kan ağlasın hem âh u nâlân it
'Aceb bin zahm urmaz sadrına ol hasret-i yârın

Gönülден sil gubârı gülşeni ara da şeydâ ol
Cihânı hem bazâr itsin Fahimî âh ile zârın

103

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Vasl-ı hüsninle dilâ dîlzârımı şâd itmedin
Gayre sundun bâde-i üftâdeni yâd itmedin

İltifâtı gayr idüp bu kalbi vîrân eyledin
İrdi eyyâm-ı hazân şeydâyı âbâd itmedin

Her dem âdet mi isignâ-yı dost u uşşâk için

Rahm idüp bî-çâreni bu gamdan âzâd itmedin
Bir kezin ol hüsn-i rûyın zülfini gerdânıma
Takmadın bu bendene kullukda bir ad itmedin
Yok ise ihsânınız abd-i kadîminçün dilâ
Hüsn-i gülzârında kurbânçün Fahimî ad itmedin

104

Beyt

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Behey gâfil nedür gaflet râh-ı takvâyı bilmezsin
Hem olsan mâlik-i dünyâ 'acebdür kâni' olmazsın
Düşünüp havf-ı Hakk'ı gice gündüz eylemezsin âh
Ol âgâh yolunu cellâd-ı mevt almış ayılmazsın
İşit kim niceler dünyâ-yı mülki bâki sandılar
Kanı n'oldı o zâlimler niçün ya ibret almazsın
Bilinsin kim ayâ gâfil değilsin dünyâ hem fânî
Kuru sevdâyı terk idüp Hakk'a teslim kılmazsın
Bugün gel meclis-i irfâna nâr-ı aşka pervâz ol
Hevâ terk itmez isen ni'met-i ukbâyı bilmezsin
Eger ol fahr-i âlem şâha ger ümmet olam dirsен
Söz ile yâr olunmaz nefsinı berbâd kılmazsın
Fahimî mâsivâyı terk idüp Hakk'dan rızâ iste
Eger hû câmın içmezsen vasl-ı yâri bilmezsin

105

Beyt

Mef'ûlû mefâ'ilû mefâ'ilû fe'ûlûn

Ey dil yine şeydâ gibi efgâne mi geldin
Kasd-ı gül idüp âh ile nâlâna mı geldin

Ol vasl-ı güle hârı seni men'im kıldı
Ol firkat ile âteşe pervâne mi geldin

Î'râzı müdâm itdi mi ol yâr aceb kim
Efkâr ile bu aklını talana mı geldin

Her işini teslim-i Hakk eyle tevekkül
Ta'cîl eyle hem ömrünü i'dâma mı geldin

Yanmakda Fahîm ol reh-i dildâra kadîm ol
Bir hûb-i cihân râhına kurbâna mı geldin

106**Beyt**

Fâ'ilâtûn / fâ'ilâtûn / fâ'ilâtûn / fâ'ilûn

Sen beni bu şeb dilâ efkâre mu'tâd eyledin
Şem-i rûyın gösterüp bu derdi müzdâd eyledin

Kaşların sahnında çekdin hançer-i müjgânını
Anberî zülfin nihâli üzre cellâd eyledin

Leblerin meyhânesi bâbında sekrân eyleyüp
Her demi aşk nârına yanmakda üftâd eyledin

Nâz-ı gamzenden mukaddem lâlezâr izhâr idüp
Şimdi bu nâçâra ki vaslından îrâd eyledin

Eyledi dâver sühandânın benim fermânım
Salb edüp ebrûlarından dilde bir ad eyledin

Kalb-i uşşâkı Fahîm cevri cenân irşâd eder
Aşk derdiyle dîl-i virânı abâd eyledin

107

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Ey dilâ üftâdeni bu derde giryân eyledin
Vurdun ol dâğ-ı derûn bağırmı büryân eyledin

Gülşen-i hüsnünde şeydâ vaslına sekrân iken
Değdi ol rîh-i sabâ zülf-i perişân eyledin

Merhem urmakla bulunmaz zahm-i kalbin çâresi
Zîra vaslından ayırdın derdi heryân eyledin

Bende-i şâyeste-i ol hizmet-i hâkân iken
Pek ırak illerde iskânımla fermân eyledin

Zümre-i ağyâr ile zevk-i sefâ işretdesin
Gördigin dem andelîbi vird-i pinhân eyledin

Gelmişem ol hâne-i mi'mârına ihsân içün
N'eyleyim ol handa noksân ile mihmân eyledin

El virir mi âşık-ı üftâdeyi yâd eylemek
Nice kez vasl-ı gülistânınla peymân eyledin

Bî-mürivvetsin a zâlim kılman aslâ şefkati
Şem'-i hicrânınla bu dîlzârı bî-cân eyledin

Fahmi'yi ankâ gibi kıldın gülistândan cüdâ
Rûhların elvân tek çeşmim kızıl kân eyledin

108

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Çıkma dilber haymeden ol gül-cemâli soldurun
Pek zarîf ol kadd-i tûban la'l-i fâmi soldurun

Tâze açmıştır cemâlin ol kızıl verdi aceb
Nakş-ı zülfinde olan ol gül-'izârı soldurun

Murg-i gönlüm âşiyânın bağladım kâkülüne
Âh u nâlânım yakar rûy-ı cihânı soldurun

Bu tomus eyyâmıdır gül hârına kılmaz karar
Kâkülünde sünbül reyhân hıtânı soldurun

İrdi çiçekler hazânı geçti eyyâm-ı bahâr
Bağçe-i sadrımdeki nakş-ı rihânı soldurun

Gel kabul eyle Fahîm'in nushını ey mâhlikâ
Dürr-i beyzâ olan gerdân-ı cânı soldurun

109

Beyt

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Bugün meydân-ı aşka âteş-i sûzân olan gelsin
Derûnunda dahi sevdâ-yı mahbûbân olan gelsin

Bu meydân cilvesini gâfil-i nâdân olan bilmez

Haber vir kim bu eyvâna dil-i bürhân olan gelsin

Mizâc-ı ehl-i aşkı sûfî-yi ta''ân olan bilmez
Girip meyhâne-i aşka müdâm sekrân olan gelsin

Başa tâc egne hırka giymek ile ârif olmazlar
Atup nâmus u ârın varı hem talan olan gelsin

Bu nâr-ı aşka degme dervîşi seyhân olan girmez
Di kim bu sûfî-yi aşka vâkıf-ı esrâr olan gelsin

Derûnum derdini degme fetânet ehli fehmi itmez
Mahâretde hükm-i hâzık-ı lokmân olan gelsin

Fahîm'in hâline ger vâkıf-ı mahrem olam dersen
Bilmez kimse illâ gönli pür-hicrân olan gelsin

110

Hazret-i Şeyh Hamîd-i Velî Hazretleri'ne Arziyye

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

Efendim kavs-i a'zâm Hazret-i şeyh-i mükerrermsin
Cûyûş-ı evliyâ ser-askeri serdâr-ı ekremsin

Himem genci hem ol nûr-ı nübüvvet şem'i pervânı
Muhibb-i ehl-i beyt-i Mustafâ iksîr-i a'zâmsın

Dahi arz-ı gedâ ol hazretinden lutf-ı himmetdir
Meded kıl merhamet bu 'âcizin derdine mahremsin

Gubâr-ı dergehin ol tûtiyâ-yı çeşm-i â'mâdır
Muhammed hakkıçün imdâd kıl kim şân-ı efhâmsin

Münevver eylemiş Dârende-i ol türbe-i pâkin

Gelenler feyz alır bâbından ol kutb-ı mükەرremsin

İrişse kuds-i enfâsın dil-i mevtâyı sağ eyler
Fahîm'e rahm kıl şâhım kamu dertliye merhemsin

111

Medh-i Şeyh Abdulkâdir Geylanî

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Ehl-i aşk evtânıdır dîvânı Abdulkâdir'in
Mürde-dil ihyâsıdır zindânı Abdulkâdir'in

Haykırır âşıkları ol cezbe-i Sübhâniden
Zikr ile devrân ider pervânı Abdulkâdir'in

“Mutû kable ente mut”un sırrına mazhâr olur
Sanma kim mevtâ olur üryânı Abdulkâdir'in

Lahzada âlemleri seyrân ider pervân urup
Ger olursa sıdkile kurbânı Abdulkâdir'in

Himmet-i kutsiyyesin ircâ ider cinnî beşer
Keşf ider ihfâları irfânı Abdulkâdir'in

Çün müşerref kıldı Bağdâd'ı o yümnî makdemi
Mest ider bûlbülleri gülşânı Abdulkâdir'in

Ey Fahimî ol cenâb-ı evliyâ hünkârı bil
Kim irişsin derdine dermâna Abdulkâdir'in

112

Gazel

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Görükdür ayn-ı dil-dâra sabâ ol kâkülün yârin
Açılır çeşm-i nem-nâkim dokunsa rih-i gülzârın
Melâletde karâr itdim açılmaz kalb-i gam-nâkim
Bize cevri-i sitem her dem efkârı ol hünkârın
Visâl-i gül için gerçi çeker şeydâ cefâ ammâ
Varup sînemde bin zahm-i kamer bir vasl ile hârın
Bize çarh-ı felek ihsân-ı redd itmektedir her dem
Zuhûr eyler mi âyâ lûtfi her dem ol kerem-kârın
Gelürse cânib-i cânâneden bin derdi hep hoş gör
Fahimî çok mu gördin şîve-i nâzın ol gülzârın

113

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Bir visâlin ey dilâ uşşâk-ı ihsân-ı a'tân
Ru'yetim dîdârın olsun gözlemem hiç mâsivân
Bir zamân ahd eyledin ihsânı verdi cân için
Hâra yakdın bülbülü n'oldı kanı ahde vefân
Teşneyim vir elblerinden bâd-ı peymâneyi
Dâ'im-i hüsnin ziyâde olsun 'ala'llâh cezân
Şu'le-i şem'-i cemâle her dem pervâneyim
Hep vücûdum yansa dönmem kılmasam cânım fedân
Yok idi aşkdan eser senden mukaddem dilber
Nûr-ı vechinden bize cânım bu olmuşdur atân

Pek acebdür düşmeyen bilmez bu sevdâ âlemin
İre mi âyâ Fahimî derdine şâhım devân

114

Meded Yâ Hû

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

Virir her şey'e revnâk bil bahârda sun-i Yezdân'ın
Olur bahş-ı hayât halka dirilmez kalb-i âmânın

Gülistân rengi ahzerle libâs-ı iftihâr örter
Bugün nâlân-ı efgâne zamânı geldi şeydânın

Çıkar tâ arşa bir tek cezbe-i ya hû ile âşıklar
Dolanur havlini pervâne-i aşk arş-ı a'lânın

Gir ol ders-hâne-i aşka virir ders hoca-i âlem
Olur feyz-i tecellâ-yı İlâhî dersi hocanın

Coşar aşk bahri mevc eyler düşüp hâmun-ı ecsâme
Şu kim cisminde aşk vardır uyutmaz derdi Mevlâ'nın

Geçirme ömrünü beyhûde kesb it zât-ı uhrâ çün
Rızâ bâbında yahu çek yakılsın nâre pervânın

Dağ taş cümle eşyâ nûş iderler ol mey-i aşkı
Fahimî oldu ığrak mevc-i aşka bahr-ı ummânın

115

Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

Zâr-ı giryân eyledi aşkı beni bir dilberin
Vaslına bir çâre bilmem ol cenâb-ı perverin

Kendisi kıldı perîşân âteş-i aşkı gelüp
Yakdı yıkdı cümle vârim hubb-ı aşk şererin
Rahm kıl ey dilber kılma ben senden cüdâ
Etdi rüsvâ-yı aşk beni olam cemâle mazharın
Bâb-ı lutfundan beni mahrûm koma ey dilber
Cân verir ma'suk yolunda âşıkân-ı kemterin
Gel hakikat âşık olmak isterisen zâhidâ
Mâsivâyı terk edip cânân yolunda koy serin
Kibr ü gururu terk idüp sür yüzlerini yerlere
Zikr-i tevhîde çalış Hak yola dönsün hallerin
Hem mey elest lezzetin hubb-ı sıvâ emrâzını
Târ u mâr etdi cinânım yıkdı bâbın Hayber'in
İzzet-i takvâ kerâmet ilmi amâl terk idüp
Dost senin kapında mecnûnum dolandım çöllerin
Dürr-i cihânın elvânına bakmazlar âşıklar ebed
Saklanır ekser kıbâb altında dervişanların
Hoş görünür zâhirâ giymiş melâmet hırkasın
Pâdişâhdır bâtınan kevneynde ârifânların
Ayık olmaz bâde-i bezm-i elesden nûş eden
Dosta müştakdır bilinmez hâli âşikanların
Durmayıp zikr eyle Allah'ı müdâm leyl ü Nehâr
Zikr-i tevhid ile Hakk'a çekülür kârıbanların
Ey Fahimî var mıdır sende acep dosttan haber

Gafleti at zâr-ı giryân tut ol mestânların

Harf-i Lâm

116

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Bu ne hâletdür ki yâ Rab başıma geldi bu hal
Rahatım selb oldu aslâ kalmadı bende mecâl

Hasret-i cânân için bu tâkatım tâk eyledim
Ol dil-ârâ vuslatı olsun refâhım küll-i hâl

Hem bu sevdâ ile yâ Rab kendimi kıldım cünûn
Din-i nâmusuma âyâ geldi mi yoksa vebâl

Ol rızân yolını zâhir kimse asla bulmadı
Ger hidâyet olmasa akl ile bulmaktır muhâl

Budur senden ricâ-i aczini yâ Rabbenâ
Koyma gaflette beni îkâz kıl fî küll-i hâl

Kıl beni dârında izzetle refik-i evliyâ
Ru'yet-i dîdârını ihsân kıl yâ Zü'l-celâl

Bu Fahimî pür-hatâyı hûr-ı mahzûn eyleme
Şol zaman kim cümle haşyetinden ola lâl

117

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Oldıysa maksûdun ey cân zât-ı pâki Zü'l-celâl

Koyma ağyârı dile hubbından itme infi'âl
Gönlünü virmez ebed ağyâra aşk-ı yâr olan
Mest durur dâ'im huzûrda yok ibâdetten suâl
Eylemez Hakk'a ibâdet cennet-i rıdvân için
Hem cehennem havfı çekmez kalbine gelmez melâl
Rûz-ı şeb uçmak için âbid olan âşık değil
Cânını kılmış fedâ cânâna arzusu visâl
Bil ibâdet Hakk'a arzû-yı rızâdır zâhid[â]
Âşıkâna hûr-ı cennet istemek olmaz helâl
Mest olan bilmez ebed dünyâ vemâ-fihâ nedir
Aşk meyin içmiş eylemez sekri dâ'im hisâl
Olamaz mü'min riyâ kıyan aman kendin sakın
Bil riyâ şirk-i Hakk'dır alma boynuna vebâl
Gice gündüz zikre meşgûl ol ki kalbin ola pâk
İrişe feyz-i tecellî Hakk'dan ola keşf-i hâl
Bu durur maksûd-ı efsâ ârifânın arzusu
Mazhar olmak ru'yet-i Yezdân'a nûra ibtisâl
Ey Fahimî bu nedür hâlâ uyan hâk-i uykudan
Hakk'a yârân zikr-i tevhîd et lisânın kılma lâl

118

Fâ'ilâtün /fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Oldıysa maksûdun ey cân zât-ı pâki Zü'l-celâl
Koyma ağyârı dile hubbından itme infi'âl

Gönlünü virmez ebed ağyâra aşk-ı yâr olan
Mest durur dâ'im huzûrda yok ibâdetten suâl

Eylemez Hakk'a ibâdet cennet-i rıdvân için
Hem cehennem havfı çekmez kalbine gelmez melâl

Rûz-ı şeb uçmak için âbid olan âşık değil
Cânını kılmış fedâ cânâna arzusu visâl

Bil ibâdet Hakk'a arzû-yı rızâdır zâhid[â]
Âşıkâna hûr-ı cennet istemek olmaz helâl

Mest olan bilmez ebed dünyâ vemâ-fihâ nedir
Aşk meyin içmiş eylemez sekri dâ'im hisâl

Olamaz mü'min ri'yâ kıyan aman kendin sakın
Bil ri'yâ şirk-i Hakk'dır alma boynuna vebâl

Gice gündüz zikre meşgûl ol ki kalbin ola pâk
İrişe feyz-i tecellî Hakk'dan ola keşf-i hâl

Bu durur maksûd-ı efsâ ârifânın arzusu
Mazhar olmak ru'yet-i Yezdân'a nûra ibtisâl

Ey Fahimî bu nedür hâlâ uyan hâk-i uykudan
Hakk'a yârân zikr-i tevhîd et lisânın kılma lâl

119

Tarîk-i aliyyede Müridânımdan Sivas Eşrâfından Şemsü'd-din-zâde Mustafâ
Efendi'nin Mahdûmunun Vefâtına Ta'ziyye
Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

“İrci'î” emrini gûş itdi irip yâre Kemâl

Bâğ-ı firdevsteki ol gonce-i dildâre Kemâl

Tâli'i burcî yıkıldı bu fenâ dünyâdan
Yetmedi memleketin noksânı îmâra Kemâl

Bu cihân dâr-ı merâret kalmaz kimse mukîm
Pek uzak sanma yakındır bu fenâda râh Kemâl

Sanki gelmişti cihân üzre Felâtun-ı zamân
Âhı kim yetmedi dil derdini timâra Kemâl

Sabr kıl çâresi yok böylesi ayrılığın
Mülk-i 'ukbâda bizimle ire dîdâra Kemâl

Atılıp tîr-i kazâ kırdı gülünün gülberini (?)
Nâleden kaldı bu gülşendeki gülzâra Kemâl

Hikmetine akıl irmez didi Hak lâ-yes'el
Yokdur imkânı girü gelmege bî-çâre Kemâl

Târih-i rihleti üç yüz otuz yedide sâl
Bu fenâdan göçiben kondı bekâdâra Kemâl

Göricek hâmi-yi âlinizi bî-çâre Fahîm
Urdı bin yâre derûnumda o mâh-ı yâre Kemâl

(Sivas'da Şemseddin-zâde İstanbul'da mukîm Mustafa Ziyâ'nın kızından mahdûm-
1 mükerreremî 'ukalâdan bir zât idi. Merhûm Kemâl Beg.)

120

Beyt

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

Dilâ gayri yeter bu âh u efgânım terehhüm kıl

Beni yakdı firâk-ı mâh-ı tabânım terehhüm kıl
Gönülde âteşi hem dilde ezkârı müdâm oldı
Visâl-i hasretinden her seher zârım terehhüm kıl
Sabâ lutf eyle gel benden bugün yâre selâm eyle
Acep kılmaz mı insâf söyle hünkâra terehhüm kıl
Ezelden âdet olmuş âşıkâ cevri-i sitem ammâ
Benem şâyeste-i cevri-i sitem cânım terehhüm kıl
Bugün sahrâ-yı mâtemde Fahimî pür-elem oldı
Beni hem hizmetinden koğma sultânım terehhüm kıl

121

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Yurdudur ol mâh-likânın bu makâm ey dîde gel
Dök demi cevân-ı aşkla mesken-i hurşide gel

Gayriden bulmaz şifâ-yı hasret-i dil yâresi
Yüz türâbına sürüp bul merhemî hâfide gel

Açmış idi bu cemende ol cemâl-i virdini
Muürg-i dil-dârı küşâd it bu dem-i hâlîde gel

Çok teferrüc kıldı mı sende periler dâveri
Bir haber vir kim küşâd olsun dil-i rencide gel

Gelse bu iklime yâd eyle bu âh-ı nâlemi
Hâl-i Faimî'den haber vir dâmeni âlîde gel

122

Medhiyye-i Gülşen-i Sa'adet Meyvesinden

Eimme-i Aşere

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Zübde-i cümle halâyık Mustafâ'dan mı bu gül
Şâh-ı cünd-i evliyâ ol Murtazâ 'dan mı bu gül

Nûş idüp câm-ı şahâdet ol Hasan şân-ı ulâ
Reng-i gülgün ol Hüseyin-i müctebâ'dan mı bu gül

Ol gül-i bağ-ı sa'adet seyyid-i âl-i abâ
Ol Aliyy-i ekberim Zeynü'l-abâdan mı bu gül

Bâğ-ı Bakır'dan açılmış rîh-ı tayyibü'l-evliyâ
Câfer-i Sâdık İmâmü'l-Tâkiyâ'dan mı bu gül

Ol İmâm Mûsâ'yı Kâzım gülşeninden mi gelir
Seyyid-i ehli'l-velâ İmâm Rızâ'dan mı bu gül

Ol Takiyy ü hem Nakî bağından almış reng-i bûy
Ol İmâmü'l-Askeriyy ü asfiyâdan mı bu gül

Açılup bağ-ı Risâlet gülşenine renk virür
Ol İmâm sâhib-zamân Mehd-i sefâdan mı bu gül

Bağçe-i aşkdan mı almış bûy-ı tayyib hem revnâkı
Ey Fahimî feyz-i lutf-ı Kibriyâ'dan mı bu gül

123

Der Beyân-ı Aşk

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Bil ki aşk olmuş masûn keşfine dil mâhir değil
Böyle hal bir ahad kim tahkîkine kâdir değil

Vâcip oldu aşkı bilmek şöyle bir nâr yok duhân
Kalb-i âşıkda yanar odsuz alev zâhir değil

Aşk için yok levn velî cümlesi andan lev alır
Güle levni aşk virür gülzâr ana âmir değil

Âşık ol kim mest olup bilmez hayâtı mevt nedür
Yıkılup bî-cân olur dünyâ ile fâhir değil

Kâr kesb itmez düşen mest-i müdâm olmaz halâs
Ni'meti uzmâdır ol dert her kula hâzır değil

Şevk-i işrâk eyleyüp i'râk ider âşıkları
Nûr-ı Hak zâhir olur her şahs ana nâzır değil

Ey Fahîm olmuş şarâb-ı aşk tecellîden zuhûr
Mest-i da'imdür içen savm u salât bâhir değil

124

Gazel

Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

Cân-ı dilden Hakk'ı bil terk eyle ağyârı gönül
Hem mühimmât olur âsân bil o settârı gönül

Fehm kıl kim bu denî âlile gülzâr-ı hevâ
Geçti ömrin uyan ey câhil bî-âr gönül

Tövbe kıl cümle hatâdan okı ezkâr-ı seher
İşidür âh idenün di yâ Gaffâr gönül

Dâ'imâ ser-keş olur hükm ider âlemde müdâm
Noksânı fehm idemez gayre o hünkârı gönül

Bu Fahîm'i eyledin cehle girifTâr-ı ezel
Ömrünü yıkdın ayâ zâlim gaddâr ey gönül

125

Na't-ı Resûl

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Dertliyem her dert ile dermâna geldüm yâ Resûl
Bî-nevâyem mücrimem ihsâna geldüm yâ Resûl

Dergeh-i levlâkine lâıyk bulunmaz armağan
Cânımı lâıyksızın kurbâna geldüm yâ Resûl

Kal'a-i imânımız isyân ile zulmettedür
Ol risâlet şem'ine pervâne geldüm yâ Resûl

Bu fenâ-yı âleme bindi hevâ kıldı esîr
Şaşkınum mecnûn olup Lokmân'a geldüm yâ Resûl

Vird-i rûhım tâ ezel zât-ı Hakk ikrârını
Şimdi zât-ı hazrete îmâna geldim yâ Resûl

Hutbe-i "levlâk vemâ ersel" hitâbın gûş idüp
Hak nebîsün şeksizin ikrâra geldim yâ Resûl

Lücce-i aşka giren bâb-ı rızândan yol bulur
Teşne-dil Fahmî kulun meydâna geldim yâ Resûl

Mim

126

Na'at-ı Resûl

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Yâ Resûl eyle şefâ'at kim bulam dârında kâm
Cânı virmekdür murâdım yâ Resûl-i lâ-yenâm

Geldi Sübhânellezî mi'râcını isbât için
Tâc-ı re's-i enbiyâsın hem dahi şân-ı hişâm

Ben giriftâr-ı gam oldum kimse kılmaz merhamet
Sun şefâ'at merhemini kim hâsıl olsun hep merâm

Her zamân efgân-ı âhım kalbim idrâk eyledi
Olsa fermân-ı risâlet taşa nâtık eyler kelâm

Cümle âlem dergehinde hep atâ-yâb oldılar
Bu Fahîm'e kıl şefâ'at eylesün tâmm'e'l-kelâm

127

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Halk-ı âlem hep donanmış ıyd için ey meh-likâ
Gel dolan salın dil-ârâ ben senin hayrânınam

Ol vücûdun mülkine cânım fedâlar kılmağa
Hâzır udhuyyen yok ise cân u tene kurbanınam

Sen sevindirsen beni bir dem ayâ sâhib-cemâl
Sevnişür sükkân-ı cennet hûri-yi rıdvânı hem

Bu kadar yıkdın beni gayri meded insâf kıl
Ehl-i insâfın vücûdun yakmadı nîrânı hem

Ger suâl itsen Fahimî bu ne sevdâdır aceb
Hak vücûdumda bırakmış âteş-i sûzân hem

128

Meded Ya Pîr

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Bu şeb pîrim rikâbına yüzüm sürdüm çü şadânım
O Pîr-i Geylân idüp himmet açıldı kalb-i gâm-hânım

Görüldüm halka hûr-i bî-nevâdan kadr-i bî-bahtem
Hakîkatde fenâ fillâh şarâb-ı Hak'la mestânem

Düşen bu çille-i aşka bilinmez hâli nâ-mâlûm
Olur gâh bağıryanık gâhi zâhid gâhi sekranem

Sülûkunda terakkî ister isen ittikâlar kıl
Rıza-yı râhında ol yârin öter şem üzre pervânem

Beni evlâd idüp destûr veren ol hazret-i Kavs'dir
Göründi nakş-ı mahlûk her avâlim üzre seyrânem

Tahayyürde cemâl-i yâr ile müstağrâk olmuş dil
Fahimî sînemiz mecrûh kesilmez âh-ı nâlânım

129

Medhiye-i Bağdâd

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Medh ider Bağdâd'ı Sâdât-ı halâyık hâs u âm
Hasret ile âh ider aşk ehli söyler subh u şâm

Bunda olmuşdur fuyûzât-ı ilâhî münteşir
Mevc ider deryâ-yı aşkı nûş (eyleyen) eden mest-imüdâm

Niceler mecnûn olup Pehlûl'e emsâl oldılar
Kavs-i a'zam Şeyh Abdulkâdir'e olmuş makâm

İlm ile memlû kamu allâmeler ta'lîm ider
Bunda kılmışdır o nu'mân neşr-i ilmi bi't-tamâm

Terk-i dünyâ eyleyüp devrân iden seyyâh için
Âleme keşt eyleyüp bunda olur devr-i hitâm

Bunda medfûndur Cüneydî hem âl-i abâ
Bunda ber-dâr oldı Mansûr buldı bu câyda merâr

Medhe lâıkdır Fahîm ehl-i kerem evtânıdır
Zîra ol Pehlûl'e zincir bunda virmişdür nizâm

130

Gazel

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

Hezârân dertleri râhında dîlzâra sezâ gördüm
Cihândan vaz gelüp gönlüm bu aşka âşinâ gördüm

Kime keşf eyledimse hâlimi cânâna arz eyle
Beni men' eyledi gülzârîden hubb-i vefâ gördüm

Gürûh-ı ehl-i irfânın figânı âteş-i aşkdur
Ledünnî ilmin uşşâkın kelâmında hafâ gördüm

O denlü muhrikim kim âb-ı nîl atşım söyündüremez
Lebin âb-ı şarâbı dil-i cemâlin mah-likâ gördüm

Hitâbı günde uşşâkın cefâlar kârı olmuşdur
Velî ol dertlere hep ehl-i Hakk-ı mübtelâ gördüm

Firâkınla yanup pervâneye dil-i âşiyân oldı
Cidâ-yı hazret olsam cânı kurbân revâ gördüm

Kamu dahl eylemekde bu Fahimî bî-nevâ hâlin
Diyemez âlem içre bir kerem ehl-i vefâ gördüm

131

Meded Ya Dost

Mef'ûlû mefâ'ilün mef'ûlû mefâ'ilün

Ta'n etme beni sûfî ben mest-i müdâm oldum
İnsan beni zann itme aşk yakdı cüdâm oldum

Ahvâl ü efâlim yanlışı görünür halka
Gehî mest gehî ayık zâhirde avâm oldum

Bir kez özünü dûş it gör aşkı ne hâl eyler
Yakdı bu dilimi aşk şeydâ-yı kelâm oldum

Görmekliğe ruhsârın bin âşık olup fedâ
Görmez anı her gözler hazretde ârâm oldum

Ol vech-i dilâradan yankı irişür kalbe
Mir'at ana mahlûkat ben âlim-i tam oldum

Nakşî Üveysem mirim Abdulkâdir ol pîrim
Destûrum erenlerden ben halka nizâm oldum

Ta vakt-i elest yarı bildim virüp ikrârı
Mescîd ile put-hâne birdür ana râm oldum

Fahimî nefsi fırsat bil eyle Hakk'a hizmet
Gafletde geçer ömrün gül soldı hırâm oldum

132

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Sensiz ey rûy-ı hasen dünyâda vâri n'eylerim
Mest-i dildârem sen olmasan bu âri n'eylerim

Andelîb görmezse verdi kılmaz âhı âşikâr
Olmaz ise hüsn ü vechin gül-izârı n'eylerim

Kılsan ihrâcı o kurb-ı hazret-i sultândan
Almazam dünyâyı virsen ben o kârı n'eylerim

Eyledin ankâ gibi mülk-i Süleymân'dan cüdâ
Geçti ol vakt-i bahârın vaslı hârı n'eylerim

Hasretinle yandı Fahmî nâre pervâne misâl
Rahm kıl yandı dilâ ömrüm fenârı n'eylerim

133

Beyt

Mef'ûlü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fe'ûlün

Aşka düşeli bir dil-i pür-hûn hazînem
Bir zülf-i siyâh dâmenine bend-i esîrem

Bir sâ'ilem ey vech-i hasen eyleme mahrûm
İhsân-ı kerem eyle kim gâyetde fakîrem

Ey şâh-ı perî gayri yeter cevri sitekler
İnsâf kıl ol hüsnine müştâk-i delîlem

Yandı benim efgânıma cümle dağ sahrâ
Gel zahme tımâr eyle ki firkatle hacîlem

Bu hüsne gurûr ile bana virme elemeler

Oldum sana âşık beni redd itme dahîlem
Bu âleme gelmişem aceb ben gibi pür-gâm
Sekrâneyem üftâdeyem ol hâl-i acîbem
Fahmî işit ey yâr bu cefâlardan usanmaz
Aşk ile müdâm hem dahi bir kalb-i selîmem

134

Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün /Fâ'îlün

Âşıkam cânım fedâ ben ol Hudâ'yı sevmişem
Dinü ü irfân mürşidi ol Mustafâ'yı sevmişem
Hem safîyu'l-lah âdem atamız hem neslinin
Hakk'a yâr olmuş cem-i enbiyâyı sevmişem
Çâr-ı yâr-ı bâ-safâ Bû Bekr Ömer Osman Ali
Ehl-i beyt hayr-ı sahâb âl-abâyı sevmişem
Hamd u bî-had ol Hudâyı lem-yezel gaffâra kim
..... kaldı cem-i evliyâyı sevmişem
Sevmez ol câh-ı servet nefse mağrûrânları
Yerlere yüzler süren sâhib-i cânı sevmişem
İlm-i zâhirde kalup ucb eyleyenı sevmizem
Nefsini levmi âşık-ı gayr-i riyâyı sevmişem
Kibr idüp a'mâl-i ilme zâhidânı sevmizem
Aşkile yanmış harâbât-ı mübtelâyı sevmişem
Kalbi taş havf-ı Hüda'yı çekmeyenı sevmizem
Gice gündüz âh iden ehl-i vefâyı sevmişem

Ehl-i beyt ‘adâsını hem şetm-i ashâbı sevmezem
Dest-i a’dâdan şehid-i kerbelâyı sevmişem

Ey Fahimî sende var gaflet uyanman sevmezem
Ehl-i aşk olan müdâm mestân-ı gedâyı sevmişem

135

Beyt

Fâ’ilâtün / fâ’ilâtün / fâ’ilâtün / fâ’ilün

Hâlimi sorsan dil-ârâ vech-i yâre âşıkım
Yanmada pervâne tek aşk ile nâra âşıkım

Bir kezin gördüm cemâlin yandı kalbim şem’ası
Sanma ki ter-dâmenim bil gül-izâra âşıkım

Kalmadı aslâ mecâlim kürre-i aynım meded
Ravza-i sadrında ol lâle-zâra âşıkım

Lâl olur gülşende bülbül âh-ı efgânımla bil
Hâlîme kıl merhamet çeşm-i humâra âşıkım

Şerbet-i şîrin-lebin âb-ı zülâli selsebil
Hüsüne meftûn olup kadd-i çînâra âşıkım

Ol cilâ-yı rûhların la’l-benefşe renk olur
Cevher-i yekdâne hem sâhib-vekâra âşıkım

Sad hezâr medh itse lâyıkdır Fahîm ol dil-beri
Mürde diller merhemi ol murg-zâre âşıkım

136

Beyt

Yandı bugün ol nâr-ı aşk içinde büryân olalım
Açıldı hem gülzâr-ı aşk şeydâya akrân olalım

Uyar bugün dil-i cânı terk it hevâdır bu deni
Vahdetde gözle gülşeni dost ile bir cân olalım

Tut dâmen-i cânandan iç ol mey-i peymânen
Ol meşreb-i dîvânen ol câna kurbân olalım

Düşün bir hâlin bir kere ol zatına kıl merhamet
Gel Hak rızâsın gözet her derde Lokmân olalım

Kesretle yâre varılmaz vahdet gülzârı görülmez
Bu hâl ile dost bulunmaz yıkılup vîrân olalım

Bu gülşende her hâr bitmez her kuş bundan efgân itmez
Tar yirde şâh mekân tutmaz bir ulu meydân olalım

Aç gözini görse seni nüshâ-yı kübrâ meni
Ol men-aref sırrındaki ki esrâra irfân olalım

Fahimî gafletten uyan noksanın it şâha beyân
İster isen lutfun ayân külhânda kurbân olalım

137

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Lâf iderse zümre-i sûfî o aşkı ebsemem
Çünkü bilmez ol gürûh ahvâl-i aşk-ı mahremem

Ekseri sûfîilerin ahvâli olmuşdur riyâ
Vâkif-ı esrâr olur uşşâk olanlar lâ-cerem

Minber üzre vâ'izân söyler azâb âyâtını
İsm-i Gaffâre'z-zünûb varken meyi terkeylemem

Sırr-ı vahdet sorma her zâhid olan bilmez anı
Zümre-i uşşâka sor kim ben o ilm-i âlemem

Ol “sekâhum rabbuhum” câmin Fahîm nûş eyleyüp
Ehl-i aşka hâdim ol bulmaklık istersen himem

138

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Gel ayâ kânı fesahât ey kerem-kânım benim
Rükni deryâ-yı belâgat mâh-ı tâbânım benim

Pençe-i ağyâra pür-gamla giriftâr olmuşam
Hâlimi sor firkatin yakdı dil-i cânım benim

Her seher âh-ı enînim halkı bî-zâr eyledi
Al beni ağyâr elinden gel nigh-bânım benim

Aks-i devrân-ı felek hâlim perişân eyledi
Gark-ı dem oldum açılmaz kalb-i gâm-gânım (?) benim

Oldı mecnûn nâr-ı aşk ile Fahimî ey dilâ
Derdime bir merhem it ey şâh-ı hûbânım benim

139

Beyt

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Aceb bilmez mi bu hâlim benim ol şâh-ı hûbânım

Giriftâr olmuşam bir gamla yokdur gayra imkânım
Hayâl-i mâh cemâlin mest-i bî-cân eyledi eyvâh
Mürüvvet eyle sultânım visâlinle uyar cânım
Ebed rahm eylemez devr-i felek bu hâlîme hayfâ
Sorar mı zülf-i leylâ bir kezin hâl-i perişânım
Cihân bünyâdından mislin halâyık görmemiş aslâ
Sabâ değmiş saçılmış kâküli vech-i dırâhşânım
Fahim'in hâlîne bir dem meded insâfa gel cânâ
Hemândem bir selâmın derde dermân oldu lokmânım

140

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Kâr-ı kesbim tağıdup kıldı perîşân aşk benim
Gice gündüz yerimi nâr itdi ey cân aşk benim
Akl u fikrim düşdi cânân yolunu seyr itmege
Varımı yoğımı yağma kıldı her yan aşk benim
Koymadı nâmus [u] ârim mest-i hayrân eyledi
Mürşidim şeyhim dahi her yirde bürhân aşk benim
Cümle âlem kılsa teşbîh olmuşam ben bî-haber
Çün cuyûşu mîr-i sekrân oldu her an aşk benim
İlm-i zâhirde bizim yok dersimiz ey zâhidâ
Okudur ilm-i ledünni hâci-i kân aşk benim
Yakdı hüsn-i nâzenînim cigerim kıldı kebâb

Bir hücûmla âr nâmus kıldı talân aşk benim

Cezbi (?) tevhîd urup toldurdı kalbim nûr ile
Sürdi a'dâyı olup kılmadı sultân aşk benim

Küfri şirki çıkarup tevhîd ile kıldı tahûr
Kalbime doldurdı ol bir nûr-ı îmân aşk benim

Kalbine koydum Fahimî mâsivânın rengini
Şimdi din hayfâ olaydı kalbde mihmân aşk benim

141

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Ey cenânım aşkın ile mest olan dîvâneyim
Ol cemâlin nûruna yanmağıla pervâneyim

Varımı yağmaladı ol leşker-i aşkın senin
Mülk-i dil yandı harâb oldu bütün vîrâneyim

Ben senin sevdâna düşmüşem müdâm ağlarım
Câm-ı aşkın içeli ayılmazam sekrâneyim

Hem enîsem yâr benim ben olmuşam mahv-ı fenâ
Gözlerim görmez sivâyı dâ'im hayrâneyim

Ehl-i dünyâ zannı kılma zâhidâ gel yanıma
Dü cihândan el yudum meyl itmez[em] şâhâneyim

Bu firâkın nârına yetmez mi dilber yandığım
Hasretin yetmez mi cânân daha çok mu yanayım

Rahm idüp kaldır nikabı nûr-ı vechinden perî

Gözlerimden kan akıtdım şem'ine pervâneyim

İderim vuslat ümîdiyle tesellâ kendimi
Bin cefâlar da bana kılsan ana katlanayım

Eylerem bülbül gibi efgânı ben şâm u seher
Nûr-ı vechin gül-sitânı âline nâlâneyim

Eylemek lutf u kerem şânın durur şâhım senin
Bâb-ı vaslın terk idüben nirede fırlanayım

Redd idüp koğsan beni vallâhi terk itmem seni
Sen gibi göster kerem-kân varuben hırlanayım

Yok durur benden denî kapunda kullar kemteri
Kapunun ednâ kulu a'dâlara merdâneyim

Dost visâline irem dir Fahmi yanar subh-şâm
Öyle bir yandım meded bir bâdeye atşâneyim

142

Münâcaat

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Mâlik-i mülksin İlâhî hem kamu halka hakîm
Rahmetin müzdât kıl bu âcize sen yâ Rahîm

Bu gedâ bir derde düşdü mâsivâ kılmaz meded
Ver murâdım el-amân geldim kapuna yâ Kerîm

Düşdi bir sevdâ vücûdum yakdı hep nâr eyledi
Vâkıf-ı esrâr olan sensin basîr hem alîm

Enbiyâ vü evliyâlar hürmeti'çün kıl atâ

Ol dilâradan cüdâ kıl beni sen yâ Azîm

Vâr-ı âlemde Fahimî geçti bî-zâr eyledi
Vuslât-ı dildâr-ı ihsan it meded kıl yâ halîm

Harf-i Nûn

143

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Ol reh-i aşkında yakdım kalbi büryân eyledim
Mihr-i gâm bir bâde sun kaşı kemânım el-amân

Hüsn-i gülzârından ayrı düşeli şeydâ gibi
Halkı bî-zâr eyledi âh-ı figânım el-amân

Çekdi süngi leşkeri a'dâ gibi kirpiklerin
Vurdu tîğ-ı hasreti akdı bu kanım el-amân

Kâmetin dârında as gerdâna zülfin tellerin
Bağçe-i gülzârına salb eyle cânım el-amân

Tâ ezel aşkına Fahmî düşeli meftûnedür
Tâzelendirme geru derd-i nihânım el-amân

144

Medhiye-i İmân

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Gerekdir Hakk'ı bilmek sıdkile mâhiyyet-i îmân
Kula Hak rahmetidür mü'minînin devlet-i îmân

Dahi âsîlere râh-ı cenânı izleyen oldur

Kıyâmet zulmeti şem-i kubûrın vus'at-ı î mân
Cem-i enbiyâya Hak anı tevîk kılmışdır
Dahi Kur'ân'da Hak medh itdigidür haslet-i î mân
Nicesin küfr içinde hür iken Allâh irgürdü
Cemî-i ehl-i arş medh itdigidür izzet-i î mân
Fahimî cân-ı dilden eyle gel ol Hazret-i tasdîk
Hudâ hiç müşrikün kılmamışdur nusret-i î mân

145

Muammâ-i men Esrârü'l-Hakim

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Çâr-ı cevherle muammal bir mücessem âşiyân
Hem dokuz türlü cevâhirle virür halka nişân
İki yüz muhkem amûdile şöyle kim kasr-ı mubin
Yedi yüz derbendile bekler nice bin pâs-bân
Bir ulu punar var üç yüz hâmunâ bahş olur
Kapusı esnâ-i aşeredür kal'ası burcî ayân
Dahi on dürlü hezana muhtelidür gencile
Her biri bir türlü cevâhir oldı ol gence nihân
Hakân sanayî işlemeklik çün sekiz üstâd durur
Dahi beş bâbân alup virmekte eyler der-beyân
Vardurur iki vezir anlar dahi dört bahş olur
Birisî dahil biri hariçde eyler imtihân
Giyinir on dört libâs cümle şa'â-yı muhtelif

Giyinen bir şâd kamuya hükm-i ebrâr bî-gümân

Dört usûl olmuş libâsın dört fer'i ârifât
Altısın giydirdi kudretten Hudâ-yı müste'ân

Ol Şâhâ yedi vezir nöbetle virirler nizâm
Tâ âl-i yevm-i kıyâmet oldu anlar ikfirân

Âlemi temyiz için var her vezire bir çeri
Saf durup daim iderler hâl-i şâhı imtihân

Ey Fahimî eyle azîm kim o şâhsın cüssesi
Kasrına arş-ı semâvât bir gün olmuş nihân

Çifte ol şehrin cenâhı üç bölük mahlûk durur
Bunu keşf iden bilür aşkı bulur âlemde şân

146

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Gülben-i hüsnin hayâliyle çü düşdüm dâma ben
Tîr-i müjgânınla bî-cânım düşüp evrâma ben

Gayri zülfin esîr-i meshûr kıldı gözlerin
Çün fedâ kıldı dilâ cânım yidinden câme ben

Kâkülün nakşında yaptı murg-i gönlüm âşiyân
Tîz çekdi hârınız düşdüm bugün evhâma ben

Hüsnine meftûn olup geldüm seni seyrân için
Görmedim mislin senin şerh eyledim ol hâme ben

Terk-i vâr itdin rikâbından dilâ kâm almağa
Nice en'âm aldı ağıâr irmedim kâma ben

Oldı şem-i ruhların Fahmî müdâm pervânesi
Başı virmek lâyük olmaz mı reh-i Leylâma ben

147

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Nice demdür mübtelâyım bir saç-ı leylâya ben
Düşmüşem kurtulmak olmaz bir kavgâya ben

Görse âlem halkı bir dem hâlîme rahm eylemez
Gamla yoğrulmuş vücûdum gelmeden dünyâya ben

Nirdedür âyâ visâl-i dilber-i yekdânemiz
Varayım râhında kurbân olmağa ol câye ben

Bî-huzûr oldum cünûnum hazret-i dildâr için
Gayriden irmez devâsı zâr idem Mevlâ'ya ben

Bir nasîhat kârı kılmaz dem-be-dem zâr artırur
Söylerem vaz gelmez aslâ Fahmî-i bî-vâye ben

148

Gazel

İrdi her derde şifâlar sohbet-i cânândan
Gül-dehânıdır mu'attar misk ile reyhândan

Görmemiş gavvâs-ı âlem cevher-i emsâlini
Çıkmamış çün sedeften bile dürr ü yekdândan

Bir tehî sahrâda renc-i zulmete giryân iken
Tal'at-ı didâr ile çıktı gönül gam-hânedan

Zülf ile la'lin göreydi .mu'tekifin sûfiyâ
Mest olup çıkmazdı aslâ kûşe-i meyhânedan

Sihre remz eyler gözü kiprikleri bî-cân ider
Kaşlar bedr tarefetü'l-ayn hayme-i hakândan

Kâmeti tûbaya benzer sadrı cennetü'l-na'îm
Ser-fîrâz olmuş seçilmiş zümre-i hûbândan

Baş baş gezsın cihânı misli yoktur Fahmiyâ
Böyle bir yekdâ-yı âlem doğmamış bir anadan

149

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Ayâ gâfil nedür hâlin ferâğ olman bu sevdâdan
Hevâdur mâsivâ-yi Hakk uyan vaz gel bu gavgâdan

Bir ber-dâr-ı merâretdür şarâb-ı semm-i kati'dür
Aceb var mı murâd almış dilâ ol vâ-ı dünyâdan

Huzûr-ı Hakk'da bî-cân ol müdâm zikr-i nihân eyle
Göresin vech-i bâkî şübhesiz ol dâr-ı ukbâdan

Demâdem inzivâ tut nefis için hiç iştihâr itme
Bulasın ni'met-i uzmâyı ol en'âm-ı Mevlâ'dan

Fahimî vâkıf-ı ilm-i ledünnî olmak istersen
Yanup yakıl demâdem aşk ile iç câm-ı sahbâdan

150

Medh-i Resûl Aleyhisselâm

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Kabûl it şer'-i Ahmed gel halâs ol lât [u] Uzzâ'dan
Şarâb-ı aşkı iç kurtar derûnun gayri kavgâdan

Münevverdür cemâl-i şem'i nûrî arş ile kürsden
Dahi şân-ı ulâsı müntehabdur cümle eşyâdan

İşit kim şânını mahbûbı Rabbü'l-âlemîn olmuş
Urundı başına hem tâc-ı erselnâkı Mevlâ'dan

Çıkup seb'i semâvâtı arş fersî eyledi seyrân
İrişdi kâbe kavseyne beyânı geldi isrâdan

Fahimî Mustafâ'nın dâmeni hâkinde hüddâm ol
Dahi derdin devâsın al şefâat kânı Tâhâ'dan

151

Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün

Nâ'il oluyor gör nice ihsânı adûlar
Üftâdeniçün men-i visâl çekdin o hârdan

İrmiş iken ayyuka benim âh-ı emînîm
Kâbil mi geçen cevri ile sevdâ-yı güherden

Rahm eyle bütün eyleme nâ-kâm efendim
Söndürme benim âteş-i suzânım birden

Aldı eline acz ile bir hâmeyi Fahimî
Noksan olur ise kılın avf-ı nazardan

152

Beyt

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Îlâhî matlabım var rahmeti bol pâdişâhımdan
Ümîdim cûd-ı fazlınla beni kurtar günâhımdan

Günâhım çokdur ammâ sen didin “lâ-teknetû” yâ Rab
Çün er-rahîmsin kapundan isterem imdâd ol penâhımdan

Dem-i aşkınle mestân olmak ister âşık-ı sâ'il
Fenâ rengine aldatma ayırma aşk-ı şâhımdan

Ben ol bir devlete nâil olmazsam işim efgân
İremem vasl-ı cânana yanar âlemler âhımdan

Kamu mesnetlerin a'lâsı ol bir cezbe-i aşkdur
Atâ kıl câm-ı aşkımdan geçüp hep mâl-ı câhımdan

Çü bir ferdi koman mahrûm gelürse sana ağlayu
Beni fazlınla râh-ı Hakk'a döndür fısklı râhımdan

Fahimî abdini aşkın yolundan koğma şeydâ kıl
Disünler mest-i sergerdân görenler âh u vâhımdan

153

Beyt

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Cüdâ düştüm bugün ben kurbet-i bir âl-i şânımdan
Mürüvvet eyleyüp sultânımız sorgıl bu hâlimden

Nikâbın at sabâ zülfin dağıt nev-mâhı göster bir
O hânın vech-i elvânı ebed çıkmaz hayâlimden

Meded ey kâmet-i tûbâ reh-i vaslınla irşâd it
Bu dil-şeydâyı hâlim sormak olmaz mı cenânımdan

Kurulmuş dâr-ı mihnet râh-ı uşşâka felâket çok
Gelür hem katlimin fermânı hakânı zamânından

Fahimî gülşen-i mahbûba vuslatda felâket çok
Ümîdim oldu ihsân-ı kerem şâh-ı cihânımdan

154

Mef'ûlû fâ 'ilâtün mef'ûlû fâ 'ilâtün

Sıdkıle i'tisâm it tut pîrin dâmeninden
Nûş eyle câm-ı aşkı âşık gözün neminden

Müşakların dilini yarattı Hak rızâdan
Geldi hadîs-i kudsî fahr-i cihân feminden

Atdık kamu hevâyı terk itdik ol mâsivâyı
İsteriz biz rızâyı hû-cezbe âleminden

Yakdı muhabbet ile kalbimdeki hevâyı
Mahv oldu mâsivâ illâ çıkdım dünyâ gamından

Elâ-bi-zikrillahi tatmainnu'l-kulûb
İçdim mey-i gınâyı ol lâ-mekân deminden

Arş kürs semâ' arza sığmaz Hüdâ münezzeh
Şol kalb turağ geçmiş iki cihân heminden

Çal nefse aşk çomağın tâ ola mutma'în
Kalb ola mağz-ı hikmet ol sırrın mahzeninden

Yevme lâ-yenfe'u mâün- velâ benûn Fahimî
Sever Hak kalb-i selimi çık dareyni mateminden

155

Gazel

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Nice bir mürğ-i diller mest olur gülzâr-ı hâlinden
Dil-i sûzanımı dâme düşürdüm ol hayâlinden

Müdâm âh eylemekte murg-ı dil asla arâm itmez
Gözüm kan ağlamakta ayrılalı ol visâlinde

Yazılmışken visâlin tahtına hacibliğe ismin
Beni mecnûn kıldı sîne-bendin iftirâkinden

İki ebrûların ol yâsemen dâl üzre eğdirmiş
Dil-i şeydâyı şâd it gülistân-ı nevbahârdan

Gülistân-ı cemâlin perdedâr mansubın olmuşdım
Ne yüzden nef iden şâha ölürüm şimdi ârımdan

Bizi nâ-kâm idüp düş olma dilber dâ'im ağyâra
Amanım arşa çıktı bî-mürüvvet âh-ı zârından

Hudâ râhına hüsün bağına ihsân lâzımdır
Fahimî abdini kurbânı kıl gel cümle varından

156

**Kangal Kazası Kaymakamı Ömer Faik Beg'in Mahdûmı Hasan Tahsîn Beg'e
Târîh**

Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

Meyve-i kalbiniz ol bağçe-ismetden inüp
Kıldı teferrüc dil-i nâ-şâd o Tahsîn-i Hasan

Tûl-i ömrüyle mu'ammer ola hem sağ selim

Du cihân âlem-i merâtib ola Tahsîn-i Hasan

Zeyn olup akl-ı zekâvetle ola âli-i cinân
Asr-ı mes'ûduna revnak vire Tahsîn-i Hasan

Pederi mâder ile hayr-ı zamânda yaşasun
Doğdı bir bedr-i münîr-i şu'le Tahsîn-i Hasan

Yaza râm hâme-i tebrîk çeşminiz rûşen ola
Ey kâd-i hayrû'l-halef ola o Tahsîn-i Hasan

Yaz Fahimî o gülün cevheri harf târihini
Geldi teşrîf ile bu câya çü Tahsîn-i Hasan
Târih: 1336

157

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Mest-i aşk it kim beni hiç gayri efkâr olmasın
Kıl hârîm-i gülşene mahrem ki ol hâr olmasın

Âşiyân-ı gönlümi zülfîn telinden âsi gör
Bir vücûd it cismini cisminle ağyâr olmasın

Bağçe-i vahdet sarâyında nedîm it abdini
Öyle gizlendir ki bu esrârım izhâr olmasın

Ol hidâyet habline bend eyle nefsim kıl meded
Mutma'in olsun reh-i Hak üzre esrâr olmasın

Her taraftan nağme-i yâ Hak sedâsın gûş idüp
Andelîb Fahmî-yi aşkın ile bî-zâr olmasın

158

Na't-ı Resûl

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Efendim sen kamu halk ekmeli ol hâtm-i murselsin
Çü mahbûb-ı Hudâsın nûr-ı âlem şân-ı efhâmsın

Salup Hakk-ı âleme rahmet şefî' idündi ol âdem
Hakikat ilminin genci kamu esrâra mahremsin

Dalâletde kamu halk kalmış iken geldin ey server
Açıp râh-ı Hudâ'yı ol tarîk-i Hakk'a rehbersin

Yaratdı Hak kamu mahlûkdan ekrem nev-i insânı
Çü sensin ekmel-i halk cümle âlem üzre ekremsin

Ulûm-ı evvelîn âhirîn levh üzre mahfûzdur
Senin ilminde ol bir noktadır sen genc-i azîmsin

Hudâ-yı lâ-mekân-ı Kâbe-i Kavseyn'e irüp gördün
Okundu şânına levlâk sen ol tebşîre mazharsın

Senin nûrından aldı bedr-şems nûr-ı arş-ı azâm
Tulu'ın cümleden on enbiyâ sınıfına hâtemsin

Kalur methinden âciz cümle halk mahbûb-ı Rabbânî
İder Hak medhini lââyık nebîler içre mefharsın

Fahimî bî-nevâ gelmiş kapuna kıl meded ya hû
Günahkâr hem za'îf bî-çâreyim dertliye merhemsin

159

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Yâre var söyle sabâ dîlzârı dil-gîr itmesün
Her dem artmakda olan nâlânı tevfir itmesün

Görmese nâr şu'lesin pervâne cevân eylemez
Nâra yanmak şart-ı uşşâk oldu tahkîr itmesün

Hançer-i âhımla sadrım tâ ezel mecrûh iken
Arturup âhım kamu halk üze şimşîr itmesün

Aşk ile yâr olmayan bilmez benim ahvâlimi
Tâ ezel mevtûn olan dîlzâr-ı tehîr itmesün

Şimdi Fahmî hâlini alsın o mecnûndan haber
Rahm idüp Nevfil gibi imdâd-ı te'hîr itmesün

160

Gazel

Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

Rahm kıl rîh-i sabâ nâle-i dîlzâra bugün
Söyle var bâri selâm kûy-i sitemkâra bugün

Var ise ehl-i kerem hâmi-yi dîlzârıma
Bakıp ahvâlimizi söylesin ol yâre bugün

Arttı bu derd-i dilim kaşı kemân hasret için
Kılmışım cânı fedâ vuslat-ı hünkâra bugün

Derdimiz zâ'id olur gözlerim al kan ile dolup
Zahm-ı dil bulmadı merhem kalup bugün

Eşk-i rûyum kan idüp ben nice yıl âh iderim

Gel açıl ey gül-i ter Fahmi-i nâçâra bugün

161

Mef'ûlû / mefâ'îlû / mefâ'îlû / fe'ûlûn

Cânâ dil-i bî cânımın ihyâsı ne mümkün
Tiryâk-i lebin irmese işfâsı ne mümkün

Firkat ile darb eylediğin zahmıma Lokman
Bulmaz emi eksilmez o sevdâsı ne mümkün

Gülzârda bir cân iken ol yâr ile şeydâ
Ağyâra canân sırrının ifşâsı ne mümkün

Zehrâ gibi berrak olur ol gülşen-i rûyın
Uşşâka figân itmenin ihfâsı ne mümkün

Pervâne gibi şem'e yanar Fahmi demâdem
Aşk olmasa ol âteşe ilkâsı ne mümkün

162

Mehdiye-i Mü'mîn

Mefâ'îlûn / mefâ'îlûn / mefâ'îlûn / mefâ'îlûn

İşit gel fazl-ı imân-ı saâdet kânidür mü'mîn
Hudâ'nın dostudur hem âhiret sultânıdır mü'mîn

Ta'âlâ Hazreti ism-i şerîfine muzâf itdi
Resûl'e Hak bilüp şer-i şerîf irfânıdır mü'mîn

Dahi Kur'ân içinde Cennet ile muştulanmışdur
Selâmullâh irüp firdevs-i a'lâ-hândur mü'mîn

Kadir gicesi hem rûh-ı kudsiyye sorar hâlin
Rizâ-yı Hakk'a mahzâr hûriler hakanıdur mü'min
Fahimî kalbini sâf it olasın ma'den-i hikmet
Kamu âlemden ekremdir nazâr eyvânıdur mü'min

163

Na't-ı Resûl

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Vakd-i subh içre çalar vasfınla şeydâ erganûn
Mest olup ârifler ol âvâza oldu âşıkûn

Çeşm-i ibretle göreydi vechini ehl-i fesâd
Fıskı terk idüp visâlinle olurdu müflihûn

Çün işitdiler kelâm-ı pâkini ebkem asam
Söyleyüp vasfın dahi sem'i hem oldu yüsmi'ün

Gözlerin nûrı lem-i zulmetde misl-i âfitâb
Al yanağında açılmış verd-i bâğ-ı muhlisûn

Ol gubâr-ı nâl-i pâkin arşı kıldı pür-ziyâ
Sırr-ı sübhanellezi şânında oldu vâsıfûn

Çeşme-i âb-ı zülâlinden çeker Hızr iştiyâk
Ârif-i billah olanlar oldılar min-nâilûn

Ey Fahîm râhında şâhın cân kurbân eyle kim
Söylesin vâkıf olan innâ-ileyhi râci'ün

164

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Olma gâm-nâk ey azîz yarın gelecek rızk için
Mevt sana yarından akreb var mı zadın ey cünûn

Hiç giden gelmez geriye kıl tedârik râh uzak
Bir nefes fevt eyleme tevvâb olup zenbûn

İhtiyâcından fazla kılma dünyâyâ heves
Nefsin olursa gurûr fikr et nedür kıl.....

Fikr-i mevtdir sâlik-i Hakk râhına sevk eyleyen
Râh-ı Hak'dan devr olur dünyâ olan

Kesbi terk itme helâlden rızka Hak kılmış sebeb
Eylemez muhtâc olan nefsin haramdan çok

Râh-ı Hakk'a sür yolun tevhîd zikr et subh u şâm
Mürşîd-i kâmil ilen tut kurb-ı Hakk'ı aç

Farz vâcib sünnet et emr-i Hakk'a olma kesil
Aşk-ı Mevlâ'ya düşüp çeşminden akar yaşı.....hûn

Nerde olsan Hakk seni görür kıl isyândan hazer
Kimseye zulm eyleme gel ehl-i mazlûm

Kul hakkıyla gitme bundan mâl benüm nef' eylemez
Kalb-i selim gitmeklige say' itdiler ehl-i fûnûn

Bâ Yezîd kutb-ı zamân oldu fenâdan el çeküp
Âşık-ı lillâh etdi keşf oldu kevneyn hep yekûn

Ey Fahimî fâniye aldanma mevt yok var bekâ
Aldanıp dünyâyâ mahkûr oldılar nice.....

165

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

İrdi her derde şifâlar sohbet-i cânaneden
Güldi hanidir muattar misk ile reyhâneneden

Görmemiş gavnâs-ı âlem cevher-i emsâlini
Çıkmamış cevî-i sedeften böyle dür yek-dâneneden

Bir tehîb sahrâda renc-i zulmete giryân iken
Tal'atı dîdâr ile çıkdı gönül gamhâneneden

Zulm ile lâ'lin göreydi mu'tekifken sûfiyâ
Mest olup çıkmazdı aslâ kûşe-i meyhâneneden

Sihre remz eyler gözi kirpikleri bî-cân ider
Kaşlarıdır turfetü'l -ayn hayme-i hâkaneden

Kâmet-i tûbaya sadr u cennetü'n-na'im
Ser-firâz olmuş saçılmış zümre-i hûbâneneden

Başa baş gezsün cihânı misli yokdur Fahmiyâ
Böyle bir yekdâ-yı âlem doğmamış bir anadan

166

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Sâkiyâ insâf kıl vir bendene bir câmeden
Bezm-i meydân istemem vir bâde-i hûbâneneden

Ger dokunursa mu'attar zülfine bâd-ı sabâ
Hûb sadâlar mest ider bülbülleri külhâneneden

Taht-ı Kısra'da oturmuşdı o sultân-ı zamân

Gözleri nûr-ı münevver cevher-i Keydâne'den

Versedi ol bir kadeh anı zülâl ol sâfîcün
Zühdi terk idüp içerdî bâde-i peymâneneden

Ey Fahimî bu hayâlâtın kamusıdır hebâ
İç mey-i hûbânı çıkma meclis-i irfâneneden

167

Bâbına kıldım dahâlet ey şefî'ül-müznibîn
Eyleme mahrûm kapından yâ imâme'l-muttekîn

Kıldı Hak zâtına mahbûb saldı rahmet âleme
Cümle halkın sen penâhısın çü hatmü'l- murselîn

Arz-ı hâl-i çâr yanın bir veled-i ihsân içün
Eyleyen hayrû'l-halef ihsân o Rabbü'l-âlemîn

Bir meded eyle erişdim çâr yanın bâbına
Ya Hibîballah dahîlek ey penâhü's-sâlikîn

İsmim olmuşdur Medîne vâlidemdir Rabiâ
Zevcem ol Abdurrahim Fahimî-i âciz himîn

168

Mersiye-i Şehîd-i Kerbelâ

Hazret-i Hüseyin-i Müctebâ

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Ey dilâ yaksın derûnun âh-ı efgân-ı Hüseyin
Hem akıtsın gözlerin her demde al kanı Hüseyin

Tiğ-i hasretle vücûdun darb idüp bî-cân kıl

Bağçe-icennette açmış güller elvân-ı Hüseyin

Âl-i Hâşîm hasr olup oldu şehîd-i Kerbelâ
Her seher rıh-ı sabâ söylerdi nâlân-ı Hüseyin

Kıl tefekkür bir kezin âl-i Resûl'ün çektiğin
Sengi hâra âh ider ol sende kurbân-ı Hüseyin

İçdiği dem Kerbelâ'da çün şehâdet câmını
Arş-ı a'lâya çekildi anda kervân-ı Hüseyin

Ey Fahimî mâtemin tut Mustafâ evlâdının
Ağladı sükkân-ı cennet söylenir şân-ı Hüseyin

169

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Gel ayâ ârif olup gel kâmil-i insâna sen
Mest olup söyle hakikat her sözün her yane sen

Hubb-i dünyâ cîfesin aynında gülzâr eylemiş
Sırr-ı mûtû remzini fehm eyle gel meydâne sen

Bâ'is olma her vebâle bunda olmazsın mukîm
Bir misâfirhânedir kondun bugün ol hâna sen

Bu nedir kim mihnet-i dünyâyı yâr itdin müdâm
Görmedin lûtfın velî aldandın ol vîrân-ı Hüseyin

Ehl-i aşk oldum deyu da'vâ idersin zâhirâ
Koy bugün meydân-ı aşkda cânını kurbân sen

Ey Fahimî vâsıl-ı Hak olmak istersen aceb

Kanı ol nâmus u ârın virmedin tâlana sen

170

Medhiye-i Hazret-i Hüseyin-i Müctebâ Radiyallâhu anhâ

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Bağçe-i gülzâr-ı vahdetden nümâsın yâ Hüseyin
Bülbül-i bâğ-ı Resûl-ı Kibriyâ'sın yâ Hüseyin

Gülfidânın gülşeni şâh-ı Vilâyetden biter
Ehl-i beytin gevheri âl-i âbâsın yâ Hüseyin

Fâtıma Zehrâ Resûlün bintinin güldânesi
Cümle halkın çeşmine nûr-ı ziyâsın yâ Hüseyin

Âb-ı kevserde “sakâhüm Rabbühüm” cânın sunan
Seyyid-i ehlü'l-cinân hulk-ı sehâsın yâ Hüseyin

“Hel âtâ” nâzil olupdur vâlideynin şânına
Gonce-i ol gülsitân-ı Murtazâ'sın yâ Hüseyin

Âh-ı nâlânın çeker cümle melâ'ik askeri
Înşirâh-ı sadr-ı cümle enbiyâsın yâ Hüseyin

Size kasd idenlere la'net ider bî-cidâl
Sen cilâ-yı hûr-i çeşm-i Mustafâ'sın yâ Hüseyin

Mücrime olmak şefi' size sezâdur tâ ezel
Kıl şef'â'at Fahmi'ye kân-ı atâsın yâ Hüseyin

Harf-i Vav

171

Na't-ı Resûl

-Bu nazîre Sâdât-ı Hasaniyye'den Abdurrahîm Fahmî Baba'nın'dır –

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

Nazar kıl şâh-ı kevneyn halk-ı ekrem müctebâdır bu
Dahi mahbub-ı Rabbü'l-âlemin sahib-i levâdır bu

Kamu âlem bu şâhın şem-i tâbından olup peydâ
Cihânın serveri ol genc-i esrâr-ı Hüdâ'dır bu

Semâvât arş-ı cennet rifat-ı Ahmed'le mulmuşdur
Hidâyet ma'demi hem tâc-ı râs-ı enbiyâdır bu

Sunuf-ı murselîn derde devâ kurbunda bulmuşlar
Usâtın melce-i hem şafi-i rûz-ı cezâdır bu

Makâm-ı rûz-ı pâk-i mukaddes arş-ı azâmdan
Ko hây hûy Hudâ'nın mühr-i hâtem-i enbiyâdır

İçerler âşıkânlar bâde-i aşk nezd-i pâkinden
Ledünnî ilminin hem hâcesi genc-i hafâdır bu

Gezip seb'-i semâvât ru'yet-i Mevlâ'ya mazhardır
Giyüpdür hil'at-ı levlâkı hem hulk-ı sehâdır bu

Bu mahlûkât izhâra sebep ol zât-ı ekremdir
Kamer şakkiyle mu'ciz nûr-ı Hak kânı atâdır bu

Fahimî durma gâfil aşkile bâbında kurbân ol
Cinâne reh-nümâ genc-i himem a'le'l-alâdır bu

172

Beyt

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

Bugün meydân-ı aşkın ben gedâ abdâliyam yâ hû
O meydânda yanan şem'-i Hudâ pervâniyem yâ hû

Dahi ben kendim ettim kurb-ı dildâra olup ebsem
Hemin âtşâniyam bir câme hem mestânesiyem yâ hû

Görüp virdim bu gönlüm bir güzel hünkârına şâhâ
Düşüp sevdâsına hasretle hem dîvânesiyem yâ hû

Eğerçi bin gedâ mücrim dahi sâhib-hatâ semde
Habîbin dergehi hüddâm-ı dâmin hâkimiyem yâ hû

Bizi zâhir görenler ehl-i irfân anlamış ama
Hakikatde gâfilem meyhânede sekrâneym yâ hû

Benim âh-ı enînim bir mâh-ı tâbân için cânâ
Aceb sormaz mı hâlim ben anın kurbanıyam yâ hû

Fahimî cu'-i hem-atşân irişdi kapuna lutf it
Dahîlem vir murâdım el-amân muhtâcıyam yâ hû

Harfû'l-He

173

Gazel

Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

Ey dîde uyan zâr-ı figân it gicelerde
Aşk ehli isen zikr-i nihân it gicelerde

Çok uyuma kim bir gün olur nevm-i müdâmın
Her derdini ol Hakk'a beyân it yâhu gicelerde

Ol vakit saçılır rahmet-i Hak feth olur bu âb

Lutfun gözedüp vasl-ı cânân it gicelerde

Bil uyumaz ol hayyü ezel haline nâzır
Kıl haşyet-i Hak kanı revân it gicelerde

Seyrâna çıkar ehl-i semâ vakt-i seherde
Her an uyanıp vird-i zebân it gicelerde

Aldanma sakın dağdâğa-yı âl-i cihâna
Seyr it nice hikmetleri her an gicelerde

Her nûr-ı nübüvvet ider eflâk-ı ihât
Ol şâha Fahmî ayân it gicelerde

174

Gazel

Mefâ'ilûn mefâ'ilûn mefâ'ilûn mefâ'ilûn

Dilâ bülbül gibi tekrâr-ı efkâr it seherlerde
Hudâ'dan ilticâ kıl vuslat-ı yâr it seherde

Eger bu derdine ger hâkim-i hâzık bulam dersen
Yakanı çâk idüp nâlâna hem-zâr it seherlerde

Dem-â-dem râhat-ı dünyâyı selb it bir nefes turma
Hulûs-ı pâk ile Allah'ı ezkar it seherlerde

O vakt içre kamu şeydâ dil-i sûzâna gelmişler
Uyan Hak'dan hazer kıl zikr-i pür-kâr seherlerde

Yanuben nâr-ı aşkda cümle dertlü âh u zâr eyler
Gözinden kan revân eyle katı zâr it seherlerde

Kamu hâlin li-vechil'l-lâh idüb râhât koma nefsin

Zünûbun fikr idüb Hak'dan utan âr it seherde

Fahimî mâsivâ'llâhi gönülden ketm-i ihrâc it
Cünûn ol zâhiren hem halkı bî-zâr it sehenlerde

175

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Kılmadın bir dem mürüvvet hâl-i bî-zârımıza
Ey sabâ söylemedin derdimi dîlzârımıza

Hüsn-i rûyın göreyim bir diyü yol izler idim
İrdi rihlet demi sed bağladı dîdârımıza

Nice yıl âh ile gül-perde-yi câh etdirdim
Degdi bir rîh-i semûm bağçe-i gülzârımıza

İşigi şerbet-i şîrîn leb-i meyhânesine
Ben sürüp yüz irdi il bâde-i şehvârımıza

İmtihân itme midir yohsa cefâ-kârın mı
Merhamet itmediniz Fahmî cefâ-kârımıza

176

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Ey hakikat âşıkı gel kıl nazâr dîvânıme
Âteş-i aşkıle yanmış bak deli divâneme

Âhım ile yandı bülbül mest olup nutk eylemez
Cânımı kıldım fedâ vuslat için cânânıma

Bu diyardan giderem bir gün geri gelmek muhâl
Nefs-i divânem sanar gelmez ölüm hiç yanıma

Ben didim vakt-i “elestü rabbiküm” emrine “belâ”
Virdi bana aşk meyın sundum dil-i divâneme

İsterim ben aşk-ı yâri zühdü kıldım târumâr
Mest-i dâ’imlikle mâ’il olmuşum sultânıma

Âşıkân cândan geçer dostun sivâsın terk idüp
İki cihânı değıştim vuslât-ı Yezdânıma

Aşk kime kim bahş olur dost ile ol halvet kılur
Buluban a’lâ-makâm bende olur şahâneme

Nâr-ı aşk toldı vücûda mest-i hayrân eyledi
Görse pervâne yanardı âteş-i suzânıma

Görmek istersen Fahimî ol Hak’ın dîdârını
Hubb-ı dâreyni bırak gel sohbet-i hâkânıma

177

Gazel

Mefâ’ilün / mefâ’ilün / mefâ’ilün / mefâ’ilün

Sakın ey hâr-ı âhımdan dil-i şeydâyı incitme
Seher-gâhı açılmış kâmet-i tûbâyı incitme

Figânım vaktidir hâlimden ol hânım semi’ olmaz
Dilârâ lutf kıl bu derd-i bî-hemtâyı incitme

Ayâ rih-ı sabâ hoş tut açılmak vakti gülzârın
Perişân eyleyüp zülfin gül-i hamrâyı incitme

Dilber-i bî-merhamet cevri-i sitekler cana kâr itdi
Vurup şemşîri mihnetle kamu a'zâyı incitme

Temennâ eylerim her lahza bir lutf-ı atâ kılmaz
Yanarsa nâra dîlzârım şeh-i havrâyı incitme

Lutf it pür-nezâket hem fetânet dildi memlûdur
Budur hakân-ı mahbûb sâk-ı yekdânâyı incitme

Edeble tut Fahimî ol dilâra hîzmetin dâ'im
İçüp ol câm-ı hubbı cevher-i yekdâyı incitme

178

Destûr

Gazel

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Budur post-ı seyahât sûfiyâ dîvâna hor bakma
Geyindirdi anı Haydar giyen Salmân'a hor bakma

Fakîr olup demâdem devr ider seyyâh-ı âlem bil
Rızâ-yı Hak için postı giyen üryâna hor bakma

Cihânı atdı Ethem tâcî soydî giydi ol postı
Bu âlemden bî-zâr etdi sakın ol hâna hor bakma

Soyundı ol Nesîmî kendi cildin giydi ol postı
Meğîr ol cîlve-i Hak'dı akan al kana hor bakma

Fahimî vâri âlem hep hevâdır kesb-i ukbâ kıl
Tut ol dâmân-ı mürşîdi post-nişîn sultâna hor bakma

179

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Ey dilârâ lutf kıl hâlim perîşân eyleme
El virür bunca sitemler gayri bî-cân eyleme

Geçmede vakt-i bahâr şeydâ dili âbâd kıl
Gülsitânı terk idüp her hâre nâlân eyleme

Tâ ezel oldur gehî âlîde mestân olmuşam
Şerbet-i şîrîn lebin ağyâra ihsân eyleme

Nâr-ı aşkınla hemin soldı gülistânım benim
Gül-'izâr-ı hazretin dîlzâra zindân eyleme

Bu Fahîm ey seyyidi olmuş rehinde andelîb
Âfitâb-ı hüsnini aç nâdân-ı pervân eyleme

180

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Mübtelâyım çıkmışım kaşı kemânın avına
Âh kim a'dâlar düşürmüş anı firkât ağına

Kahr idüp itme cüdâ ağyârı handan eyleyüp
Bağbân it ey mehi dildârı hüsnin bağına

Dokunup tîr-i cellâd oldum çü mecrûhü'l-fu'âd
Merhem ur vaslına rahm it biz garîbin hâline

Hem şehîd-i gama kim itme türâb üzre tenim
Asıgör her pâremiz ol serv-kaddîn dalına

Sanma kim Fahmî efendim müskir-i hûm-hânedür
Teşneyim ey nâzenin câm-ı haddin âline

181

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Müptelâyam çıkmışam kâşî kemânın avına
Âh kim a'dâlar düşürmüş anı fîrkat ağına

Kahr idüp itme cüdâ ağyârı handân eyleyüp
Bağbân it ey meh-i dil-dâr-ı hüsnün (?) bâğına

Dokunup tîr-i celâd oldum çü mecrûhu'l-fu'âd
Merhem ur vaslınla rahm it biz fakîrin hâline

Hem şehîd-i gamze kim atma turâb üzre tenim
Ası gör her pâremiz ol serv-kaddin dalına

Sanma kim Fahmî efendim müskir-i hum-hâne dür
Teşneyem ey nâzeninim câm-ı haddin âline

182

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

El-cinânın takılan aşk dâmına olmaz halâs
Câmı hûdan nûş idüp irer o haslar hâsına

Mest olup bilmez sözün dâ'im ene'l-Hak çağırur
Asılup dâra irüp ol maksad-ı Aksâsına

Düşer isen aşkına yârin sen ol Ethem gibi
Tâc u tahtı terk idüp gir palas-ı abâsına

Ey Fahimî sen de aldın mı bu hâletden haber
Gir katar-ı aşka aldanma fenâ dünyâsına

183

Ya Dost

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Mâsivâdan el çeküp düştüm yârin sevdâsına
Zîra dostun girmişem ben aşkının deryâsına

Yok misâli öyle bir mahbûb-ı yektâdır o kim
Gösterir ol hûb cemâlin âşık-ı rûsvâsına

Her nire baksam görünmez mâsivâsı dilberin
Vireli bâde-i aşk bülbül-i şeydâsına

Âlemi kılmış çü hayrân hüsn-i vechi görmeye
Kaldı hayranda bakanlar cebhe-i na'râsına

Âşık-ı cânân olanlar vechine müştâk olup
Bakmadılar hûri gılman cennet-i me'vâsına

Gördi Mecnûn vech-i Leylâ'da o hûbun hüsnünü
Dağlara düşdü ebed bakmaz idi leylâsına

Bekleyen meyhânesini bâdesinden mest olur
Nâ'il olur iltifât-ı dilber-i yeldâsına

Dü cihânın lezzetinden el çeküp sermest olan
İstemez hûri cenânı kavuşur Mevlâsına

184

Gazel

Mef'ûlû / mefâ'ilû / mefâ'ilû / fe'ûlûn

Bu zahmime gel şâh-ı perî zerre em eyle
Çün gark-ı gâm oldum yeter oldu kerem eyle

Her dem reh-i aşkında yanıp pür-elem oldum
Ey şâh-peri bendene lutf-ı himem eyle

Bir muhrikim agyâr ile cânım itme
Dil-zârım teşrif eyle yevmini kadem eyle

Pervâne gibi nâra giriftâr-ı dil itdim
Lutf it beni gülzârına abd-i harem eyle

Fahmî yanar ol âteş-i hicrinle demâdem
Vir bâde-i peymâneyi mest-i müdâm eyle

185

Na't-ı Resûl

Mefâ'ilûn / mefâ'ilûn / mefâ'ilûn / mefâ'ilûn

Na'limi zâhirî buldı Nemûceyl'e amel kıldım
İkisinden de dur oldum hacîlim yâ Resûlallah

Uyûp nefsiyle âh-vâya düşüp bir kuru kavgaya
Virüp gönlüm bu sevdâya cünûnam yâ Resûlallah

Eğer sen kılmasan ihsân olurum hûr u ser-gerdân
Tapundur mahzen-i ihsân fakirim yâ Resûlallah

Bu isyân bahrine daldım zünûbumla hacîl oldum
Şifâ çün zâtına geldim zelîlim yâ Resûlallah

Nice âsi sana geldi tarîk-i Hakk'a râm oldu

Kamu zahmına devâ buldu dahîlim yâ Resûlallah

Bütün ömrüm hebâ kıldım ümîdle bâbına geldim
Beni redd etme bir kalb-i hazînim yâ Resûlallah

Fahimî mücrimi mahzûn işitdi şâhım evsâfın
Şefî' ol nefis-i şeytâna esîrim yâ Resûlallah

186

Medhiye-i Mahbûb-ı Hudâ

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Sehâ gencînesi lutf-ı Hudâsın yâ Resûlallah
Zuhûr-ı halkdan sen iptidâsın yâ Resûlallah

Cem'-i enbiyâ ilmi senin ilmin değil fâ'ik
Emîn-i vahy-i Hak sırr-ı Hudâsın yâ Resûlallah

Olup seb'-i semâvât hazretin seyyâhına bayık
İrûp kavseyne mahbûb-ı Hudâsın yâ Resûlallah

Usâtın derdinin dermânı bâb-ı hazretindendir
Şefâ'at kânı her derde devâsın yâ Resûlallah

Cem'-i murselîn bâb-ı niyâza başın eğmişdir
Cenâbın nâzenîn-i kibriyâsın yâ Resûlallah

Ziyâ-i nûrınız âlemlere mübde'idir ey şâhâ
Rızâ mir'ât-ı Hakk-ı rehnümâsın yâ Resûlallah

Fahimî acze rahm it meded ey hâtem-i mursel
Hidâyet-i menba'-ı hayr olursın yâ Resûlallah

187

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün /fâ'ilün

Demem derdimi hem derdim ola âh bile
Belki şu sînedeki nâle-i cân-kâh bile

Kendi başına bilir râz-ı derunun yoksa
Ehl-i dil söylemez derdini Allah'a bile

Kesme idi dilimi mikraz-ı lâ-yüsel ile
İtirâz eyleridim Hazret-i Almlah'a bile

Sırr-ı aşkı ne bilir mutaasıp sûfî
Veli tahsîs edemez derdine çâre bile

Harf-i Lâ

188

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün /fâ'ilün

Nûr-ı vechinden yanup aşk şem'i arttı her belâ
Ol hayâl-i gülsitânın yakdı cânım ey dilâ

Kıldı dünyâyı mu'attar lâlezârı ruhların
Cümle hûb ser-askeri şâh-ı peri kadrin 'alâ

Kaldı mâtemde kulûb-ı âşık-ı üftâdeniz
Aç ayâ vechin nikâbın sadrını kıl incilâ

Bî-mürüvvet olma zâlim sor cünûn-ı hâlimi
Ol râh-ı vaslında dil-i suzânım oldu mübtelâ

Virsel bir saltanât ol sebe-yi ayâk için
Geçmez zülfün telinden kılmam aynımda halâ

N'eylerem şol gül-izârı olmaya hüsnin senin
Terk-i var itmiş Fahimî hep alan alsın salâ

Harf-i Yâ

189

Na't-ı Resûl

Fâ'ilâtün /fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Ma'den-i genc-i fesâhatsın şefâ'at mahzeni
Vahy-i esrâr-ı Hudâ'sın enbiyânın serveri

Düşdüm elden el amân bu mücrime ihsâna gel
Yâ Resûlallâh meded ey dertli cânım merhemi

Cümle âlem bâb-ı feyzinden olurlar behre-yâb
Kalb-i bürhânım uyar ey âsiyânın melce'i

Hak sunûf-ı murselîne kıldı zâtın muktedâ
Hem emînîn vahy-i Hak esrâr-ı Mevlâ mahzeni

Nefs ile şeytân elinden bir belâya düşmüşem
Bir şefâ'at kılmanız oldu Fahîm'in ezberi

190

Gazel

Fâ'ilâtün /fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Dilberâ gel bir kezin bâğ içre seyr it gül gibi
Âşık-ı üftâdeniz zâr itsin bülbül gibi

Bî-nevâyım hâlim lutf it nazâr kıl bir kezin
Hasretinle boynumu ben eğmişim sünbül gibi

Bir nazâr kıl kim bu âşık çekdiği nihâl imiş

İç mey-i sahbâ-yı aşkı şî'r oku fûlful gibi
Şem'-i rûyun parlayıp dîlzâra pervân eyledi
Cevr-i dünyâyı kapunda çekmişim bir kul gibi
Düşeli sevdâya Fahmî sinemiz mecrûh olup
Aktı al kanım rehinde ey dilâ maktûl gibi

191

Beyt

Müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün

Bülbül yüzün görmek diler ey dillerin destânesi
Hayrette koydu âlemi zülfîn telinin dânesi

Sevdâna düşen hep yanar vuslât-ı cân içün iver
Hûr-i cânânı terk ider nâre yanar pervânesi

Arşî kürsi levh-i kalem cennet cehennem her ne var
On sekiz bin âlem senin dü çeşmin pervânesi

Vahdette pûs iden rikâb-ı hüsninden olur feyz-yâb
Her sâ'at içre can virür âşıkların bin tânesi

Hızra olan âb-ı hayât tûğân olan nâr-ı sırât
Ehl-i cânâna hem sebât ol dilberin peymânesi

Gâh lutf ile gülzâr olur gâh kahr ider hep nâr olur
Gâh gülü gâh enhâr olur âşıkların cânânesi

Olmaz önden olmayanın haşr ile neşr olmayanın
Sırr-ı ârif bilmeyenin olmaz o bâr-ı mihmânesi

Her âşîka açmaz nikâb cân virmeyen içmez şarâb

Yağmayıle varın kıl harâb ey

Zâtiyle kâ'imdir müdâm sinn-i cihâttan âlîdür
Ansız değil hiçbir mekân görmez bir aşk peykânesi

Gösterse yüzün bî-hicâb âlem yanup olur harâb
Olmuş nazârgâhı anın âşıkların meyhânesi

Her yüzde görünür ayân bir şeyi anı kılmaz nihân
Zulmette kalmış göremez Fahimî anın divânesi

192

Beyt

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün/ mefâ'îlün

Benim âh-ı fîgânımdan semâ ehli hicâb itdi
Yürekte âteş-i hicrân vücûdum hep harâb itdi

Bu derde yanmayan bilmez nedür bu âh-ıefgânım
Nigârım sormadı hâlim bütün bağrım kebâb oldı

Atup nâmus-ı ârım âleme rüsvâ-y-ı âm oldum
Aman diler bu hâlimden kamu âlem 'icâb itdi

(...) akar bu dîdeden hem kân-ı hicrânım
Uyarın bil firâkı zülfî kendim bî-cevâb itdi

Beğim gel sor demâdem ney gibi ağlan nedir hâlin
Yazup bu âşık-ı bî-vâye medhin bir kitâb itdi

Rehinde kadd-i tûbâsın büküp dâl itdi ol Fahmî
Cünûnam katlime fermân içün şâhım cevâp itdi

193

Ya Hû

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Bu fenânın bâki kalmaz gül-'izâr-ı gülleri
Aşkile nâlân iden fâni olur bülbülleri

Dâr-ı rihletdir sakın aldanma sîm-i câhına
Yüzine güldi yine vurdu nice gâfilleri

Gel meyil verme serây-ı rifat-ı bâlâsına
Mevt gelür eyler harâb sorulmaz olur halleri

Fırsatı fevt itme çalış Hak yoluna zâhidâ
Aşka düş gider Hudâ'ya âşıkının yolları

Geldi Leylâ aşkı Mecnûn'a düşürdi dağlara
Çağırup Leylâ diyu çekdi mâsivâdan elleri

Yâr diyup Ferhad'a Şirîn aşkı taşlar açdı yol
Akîbet etdi külüng başına durdı dilleri

Bunlara aşk-ı mecâz geldi takıldı mülk-i mâl
Sen de aşkullahâ düş var al ulu menzilleri

Düş hakîki aşk-ı Mevlâ'ya bırak gayri mecâz
Ol hakikat aşk-ı Mevlâ'ya salar kâmilleri

Ey Fahimî sinninüz yetmiş yedi nevminden uyan
Çekilür giryân yakın yol gözden alup seylâları

194

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Giceler efgân idüp kuşlar öter vakt-i sabâh

Çağrışup dirler meded Hak yâ Muhammed Mustafâ

Bülbülün âh-ı fîgânı zâhiren gülzâr için
Der hakikatde meded Hak yâ Muhammed Mustafâ

Ol seher vakti esen yellerde otlar ditreşip
Hem varaklar meded Hak yâ Muhammed Mustafâ

Ehl-i derd hem subha dek nâlân u efgân eyleyip
Âh edip derler meded Hak yâ Muhammed Mustafâ

Yakılıp âşıkların aşkıyla büryân olduğu
Çağırup derler meded Hak yâ Muhammed Mustafâ

Vird edüp seb'-i semâvât arş [u] ferş tahte's-serâ
Hem kalem yazdı meded Hak yâ Muhammed Mustafâ

Zikr edip cümle melâ'ik sadr-ı gilmânı cinân
Hâmil-i arş der meded Hak yâ Muhammed Mustafâ

Düşseler nâr-ı cahîme âsîyu'l-lah zümresi
Gel yetiş derler meded Hak yâ Muhammed Mustafâ

Cümle eşyâya nazarda kudret-i Hakk'ı görüp
Bu Fahimî der meded Hak yâ Muhammed Mustafâ

195

Meded yâ Hû

Mef'ûlû/fâ'ilâtün/ mef'ûlû/fâ'ilâtün

Ben mest-i müdâmım söyle o yâre sâki
Yok kendi ihtiyârım yandım ne çâre sâkî

Bir bâde yâr elinde ol cihâna virmem

Aşkınla yandı cânım kıl derde çâre sâkî

Bu dil figâna başlar gördükde gül-cemâlin
Mahv-ı fenâ kılup yak aşkınla nâra sâkî

Bilmem nedür bu hayret ne hûri umar ne cennet
Kıl âşnânı da'vâ ol nev-bahâra sâkî

Dünyâ-yı bî-vefâda aldatma reng-i zenne
Ol çağru yanıldup yutdurma mâra sâkî

Meyhânedен çıkarsan
Mest-i müdâyim eyle atma kenara sâkî

Gülşende andelîb et bir rû'yetin nasîb et
Her çalıda gül olmaz yoldurma hâre sâkî

Nedür bu cây-ı vahşet itmem gayri minnet
Eyle rızânı himmet Fahmî-i nâ-çâre sâkî

196

Meded Yâ Hû

Mef'ûlû/ fâ 'ilâtün/ mef'ûlû/ fâ 'ilâtün

Âşık isen cemâle kes gayriden hayalî
Ey dil nedir bu gaflet çek havf-ı zü'l-celâlî

Bülbül gibi demâdem gülşende erganûn çal
Bir ney gibi sedâ vir ol mest-i lâ-yezeli

Aşkile hem-nişîn ol el çek velî fenâdan
Bil sırr-ı men arefden ol yâre bul visâli

Dök eşki her seherde bî-sabr bî-karâr ol

Ölmezden ön vefât et unut bu mâhı sâli
Hıdmete müdavemet kıl hayvân tabiatını bil
Keşf ola heb avâlim gör vech-i hûb cemâli
Demhâne..... nişîn ol unut bu ad u sanı
İkrârına kadîm ol iç bâde bul kemâli
Fahimî bu dağdağayla dildâr vuslat olmaz
Gizlen kapıda bekle var yâre hâli

197

Medh-i İmâm Alî

Fâ'ilâtün /fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Bâbıdur ilm-i ledün şeyhi sultânım Alî
Meyve-i eşcar-ı rahmet her seher zârım Alî
Şehriyâridur risâlet şâhının dürdânesi
Bil hem aslan-ı Hudâ'dır hem sipehdârım Alî
Heybet-i kudsiyyesinden cünd-i a'dâ hûr idi
Müşrikinün bağırı dâğı dinde serdârım Alî
İki yüz yıl ön o selmân deşt-i erzende kalup
Kurtarır arslan elinden sırr-ı sırdârım Alî
Ey Fahîm ol Murtazâ bir râh-ı Hak serdârı bil
Hem odur şâh-ı velâyet hem kerem-kârım Alî

198

Gazel

Fâ'ilâtün /fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Ey dilâ cevri-i sitemle sen akıtdın kanımı
Tig-i hasretle vurup aldın cesedden cânımı

Ben sana âşık idim”nahnu kasemnâ” tâ ezel
Virmedim ağyâra gönlüm sevdim öldür dârımı

Kıl efendim merhamet cevrimle i’ dâm eyle
Söyleme ağyâra remzim keşf iden esrârımı

Yapdısı sahrâda kuşlar re’s-i Mecnûna kafes
Ben de mâmetle erittim cismim бүkdüm dâlımı

Kesmezem Hak’dan ümîdim ta âl-i rûz-ı cezâ
Hûr-i gılmân almazam isterem dildârımı

Bu Fahîm kılmış dilâra râhına cânın fedâ
Ol kirâmen kâtibi yazsın benim ahvâlîmi

199

Gazel

Fâ’ilâtün /fâ’ilâtün / fâ’ilâtün / fâ’ilün

Bir melek-sîmâ şeh-i havrâya virdim gönlümü
Âşık oldum rûhları ra’nâyâ virdim gönlümü

Bu vucûdum âteş-i aşkıyle i’ dâm eyledim
Cevher-i yektâ cihân-ârâyâ virdim gönlümü

Her zamân Mecnûn gibi sahrâ-yı ârâm eyledim
Bir gül-i hamrâ boyu tûbaya virdim gönlümü

Yok nazîri behcet-i yekdâne gelmiş âleme
Nûr-ı aynım dilber-i hemtâyâ virdim gönlümü

Varımı koydum rehinde kasdı hem cân eyledim
Dişleri dür zülfî Leylâ'ya virdim gönlümü

Nâr-ı hasretten müdâm kurtulması mümkün değil
Yandım ey bugün yağmaya virdim gönlümü

200

Beyt

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

Rızânı viruben yâ Rab beni güldürsen olmaz mı
Takarrüble meserret kalbime doldursan olmaz mı

Bu gamlar çekdiğim yetmez mi firkat oduna cânâ
Biraz lütfunla dilden gam yükün kaldırsan olmaz mı

Gülistân-ı visâlin bâğına pervâz kılsam bir
Cemâlin nûrunı dilde ziyâlandırırsan olmaz mı

Rızan râhını görmekte benim yok zerre iz'ânım
Hidâyet râhına bu mücrimi saldırsan olmaz mı

Vefâsız bu deni dünyâ düşürmüş dâma dîlzârım
Saluben ceys-i aşk dûzâhım aldırırsan olmaz mı

Kulun zulmâtta kalmış göremez râhı Hudâ nirde
Virüp aşkını kalbim yaşını sildirsen olmaz mı

Yakup aşk nârını dilde develer gibi kükretsin
Akan seller gibi taştan taşa çarptırırsan olmaz mı

Sûr üfürölmezden evvel haşrı neşri eylesem seyrân
O havf-ı hüznün ol dehşetlerin söndürsen olmaz mı

Şaşırmış yolda kalmış bu Fahim-i mücrim ey şâhım
Çü mutı sırrın esrârını bildirsen olmaz mı

201

Mef'ûlû / fâ'ilâtün / mef'ûlû / fâ'ilâtün

Yâ Rab musâhip eyle şeydâ-yı aşka beni
Dellâl idüp dolandır du'â-yı aşka beni

Dâm-ı hevâya düşdüm aşkınla almadım [kâm]
Rahm it bağışla yâ Rab hoca-yı aşka beni

Sâye-i dildârımda dilzârımı gizlendir
Hâcib diyu söylendir Leylâ-yı aşka beni

Âhımla pervâneler ateşlere yakılsın
Mecnûn idüp iskân kıl sahrâ-yı aşka beni

Âşıkleyin gezer bu abdin Fahimî gedâ
Abdâl idüp kul eyle Mevlâ-yı aşka beni

202

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Câm-ı haddin vaslına mestâne kıldın sen beni
Mübtelâ-yı hüsn iken peykâne kıldın sen beni

Gerdeninden gösterüp zülfin telin bin nâz ile
Kılmadın ahde vefâ divâne kıldın sen beni

Yanmada yakılmadayken dil firâk-ı hüsnine
Nâr-ı hasretde koyup pervâne kıldın sen beni

Koymadın zülfin telinde murg-ı dil efgân ide
Böyle nâ-kâm eyleyip efsâne kıldın sen beni
Umaram vasl-ı nikâbın gözleyen mahrûm ola
Nâmın aldı nâ-halef bî-cânâ kıldın sen beni
Mahrem olmak istemiş iller harîm-i vaslına
Âşinâ iken yıkup vîrâne kıldın sen beni
Hüsünün meftûnu olmuş Fahmi medh eyler müdâm
Yâr ider her dillere destân kıldın sen beni

203

Abdulkâdir Geylanî'ye Medhiyye

Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün

Açılmış gülşeni fahr-i cihân gülşân-ı Geylânî
Dönerler şem'-i aşka yanar pervân-ı Geylânî
Ötüşür gülşeninde bülbül-âsâ Hakk'a âşıklar
Çekerler zikr-i tevhîdi coşar mestân-ı Geylânî
Girince halka-yı zikre görür cânânı ârifler
Düşerler cezbe-i aşka olup sekrân-ı Geylânî
Çü bî-şek zikr-i tevhîde tecellisi olur Hakk'ın
Girüp ol halka içre cûş ider Sultân-ı Geylânî
Tecellisinde müstagrak olur her an âşıklar
Fenâ olup irer Hakk'a çü dervîşân-ı Geylânî
Düşer Hak aşkına giren tarîkine bu sultânın
Akuben mevc ider kalbinde ol cihân-ı Geylânî

İçenler câm-ı aşkından olurlar mest-i müstağrâk
Olur kûy-ı mekân mir'ât gibi seyrân-ı Geylânî

Olurlar “mutû kable ente-mut” sırrına mazhâr
Hakikatde olursa sâlik-i irfân-ı Geylânî

O şâhın himmeti kudsiyyesin icrâ iden hûrân
Olur ol mazhâr-ı Hak yetişür dermân-ı Geylânî

Giceler subha dek nâlân idik tevhîd ile devrân
Akıtsın gözlerin al kan gelür bürhân-ı Geylânî

Çalın tablımı dir ol pîr mürîd kalbin uyandırır
Hem aşk nârını yandırır dir ol fermân-ı Geylânî

Yetiş destin tut ey pîr kapuna geldi bu Kıtmîr
Fahimî cânını kılmış şahım kurbân-ı Geylânî

204

Na't-ı Resûl-ı Kibriyâ

Fâ'ilâtün /fâ'ilâtün /fâ'ilâtün /fâ'ilün

Âteş-i aşkında uşşâk yandı etdi tâkını
Zübde-i mevcûd budur feryâda kor uşşâkını

Rif'atın bil kim anınla minnet eyler zü'l-celâl
Kuhl idindi gözlerine arş kadem toprağını

Giydi ol levlâke levlâk hil'atın egnine
Sab'a-yı eflâke geçti arşa bastı sâkını

Gerçi mürsel zümresi evvel gelüpdür âleme
Geldi Ahmed buldı cümle enbiyâ revnâkını

Vahy-i münzelde görüp şânın cemî'-i mürselîn
Çekdi Mûsâ hem Halîl ümmetliği eşvâkını

Mebde-i mevcûd budur hem cümle ervâha Resûl
Hak anınla hâtem kıldı enbiyâ evrâkını

Şöyle bil Fahmî budur mahbûb-ı hayy u lâ-yenâm
Nice dertlû merhem itdi dâmen-i tiryâkini

205

Beyt

Geldim bâb-ı hünkâra araram derde çâre
Salma bâb-ı ağıâra hû meded Pîr Geylânî

Her demi bu dîlzârım söyler zikrin hünkârım
Bir himmettir efkârım bu imdâda pîr Geylânî

Dil derdine merhemim aşk yolunda rehberim
Abdulkâdir'dir pîrim bu imdâd pîr Geylânî

Kılsa mürîdin nidâ yâ pîr kıl derde devâ
Bî-şek bulur ol şifâ bu imdâd pîr Geylânî

Âşinâ kıl sırrından meskenet vir kurbundan
Koy tarîkde esîrinden bu imdâd pîr Geylânî

Yâ pîr yetiş miskine Fahimî ecr-i düşküne
Hayrette kaldım yine bu imdâd pîr Geylânî

MÜSEDDES

1

**Fahimî Baba emr-i hakk'la vakt-ı sabâvetinde bir duhtere tâlip olup pederi
rıza göstermedükde söylediği ebyât**

Fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün

Bağçe-i bâğ-ı sa'âdet gülşeninin dalıyız
Bil Aliyyü'l-Murtazâ'nın hem Hüseyin'in âliyüz
Fâtımâ Hayrû'n-nisâ'nın bülbül-i gülzâriyuz
Taht-ı ismetde duran şâh bâbın perdedâriyuz
Virmemekde bilmez hikmet nedür bir duhteri
Mahrem elîm cürmümüz çokdur velî sultân-ı âlem

Ceddimiz basdı kadem eflâk iderler iftihâr
Sidreye irdik de arşın vechi oldı lâlezâr
Yâ Habîbim merhabâ hayrû'l kademdür girdgâr
Hayr-ı ensâb ile olmuş muntazır hûri-nigâr
Virmemekde bilmez hikmet nedür bir duhteri
Hamdülîlîllâh fahr-i âlem Mustafâ'nın âliyüz

MUHAMMES

1

Mersiyye-i Şehîd-i Kerbelâ (Muhammes)

(Alacahan'da Fahimî Baba'nın Sultân-ı Şehîd-i Kerbelâ Hazret-i Hüseyin

Müctebâ Efendimizin Lisânı üzre yazdığı mersiyyedir)¹⁹

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Mâh-ı mâtem ağla ey âşık bugün şâhzâdeye
Kaldım a'dâlar elinde yok bakan feryâdına
Bî-hayâ kavm-i Yezîd rahm eylemez ecdâdına
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdına

¹⁹ Bu not, başka bir sayfada, şiirin ilk şeklinde bulunmaktadır.

Yâ ‘Aliyye’l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdına

Ehl-i beytimle ben oldum âl-i Süfyân’e esîr
Merhâmet kılmaz Hudâ’dan korkmaz ol kavm-i şerîr
Kör olup zâlim Yezîd kıldı çün icrâ-yı zahîr
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdına
Yâ ‘Aliyye’l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdına

Nûr-ı çeşm-i Mustafâ’yım Hak didi levlâk ana
Âlime kast itdi katlim çün Yezîd-i bî-hayâ
Bir içim su’çün sabî katl itmek olur mı revâ
Kerbelâ deştinde mecrûhum gelen yok dâdına
Yâ ‘Aliyye’l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdına

Aç susuz ehlimle bir sahrâda sayd itdin beni
Rif’at-ı dünyâ için la’net kazandın ey denî
İns ü cin İslâm ü kâfir cümle ta’n eyler seni
Kerbelâ deştinde mecrûhum gelen yok dâdına
Yâ ‘Aliyye’l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdına

Ceddimiz kavseyne irdi Hakk ile kıldı kelâm
Hem teyât okudu Hak kıldı âl-i şânâ selâm
Bil semâvât ehli kıldılar şehâdet hâs u âm
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdına
Yâ ‘Aliyye’l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdına

Vâlideynim şânını bil hil’âtı tebşîr ider
Rif’at-ı ‘ulyâların levhâ kalem tahrîr ider
Kör olup bilmez Yezîdîler bizi tahkîr ider
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdına
Yâ ‘Aliyye’l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdına

Her taraftan zâlim-i a'dâ didemiz giryân olur
Ehl-i beyt'in nâlesinden bağrımız büryân olur
Havf-ı Hak yok hiç birinde böyle mi tufân olur
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdıma
Yâ 'Aliyye'l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdıma

Ben Hüseyin-i ibn-i Alîyem Mustafâdur ceddimiz
Mâderim bint-i Muhammed râh-ı Hak'dır haddimiz
Ehl-i beyte cevri-i a'dâdan büküldi kaddimiz
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdıma
Yâ 'Aliyye'l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdıma

Ol şehîr mel'ûn za'îf halde geldi yanıma
Sadırma çıkdı bıçak saldı la'în gerdânıma
Ağlasun söyle sabâ ceddikle ümmi Fatımâ
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdıma
Yâ 'Aliyye'l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdıma

Hûn-ı gülğünü şehâdet saçılır her yanıma
Kerbelâ'da taş toprak yüz sürer al kanıma
Üç ceddime çekdi kârbân-ı arşda evtânıma
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdıma
Yâ 'Aliyye'l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdıma²⁰

²⁰ Ben Hüseyin-i ibn-i Alîyem Mustafâdur ceddimiz
Mâderim bint-i Muhammed râh-ı Hak'dır haddimiz
Ehl-i beyte cevri-i a'dâdan büküldi kaddimiz
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdıma
Ya 'Aliyü'l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdıma

Re'is-i pâkimi götürdüler yüzümde şâd-mân
Kerbelâ'da taş toprak yüz sürer al kanıma
Rûh-ı tayyibem çâk idi kurbân 'arşdaki vatanıma
Kerbelâ'da ben şehîd oldum gelen yok dâdıma
Yâ 'Aliyye'l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdıma

Bil şehîd-i Kerbelâ'çün açdı rıdvân-ı cenneti
Hâzır itdi ehl-i beyt a'dâsına Hak ni'metini
Düzâh içre yan Yezîd görme Hudâ'dan rahmeti
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdıma
Yâ 'Aliyye'l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdıma

Bu Fahimî'nin gözünden yaş akar hicrân ile
Ehl-i beyt-i Mustafâ kurbânıdır dil cân ile
Âh u feryâd ile mecrûh sîne tolmış kan ile
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdıma
Yâ 'Aliyye'l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdıma
Târih:1332

Hazır itdi ehl-i beyt a'dâsına Hakk ni'metini
Düzâh içre yan Yezîd görme Hudâ'dan rahmeti
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdıma
Ya 'Aliyü'l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdıma

Hûn-ı gülğünü şehâdet saçılır her yanıma
Kerbelâ'da taş toprak yüz sürer al kaıma
Üç ceddîm çekdi kârbân-ı arşda evtânıma
Kerbelâ deştinde kaldım kimse gelmez dâdıma
Ya 'Aliyü'l-Murtazâ gel sen yetiş imdâdıma
beyitleri ve târih müellif tarafından sonradan eklenmiştir.

Mersiye-i Şehid-i Kerbelâ*Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün*

Dilâ geldi Muharrem mâtem eyle gel o dildâre
 Derûnunda Hüseyin'in hüznü çün uryân sad-pâre
 Revâ olmaz meserret yevm-i mâtem cümle ahyâre
 Sevindi eşkiyâlar tâbi' oldılar Yezîd hâre
 Unutdılar Hudâ havfın kılıç çekdiler ebrâre

Revâ mıdur Yezîd zulmün Hüseyin'e âl-i ahfâdına
 Alur bu intikâmı Hak komaz dünyâ ve uhrâda
 Duyan ismin ider la'net sezâdur sana mâ-vâde
 Revâ gördün sabî-yi murzî'anın katli sahrâda
 Ba'id ol rahmet-i Hakk'dan re'îs oldun sen eşrâre

Atından düşdi mecrûha Hüseyin Şehzâde sahrâya
 Kesip başın Şimir mel'ün ulaştı cânı Mevlâ'ya
 Saba al kanlı zülfin ağlasun var söyle her aya
 Çeküben Zülfikârını Alî gelsün bu kavgâya
 Haber vir ravzasında mâtem itsün Cedd-i Muhtâr'a

Eğer ümmet isen âl-i Resûl'ün hâlini fikr it
 Belâ-yı ehl-i beyti yâd idüp her mihnete sabr it
 Bular çün yaş akıtmaklık mükâfât-ı zunûb fehm it
 Derûnunda idüp âhı Yezid'e la'net-i levîm it
 Nedür ey kavm-i Süfyân buğzunuz Haydâr-ı Kerrâr'a

Çü seyyâh eyledi Cedd-i Muhammed sa'î-i eflâk
 Hudâ'dan geldi tebşîr şânına levlâke hem levlâk

Bular ibn-i Âliyyü'l-Murtazâ kıl çeşmine tiryâk
Ne ni'metdür muhibb-i hanedân olmak gel it idrâk
Zünûbın avf ider Mevlâ niyâh it bâb-ı hünkâra

Bugün ehl-i semâvât kürre-i arz cümle mâtemdir
Bulunmaz bir ahd-i handân bu bir sabr-ı muazzamdır
Söyündür nâr-ı a'dâyı meded yâ Rab Muharrem'dir
İbâdın yüz sürer dergâh-ı ulyâna çü pür-gamdır
Duamız müstecâb it kılma mağlûb cünd-i küffâra

Niyâhım dinle sultânım Hüseyin-i müctebâ şehzâd
Gözüm yaşıyla yazdım cevher-i târih eyleyüp inşâd
Fahimî ney gibi ağlar ider aşkın içün feryâd
İdin âl-ı Resûl'e kasd idençün la'net-mu'tâd
Şu dünyâ câhı çün âl-i abâyı yakdılar nâre
Yekûn=1335

3

Muharremiyye (Muhammes)

Mefâ'îlün /Mefâ'îlün /Mefâ'îlün /Mefâ'îlün

Muharremdür bugün mâtem günü nâlânı kıl peydâ
Resûl'ün âline mâtem çeküp feryâd iden şeydâ
Hakâret eyledin sen ehl-i beyt'e ey Yezîd hayfâ
Bu zulme ey Yezîd insân değil sızlardı hem sahrâ
Sezâ-yı la'net oldun kahr idüp rûz-ı cezâ Mevlâ

Yezîd âl-i âbânın kadd-i tûbasını dâl itdin
Görülmedik fesâdâtın cihâmı yakdı lâl ettin
İhânet kılmağı şems-i cihâne kutlu fâl ittin
O hûnî ehl-i beyt'le Kerbelâ'nın rengin âl ittin
Alır bu intikâmı âl-i Haydâr mahşer-i kübrâ

Hudâ'dan korkmayup bu âl-i Süfyân halkdan ar itmez
Bu zulm-i muktedâyı dîne küffâr-ı şerâr itmez
Susuz bir ehl-i beyti katl için çölde şikâr itmez
Bu dînin şem'ini söndürmeğe âlî hisâr itmez
Hüseyn'e kıldı istikbâl melâ'ik zeyn olup hûrâ

Neden ümmetsin ey zâlim bu dinden fi'l dönderdin
Ekip fitne tohumın bu cihânda şerri ölçerdin
Îmâmü'l- müslimîn[e] seyf çeküp fıskınla göz gerdin
Sabiyy-i Murtazâ-yı pür-hûn idüp ezvâca gönderdin
Değil mi bu vefâsız cîfe için kıldığın kavgâ

Fahimî âşık isen cân ver evlâd-ı ahfâda
Gözin yaşını seylâb it figân it inle her câda
Şefâ'atına mazhâr ol Hüseyn'in yevm-i âhirde
Bu târihini cevher-tâc idüpdür re'is-i şahzâde
Olar cârında kıtmîr ol çü kılma gayrıdan pervâ
Bu zulme ey Yezîd insân degil sızlardı hem sahrâ

Olar cârında kıtmîr ol çü kılma gayrıdan pervâ
53 110 113 1042
toplam: 1318 metinde 1338²¹

4

..... taht-ı nikâhında nisâlar hûr olur
Hem bizim ezvâcımız her halde bil mestûr olur
Virmez anı nâ-halef deryâda ol ma'mûr olur

²¹ Şâir, ebced hesabını kendince yaparak sonucu ta'miyeli 1338 tarihini çıkarmıştır. Kannatimiz, hesap yaparken kelimeler içinden seçme yapmış olmasıdır.

Bî-namaz olmaz anın cedit Ebî Mağfûr olur
Virmemekle emr-i Hakk'la duhterin hikmet nedür

[Bir] iki üç dört kadar olan mıdur emr-i Hudâ
Zevci çün almağa bize mevrûs-ı fahrû'l-Enbiyâ
Yedi tâlib oldu virmege kızın ol Mustafâ
Aldı bil mihri Resûl oldu 'Aliyyü'l-Murtazâ
Virmemekle emr-i Hakk'la duhterin hikmet nedür

Emr-i Hakk'la virmeğe evlâdını âr eyleme
Câhile virüp çü bintin yerini nâr eyleme
Neslini kat Mustafâ nesline ağyâr eyleme
Bu nasihatır sözüm tut başka efkâr eyleme
Virmemekle emr-i Hakk'la duhterin hikmet nedür

Avret uşak ne bilür âlim ile fâzıl kadrini
Hubb-ı dünyâ almış anların vücûdun sadrını
Görse fehm itmez olar âteşle şemsin bedrini
Bilür ise er bilür ancak yine er kadrini
Virmemekle emr-i Hakk'la duhterin hikmet nedür

Kendi re'yim sanma bil kim söyleden perverdigâr
Gözde nûr olmazsa çıkmaz yaşı sen kıl efkâr
Her kelâmın bir cevâhir anla gözden sil gubâr
Fahimî'ye bir kız değil huriler olmuş intizâr
Virmemekle emr-i Hakk'la duhterin hikmet nedür

5

Mersiye

[Muhammes]

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Niyâhun tâzele mâh-ı muharrem yevm-i mâtemdir
Hüseyn-i müctebâ şâhın şahâdet bulduğı demdir
Seveydi âl-i Süfyân eşkiyâsı gönül hurremdir
Kulûb-ı âşıkân yandı Resûl'ün âli pür-gamdır
Îlâ yevmi'l-kıyâm şânı Yezîd'e la'net elzemdir

Bugün hüzn eylemez mi ehl-i imân cinn ü cân ağlar
Duyunca ehl-i beytin nâlesin kevn-i mekân ağlar
Veyâ cedd âh diyub seyyid Hüseyn fahr-i cihân ağlar
Bu zulmün âl-i Süfyân'ın görüp kerrûbiyân ağlar
Îlâ yevmi'l-kıyâm şânı Yezîd'e la'net elzemdir

Esîr oldu bu ayda Murtazâ'nın kurretü'l-ayn[ı]
Yakup zulmile bir âteş Yezîd inletdi kevneyn[i]
Addûvv-i dîn çeküp seyfin şehîd etti imâmeyn[i]
Hatâ olmaz demek la'net çün ağlatdı kirâmeyn[i]
Îlâ yevmi'l-kıyâm şânı Yezîd'e la'net elzemdir

Bunaldı Kerbelâ'da ehl-i beyt-i Mustafâ atşân
Susuz bir murzı'ı şâhın elinde koydılar bi-cân
Yezîd bu çife-i dünyâ için bu itdigin tuğyân
İden la'net ilâ yevme'l-kıyâm zulmün tuyan insan
Îlâ yevmi'l-kıyâm şânı Yezîd'e la'net elzemdir

Bular ibn-i Aliyyü'l-Murtazâ ol kâlî-i Hayber
Hakikat ilminin bâbı Yezîd bu mihr-i peygamber
Fahimî yaz şehîd-i Kerbelâçün târih-i cevher
Çü dök dîdendeki kanı Hakk'ın lûtfuna ol mazhâr
30 10 670 140 200
Îlâ yevmi'l-kıyâm şânı Yezîd'e la'net elzemdir
1333

Bugün: 1333

6

Mersiyye-i Muharrem

Mefâ'ilün / mefâ'ilün /mefâ'ilün /mefâ'ilün

Libâs-ı fahir'at hûn ile bu ay yevm-i mâtemdir
Şahâdet câmını âl-i âbânın içdiği demdir
Hakâretle bakan olmak nidâ-yı dîne elzemdir
Bular ol zübde-i âlem semâ'ı ibn-i âdemdir
Yezîd me'lûn bu âlin ceddi Ahmed fahr-i âlemdir

Düşünce Kerbelâ'ya ol Hüsey'n'im ditredi eflâk
Dem-i gülğûnunu arş ehli kıldı zahmine tiryâk
Ale'l-arş ceddi şânında okundu hutbe-i levlâk
Hüsey'n benden Hüsey'n'den ben buyurdu fahr-i ersel-nâk
Bu zulmü işiden arz-ı sahâvet ehl-i pür-gamdir

Bu şâhdur seyyid-i şübbân-ı cennet sâki-yi kevser
Şu'â'-ı çeşm-i zehr-i dürr-i pâki cevher-i Haydâr
Bu zulmü âl-i Zehrâ'ya revâ kıldın Yezîd-kemter
Sezâ-yı la'net oldun söylenür nâmın ilâ mahşer
Çerâğ-ı şem'i-i din şâhı âlem-i halka mefhârdır

Bu fi'l-i nâ-sezâyı ehl-i beyte kıldın ey mel'ûn
Döküp hûnı Hüsey'n'i Kerbelâ'yı eyledin gülğûn
Sabî-yi Murtaza-yi dest-i Hüsey'n'de kıldınız pür-hûn
Ba'id ol kavm-i süfyân rahmet-i Hakk'dan olup meftûn
Derûni ehl-i imânı yakar bu derd-i mübremdir

Müheyyâdur şehîd-i Kerbelâ çün bâde-i tesnîm
Açıldı bâb-ı cennet hûri-i gilmân idüp ta'zîm

Dökerdi kanlu yaşı hâzin-i cennet kılup terhîm
Fahimî' yaz gözin yaşıyla cevher târîh it tefhîm
Olar makbûl-i hazret yevm-i vâveylâya merhemdir

112 1210 20

Bugün: 1332

7

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Şehr-i dilde olan sevdâ-yı aşk virânedür
Kenz-i hakîkat sırrını bilmeyen bigânedür
Câm-ı aşkdan nûş idüp mest olmayan divânedür
Yanuben hem yakılup büryân olan irfânedür
Varı yok bilmez cihânda daima sekrânedür

Haşrı neşri görse de kâbil değil huyı terk ola
Aşk bağında açılan güller revâ mıdır sola
Mey içüp mest olan bülbül figandan mı kala
Can virür feryâd ile canâna vuslât-ı azm ola
Zirâ bu yolda fedâ-yı câna ol atşânedür

Bak nasıl atmış tâc-ı taht âşık-ı Yezdân olan
Dâra asılmış hakîki dost ile yârân olan
Mest olup demiş ene'l-Hak lafzını sekrân olan
Dosta kurbân eylemiş cânâna cânını kurbân

.....

Hazret-i Mevlâna itmiş ilmiyle irfânını
Aşk geçirmiş masivânınetvârını
Öyle mest olmuş ki neyile söylemiş esrârını
Şems-i Tebrîzî gözükdürmüş lüddün gülzârını

Ârifesi cânân olanın göz yaşını cihâdedür
Fahimî pervâne gibi yan bülbül-i âsâ kıl figân
Nâr-ı aşkda yak seni yakılmayagör du cihân
Hâr olur âşıklara mülk-i sarâyı hân mân
Köşelerde gizlenürirfân
Mest-i aşk olan cünûnun meskeni

8

Şeyh Sünûsî Hazretlerinin Alacahan'a Teşrifinde Yazmış Olduğum Kasidedir

Fâ'îlâtün/ fâ'îlâtün/ fâ'îlâtün/fâ'îlün

Hamdullah kıldı teşrîf mülkümüz âbâd olur
İhtilâfât ref olup a'da-i din berbâd olur
İttihâd memnunla hînün berbâd olur
Avn-ı Hak'la inhizâm olmaz bu mülk müjdâd olur
Merhabâ hayr-i safâ geldin ayâ Şeyh Sünûs

Nusret-i kuvve vire ol cünd-i İslâma Hüdâ
Her nire kılsa teveccüh Hak kıla avnin atâ
Kahr idüp a'dâ-i dini eyleye mülkden cüdâ
Beyn-i a'dâya adâvet vire tâ rûy-ı cezâ
Merhabâ hayr-i safâ geldin ayâ Şeyh Sünûs

Pîşvâmızsın tarîk-i âlîde kıl himmetin
Ceddiniz bastı kadem buldı âlem rif'atın
Arşa basdıka kadem giydi çü levlâk hil'atın
İrdi kavsine Muhammed dikdi arşa râyetin
Merhabâ hayr-i safâ geldin ayâ Şeyh Sünûs

Hak seni gönderdi şeyhim âlemin islâhına
İslâh et ceddin Muhammed aşkı'çün eflâkına

Gelsin imdâde çağır ecdâdın ervâhına
Hem Aliyü'l-Murtazâ çıksun cihân seyyâhına
Merhabâ hayr-i safâ geldin ayâ Şeyh Sünûs

Biz gedâ ol fahr-i âlem âlinin abdâlıyız
Bağçe-i Haydarız her gülizârın dalıyız
Mücrimim hem gark-ı isyânım bu denîde âliyiz
Hamdullah fahr-i âlem Murtazâ'nın eliyiz
Merhabâ hayr-i safâ geldin ayâ Şeyh Sünûs

Horasan'dan gelmişiz İmâm Rızâ'dır ceddimiz
Emr bil marufî hâdim-i nehyi münker haddimiz
İçmişem ol bâde-i aşkdan açıldı saydımız
Şöhret ü şânım kamu yağma kılın yok reddimiz
Merhabâ hayr-i safâ geldin ayâ Şeyh Sünûs

Hem tarikde kadrî nakşî o Veys'e iktidâ
Ol şâh-ı Geylan'ın yanında kıldım can fedâ
Yırlere yüz sürmede daim Fahimî pür-hata
Pir-i fânî olmuşam ol aşk yolunda rehnümâ
Merhabâ hayr-i safâ geldin ayâ Şeyh Sünûs

9

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Şem'idür dînin çerâğî minberin
Çârıdur Resûl-ı Ekrem'in²²
Muktedâ-yı mü'minîn mi'mâr-ı din

²² Mısra eksik.

Sâki-yi rûz-ı cezâ bunlar hemin
Oldı bunlar revnakı mescidlerin

Kıl haram malı yemekden ihtirâz
Rızkı virir Hudâ gerçek çok ger az
Mazlum âhın alma Hakk yerde komaz
Sıdkile eyle ibâdet kış yaz
Bî-namâz ihvânıdır şeytânların

Boyun egip zâhidleri feryâd ider
Zikr-i tesbîh ile Hakk'ı yâd ider
Dünyâ bâkî sanma hep gelen gider
Âhiret kârın iden bunda ider
Meskeni oldı cinân korkanların

Gündüzün zahîd gice olma zulâm
Söyleme ihvân-ı dîne kim kelâm
Âhiretde bulayım dîrsen merâm
Havf-ı Hakk'ı eyle kalbinde ârâm
Nushını dinle müdâm âlimlerin

Ol Ebu Bekr Ömer Osman Alî
Oldı bunlar dîn-i Ahmed rehberi
Ger şefâ'at ister isen gel beri
Vir salavât yâd idüp Peygamberi
Olsun ey Fahmî lisânda ezberin

10

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Hükm-i cumhûriyyeti kıldı ayân Gâzi Kemâl
Satvet-i hükmden oldu eşkiyâlar kadd-i dâl

Zulm-i istibdâd ile ırmışdı bu milke zevâl
Hüsn-i tedbîrât ile ıslâh kıldı her yanı Kemâl
Söylenür dillerde ‘adl-i şânı cumhûriyetin

Baş vekâletde oturmuş Pâşâ-yı ‘İsmet-metîn
Olmuş ol ‘ilm-i fetânet gencine sâhib-emîn
‘Akl-ı tedbîrât ile olmuş Felâtun-ı zemîn
Hüsn-i tedbîrât ile ıslâh kıldı her yanı Kemâl
Söylenür dillerde ‘adl-i şânı cumhûriyetin

Yürüdi a’dâ bu mülki in’idâma kasd idüp
Zulm-i ifsâd etdi Yûnâniler hem neşr idüp
Nâ-ümîd kalmışdı mahlûk mülk-i mâldan vaz gelüp
Kuvvet-i cünd ile matrûd kıldı ‘adâyı Kemâl
Söylenir dillerde ‘adl-i şânı cumhûriyetin

Her taraf baş çeküp gaddâr idi zâlimleri
Ârzulardı cümle mazlûm kabre girsün tenleri
‘Adl-i cumhûriyyet uyardı bu iki ma’sûmları
Hüsn-i tedbîrât ile ıslâh itdi her yanı Kemâl
Söylenir dillerde ‘adl-i şânı cumhûriyyetin

Bildirir ahvâl-i halkı re’sse meb’ûsânımız
‘Adl için kânûn yaparlar zâlim olmaz nâmımız
Gün-be gün ider terakkî mülk-i han-mânımız
Hüsn-i tedbîrât ile ıslâh itdi her yanı Kemâl
Söylenir dillerde ‘adl-i şânı cumhûriyyetin

Hayr-hâhla olalar bu mülke dîn hâdimin
Nicesi satvetlerinde ola a’zâm-ı zâlimîn

Hak vire cündine kuvvet ola mansûr Gâzi'nin
Hüsn-i tedbîrât ile ıslâh kıldı her yanı Kemâl
Söylenir dillerde 'adl-i şânı cumhûriyyetin

Ey Fahimî kıl du'âlar Hak Te'âlâ dergâhına
Gideler cümle vekâlet istikâmet râhına
Yaşayıp mülk ile millet ire hayr-ı hâsına
Hüsn-i tedbîrât ile ıslâh kıldı her yanı kemâl
Söylenir dillerde 'adl-i şânı cumhûriyyetin
Abdurrahim Fahimî-1930

11

Muharrem Mersiyesi

Mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

Esîr olup bu ayda âl-i Haydar oldılar mescûn
Akıtdı eşk-i çeşmi ehl-i beyt-i Mustafâ gülgûn
Melâ'ik insile cin hem vuhûş-ı tayr olup mahzûn
Bu dünyâ şem'asın söndürmeğe kasd iden ey mağbûn
Ba'id ol Rahmet-i Hak'dan ebed gülme Yezîd mel'ûn

Öninde Kerbelâ'yı kan ile gülgûn idüp a'dâ
Makâm-ı Kâbe Kavseyn'e irişdi nâle-i hayfâ
Şehîd-i Kerbelâ'çün yazdı fermân-ı rızâ Mevlâ
Müheyyâ oldu hûr-ı ıyn bezendi cennet-i a'lâ
Didiler merhabâ şâhım Hüseyin oldum sana meftûn

Niçün kıldın ihânet sülb-i pâk-i Ahmed'e zâlim
Dimedin dâr-ı 'ukbâda 'azâba dûş olur hâlim
Kamu mahlûkı nefret itdi bu zâlim ef'âlim
Sezâ-yı la'net oldun dünyada artsun diyu mâlım
O deşt-i Kerbelâ'da eyledin [sen] sâdatı pür-hûn

O Şâh bir katre su'çün tıfl-ı pâkiyle varup nehre
Şehîd oldu elinde ol sabî su almadı behre
Ki böyle bir hüznüli vak'a gelmemişdi bu dehre
Figân eylerdi kâfirler göreydi çâk idüp zehre
O tıflı kan ile gördükde oldu ehl-i beyt mecnûn

Çün ahfâdın seven ashâb kıldı Mustafâ ahhâb
Olardır muktedâ-yı dîn mine'l-bâbı ile'l-mihrâb
Cihânı yakdı nâlânın Hüseyin-i müctebâ mah-tâb
Fahimî gark-ı hüzn olmuş yazar târih-i cevher-tâb
Figânı kesme yüz gözden revân olur sel-i Ceyhûn
1140 17 57 50 63

1327

İnşâd-ı mersiyye Abdurrahim Fahimî an-sâdât Hüseyin bâ-Alacahân

12

Muharrem Mersiyesi

Fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

Ey dilâ buldu Muharrem'de şehâdet seyyideyn
Yevm-i mâtemdir bugün ağlar melâ'ik hûreyn
Âşık isen eşk-i çeşmin ola mahşer şâhidin
Halk ider yevm-i nedâmet destim al eyvâh Hüseyin
Kıldı irsâl ceddini Hak "rahmeten li'l-âlemin"

Bir vefâsız ahd-nâme yazdı Kûfe kavm-i şûm
Toğdı âl-i Murtazâ'nın tali'i nahs-ı nücûm
Çıkdı takdîr-i kazâdan tokunup tîr-i semûm
Kaldı sahrâ-yı bekâda ehl-i beyt atşân-gamûm
Taş olup kalb-i adû bir rahm idüp olmadı leyyin

Gösterin kangı kitâb virmiş bu fi'le ruhsatı
Çekdiniz sâdâta seyf bilüp ganîmet fursatı
Ey Yezîd hiç kılmadın kahr-ı Hudâ'dan dehşeti
Mansûb aldım sanma aldın dü cihânda la'neti
Çaldılar tabl nekâre kavm-i süfyân oldu zeyn

Minnet eyler ceddine bil arş kürs levh-i kalem
Hutbe-i levlâk okundu arşa basdıkda kadem
Ey Yezid ahfâdını kıldın bu sultânın 'adem
Bir nebî irmedi dikdi arş-ı a'lâya 'alem
Kâbe kavseyn rifatı zât-ı imâmus-sakaleyn

Ey Fahimî dinsin ismin âl-i Haydar râ'iyesi
Sâyebân it üstüne düşsün Hüseyin'in sâyesi
Sana mensûb oldu cân u ser şehâdet pâyesi
Cevher-i târihle yaz kimdür Hüseyin'in mâyesi
Murtazâvî cevher sıyt-ı Muhammed nûr-ı ayn
1200 13 2 110
1325

13

Huzûr-ı Fahâmet Hazret-i Sadâret-i Ulyâ Penâhlarına Ma'al-İhtirâm Tebrîk

Takdîm Eylerim

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Borcumuz ol da'vet-i hayriyye-i şâhenşâh
Pişvây-ı ümmet-i Ahmed ma'ârif iktinâh
Tûlu'llâh ömre sâhib-adâlet pâdişâh
Sâye-i asrında millet hür yaşar bulup güvâh
Kahr idüp düşmânını Hak eylesin ömrin kütâh

Hey'etin ilgâ ide Hak kalb-i a'dâdan yana

Cündine kuvvet salâbet nâsırı olsun Hudâ
Hûr ola mülkinde efsâd eyleyen rûz-ı cezâ
Kaht-ı emrâhı mülk-i küffâra tola tâ'ûn-ı vebâ
Hak sana imdâd kıla şevket-me'âb âl-i penâh

Mesned-i pâk-i hilâfet hâdimi beytü'l-harem
Zât-ı zıllu'llahü fi'l-âlem dahi sâhib-kerem
Oldurur şâh-ı cihân sultân-ı Hâmid muhteşem
Gönderip Sîvâs'a me'mûr kıldı bir zâtü'l-himem
Hazret-i Abdu'r-reşîd[dir] ol vezîr-i hayr-hâh

İsmine halkı muvâfık halka eyler ihtirâm
Hâkimü'l- 'adl-i şecâ'at sâhib-i mülke nizâm
Eşkiyâlar kâmetin dâl itdi kıldı in'idâm
Dîn-i ömr-i devleti artsun bulup dâreynde kâm
Bahşedip Sultan Hamid'e vire Mevlâ âl-i câh

Hak masûn kılsun belâlardan virip tûl-ı hayât
Mesnedin olsun mübârek ey vezîr-i âlî-zât
Gün-be-gün kılsun terakkî ola hussâdın memât
Hâme-i tebrîkime lâıksızın kıl iltifât
Görmeyip yokluk ola dâreynde her mâlın refâh

Eyleye mevlâ vezîrim Hak te'âlâ âlî-şân
Geçüben sadra vekâletde ola adlin ayân
Hızır İlyas cümle pîr kılsun meded kutb-ı cihân
Cevher-i târih vezârın halkını giydin nişân
Bu Fahimî dâ'iniz olmuş du'â-gû bî-şibâh
720 7 300 314
720+7+300+314=1323

14

Sene-i haliye-i Muharreme Mersiyye

Huzûr-ı Şâh-ı Hazret-i Velâyet-Penâhiyye

Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün / Mefâ'ilün /

[Muhammes]

Revâ olmaz meserret mâh-ı mâtem geldi ol âgâh
Akıtdı hûn-ı Âl-i Murtazâ'yı eşkiyâlar âh
Olar acı susuz feryâd idüp dirlerdi yâ Mevlâ
Vuhûş-ı tayr-ı cin der Kerbelâ'da Seyyidâ hayfâh
Utan kavm-i Yezîd ol muktedâ-yı dîne kazdın câh

Hüseyn'in cedd-i şânında hadîs-i kudsi ider levlâk
Türâb-ı hâk-i pâyin arşı kürs itmişdir tiryâk
Anın seyr-i sülûkundan kalur âciz kamu eflâk
Hakâretle bakan âline mel'ûn oldu kıl idrâk
Tarîkat hem hakîkat genc-i misbâh Hudâ ol mâh

Yezîd-i bî-hayâ âl-i Resûl'i katli'âm itdin
Sa'âdet gülşeninin gülberin kırdın hırâm itdin
Hâfid-i fahr-i âlemde sen icrâ-yı merâm itdin
Susuz koydun Furat'ın katre âbın hem harâm itdin
Bu fi'lin ba'is-i la'net meserret sanma ey gümrâh

Kamu millet ider teşnî bu zulmün tâbi-i süfyân
Şehîd itdin sabîyi murzı'adan âli ey tugyân
O gün mâtem çeküp zulmetde kaldı şems ile rahşân
Karalar giydi cennet hûrisi nâlân idüp gılmân
Kulûb-ı enbiyâ yandı melâ'ik ağladı her gâh

Fahimî sür siyâh rûyın Hüseyn'in bârgâhında
Muhîbb-i hânedân ol yak vücûdun aşk câhında

Döküp eşk-i kızıl kan devr ide çeşmin siyâhında
Yazıp târih-i cevher dâr-ı niyâhın kesme râhında
Olar çün cân vir Allah ola senden rızâ ey şâh
Tarih=Muharremü'l-harâm 1326 (Milâdî Şubat 1908)

15

Mersiye

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Düşdiği dem ol Hüseyim Kerbelâ meydânına
Kıydı ol zâlim-i Yezîd pîr Hüseyin'in kanına
Sad hezarân lâ-teknatû sezâdırcânına
Arş kürs hayfâ çağırıldı ol şehîdler hânına
İbn-i Mülcem Şimr-i Mervân hem Yezîd'in şânına

Bil ayâ zâlim bulardur dürr-i âl-i Mustafâ
İns cinn arşı melâ'ik mâtemin tutdu âyâ
Cedd-i pâkinden utan gel ey Yezîd-i bî-hayâ
Arş kürs hayfâ çağırıldı ol şehîdler hânına
İbn-i Mülcem Şimr-i Mervân hem Yezîd'in şânına

Hiç mi bilmen ey la'in bunlar Resûl'ün âlidür
Dâne-i dürr-i Alî ehl-i kerem serdârıdur
Ehl-i imânın derûnunda yanan aşk nârıdur
Arş kürs hayfâ çağırıldı ol şehîdler hânına
İbn-i Mülcem Şimr-i Mervân hem Yezîd'in şânına

Ey Yezîd kayser kadar evlâda sen rahm itmedin
Bâki sandın dünyayı râh-ı Resûl'e gitmedin
Bir tefekkür eyleyüp Allah'a havf itmedin
Arş kürs hayfâ çağırıldı ol şehîdler hânına

İbn-i Mülcem Şimr-i Mervân hem Yezîd'in şânına

Dâsitân-ı Kerbelâyı işiden cân ağlasun
Taş ağaç cinni melâ'ik cümle insân ağlasun
Ey Fahîm İslâma hem kâfir ü hayvân ağlasun
Arş kürs hayfâ çağırıldı ol şehîdler hânına
İbn-i Mülcem Şimr-i Mervân hem Yezîd'in şânına

16

Muharremiye

Tabi'idir muharrem mâh-ı artar kalbimin efkârı
Şikest oldu bu ayda enbiyâ sâlârı gülzârı
Oturup kavm-i Süfyân eşkiyâsı kahr-ı kakhâr
Kamu halk ta'nına lâyıık yakup dünyâda bir nârı
Ukûbet ehline ser-leşker oldu ol Yezîd hârı

Düşünce Kerbelâ'ya Ehl-i Beyt-i Mustafâ atşân
Benefşe lâle sünbül gül gibi boyun egdiler ol an
Figân eyledi²³ melâik mâtem itdi hûr u gilmân
Utanmayup Hudâ'dan ey pelidler kıldınız tuğyân
Alır bu intikâmı yevm-i mahşerde komaz Bârî

Bakuban ehl-i beyte ol Hüseyin-i müctebâ mahzûn
Olur evlâd-ı Haydar kanı ile Kerbelâ gülgûn
Bular eşcâr-ı rahmetle biter ol dürre-i meknûn
Hakâretle bakan göz kör olur dârında hem mağbûn
Şu halkın nefretinden başka göster ey Yezîd kârı

Muhammed Mustafâ ahfâdına kurbân kıl cânın

²³ Metinde itdi yazılmış, ancak biz vezin gereği eyledi biçiminde okuduk

Olardır ehl-i Cennet seyyidi sâkisi atşânın
Nasıl ümmet olur şâhim akıdan zulm ile kanın
Hayâ kıl Yezîd dünyâ için oldu bu isyânın
Haram itsün umarım Hak sana Cennet'le ebkârı

Vuku'ı yok bu zulmün misli bilmez âlim-i râsih
Adâvetle olanın ol imâmın rütbesin fasih
İdemez su rikkat nâr-ı şu'lesinden cevher- nasih
Fahim'in eşk-i çeşmi azim oldu cevher-i târih
Yezîd fehîm it ki ceddinden alur murseller esrârı
mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

17

Bu fenâda kimse almasın temâmet kâminı
“Küllü nefsün zâ'ikatü'l-mevt” görün encâmını
Bu Muharrem mâha yâd it ehl-i beyt ahvâlini
Kesdi Hak düşmânı âl-i Murtazâ gülzârını
Nice zahmıla uçurdılar Hüseyin'in cânını²⁴

Ümmet-i Ahmed bu ayda ağırlar olmaz ber-murâd
Mâtem-i âl-i Resûl'den bir dem olmaz dil küşâd
Ey Yezîd rahm itmedin dârında olma aslâ şâd
Gelmedi dünyâya zâlim sen gibi kavm-i fesâd
Muktedâ-yı dîne kasd itdin kesüp erbâbını

Mâh-ı mâtemdir bu günde dideler giryân olur
Âl-i Hayder nâlesin gûş eyleyen büryân olur
Ey Yezîd Allah'dan kork böyle mi tuğyân olur

²⁴ (Nice yirden yaralandırdı Hüseyin'in cânını) Üzeri çizilmiş
(.....kızıl kane boyandırdı o şâh gerdânını) üzeri çizilmiş.

Eylemez kâfir bu zulmü işiden bî-cân olur
Aç susuz çölde Ya'kûp dökdün Hüseyin'in kanını

Ehl-i beytin nâlesinden yandı cünd-i âsmân
Kavm-i Süfyân kıl hayâ Allah'dan vir bir amân
Men idüp al Fırat'dan çölde koydun çeşm-i kân
Sürmeler çeküp göze oldun Yezîd-i şâmdân
Şem'-i din söyünmek ister bil Yezîd efkârını

Nesl-i pâk-i Mustafâ'yı kat'a kasd itdin Yezîd
Bir içim su çün sabîyi mur-ı zaîf kıldın şehîd
Hiç mi insâf itmedin îmânı yok kavm-i anîd
Taş ağaç cin melâik nevhâ kıldı bî-adîd
Bî-hayâ kavm-i Yezîd izhâr ider ağyârını

Elde kanlı gömlek almış yevm-i mahşer Fatıma
Eşk-i çeşmi kan olup dir vâh Hüseyin-i müctebâ
Koyma yâ Rab intikâmın al bular âl-i âbâ
Ben Hüseyindenim Hüseyin bendendir Mustafâ
Sevmedi hassâd anı yakdı şerâret nârını

Bende-i âl-i âbâyım hâk-i pâ-yı Hayder'i
Hubb-ı ahfâd-ı Resûl-i Kibriyâ dili ezberi
Kerbelâ'da bülbül ötmez kırdı a'dâ gülberi
Yaz Fahimî gözlerin kanıyla târih-cevheri
Âh Yezîdî kıldı gülgün ehl-i beytin hânını

37 120 50 412 710

Toplam=1329

fâ'ilâtün /fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

18

Muharremü'l- Harâm

Bu ayda dil güşâd olmaz döker göz kanlı hicrânı
Hüseyn-i müctebânın Kerbelâ'da akdî al kanı
Hâfid-i fahr-i âlemdir Yezîd kesdin o merdânı
Ba'îd olsun sana rûz-ı cezâda Hakk'ın ihsânı
Hezârân la'net ile yâd olunsun ol Yezîd şânı

Soldurur gül-sitân-ı nûr-ı Hak mâh-ı muharremde
Eger nergis gibi boynun döküp eşk ehl-i beyt anda
Niyâh eyler kamu mürsel rikâb-ı cedd-i pâkinde
Giyerler hil'at-i mâtem melek hûriler egninde
Nasıl kıydın ayâ zâlim şehîd itdin o sultânı

O deşt-i Kerbelâ evlâd-ı Haydar kanıyla gülgûn¹
Furat'dan men' olup âl-i Resûl atşâne hem mahzûn
Sabî-yi mûr dahi (?) bir katre su çün kıldılar pür-hûn
Koyup yir üzre bir nâm âlemin ta'nın alup mel'ûn
Olur rûz-ı cezâ rüsvâ-yı hem makhûr-ı Rabbânî

O şâhım nâş-i pâkin devr idüp kuşlar idüp nâlan
Aceblendi bu zulme cümle hayvân kâfir-i
Melâ'ik der Habîb'in âline yâ Rab ne bu tuğyân
Müheyâyâ kıl cahîmin hem harâm [et] bunlara rıdvân
Çü bunlar muktedâ-yı dîne kıldı kasd-ı noksânı

Utanma yok mu ceddinden bu fi'li kıldınız cür'et
Göze sürme çeküp süfyâniler hem düzdiniz sûret
Hüseyn'e kıldı ikbâl sâkin-i arş hâzin-i cennet
Fahîmî kurdular ol şâha cevher târihin zer taht
Kılup kurbân azîz cânım iki âlem vech-i rahşanı
112 152 77 20 3 960

1324

mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün / mefâ'ilün

İş bu beyt üç yüz yigirmi dört senesi Muharremü'l-harâmının iptidâsından iki gün akdem Cum'a gecesi âlem-i menâmda kendimi Sultân-ı şehîdân-ı Kerbelâ hazret-i Hüseyin-i müctebâ radiya'llâhu te'âlâ anı efendimiz hazretlerinin türbe-i sa'âdetlerinde bulundum. Ol makam-ı mübârekin tasvîri bir mücessem kâgir daire, ortası açık. Gündoğu cânibinde Hazret-i Hüseyin radiya'llahu anı efendimizin türbe-i saadet ve günbatı cânibinde birkaç hücre içerisinde birkaç büyük zâbitân Hazret-i Hüseyin Efendimizin türbesi ile gün batı tarafında olan hücrelerin boyraz tarafında birkaç asker kovuşu ve kible tarafından dahi birer hürelere var idi. Bilâhere mezkûr zâbitân indlerinde biraz oturdum. Ordan çıkdım. Ziyâret kasdıyla açıklıkda kıyam üzre türbeye karşı durur iken asker kovuşundan iki asker omuzlarında birer direk barmak kalınlığında bir arşun eni ve bir arşundan ziyâde uzunı sanduk şeklinde yastılığı tarafında dört gözi bir tarafında ve dörder göz. Ahir bir tarafında her gözi, her göze sarıdan mamûl birer saplı balta sokulu idi. İki asker omuzunda türbeye doğru durdılar. Sual eyledim. Bu neye alakâdur dedikde buyurdılar ki, Hazret-i süleymân efendimize ta'zim ve yezid'e rağmen böyle bir selamlık . Beher gün Muharrem eyyâmında olur didiler. Türbenin kovuşlar tarafından olan kapuya vardılar. Fakirânem dahi türbenin kible tarafında olan kapudan girdim. El kavuşturun durdum. Çok büyük, yeşil mumlar ve kendi üzerinde bir başı, bir ayağı tarafında iki büyük bayrak şeklinde yeşil elvân, boynları insan öğine dizi üzre kalkmış, öğine doğru meyl itmiş gibi durur gördüm. Fakirânem el kavuşturdı ve boynum eğri huzur üzre dururken Hz. Hüseyin efendimiz indinde iki ve Hazret-i Hüseyin efendimiz başlarında yeşil imâme ve siyaha meyyâl (...) aba giymişler. Mezkur iki zatlar sen kimsin diyu sual buyurdılar ve kimse Hz. Hüseyin efendimizin hafîdi buyurdukda Hz. Hüseyin Efendimiz havfından su'âl olundu. Başındaki nedür diyu, sual olundu. Bir büyük zât evladımızdır, onun için yeşil imâme bağlanmış diye cevâb buyurdu. Yine Hz. Hüseyin efendimiz tarafından, ilminiz var mıdır diyu sual buyurdu. Vardır didim. Buyurun efendimiz makbûl-ı hazret buyurdılar. Yürüdüm. Der sa'âdetlerini ta'kîb itdim. O iki zât-ı muhteremlerin

indlerinde oturdum. Büyük kapı kadar bir levha önlerinde ayağı kadifeye benzer, üzerinde bir satır arasında yeşil hat ile iri yazı ve bir satır arasında ufak yazı. Bu minval üzre levh-i ervâh tamam yazılmış. O zatlar buyurdılar. Hz. Hüseyin efendimiz zâtınızı evlâd-ı sâdık ve muhibb-i hâslarından kabul buyurdu didiler. Fakirânem cevâben didim eger fi'l-hakîka sözünüz sâdık ise Hazret-i Hüseyin efendimiz kendi hattıyla fermân buyursın didim. Yine ol zatlar buyurdılar şu levha üzerinde olan iri yazı ile yazılmış yeşil hatlar Hazret-i Hüseyin radiya'llâhu anh efendimiz senin hakkında hâlis u muhlis muhibb-i sâdık u makbûl hazretimizdür diyu yazdığı tebşîr ider buyurdılar. Yine tekrâr itdüm. Kur'ân ile kalbin mutma'in olsun buyurdılar. Kur'ân eydür ki, uyandım sabah namazı yakın olmuş idi.

El fakir el hakir Alacahanlı Hacı Osman Efendi zâde Abdurrahim Fahimî
Muharrem 1324

MURABBA

1

Hay Meded Ya Hû

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Âşıkân-ı bî-nevâyı bî-karar eyler bu aşk
Düşürür sevdâlara hem serm-sâr eyler bu aşk
Soyunup Ethem gibi taht [u] sarâyın terk ider
Boynuna ipler takup yükler hamâl ider bu aşk

Lezzet-i dünyâ vü uhrâdan ana el çekdirür
Eyleyüp Mecnûn anı gözden müdâm yaş akdırur
Çağırur Leylâ diyu başına kuş ev yapdurur
Düşürüp sahrâlara giryân-ı zâr eyler bu aşk

Halk arasında anı bî-hürmet idüp hûr ider
Her sözün bir sırâ remz eyler velî menfûr ider
Mâsivâdan gözlerini yumdurup hem kör ider

Gösterir vech-i cinân şâh-vâr eyler bu aşk
Kenz-i irfâna irüp ol devlet-i uzmâ bulur
Masivânın rengine sanmam ki âşık aldanur
Her neye kılsa nazâr vech-i Hakk'ı anda görür
Şâh idüp iki cihânda behre dâr ider bu aşk
İlmi takvâdan ayırdup Kur'ân-ı ma'rifet
Şeyh Celâleddin gibi neyi çaldırır aşk âkıbet
Mevc ider kalbinde bil ilm-i leddünni her kerât
Seyr ider kevn-i mekânı Hakk'a yâr eyler bu aşk
Bu vücûd iklimine ger aşk sarsa bir kadem
Dü cihânın varlığından geçüp olur muğtenem âdem²⁵
“Mutû kable entemût” sırrından olur muhterem
Ol sırrını vahdet içre perdedâr eyler bu aşk
Pâdişâh oldukta aşk kalpde vücûdum hûr olur
Nefs-i şeytânî hevâ hubb-i fenâdan dûr olur
Keşf olup nûr-ı tecellî şeş cihet hep nûr olur
Tayy-i zamân tayy-i mekân bergüzâr eyler bu aşk
Ey Fahimî aşk alınmaz sîm-satvet câh ile
İçtiler bu câm-ı aşkı her seherde âh ile
Bakmadılar mâsivâyâ dost olup Allâh ile
Ölmeden ön cümle vârin târ u mâr eder bu aşk
Aşka vâsıl olmayan zâhid uzak ilden gider
Hûri cennet'dir murâdı zevk-i cânânı n'ider
Nûş iden aşk bâdesin mestâne cânâna gider

²⁵ Vezin bozuk son kelime fazla

Var yok bilmez cihânda mest-i yâr eyler bu aşk

2

Beyt

Müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün

Lutfûnla aşkın vir bana mestânın olayım senin
Vahdet gülistânında ben nâlânın olayım senin
Pervâne tek yandır beni aşk câmina kandır beni
Sermest-i dâ'im kıl ebed sekrânın olayım senin

Murg-ı dilim senden yana pervâz-ı da'im eylesün
Her mâsivâdan kıl berî serdârın olayım senin
Pervâne tek yandır beni aşk câmina kandır beni
Sermest-i dâ'im kıl ebed sekrânın olayım senin

Her subh u şâm göz yaşımız al kan olup olsun revân
Âlem yatarken bî-haber mihmânın olayım senin
Pervâne tek yandır beni aşk câmina kandır beni
Sermest-i dâ'im kıl ebed sekrânın olayım senin

Benlik yüzünden al beni vahdette ihyâ kıl beni
Vaslınla handân eyle kim kurbânın olayım senin
Pervâne tek yandır beni aşk câmina kandır beni
Sermesti dâ'im kıl ebed sekrânın olayım senin

Fahimî da'im ol yâr için pervâne tek şem' yanar
Şem'-i cemâle yak beni büryânın olayım senin
Pervâne tek yandır beni aşk câmina kandır beni
Sermest-i dâ'im kıl ebed sekrânın olayım senin

3

Gazel

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Âteş-i aşkınla virdin bülbüle dîlzârı sen
Sonra men itdin visâle perde çekdin hâri sen
Her dem içre râh-ı aşkda yakdın ol erbâbı sen
Anın içün yakmağa emr itmedin ol nârı sen

Niceler ta subhe dek yâ Hak diyu feryâd ider
Cezbe-i Sübhân ile dîl bağçesin âbâd ider
Yek nazarda nice bin kâfirleri irşâd ider
Her nefesde ana gösterdin cemâl-i yârı sen

Görmeğe ol hûb cemâlin nice göz giryân olur
Her biri bir yolda bekler bunda yâr pinhân olur
Niceler emrinle mahkûm niceler küfrân olur
Mest-i aşk itdin rehinde zümre-i ahyârı sen

Kimini mülk-i fenâya kandırub tuğyân iden
Kimini aç susuz hem kimini bî-cân iden
Kâfiri İslâm arasında nice bin kan iden
Bu aceb halde bırakan âlem-i ağıyârı sen

Mescide girdikde vâ'iz nushını gûş eylerim
Levm-i tevbiîh ile terk olmaz bu asî huylarım
Fehm kıldım nefsi ancak aşkile râm eylerim
Ger kıalarsan âh-ı aşkda Fahmi-yi seyrdârı sen

4

Beyt

Fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

Ben muhibb-i hânedânım bende-i âl-i abâ

Ced-i pâkim Mustafâ'dur hem hafîd-i Hayder'em
Sevmeyen olmaz buları bâb-ı Hak'dan bahr-yâb
Âşıkân-ı hânedânım hem hafîd-i Haydâr'em

Çâr-yârin rabi'idir hem hilâfet hâtemi
Pâdişâh-ı evliyâ on iki imamın ekmeli
Nûr-ı Sultân-ı risâlet Hayder-i Hak'dur Alî
Hâk-pâyî Murtazâ'yam hem hafîd-i Hayder'em

Zehr içirdiler Hasan Şâh'a uyup nefis fiskına
Yazdı Hak levh üzre şânın çün şehâdet meşkine
Teşneyem yandım şehîd-i Kerbelâ'nın aşkına
Sâkiyim şâhım Hüseyin hem hafîd-i Hayder'em

Gülşen-i Zeynü'l-abâdan bahş olur halka atâ
Evliyâ ceddi siyâdet bu râh-ı şeyh-i esfiya
Ey Yezîd insâf kıl bunlar hafîd-i Mustafâ
Mübtelâ-yı hânedânım hem hafîd-i Hayder'em

Dergeh-i Bâkır'dan aldım egnime post-ı Rızâ
Her tarîke şâh İmâm Ca'fer kılur tâc-ı atâ
Hâce-i ilm-i leddüni ser-firâz-ı atkıyâ
Mesten-i âl-i abâyım hem hafîd-i Hayder'em

Vak'a-yı Sıffin Cemel'den bahse yokdur kudretim
Zîra eshâb-ı Resûl'e ta'na yokdur cür'eti
Cân baş kıldım fedâ al-i Alî'ye hürmetim
Şâh imâm Kâzım gulâmı hem hafîd-i Hayder'em

Horasan'dan gelmişüz İmâm Rızâ'dur ceddimiz
Hem şerî'at hem tarîkat hem hakikat haddimiz
Hem Takî hem Nakî bâbında egdik kaddimiz

Sâlik-i râh-ı Alî'yem hem hafid-i Hayder'em

Ehl-i sünnet i'tikâdım haricî sanman beni
Ey refâyiz hâricî râhında mı gitdi Alî
Leşker-i aşka imâm şâhım Hasan ser-askeri
Hâdim-i şer'-i şerîfim hem hafid-i Hayder'em

Ne revâdır âl-i Hayder şer'den azgun geze
Tutmaya savm [u] salâtı gusl yok azgun geze
Ol İmâm Mehdî gelüp şer'-i şerîf hükmin düze
Hâmil-i emri Hudâ'yız hem hafid-i Hayder'em

Çâr-yârı bâ-safâyı sevmişem Fahmî müdâm
Lâ'ini kavm-i Yezîd'e kesmezem bu'zum tamam
Kerbelâ zulmün tuyunca âh ider cümle enâm
Şimr-i Mervân'ın adûsı hem hafid-i Hayder'em

Beyt

Kangal Kaymakamı Hazret-i Reşîd Beg Efendi Hazretlerine

Eylesin handân o Hak dârında versin izzeti
Nail etsin her murada versin âli rıf'atı
Her ne kim varsa zahirinde vire Hakk Hazreti
Kör olup düşmânın dâr-ı görsün

Ömrünüz müzdâd idüp Mevlâ müdâm handân ide
Tu'lu ömr ile muammer bir veled ihsân ide
Kalbiniz virânını mâmur idüp şâdân ide
Yeddiler üçler ve beşler korklar etsin himmeti

Makdemin yümniyle bu Kangal kazası zeyn olur

Ref' olur zulm-i cehâlet kût-ı kalb leyn olur
Vechinizden Hazret -..... şuhûd-ı ayn olur
.....

Nice hac ide nasîb itdiyse makbul-ı Zü'l-Celâl
Cennet içre kulbı Mahmûd vere menzil lâ-yezâl
Nûş edip tesnim rahik zencebil Kevser zülâl
Mest edip Mevlâ-yı Cemâlu'l-lah versin ru'yeti

HECELİ ŞİİRLER

Yedi Heceliler

1

Fazilet-i Kelime-i Tevhîd

Budur zikrin efdâli
Virdinden olur velî
Hakk’a irer menzili
Lâ-ilâhe illallah

Zikrinden cûş eyleme
Mest ol kendini bilme
Masivâdan renk alma
Lâ-ilâhe illallah

Halka-i zikre uğul
At kendin eyle duhûl
Kahrolsun şeytân fuzûl
Lâ-ilâhe illallah

Budur dertler dermânı
Mahvolur hubb-i fânî
Âşık bulur cânânı
Lâ-ilâhe illallah

Nâr-ı cehennem söner
Mahşerden geri döner
Tevhîd budur ey püser
Lâ-ilâhe illallah

Sâlikî aşklandırır
Aşk meyinden kandırır
Hakk’a yönün döndürür
Lâ-ilâhe illallah

Aşk meyini içen ölmez
Mest olup hiç ayılmaz
Dünyâ vü uhrâ bilmez
Lâ-ilâhe illallah

Tevhîdi açar Hak yolu
Yakın kılar menzili
Salar Allah’a seni
Lâ-ilâhe illallah

Zikri yiğrekde sanma sâyî
Mestân gibi çek hûyî
Gören desin mürâyî
Lâ-ilâhe illallah

Budur başlar matlûbu
Âşıkların maksûdu
Dostlar bulur ma'şûku
Lâ-ilâhe illallah

Arş kürs seyrân olur
Tâyî ana ihsân olur
Şark garb bir an olur
Lâ-ilâhe illallah

Gönül kuşu cûş eder
Yolu Allah'a gider
Durma zikr et ey peder
Lâ-ilâhe illallah

İlm-i ledünden bahre
Açılır gözden perde
Gayb âlemin gör sen de
Lâ-ilâhe illallah

Riyâyı koyma kalbe
Şeytân hükm eder dilde
Hak yola çekme perde
Lâ-ilâhe illallah

Arş kürs cümle felek
Tevhîd bunlara direk
İhlâs ile zikr çek
Lâ-ilâhe illallah

Gir halka içre zikre
Girgin deve tek kükre

Koy mâsivâyı fikre
Lâ-ilâhe illallah

Aldanma dünyâ fânî
Zâkir ol bul irfânî
Hak yolunda ver cânî
Lâ-ilâhe illallah

Allâh nâzır kör olma
Şeyhe râbıta kılma
Kuldan feyz olur bilme
Lâ-ilâhe illallah

Eyle Allah'a huzûr
Şeyhin sağ yanında dur
Kıl sol aşka dubûr
Lâ-ilâhe illallah

Bu yol Allah'a gider
İrmez ihlâsa hâlel
Kalpte kalmaz fîsk u şer
Lâ-ilâhe illallah

Cehr-i zikrin kün kişi
Doğar yanar ateşi
Kaçar şeytân gâilesi
Lâ-ilâhe illallah

Fahmî kaynar coşar
Nâr-ı aşk baştan aşar
Kevneynden ol bî-haber
Lâ-ilâhe illallah

2

Beyt

Gelenler n'oldu ey cân
Çekildi yola kurbân
Buldı kimse amân
Ecel geldi n'idersin

Mal yanında vefâ
Yoktur kamusu hevâ
Azık lâzım mutlakâ
Ecel geldi n'idersin

Niceler bâki sandı
Segirüp yolda kaldı
Hayfâ diyerek öldü
Ecel geldi n'idersin

Vâr-ı dünyâyâ kalma
Baki kalırım sanma
Cümle hevâ inanma
Ecel geldi n'idersin

Kimseye kurma duzak
Kendini düşün ey ahmak
Hak yolu doğrudur bak
Ecel geldi n'idersin

Nushımı dinle ey cân
Sözüm doğrudur ayân
Kanıdır iş bu cihân
Ecel geldi n'idersin

Nâmin sarâyın hâyın
Kalmaz birinde payın
Duyulmaz hay hûyun
Ecel geldi n'idersin

Dünyâyı bâki sanma
Önünce gider kanma
Tuzak kurar inanma
Ecel geldi neylersin

Kesilür kıyl [u] kâlin
Vârisler alır malın
Soran olmaz ahvâlin
Ecel geldi n'idersin

Anılmaz olur ismin
Toprakda kalır cismin
Çürür nâzenin resmin
Ecel geldi n'idersin

Tarîk-i hakîkatten şaşma
Ayıl düzâha düşme
Dünyâdan gâfil göçme
Ecel geldi n'idersin

Gâfil hevâyâ dalma
Gemin girdâba salma
Uyan uykuda kalma
Ecel geldi n'idersin

Azıksız yola düşme
Karanlık yolda şaşma

Şem'a yak çâha düşme
Ecel geldi n'idersin

Dünyâda sen garîb ol
Yahud kendin yolcu bil
Nefsin kubûr ehli kıl
Ecel geldi n'idersin

Ey Fahîm-i dîvâne
Kondun küçük bu hâne
Çalış eriş irfâne
Ecel geldi n'idersin

Sekiz Heceliler

1

Yâ Hû

Yâ Rab aşkına düştüm yanayım
İçtim meyi mestâneyim
Şem'e dönen pervâneyim
Aşk beni nâlân eyledi
Dertlere giryân eyledi

Deryâ gibi mevc eylerim
Medh-i canânı söylerim
Attım sivâyı neylerim
Aşk beni nâlân eyledi
Dertlere giryân eyledi

Âhım duyan bî-zâr olur
Mecnûnlara âr olur
Dert ehli yanup nâr olur

Aşk beni nâlân eyledi
Dertlere giryân eyledi

Bülbül güle nâlân ider
Pervâne şem üzre gider
Ben cânândan aldım haber
Aşk beni nâlân eyledi
Dertlere giryân eyledi

Feryâdım artar her seher
Lutfunla eyle nazâr
Bir kez hicâbın aç yeter
Aşk beni nâlân eyledi
Dertlere giryân eyledi

Başım ağardı hay meded
Kıldım dehâlet merhamet
Eyle hidâyet yâ Hamîd
Aşk beni nâlân eyledi
Dertlere giryân eyledi

Tevhid ile devrâna gel
İç câm-ı hûyî mestâna gel
Masivâ-yı fenâ ol câna gel
Aşk beni nâlân eyledi
Dertlere giryân eyledi

Gel ey Fahimî bî-devâ
Aşk ehlin eyler mahlûka
Âşıklara yanmak sefâ
Aşk beni nâlân eyledi
Dertlere giryân eyledi

2

Beyt

Geldim bâb-ı hünkâra
Araram derde çâre
Salma bâb-ı ağıyâra
Hû meded Pîr Geylânî

Her demi bu dîlzârım
söyler zikrin hünkârım
Bîr himmettir efkârım
Hû meded Pîr Geylânî

Dil derdine merhemim
aşk yolunda rehberim
Abdulkâdir'dir pîrim
Hû meded Pîr Geylânî

Kılsa mürîdin nidâ
yâ pîr kıl derde devâ
Bî-şek bulur ol şifâ
Hû meded Pîr Geylânî

Âşinâ kıl sırrından
meskenet vir kurbundan
Koy tarîkde esîrinden
Hû meded Pîr Geylânî

Yâ pîr yetiş miskine
Fahimî ecr-i düşküne
Hayrette kaldım yine
Hû meded Pîr Geylânî

3

Ya Dost

İsterisen Hak'dan rızâ
Tevhîd zikr et sen müdâm
Vuslat yolu budur şâhâ
Tevhîd zikr et sen müdâm

İrişdirir Hakk'a seni
Budur çü zikrin efdalı
Budur erenler maksûdu
Tevhîd zikr et sen müdâm

Aşk bâdesinden içirir
Cândan cihândan geçirir
Ma'sûk eline göçürür
Tevhîd zikr et sen müdâm

Ol mâsivâ kalbden gider
Kalmaz alâyıktan hezâr
Cânân elinden yel eser
Tevhîd zikr et sen müdâm

Budur erenlerin yolu
Çok zikr iden olur veli
Cânâna erer menzili
Tevhîd zikr et sen müdâm

Aşk yolına eylen sefer
Kalbden çıkar fisk ile şer
Yaklaşamaz şeytân kaçır
Tevhîd zikr et sen müdâm

Kâ'im otur yatar iken
Tevhidi dilden kesme sen
Hak kudretin fikr eyle hem
Tevhîd zikr et sen müdâm

Hak yoluna durma çalış
Ârif olup Hakk'a eriş
Uyu uyan hem görsen iş
Tevhîd zikr et sen müdâm

İvec-i riyâdan kıl hezar
Hakk'ı bulam dersin eger
Yüzün gözin yerlere sür
Tevhîd zikr et sen müdâm

Şâhlar bu yolda tâc atar
Edhem gibi odun çeker
Maksada rızâ ise eğer
Tevhîd zikr et sen müdâm

Aşk bâdesini doldurur
Mest iden nefsi öldürür
Allah'ı âşıklar görür
Tevhîd zikr et sen müdâm

İlm-i ledünden okur
Ol ârif olup Hakk'ı bulur
Arz-ı semâ seyrân olur
Tevhîd zikr et sen müdâm

Gel ey Fahimî yâre gel
Vuslat-ı dem-i gülzâra gel

Vâsıl olam dersen eğer
Tevhîd zikr et sen müdâm

4

Yâ Hû Yâ Dost

Âşıklar kaynayıp bişer
Mevc idüb suları coşar
Dağlardan taşlardan aşar
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Koysan cehenneme yanmaz
Su döksen ateşi sönmez
Pârelesen aşkdan dönmez
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Sâfalardan hiç zevk almaz
Dünyâ var mı yok mu bilmez
Hayy-ı ebedîdir ölmez
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Cefâ içre zevkin bulur
Cânın dosta siper kılur
Nerde olsa ma'sûkun bulur
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Bil aşkın bâzârı olmaz
Satanlar yalandır bilmez

Mevhîbedir ağıyâra gülmez
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Mutu kable ente mutin
Sırrından almış ol kuvvetin
Ehl-i hayy lâ-yemûtin
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Âşıkın olmaz elvânı
Dostunun olmuş hayrânı
Cümle Allah'tır seyrânı
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Bir an gözün yârdan ayırmaz
Dâ'im huzûrundan kalmaz
Savm-i salât zâhir kılmaz
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Sûfî anı dahl eyleme
Deryâ giremen boylama
Kurb-ı sultândır söyleme
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Pervân gibi nârâ dönmez
Bülbül gibi sayha kılmaz
Esrârını kimse bilmez

Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Söyler dilin kalbin uyar
Bu yolda cân virmek bâzâr
Mal yanunda yok i'tibâr
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Ağyâr bilmez bu esrârı
Bundadır vahdet gülzârı
Zâhid dâhl itme gel bâri
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Tarafta günü devr ider
Şarkı garbı seyr ider
Sâlikler halka gider
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Aşkın halkasında döner
Gâhi sıçrar gâhi oynar
Girgin deve gibi kaynar
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Hakk'dan gayre boyun kırmaz
Şeyhi râbitaya almaz
Mâsîvâ araya girmez
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Şeyhin bir nûrânî kuş görür
Sağ cenâhı altuna girür
Kalbin Hakk'a merbût kılur
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Budur tertib-i Nakşî Bend
Hak basîr ferd-i samed
Ağyârdan ummazlar meded
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Nakşî Üveys hem Kâdirî
Olmazam ammâ Hâlidî
Oldum bu pîrler saliki
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Gördüler haşrı neşri bil
Sûr üfürmeden İsrâfil
Mûtû kable ente mût delîl
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Ne zevk-i cennetten umar
Ne cehennemden havf ider
Zevk-i Yezdân eyle hayyâr
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Arşa çekilir kâr-bânı

Mürşîdim pîrim Geylânî
Cezbesi çarh-ı Sübhânî
Câm-ı hûdan iç er meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Müfsîd görür anı denî
Bilmez ol ehl-i irfânî
Zevk bilür ârifler anı
Câm-ı hûdan iç er meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Gâh taş atarlar özine
Gâh tükürürler yüzüne
Levm iderler her sözüne
Câm-ı hûdan iç er meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Huffâşe görmez güneşi
Karganın cîfedir aşî
Âşıkın taşlanmak işi
Câm-ı hûdan iç er meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Kaynarız kaynadık pişdik
Biz mey-i aşkdan bâde içdik
Varlıktan yokluktan geçdik
Câm-ı hûdan iç er meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Şeyh-i kâmil güder seni
Hatalardan alır beri
Hakk'a salar sâlikleri

Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Şeyhdür tarîkatde imân
Uy şeyhe kıl zikr-i kelâm
Dünyâyı ardına tam
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

İeyi dersen câm-ı aşk
Mürşid-i kâmil bul a dost
Tevhidile Hakk'a yetiş
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Râh-ı Hakk'dan olmaz cüdâ
Şeri'atdan mifyâr ana irsâ
Mürşid-i kâmil bil imâ
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

Fahimî bulan dildârı
Görmez gözü hiç ağyârı
Men-arefdedür esrârı
Câm-ı hûdan içer meyi
Mest-i dâ'imdir âşıklar

5

Kapınız Kıtmîr'i geldi
Himmet eyle âl-i şânım
Bi-hamdillah nasîb oldu

Himmet eyle a sultânım

Selâmınız cümle tâhir
Kerâmet sizde zâhir
Ger yoldan mâhir
Sizdedir derde dermânım

Benim günahkâr-ı âsî
Sizdedir derde devâ
Her derdin de çâresi
Sizedir âmin-i îmânım

Onbir Heceliler

1

Bu dua manzûm olarak Alacahan'da Abdurrahim Fahimî'nin inşâdıdır

Yâ İlâhî Zât-ı pâkin hakkı'çün
Cümle esmâ-hem sıfâtın hakkı'çün
Nûr-ı vechin kâinâtın hakkı'çün
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ

Yüz sahaf hem dört kitâbın hakkı'çün
Cümle ahkâm-ı beyyinâtın hakkı'çün
Hem hadîs-i Mustafâ'nın hakkı'çün
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ

Arşî kürsi levh-i mahfûz hakkı'çün
İlm-i Yezdânında meknûn hakkı'çün
Devr-i eflâkında şeb rûz hakkı'çün
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ

Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ

Nuh Nebî âdemhakkı'çün
Ol Halil'in hem kelîmin hakkı'çün
Enbiyâ-yı murselînin hakkı'çün
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ

Cümle erkân-ı hükûmet rif'atin
Kurdular Cumhuriyet İskender-i zemîn
Havf çeker serkeşler oldular le'im
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ

Ol habîbin Mustafâ'nın hakkı'çün
Çar-yâr-ı bâ-safâ'nın hakkı'çün
Ehl-i beyti âl-i âbânın hakkı'çün
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ

Bâb-ı 'ilmin Murtazâ'nın hakkı'çün
Fâtıma-yı hayrû'n-nisâ'nın hakkı'çün
Hem şehîd-i Kerbelâ'nın hakkı'çün
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ

Âşıkûn ârifûnun hakkı'çün
Âlimûnun âmilûnun hakkı'çün
Hem şehîdûn gâziyûnun hakkı'çün
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ

Çokluğuyula oldu a'dâlar gurûr
Eylediler mülk-i İslâma 'ubûr
Tard edip küffârı kıl mülkü tuhûr
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i 'adâ kahr ola ya Rabbenâ

Cümle İslâmın ümidi sendedir
Ehl-i imân her taraf berkindedir
Kuvvet-i nusret senin indindedir
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ

İyilerin nârı dahliyle gül-'izâr
Vünd-i gurûru ayvazla târ-mâr
Eyleyen sensin asâyı meyl-i mâr
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ

Kün buyurdun halk olundu kâinât
Kabza-i kahrında cümle mümkinât
El-amân dîr mü'mîn-i mü'mînât
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ

Âlem-i sâhib-zamandır bî-cidâl
Heybet-i adâyı kıldı misl-i dâl
Şöhrette hâkim ol Gazi Kemâl
Her zamanda nâsır olsun zü'l-Celâl
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i a'dâ kahr ola yâ Rabbenâ

El açup geldi kapuna yâ Hudâ

Kılma mahrûm bu Fahimî'ni nevâ
Mücrimim hem pür-hatâyım pür hatâ
Asker-i İslâm'a nusret vir Hudâ
Cünd-i 'adâ kahr ola ya Rabbenâ

Esseyid e'ş-şeyh Aburrahim

2

Şâh-ı Nakş-Bend'e Recâ

Tarîkat rehberi evliyâ pîri
Dertliyem hâlimden bil yâ Nakş-ı Bend
Serdâr-ı evliyâ makbûl-ı Hudâ
Bu 'âcizi irşâd kıl yâ Nakş-ı Bend

Çü Mi'râc'a 'urûc itdi Mustafâ
Gezdi seb'-semâ hem 'arş-ı alâ
Kıldılar vasfını sükkân-ı semâ
Bendene bir himmet kıl yâ Nakş-ı Bend

Kuvvet-i kudsiyye himmeti eyle
Ol fahr-i kâinât hürmeti eyle
Altında arslan at yılandır tûra
Mücrimim hâlimi bil yâ Nakş-ı Bend

Bu Fahimî çeker aşkın fırkatın
İzzet-i dâreyn umar himmetin
Ser-çeşmi evliyâ bildi hazretin
Dü çeşmim yaşın sil yâ Nakş-ı Bend

3

Beyt

Açılıp bu gönlüm hiç şâd olmadı
Âteş-i firikâtinden azâd olmadı
Hem devrân-ı felek lütûf kılmadı
Çarh-ı aks itdirme ihsân kıl felek

Bu didemden akan kan ile hicrân
Gözükmez gözüme mâl ile evtân
Vuslât-ı dildâra bulmadım imkân
Vasl-ı yâr ile kalbim ferhân kıl felek

Çok mu gördün bir güzeli vermedin
Çeşmimin yaşına insâf kılmadın
Âşıkım âhımdan ibret almadın
Murg-ı dil-i yâre mihmân kıl felek

Gönlüm sevdâsından bî-karâr oldu
Ol yârin hasreti ömrümü aldı
Hengâmı Mecnûn'ı hem sebak kırdı
Da'im mahzûn itme şadân kıl felek

Gülistân içinde bir gül-i hamrâ
Ol mâh cemâliye oldum âşinâ
Fahîm'in zahmine gel sen kıl devâ
Dertten kurtulmağa imkân kıl felek

4

Anzaharlı taife-i revafizden hem zâli ve hem muzıllî ve vahdaniyet-i Hudâ ve
ahkâm-ı şerî'at ve yevmü'l-ahiret münkir-i hurûfî ve hulûl-i fazl-ı hurûfî dindâş
Hünkâr-ı Evliyâ Hacı Bektaş Veli Hazretleri'ne Fahr-i Habîb'in zemmiyesidür bu
ebyât

Gülyâğı virir mi muğân pırasa

Karga bülbül Şahin olmaz yarasa
Anzaharlı kurda gitmez arasa
Posta geçip Şeyh olması ne lâyık

Bırakdılar o Kur'an-ı Hudâ'yı
Okur Câvidân hem Hüsniyâ'yı
B-namâz cenâbet ol b-vefy
Posta geçip Şeyh olması ne lâyık

San'atı hasırcı satar mı kumaş
Zikri yok fikri yok dökmez damla yaş
Ne Müslim ne Yahûd çeker baş
Posta geçip Şeyh olması ne lâyık

Decclı olmuşdur Şimdi cihnn
mannı çaldı kaltabann
Esvâbil Őeytn hir zamanın
Posta geçip Şeyh olması ne lâyık

Vardım meclisine anladım rzn
Esrâr diyu söyler o sihr-bzn
Karagözcü puŐt niŐanlı canbzn
Posta geçip Şeyh olması ne lâyık

Bir noktadan olur izhâr-ı cihân
nsana Tanrı dir la'in-i b-gmn
Hlık-ı âleme mey-i münkir kaltaban
Posta geçip Şeyh olması ne lâyık

Böyle olmaz erenlerin meŐrebi
Söz ile bulunmaz Őık matlab
Dede olmaz bu dolabn merkebi

Posta geçip şeyh olması ne lââyık

Âli'ye Tanrı dir la'în-i bî vefâ
Rakıyle esrârdan kesb ider safâ
Yüzde biten kıla dir Rabbü's-şi'râ
Posta geçip şeyh olması ne lââyık

Beytullah'a gitmez haccı Kerbelâ
Âli'yi sevem dirken şirk eder hema
Oruç namaz zekât virmez bî-hayâ
Posta geçip şeyh olması ne lââyık

Böyle değil tarîkât-ı Bektâşî
Fazl-ı Hurûfî'nin olmuş dindaşı
Derviş değül bu âlem kallâşı
Posta geçip şeyh olması ne lââyık

Nâ-hakdır kırk sene sürmez zamânı
İnşallah yok olur nâm u nişânı
Uyman rafızîdir Tanrı düşmânı
Posta geçip şeyh olması ne lââyık

Fahimî söylerse ol kalb-i alîl
De hasbinallâhu ve ni'-melvekîl
Bir şahsa olursa şeytândan delîl
Posta geçip şeyh olması ne lââyık

5

Arîza

Atufetli Vali Reşîd Beg al-i şânım
Dâmen-i âliye ihsâna geldim
Gönli gâni beg himmet-i ummânım

Hâlimi efendime tibyâne geldim

Mevlâ devletini ber-devâm kılsın
Hâl-i refahatle murâdın versin
Cümle evliyâlar himmetler kılsın
Za'îfem begimden ferhâne geldim

Dostun gülsün düşmânların hûr olsun
Mevlâ hayr-halef ihsanlar kılsın
Çâr-yâr-i güzîn yardımcın olsun
Bend-i melâletle efgâna geldim

Derûn-ı 'arz içre sözlerim bâriz
Hâlimi efendime eyledim 'arz
Murad eylerisen hükmindür nâfiz
Bir nutk-ı pâkine fermâna geldim

Recâ-yı Fahimî budur mutlaka
Tab'-ı divân için dâver kıl şâha
Şefâ'atçın olsun sâhib-livâ
Begim bu derdime dermâna geldim

6

Yâ Hû

Dağlar taşlar Hakk'ın aşkına düşmüş
Akıdup göz yaşın suları coşmuş
Havf-ı Hak'dan duman başdan aşmış
Uyan gâfil yatma seherde uyan
İrdi her murâda sehergâh uyan

Hak seni halk itdi ahsen-i takvîm

“Velekad kerremnâ” na'tiyle tekrîm
Hem kıldı hidâyet rahını ta'lîn
Uyan gâfil yatma seherde uyan
İrdi her murâda sehergâh uyan

Bir melek çağırır vakd-ı seherde
Satılur cennetler müşteri kande
Hâcet kapıları açtı Hak bunda
Uyan gâfil yatma seherde uyan
İrdi her murâda sehergâh uyan

Gafletde kalmışsın uyan bî-çâre
İrmedin irşâde kaldın avâre
Ömrin gitdi atma sen seni nâre
Uyan gâfil yatma seherde uyan
İrdi her murâda sehergâh uyan

Dört düşmân var etrafını çevirmiş
Köhne karı dünyâ bâkir görünmüş
Yalandır inanma murâd kim almış
Uyan gâfil yatma seherde uyan
İrdi her murâda sehergâh uyan

Sen misâfir geldin kalmkan bu handa
Bir yola gidersin korku çok anda
Azıksız silâhsiz gidilmez bunda
Uyan gâfil yatma seherde uyan
İrdi her murâda sehergâh uyan

Okunmadan ol ecelin fermânı
Teninden almadan Azrâil cânı
Ağlayarak ara derrde dermânı

Uyan gâfil yatma seherde uyan
İrdi her murâda sehergâh uyan

Hadis-i kudsîde buyurdu Mevlâ
Eninü'l-muznibîn indimden evlâ
Ricâlillah müsebbihinnden hem ahla
Uyan gâfil yatma seherde uyan
İrdi her murâda sehergâh uyan

Mâl bunun nefi' virmez ol günde
Kalb-i selim varan şâd olur anda
Kâmil imân giden olur ferhunde
Uyan gâfil yatma seherde uyan
İrdi her murâda sehergâh uyan

Dün ü gün kesb eyle lad-ı uhrâc için
Hak seni salmadı fani dünyâ'çün
Helâlde hisâb var haram gayy için
Uyan gâfil yatma seherde uyan
İrdi her murâda sehergâh uyan

Fahimî dolandın bir nâm almaya
Müflis kaldın kanı eldi sermâye
Aldanma nefi' yok mal-ı ebnâya
Uyan gâfil yatma seherde uyan
İrdi her murâda sehergâh uyan

7

Medhiyye-i İmâm Rızâ

Horasan'da yatar merkadı pür-nûr

Şimdi olmuş ol şâh bağçesi gülğün
Aşkından âh ider teşnedir Ceyhûn
Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın
Seyyid Rızâ'nın dedem Rızâ'nın pîrim Rızâ'nın

Evlâd-ı abâdır seyyid-i sa'âdet
Şerî'at tarîkat yolunda mir'ât
Cedd-i fahr-i âlem merkadı cennet
Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın
Seyyid Rızâ'nın dedem Rızâ'nın pîrim Rızâ'nın

On iki imâm şerî'atda kalmadı
Refâviz kavmine selâm virmedi
Râh-ı Muhammed'den hiç ayrılmadı
Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın
Ceddim Rızâ Sultân Rızâ'nın pîrim Rızâ'nın

Gusul namaz oruç tutmaz bî-hayâ
El-Murtazâ'dan isterler atâ
Şerî'at kândir evlâd-ı abâ
Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın
Dedem Rızâ'nın seyyid Rızâ'nın sultân Rızâ'nın

Her ne gelse hoştur gelen Rızâ'dan
Rızâ bâbın buldı bulan Rızâ'dan
Hakk'a vâsıl oldu olan Rızâ'dan
Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın
Pîrim Rızâ'nın ceddim Rızâ'nın seyyid Rızâ'nın

Ehl-i sünnet ve'l-cemâ'at yolundan
Zikr-i Hakk'ı hiç koymazdı dilinden
Sa'âdet bağından gonca gülünden

Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın
Ceddim Rızâ'nın seyyid Rızâ'nın sultân Rızâ'nın

Âşık-ı sâdıksan yolundan kalma
Hubb-ı ehl-i beyti kalbinden silme
Fahimî sev bunları ağyar bilme
Söylerem methini İmâm Rızâ'nın
Seyyid Rızâ'nın ceddim Rızâ'nın pîrim Rızâ'nın

8

Mersiyye-i Sultân Abdulkâdir

Gündüzi sâ'imdir her gece kâ'im
Câmından nûş eden aşkile dâ'im
Ana uymayanlar gafletde nâ'im
Pîr-i evliyâdır şeyhimdir benim
Olmuşam mestânı her seher zârım
Söylerem medhini Abdulkâdir'in

Zikreyle Allah yolundan kalma
Hevâ-yı nefis ile dünyâyâ dalma
Ser-mest-i da'im ol kendini bilme
Pîr-i evliyâdır şeyhimdir benim
Olmuşam mestânı her seher zârım
Söylerem medhini Abdulkâdir'in

Mazhar-ı Hakk'dur ol bürhânı çokdur
Cümle evliyâdan nûr-ı sebakdur
Hak yola gitmeyen bundan ırakdur
Pîr-i evliyâ'dur şeyhimdir benim
Olmuşam mestânı her seher zârım

Söylerem medhini Abdulkâdir'in

Ceddi bil ol şâhın mahbûb-ı Hudâ
Gülinden ıtr alan isterse rızâ
Ol hâk-i dâlin her derde devâ
Pîr-i evliyâdır şeyhimdir benim
Olmuşam mestânı her seher zârım
Söylerem medhini Abdulkâdir'in

Meskeni ol şâhın olmuşdur Bağdâd
Kurbuna irişüb feyz alur her zat
Nûr-ı Muhammed'e olmuşdur mir'at
Pîr-i evliyâdır şeyhimdir benim
Olmuşam mestânı her seher zârım
Söylerem medhini Abdulkâdir'in

Âlemi keşf idüp dervişler gelür
İrşâd olmak için çillede durur
Boş gitmez ehl-i Hakk matlubun bulur
Pîr-i evliyâdır şeyhimdir benim
Olmuşam mestânı her seher zârım
Söylerem medhini Abdulkâdir'in

“Mutû kable ente mût” sırrından
Fehm iden öğrendi bu pîri kurbundan
Bildi Rabbisin Hakk nefsinin bilen
Pîr-i evliyâdır şeyhimdir benim
Olmuşam mestânı her seher zârım
Söylerem medhini Abdulkâdir'in

Fahimî sultânın ismi dilinde
Aşk ile yanarım Allah yolunda

Âşık isen ara Bağdâd çölünde
Bulur pîr-i evliyâdır şeyhimdir benim
Olmuşam mestânı her seher zârım
Söylerem medhini Abdulkâdir'in

9

Beyt

İnanma ey gönül fâni dünyâya
Ahirete göç eden mevtâyı düşün
Rızkî taleb kılma masivâyı Allah'dan
Rezzâk-ı hakîki Mevlâ'yı düşün

Hevâ-yı nefis ile gafletde kalma
Şöhret bulam diye vebâle dalma
İnsan-ı kâmil ol cehl ile olma
Dâra çık menzil-i ukbâyı düşün

Hakîki mahbûba âşık ol dilden
Fenâ-fillâh olup geç cân-ı maldan
Mürşid-i kâmilin dâmın tut elden
Pîrin Abdulkâdir Hoca'yı düşün

Hile hud'a kılma din kardaşına
Her ne hile kılsan gelir karşına
Sehâvet tâcını urun başına
Hakk'ı haset kılma masvâyı düşün

Akar göz yaşı çeşmin yakar kıl
Pervâneler gibi şemi yâr bil
Alçat it gönlünü âh-ı seher kıl
Yerlere yüz süren ulemâyı düşün

Malı bütün nef eylemez ol yirde
Kalbin selimle zâhirde seyrde
Kâmil it imânın şer'i tut elde
İhlâs ile bulurlar ol câyı düşün

Ey Fahimî gümrâh olma avâre
Gark-ı isyân oldun derde bul çâre
Nefs-i emmâreyi bağla var yâre
Güle âh eyleyen şeydâyı düşün

10

Beyt

Tâ'ife-i Refâvizden Kara Yusûf Nâmında Mel'unun Ehl-i Sünnet ve Ulemâ-ı
Kîrâm Hakkında Söylemiş Olduğu Hezâyâna Reddiyye

Mezbeleden yatup hünkârı görme
Evliyâ sınıfına çıkup çerağ kılma
Taşkala sözile it gibi ürme
Ehl-i sünnet için bühtândır sözün

Pîr yüzünde ursa bir azgın kilâb
Gök yüzünde zarar görmez hiç sehâb
Münâfik demeklik sizinçün sevâb
Ehl-i sünnet için bühtândır sözün

Şerî'atsız olmaz tarîkat yolu
Yoldan azanların şeytândır pîri
Ey mel'ûn erenler o yoldan beri
Ehl-i sünnet için bühtândır sözün

Şerî'atdan taşra bir yol tutdunuz
Şeytân-ı la'îni sultân itdiniz

Münkîr olup Hakk’a isyân itdiniz
Ehl-i sünnet için bühtândır sözün

Şâh İbrâhim diyu nesle iftihâr
İtme mel’ûn azdın oldun sen şerrâr
Nûh oğlu Ken’an’a oldun perdedâr
Ehl-i sünnet için bühtândır sözün

Kara Yusûf Dede dirler adına
Üçler beşler kırklar gelmez dâdına
Şeytân hazır senin her feryâdına
Ehl-i sünnet için bühtândır sözün

Ulemâdır enbiyâlar vârisi
İlm-i Kur’an ile virir hadisi
Yokdur imânın atdın nâmusı
Ehl-i sünnet için bühtândır sözün

Aliçün Tanrılık isnâd idersin
Müşriksin nâmusın berbât idersin
Küfri azline îkâd idersin
Ehl-i sünnet için bühtândır sözün

Şerî’at tarîkat şâhıdır Alî
Râfîzî râhına egmedi beli
Bî-hayâ cenâbet edepsiz deli
Ehl-i sünnet için bühtândır sözün

Bu sözüm sözine karşılık ey it
Biz ehl-i sünnîyiz değiliz yezîd
Sözün sana lâyıık al da geri yut
Ehl-i sünnet için bühtândır sözün

Refî' ider sözünü Fahimî-gedâ
Evlâd-ı Ali'ye cân u dîl fedâ
Şerî'at kânıdır evlâd-ı abâ
Ehl-i sünnet içün bühtândır sözün

11

Medh-i 'Ali Keremu'l-lâhu Veche

Ol nâr-ı aşk içre ben yâne geldim
Anka gibi âh u figâne geldim
Himmet-i âline ihsâna geldim
Vâcib-i Ta'alâ'nın arslanı Haydâr

Bir harb-i azîmde sahâbe-i kirâm
Âteş elinden oldu cümle perişân
Bir sahr-ı kibiri tutdun ey sultân
Çıkardın bir âb-ı revânı Haydâr

Kıyâmete kadar havfın çekilür
Duyan münâfığın beli bükülür
Ehl-i imân sana imdâda gelür
Cümle dertlilerin dermânı Haydâr

Meydân içre tîğ-ı üryân iderdin
Düşmânın bağrını büryân iderdin
İrk-ı küfri kırıp noksân iderdin
Velâyet tahtının sultânı Haydâr

Fahimî gedâdır kapunda kulum
Cedd-i âlem Zeyne'l-abâdur benüm
Cümle düşkünlere yetişen pîrüm
Rahm it bana cânım cânânı Haydâr

12

Medh-i ‘Ali Keremu’l-lâhu Veche

Ol nâr-ı aşk içre ben yâne geldim
Anka gibi âh u figâne geldim
Himmet-i âline ihsâna geldim
Vâcib-i Ta’alâ’nın arslanı Haydâr

Bir harb-i azîmde sahâbe-i kirâm
Âteş elinden oldu cümle perişân
Bir sahr-ı kibiri tutdun ey sultân
Çıkardın bir âb-ı revânı Haydâr

Kıyâmete kadar havfın çekilür
Duyan münâfığın beli bükülür
Ehl-i imân sana imdâda gelür
Cümle dertlilerin dermânı Haydâr

Meydân içre tîğ-ı üryân iderdin
Düşmânın bağrını büryân iderdin
İrk-ı küfri kırup noksân iderdin
Velâyet tahtının sultânı Haydâr

Fahimî gedâdır kapunda kulum
Cedd-i âlem Zeyne’l-abâdur benüm
Cümle düşkünlere yetişen pîrüm
Rahm it bana cânım cânânı Haydâr

13

Derd-i Yâre Arz-ı hâl

Zümre-i hûbanda bir suna gördüm
Yitirdim kendimi gönlümü virdim
Cümle evliyâdan temannâ gördüm
Şimdi de zâtına geldim derd-i yâr

Zâtını hem kutb-ı evliyâ tuydum
Ol sebebdan sana arz-ı râh kıldım
Ol yârin yaktığı ateşe girdim
Hem sana ricâyâ geldim derd-i yâr

Nice dertli sana dermâna gelür
Devâsız dertlere şifâ-yâb olur
Kapuna gelenler hiç boş mu kalur
Himmet-i uzmâyâ geldim derd-i yâr

Gice gündüz hasretine yanarım
Hep ehl-i nüfûstan himmet umarım
Gözlerimden akar hicrân-ı kanım
Zâtına ihsâna geldim derd-i yâr

Bu âteş-i aşka pervâne oldum
Vuslât-ı yâr için ihsâna geldim
Hem ism-i gedâyı Fahimî virdim
Zahmine devâyâ geldim derd-i yâr

14

Medhiyye-i İmâm Rızâ

Horasan'da yatar merkadı pür-nûr
Şimdi olmuş ol şâh bağçesi gülgûn
Aşkından âh ider teşnedir Ceyhûn
Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın

Seyyid Rızâ'nın dedem Rızâ'nın pîrim Rızâ'nın

Evlâd-ı abâdır seyyid-i sa'âdet
Şerî'at tarîkat yolunda mir'ât
Cedd-i fahr-i âlem merkadı cennet
Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın
Seyyid Rızâ'nın dedem Rızâ'nın pîrim Rızâ'nın

On iki imâm şerî'atda kalmadı
Refâviz kavmine selâm virmedi
Râh-ı Muhammed'den hiç ayrılmadı
Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın
Ceddim Rızâ Sultân Rızâ'nın pîrim Rızâ'nın

Gusul namaz oruç tutmaz bî-hayâ
El-Murtazâ'dan isterler atâ
Şerî'at kânıdır evlâd-ı abâ
Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın
Dedem Rızâ'nın seyyid Rızâ'nın sultân Rızâ'nın

Her ne gelse hoştur gelen Rızâ'dan
Rızâ bâbın buldı bulan Rızâ'dan
Hakk'a vâsıl oldu olan Rızâ'dan
Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın
Pîrim Rızâ'nın ceddim Rızâ'nın seyyid Rızâ'nın

Ehl-i sünnet ve'l-cemâ'at yolundan
Zikr-i Hakk'ı hiç koymazdı dilinden
Sa'âdet bâğından gonca gülünden
Söylerem medhini İmâm Rızâ'nın
Ceddim Rızâ'nın seyyid Rızâ'nın sultân Rızâ'nın

Âşık-ı sâdıksan yolundan kalma
Hubb-ı ehl-i beyti kalbinden silme
Fahimî sev bunları ağyar bilme
Söylerem methini İmâm Rızâ'nın
Seyyid Rızâ'nın ceddin Rızâ'nın pîrim Rızâ'nın

15

Beyt

Anadan ger gözsiz doğsa bir a'mâ
Bilmez reng-i eşyâ ne kıbâldadır
Aşk hâlini ehl-i aşk olandan sor
Sûfî bilmez 'âşık ne fi'âldedür

Âteşe yanmayı pervâneden sor
Ger sâki ararsan meyhânenen sor
Ehl-i ilmi begim derşhânenen sor
Balık nârı bilmez ne hisâldedür

Mezbelede görse bir kokmuş leşi
Karganın gülşende olur mu işi
Mürşid-i kâmilî bilmez her kişi
Ancak ehli bilür ne kemâldedür

Humârı gülşene koysan dal kırar
Yular olmasa gül koymaz yolar
Sekrandan yol sorsan adama güler
Şeydâ bilür güli kangı daldadır

Âyineye bakan nefsinî görür
Kâmile taş atan kendüye vurur
Cevâhir kıymetin cevâhirci bilür

Bilmez hamal altun ne ayardadur

Gülin etrafında diken çok olur
İnsan-ı kâmile atan çok olur
Handa dost düşmân yatan çok olur
Ağyâr bilmez nefsi ne hayâldedür

Fahimî cihânda bir nâme gezme
Ehl-i aşkdan cüdâ oluben azma
Taş atanlar atsun cefâdan bezme
Yol bekle cânânın ne cihetdedür

16

Et Yemez Hazretleri'ne Arziyye

Bir mâh-ı tabâna gönül düşürdüm
Kapuna ihsâna geldim Et Yemez
Yandım âteşine kendim şaşırdım
Derdime dermâna geldim Et Yemez

Ol esmâ-i hayy-i Hudâ hakkıçün
İki cihânda rahnümâ hakkıçün
Ya'ni Muhammed Mustafâ hakkıçün
Ol nutk-ı dürdâne geldim Et Yemez

Çâr-ı yâr ol bâ-sefâ hakkıçün
Hem ehl-i beyt-i Mustafâ hakkıçün
Hasan Hüseyin Zeynel- âbâ hakkıçün
Bu gamdan ferhâne geldim Et Yemez

Eğer sen Horasan erinden isen
Zümre-i evliyâ serinden isen

Bağçe-i sa'dât gülünden isen
Himmet-i himâyene geldim Et Yemez

Fahimî gedâdır arz-ı hâl isen
Zâtından himmeti bî-nihâ uman
Eğer murâdımı virirse Süphân
Bil ki kurbânile geldim Et Yemez

Ondört Heceli

1

Mersiye-i Muharrem

Kast itdi kavm-i Süfyân evlâd-ı Murtazâ'ya
Aç susuz Hüseyin'i düşürdü bin belâya
Koyma bu âhı yâ Rabb Yezid-i bî-hayâya
Zâlim ihânet itdi ahfâd-ı Mustafâ'ya
Düşdi Hüseyin atdan oldu şehîd Kerbelâ'ya
Ruhu'l-emîn haber vir var cedd-i Mustafâ'ya
Sönmez bu od özümden gider rûy-ı cezâyâ

Mâh-ı Muharrem irdi âşıklar eyler âhı
Arttı derûnum içre derdim idüp niyâhı
Korkman mı kavm-i Süfyân yok mu havf-ı İlâhî
Al-i âbâ'yı yakdın bilmez leyl ü sabâhı
Düşdi Hüseyin atdan oldu şehîd Kerbelâ'ya
Ruhu'l-emîn haber vir var cedd-i Mustafâ'ya
Sönmez bu od özümden gider rûy-ı cezâyâ

Bu arz-ı hâl-i Hüseyinim vir bâd-ı sabâyâ
Arslan-ı Hak yetişüp imdâda Kerbelâ'ya
Ol kanlı gömleğinle Zehrâ varup Hudâ'ya
Koymasın bu intnikâmın Yezîd bî-hayâyâ

Düşdi Hüseyin atdan oldu şehîd Kerbelâ'ya
Ruhu'l-emîn haber vir var cedd-i Mustafâ'ya
Sönmez bu od özümnden gider rûy-ı cezâyâ

Hezâr üç yüz otuzun sekizinde muharrem
Yandı bir od cigerden tecdîd kıldı matem
Kavm-i Yezid Hüseyin'i katl itdi oldu hurrem
Lâyık mı kavm-i Süfyân sâdât kıldı pü- gâm
Düşdi Hüseyin atdan oldu şehîd Kerbelâ'ya
Ruhu'l-emîn haber vir var cedd-i Mustafâ'ya
Sönmez bu od özümnden gider rûy-ı cezâyâ

Fahimî bu yolda şâhım kesmez ebed niyâhın
Cedd-i Hüseyin'e kurbân kılsa o mâl-câhın
Âşıkdır ehl-i beyte avf ide Hudâ günâhın
Düşmân Murtazâ'ya çekmiş kılıç silâhın
Düşdi Hüseyin atdan oldu şehid Kerbelâ'ya
Ruhu'l-emîn haber vir var cedd-i Mustafâ'ya
Sönmez bu od özümnden gider rûy-ı cezâyâ

An aslı Malatyalı şimdi Alacahan'da mutavattın sâdât-ı Hasaniyye'den
Abdurrahim Fahimî 338 muharreminde şân-ı şehid-i Kerbelâ'ya inşâd eylemiş olduğu
mersiyedir.

EKSİK ŞİİRLER

1

Gazel

Ebrularınız tîr vurur zahm-ı ciğerden
Bu gözlerimiz kan akıtır hûn-ı hazerden

2

Bu fenâda kimse almasın temâmet kâmasını
“Küllü nefsün zâ’ikatü’l-mevt” görün encâmını

Bu Muharrem mâha yâd it ehl-i beyt ahvâlini
Kesdi Hak düşmânı âl-i Murtazâ gülzârını
Nice zahmıla uçurdılar Hüseyin’in cânını²⁶

²⁶ (Nice yirden yaralandırdı Hüseyin’in cânını) Üzeri çizilmiş
(.....kızıl kane boyandırdı o şâh gerdânını) üzeri çizilmiş

SÖZLÜK

Ahfâd: Torunlar.

Âl-i abâ: Hz. Peygamber'in ehl-i beyti ile ilgili bir terim. Hz. Muhammed ve onun kızı Fâtıma, damadı Hz. Ali, torunları Hz. Hasan ve Hüseyin'den meydana gelen kişilerdir. Bunlara "Peñç-âl-i abâ ismi de verilmektedir.

Andelîb: Bülbül.

Arrâf: Falcı, kâhin, müneccim.

Âsmân: Gök, sema

Atşân: Susamış.

Ba'id: Uzak, ırak.

Bâgî: Aynı bahçede yetişen.

Bahâi: Alışkın.

Behremend: Hisseli.

Ber-dâr: Asılmış.

Ber-devâm: Devamlı.

Bî-behre: Behresiz, nasipsiz, mahrum.

Bint: Kız.

Butlân: Bâtıllık, boşluk, çürüklük, beyhûdelik.

Bürhân: Delil, isbat vasıtası.

Büthâne: Puthâne.

Câm: Kadeh.

Câme: Elbise, çamaşır.

Câr: Çeken, sürükleyen.

Cebbâne: Açık hava ibâdetgâhı.

Cennetü'n-na'im: Cennetin bir kısmı

Cerrâr: Cer yapan, para toplayan.

Cevher-i emsâl: Örneklerin özü, esası.

Cevlân: Gezme, dolaşma.

Cezbe-i aşk: Aşk heyecanı.

Cîfe: Lâşe, leş.

Cinân: Cennetler, uçmaklar; bahçeler.

Cu': Aç, açlık hali.

Çâk: Yarık, yırtık.

Dâmen: Etek, kenar, taraf.

Dâr: Ev, yer, yurt.

Dâreyn: İki dünyâ, dünya ve ahret.

Dâr-ı ukbâ: Âhiret.

Dâver: Tanrı'nın bir ismidir. Âdil, insaflı ve doğru olan hükümdar, vezir veya hâkim.

Delâ'il: Delâlet eden şeyler.

Dest-gir: Elinden tutan, yardımcı.

Dilberâne: Dilbere, güzele, sevgiliye yakışır sûrette.

Dil-figâr: Gönlü yaralı, âşık.

Dil-güşâde: Gönlü ferah, yüreği rahat.

Duhûl: İçeri girme. İçeri dahil oluş.

Dûzah: Cehennem, tamu.

Dürr-i meknûn: Dizilmiş, dizi inci; değerli inci.

Ecsâm: Gövdeler, bedenler.

Efgân: Figan, acı ile bağırıp çağırmalar. Feryatlar ve istimdat.

Eflâk: Felek, gökler. Dünyalar, âlemler.

Ehad: Bir. Tek.

Ehl-i ittikâ: Dindar, sofu.

Eltâf: Daha lâtif, hoş, lâtif.

Emrâz: Hastalıklar, marazlar.

Emvâl: Mallar.

Enfûs: Ruhlar, canlar, yaşayanlar, hayat sahipleri.

Enhâr: Nehirler, çaylar, ırmaklar.

Envâr: Nurlar, ışıklar, aydınlıklar.

Esrâr-ı hâfâ: Gizli sır.

Eşvâk: Şiddetli arzular, istekler, neşveler.

Etvâr: Tavırlar, haller, davranışlar

Evrâm: Veremler, vücutta hasıl olan yumrular, şişler.

Evtân: Vatanlar, insanın doğup büyüdüğü ve sevdiği memleketler, hatta uğrunda can verilen topraklar.

Ezkâr: Zikirler.

Ezvâc: Çiftler. Zevceler.

Fesâdât: Bozukluklar. Kötülükler. Karışıklıklar. Fesatlıklar.

Fetânet: Zihin açıklığı. Çabuk kavrayış ve anlayış. Sağlam anlayış.

Feyz-yâb: Bollaşan, feyiz bulan. Feyze nâil olan.

Fısk: Haddini tecavüz. Günah. Haktan ayrılmak.

Figân: Ağlayıp sızlama, bağırıp çağırma.

Firâk: Ayrılık, ayrılma; sevişenlerin ayrılığı.

Füyûzât: Bolluk, çokluk, bereketlilik.

Gark-ı gam: Gama boğulma.

Gavvâs: Çok gayretli. Çalışkan.

Gedâ: Dilenci, yoksul.

Genc-i hafâ: Gizli hazine.

Gılmân: Tüyü, bıyığı çıkmamış delikanlılar, gençler.

Gubar: Toz.

Gûş: Kulak.

Gül-i hamrâ: Kırmızı gül.

Gümrâh: Yolunu şaşırmış. Doğru yoldan sapmış. Bol, gür.

Güşâd: Açılış, açılma, açma.

Güvâh: Şahit. Gören. Bilen. Tanıyan.

Hacâlet: Utanma, utanç.
Hâdim: Hizmet eden, yarayan.
Hafâ: Gizlilik. Gizli olmak. Saklılık.
Hâfide: Kız torun.
Hafıyyât: Gizli, saklı şeyler.
Hâme: Yontulmuş kalem
Hâmun: Büyük sahrâ, düz ova, bozkır.
Haşyet: Korku ve dehşet.
Havf-ı Hak: Allah korkusu.
Hayfâ: Haksızlık, cevir, zulüm.
Hâzık: İşinin ehli, usta.
Hem-tâ: Benzer, taydaş, denk, müsâvî.
Hemtâ: Eş denk. Benzer.
Hemyân: Heybe, dağarcık, çanta, büyük kese.
Hevâ: Heves, istek, arzu; sevgi, hoşlanma.
Hezâr: Çok, bin.
Hezârân: Çok, binler.
Hısâl: Huylar, tabîatlar, ahlâklar.
Hil'at: Eskiden, pâdişah veyâ vezir tarafından takdîr edilen, beğenilen kimseye giydirilen süslü elbise, kaftan.
Hil'at-i zîbâ: Süslü kaftan.
Himem: Gayretler, emekler, çalışmalar, yüksek irâdeler.
Hisse-yâb: Hisse bulan, hisselenen, hissedâr.
Hûb: Güzel, hoş, iyi.
Hûbân: Güzeller, iyiler.
Hubb-i dünyâ: Dünya sevgisi.
Huddâm: Hizmette bulunanlar. Hizmetçiler.
Hulk-ı hasen: Güzel huy, güzel huylu.
Hurrem: Sevinçli. Mesrur, şen. Ferahlık veren. Taze ve hoş. Güler yüzlü.
Hussâd: Hased edenler. Kıskananlar.

Hûşyâr: Uyanık, akıllı, zeki. Ayık.

Hükkâm: Hâkimler.

İtk: Köle veya câriye azâdetme.

Izmâr: (İzmâr) Kalbde gizlemek, saklamak. Belli etmemek.

İbtîâs: Ba's etme, gönderme.

İbtihâc: Sevinç, sevinme, gönlü açılma.

İgrâk: İmkânsız bulunan mübalâğa.

İhbât: Tevazu etmek, alçak gönüllülük yapmak.

İhrâk: Dökme, akıtma.

İhtibâs: Tutulma, tutukluk.

İhtirâm: Saygı, hürmet.

İhvân: Kardeş, eş, dost.

İkrâr: Açıktan söylemek. Kabul ve tasdik etmek.

İktidâ: Tâbi olma. Uyma.

İktinâh: Esâsını, kökünü anlama.

İlkâ: Bırakma, bırakılma, terk, atma.

İlm-i ledûn: Allah'ın sırlarına âit mânevî bilgi, gayb ilmi. İlm-i ledûn, Allah tarafından verilen, öğrenmekle değil, Allah'ın bildirmesiyle elde edilen bilgi demektir.

İltihâs: Açlıktan ve susuzluktan dolayı soluma.

İnkıtâ: Kesilme.

İnşirâh: Açılma, açıklık, ferahlık.

İstinâd: Dayanma, güvenme.

İştihâr: Şöhret bulma, meşhur olma, ün alma, ünlü olma.

İştîyâk: Şevklenme, göreceği gelme, özleme.

İtmâm: Tamamlamak. Bitirmek. İkmal etmek. Tekmil etmek

İzdiyâd: Artma, çoğalma.

İzhâr: Açığa vurma. Meydana çıkarma.

Kâsir: Çok olan, kesir, bol olan.

Kavseyn: İki yay. Hz. Muhammed'in Mir'ac'a yükselişine ve Tanrı'ya yakınlık derecesine kinaye.

Kemter: Aciz. Fakir. İtibarsız.

Kesb: Çalışıp kazanma.

Ketm: Saklamak, gizlemek, sır tutmak, söylememek.

Kevâkib: Yıldızlar.

Kevneyn: Cismânî ve rûhânî âlem.

Kıbâl: Karşılaştırma.

Kıtmîr: Eshâb-ı Kehf' in köpeğinin adı.

Kisrâ: Eski İran hükümdarlarından Nûşîrevân'ın lâkabı.

Kulûb: Kalpler, gönüller.

Kurb-ı dildâr: Sevgiliye yakınlık.

Kûşe-i uzlet: تنها köşe.

Küffâr: Kâfirler, hak dinini inkâr edenler.

Lâ-cerem: Şüphesiz; besbelli, elbette.

Lâîn: Kovulmuş, nefret kazanmış; istenilmeyen.

Lâ-yezâl: Zevalsiz, bitimsiz.

Lâ-yuadd: Sayılmaz, sayılamaz, pek çok.

Lâyutâk: Tâkat yetmez, çekilmez, dayanılmaz.

Le'im: Alçak, aşağılık, cimri.

Ledünnî: Allah'ın bilgisine ve sırlarına âit, onunla ilgili.

Lem'a: Parıltı, parlamış.

Leşker: Asker.

Levlak: Bir kudsî hadîsten alınmış olup, Hz. Muhammed'e hitâptır.

Levm: Zemmetme, çekiştirme; paylama; başa kakma.

Levn: Renk, boya. Sıfat, nev', çeşit, tür. Bir şeyi diğerinden ayıran alâmet.

Likâ: Görme, rast gelip kavuşma.* Yüz, çehre.

Livâ: Bayrak. Mahşer günü altında toplanılacağına inanılan bayrak. Kazâ ile vilâyet arasında idarî bir derece, sancak.

Lücce: Engin su, kalabalık.

Mağbûn: Şaşkın, şaşırmış.

Mâh-ı tâbân: Parlak ay.

Mâhlikâ: Ay yüzü, güzel.

Mah-tâb: Ay ışığı, mehtap.

Makâl: Söz, lâkırdı.

Makdem: Dönüp gelme.

Makhûr: Kahredilmiş, mahvedilmiş. Bozguna uğratılmış. Mağlub. Mahkum. Tanrı'nın gazabına uğramış.

Makrûn: Ulaşmış, kavuşmuş, yakın.

Mâsivâ: Bir şeyden başka olan şeylerin hepsi; Tanrı'dan başka bütün varlıklar. Dünya ile alâkalı şeyler.

Masûn: Korunan, mahfuz, emin, muhafaza olunan.

Matlûb: Talep edilen, istenilen, aranılan şey.

Me'vâ: Yurt, mesken, yer, makam, sığınacak yer.

Mecrûh: Yaralı, yaralanmış.

Medfûn: Defnedilmiş, gömülmüş.

Mefhar: İftihara, övünmeğe, sevinmeğe sebep olan. İftihara vesile olan şey.

Mekâtib: Mektuplar.

Melâ'ik: Melekler.

Melâlet: Usanç, usanma, bıkma.

Melâmiyyûn: Melâmiyye tarikatından olanlar.

Melce: İlticâ edecek, sığınacak yer.

Memlû: Doldurulmuş. Dolu.

Merdân: Merdler. İnsanlar, erkekler, yiğitler.

Mermûz: Açıkta belirtilmeyip, işaret ve remz ile anlatılan. İmâ edilmiş olan.

Mesâ: Akşam.

Mescûn: Hapsedilmiş.

Mest-i müdâm: Devamlı, her zaman sarhoş.

Meşşât: Tarak yapan, tarakçı. Süsleyen, tarayan.

Mevhîbe: bahşış, ihsan, bağış.

Mevsûf : Vasıflanan. Bir sıfatla tavsif edilen

Miftâh: Anahtar.
Mihmân: Misâfir, konuk.
Mu'attar: Itırlı, güzel kokulu.
Mugan: Ateşe tapanlar, ateşperest.
Muğtenem: Ganimet olarak alınmış.
Muhâl: İmkânsız, vukuu mümkün olmayan. Bâtıl, boş söz.
Muhrik: Yakan, yakıcı.
Mukîm: İkamet eden. Ayakta duran. Bir memlekette devamlı duran.
Muktedâ: Uyulan; örnek tutulan.
Muntazır: İntizâr eden, gözleyen, bekleyen.
Mu'tâd: İtiyad edilmiş, âdet olunmuş, alışılmış.
Mutavattın: Bir yeri vatan edinmiş, yurt tutmuş.
Mutma'in: Gönlü kanmış, içi rahat, şüphesi yok.
Mübrem: Kaçınılmaz, vazgeçilmez, önlenemez.
Mücrim: Cürüm işlemiş, suçlu.
Müctebâ: Seçilmiş, seçkin.
Müdâm: Devam eden, sürekli.
Müflihûn: İflâh olanlar, felâh bulanlar, selâmete çıkanlar.
Müfsîd: İfsad eden, bozan.
Müheyyâ: Hazır, hazırlanmış.
Müjgân: Kirpik.
Münkâd: Boyun eğen.
Müntesir: İntişâr etmiş, yayılmış, açılmış.
Münzel: İnzal olunmuş, aşağı indirilmiş, gökten indirilmiş.
Mürsel: İrsâl olunmuş, gönderilmiş, yollanılmış.
Müstağrak: Batmış.
Müzdâd: Ziyadeleşmiş, artmış, çoğalmış.
Müzekkâ: Tezkiye edilmiş, paklanmış, aklanmış.
Müznib: Günah, suç işleyen, suçlu.
Müznibîn: Günah işleyenler, suç işleyenler.

Nâ-dân: Bilmez

Nâ-hakk: Haksız.

Nâle: İnilti, figân.

Nâtık: Söyleyen, konuşan, lâkırdı eden.

Necât: Kurtuluş, selâmet.

Nehâr: Gündüz.

Nekâ'is: Noksanlar, eksikler.

Neşât: Şen, şâd ve hoşdil olmak.

Nevbet: Nöbet, sıra. Sıra ile görülen iş.

Nikab: Peçe, yüz örtüsü.

Nirân: Aydınlıklar, parıltılar, ışıklar.

Niyâh: Ağıt, ölü üzerine, iyiliklerini sayıp dökerek ağlama.

Nusret: Yardım. Tanrı'nın yardımı. Zafer, üstünlük, başarı, düşmana gâlib olmak.

Nûş: İçmek, yudumlamak.

Pâsbân: Nöbetçi, gece bekçisi, bekçi.

Penâh: Sığınma. Sığınacak yer. Dayanılan yer.

Perdedâr: Perdeci, kapıcı, odacı. Bir şeyin görünmesine ve bilinmesine mâni ve perde olan.

Peykân: Temren, başak, okun ucundaki sivri demir. Sevgilinin kirpiği

Peymâne: Büyük kadeh.

Pür-hûn: Kan içinde.

Râh: Yol.

Râh-ı aşk: Aşk yolu.

Râh-ı şer: Şer yolu.

Ravza-i mutahhara: Hz. Muhammed'in kabri.

Ravza-i sa'âdet: Mutluluk bahçesi. Hz. Muhammed'in kabrinin bulunduğu yer.

Rebî'ü'l-evvel: Arabî ayların dördüncüsü.

Rehâ: Kurtulma.

Rehnümâ: Yol gösteren, kılavuz.

Revâc: Sürüm, kıymet, değer, geçerlik.

Revnak: Parlaklık, güzellik, t zelik, s s.

Rıdvân: Cennetin kapıcısı olduğuna inanılan melek.

Rihlet: Geçmek. G   etmek, göçmek.  lmek.

R h: Yel, r zg r.

Rik b: Büyük bir kimsenin katı,  n .

R z-ı cezâ: Kıyamet günü.

R ’yet: Görme, bakma, görülme.

Sâdât: Seyyidler. Hz. Hasan ve Hüsey’in soyundan gelenler.

Sah vet: Cömertlik, el açıklığı, muhtaç olanlara ihsan etmek

Sakaleyn: İnsan ve cin.İnsanların ve cinlerin peygamberi olması münasebetiyle Hz. Muhammed.

Sal bet: Metanet, katılık, sulbiyet.

Sâye-b n: Sayvan, gölgelik.

Sebak: Ders.

Sef ne: Gemi, vapur.

Sekran: Sarho , mest olan adam.

Selb: Zorla alma, kapma, soyma. Nefy ve inkâr etme. Kaldırma, giderme, izale.

Sem m: Sam yeli, sıcak r zg r.

Ser-firâz: Ba ını yukarı kaldıran, yükselten, benzerinden üstün olan.

Seyl b: Taşkın su, sel.

Sir c: Işık, kandil, mum.

Siv n: Kaftan ve giyecek eşya koyup saklanılan yer veya kap.

Sunûf: Sınıflar.

Sükkân: Oturanlar. Sakinler.

S kker:çeker.

  d-m n: Sevinçli.

  fi: efa  eden.

 eca’ t: Y Đitlik, yüreklilik.

 ehv r:  ha, h k md ra yakı acak surette.

 er r: Kıvılcım.

Şifâ-yâb: Şifâ bulan, iyileşen.

Şikâr: Av.

Şûm: Şom, uğursuz.

Şümâr: Hesap, sayı.

Ta'n: Sövmeye, yerme, ayıplama.

Tahûr: Tâhir. Hem temiz hem temizleyici. Çok temiz.

Tayr: Kuş.

Tayyibât: İyi, güzel işler ve hareketler.

Te'hîr: Sonraya, geriye bırakma, geciktirme, geciktirilme, erteleme.

Tebşîr: Müjde verme, müjdeleme, müjdenme.

Tecdîd: Yenileme, yenilenme, tâzelenme.

Teferrûc: Açılma, ferahlama.

Tehî-dest: Eliboş, züğürt.

Temekkün: Mekânlanma, yerleşme, yer tutma.

Terahhüm: Merhamet etme, acıma.

Terk-i evtân: Vatani terk etmek.

Tevvâb: Tövbe eden, tövbekâr.

Tıfl: Küçük çocuk.

Tîr: Ok

Tîr-i müjgân: Kırpık

Tîr-i semûm: Sam yeli oku.

Tugyân: Zulüm ve küfürde çok ileri gitmek. Azgınlık, taşkınlık. Taşkın mizaçlılık.

Tûl-ı hayât: Ömür uzunluğu.

Turâb: Toprak, toz.

Udhuyye: Kuşluk vakti kesilen kurban.

Uhrâ: Başka, diğer.

Ukbâ: Cezâ, Âhiret, öbür dünya, bâki olan âlem.

Umyân: Körler.

Urûc: Yukarı çıkma, yükselme.

Uzlet: Yalnızlık. İnsanlardan ayrılarak bir tarafa çekilip yalnız kalmak.

Üftâde: Düşmüş. Fakir, biçare.

Ünsiyyet: Alışkanlık, ahbaplık, arkadaşlık.

Vâ'izân: Dinî öğütlerde bulunanlar. Vaizler.

Vâreste: Affedilmiş. Kurtulmuş

Vassâf : Vasıflarını sayarak medheden. Vasıflandıran.

Vird-i zebân: Diline dolama.

Vuhûş: Yabani hayvanlar.

Yümnî: Uğura, berekete ait. Uğurlu.

Zahm: Yara.

Zâkir: Zikreden, anan.

Zebh: Boğazlama, kesme, keserek öldürme.

Zebûn: Zayıf, güçsüz, âciz.

Zencebil: Zencefil.

Zevât: Kişiler, şahıslar, kimseler.

Zeyn: Süs, bezek.

Zuhûr: Görünme, meydana çıkma, baş gösterme, türeme.

Zücâc: Sırça, cam, şişe.

Zühd: Her türlü zevke karşı koyarak kendini ibâdete verme.

Zülâl: Saf, hafif, soğuk, güzel, tatlı su.

Zümre-i hûbân: Güzeller cemâati

Zünûb: Günahlar.

KAYNAKÇA

- ABDULBAKİ, Muhammed Fuad, **El Mu'cemu'l-Mufehrest li-elfâzı'l- Kur'an-ı Kerim**, İstanbul 1990.
- ARSLAN, Mehmet-Mehtap ERDOĞAN, **Kerbela Mersiyeleri**, Ankara 2009
- ÇAĞLAYAN, Bünyamin, **Kerbelâ Mersiyeleri**, Ankara 1995 (G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü basılmamış Doktora Tezi)
- ÇETİN, İsmet, *Alacahanlı Fahimi, Altıncı Şehir Sivas Dergisi*, Aralık-Şubat 2003, S:6, s.10
- ÇETİN, İsmet, *Fahimî'nin Cumhuriyet ve Bektaşilik ile İlgili Şiirleri, Hacı Bektaş Veli*, S:2, (Ağustos 1995), s.33-35
- ERAYDIN, Selçuk, **Tasavvuf ve Tarikatler**, İstanbul 1981.
- GÖLPINARLI, Abdulkaki, **Oniki İmam**, İstanbul 1977.
- GÖLPINARLI, Abdulkaki, **Tasaffuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri**, İstanbul 1977.
- GÜZEL, Abdurrahman, **Dinî -Tasavvufî Türk Edebiyatı**, Ankara 2004
- KÖPRÜLÜ, M. Fuad, **Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar**, Ankara 1984
- Kur'an-ı kerim ve Yüce Meali,
- ÖZEK, Ali, vd., **Kurân-ı Kerim ve Yüce Meali**, Ankara 2004.
- SARITEPE, Zülküf, **Derbent Teşkilatı ve Alacahan Derbenti**, <http://site.mynet.com/zsaritepe/zulkuf/id2.htm>
- SEFERCİOĞLU, Mustafa Nejat, **Nev'î Divanı'nın tahlili**, Ankara 1990
- TATÇI, Mustafa, **Yunûs Emre Divanı I-II**, Ankara 1990.
- ULUDAĞ, Süleyman, **Tasavvuf terimleri Sözlüğü**, İstanbul 1991.
- YILDIZ, Alim, **Sivashlı Şairler Antolojisi**, İstanbul 2003.
- YILDIZ, Alim, **Şeyh Hâlid Divânı**, İstanbul 2004.
- YÜCEL ÇETİN, Ayşe Önder BİLGİN, *Ömer Hulusi (1840-1910) Hayatı ve Eserleri*” Sivas Valiliği'nin 21-25 Mayıs 2007 tarihlerinde düzenlediği “**Osmanlı Döneminde Sivas Sempozyumu**”nda tarafından okunan “adlı basılmamış bildiri.
- YÜCEL, Ebubekir S., **Sâlnâme-i Vilâyet-i Sivas**, Sivas 2007.

DİZİN

Abdu'l-Reşid, 45, 77, 219
Abdulhamid (Han), 34, 45, 77,
219
Abdulkâdir Geylânî, 29, 49, 51, 67,
68, 69, 70, 76, 88, 149, 150, 160, 162,
202, 203, 204, 237, 242, 253, 254,
255
Abdolvahap Ragıp, 4, 8
Abdurrahim (Bk. Fahimî)
Abdurrahim Doğan, 6
Abdurrahim Fahimî (Bk. Fahimî)
Abdurrahman, 10, 12, 13, 16, 33,
47, 275
Abdü'l-Menâf, 11, 13, 16
Adem, 11, 13, 15, 17
Adnân, 11, 13, 16
Ahiret, 60
Ahmed Suzî, 24
Ahmed Yesevî, IX, 23, 31, 32, 38
Ahmed, (Bk. Hz. Muhammed)
Alaattin Keykubat, IX
Alacahan, IX, X, 3, 4, 6, 7, 8, 9,
14, 80, 205, 213, 244, 263, 275
Ali Râbi', 10, 12, 16
Ali Rızâ, 10, 12, 16
Allah, 24, 29, 49, 52, 60, 69, 128,
141, 152, 186, 193, 221, 223, 232,
233, 239, 240, 253, 255, 267, 268,
269
Altıncı Şehir, 8, 275
Altınyayla, 3, 4, 7, 9, 17
Ankara, XI, 47, 275
Arap, 23, 44
Arapça, 3, 7, 44, 45
Ârif, 67, 68, 180, 238
Arslan, Mehmet, 275
Aşk, 35, 39, 66, 90, 105, 106, 112,
124, 125, 127, 129, 141, 147, 153,
154, 157, 163, 178, 179, 180, 185,
187, 213, 231, 236, 237, 238, 239,
255, 261, 265, 272
Atatürk, Mustafa Kemal, 28, 34,
78, 79, 216
Bekir, 72
Bektaşî, 15, 69
Bilgin, Önder, 3, 275

Bilgin, Hayati, 17, 18, 19
Bolu, X
Bostan, 8
Câfer-i Sâdık, 75, 157
Cebrâil, 56, 89
Cehennem, 52, 61, 266
Cennet, 66, 88, 97, 138, 179, 222,
230
Cumhuriyet, 6, 26, 28, 34, 79, 245
Çağlayan, Bünyamin, 275
Çeltik, Halil, XI
Çetin, İsmet, 275
Çolak Memmet, 19
Derviş, 68, 69, 249
Divriği, X
Diyarbakır, X
Ebî Tâlib, 11, 13, 16
Ebu Bekr, 73, 137, 215
Elazığ, 3
Elyâs, 11, 13, 16
Enûş, 11, 17
Eraydın, Selçuk, 66, 275
Erdoğan, Mehtap, 275
Eren, Ayşe, 19
Ergüt, 11, 16
Et Yemez, 28, 29, 68, 69, 76, 77,
261, 262
Fahimî, IX, X, XI, 3, 4, 6, 7, 8, 9,
10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 24,
25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35,
36, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47,
48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57,
58, 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 68,
69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78,
79, 80, 81, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91,
93, 94, 95, 96, 97, 99, 100, 102, 103,
104, 106, 107, 109, 111, 112, 113,
114, 115, 116, 117, 118, 119, 121,
122, 123, 125, 126, 127, 128, 130,
131, 133, 135, 136, 137, 138, 141,
142, 143, 144, 145, 146, 150, 151,
152, 153, 154, 156, 157, 159, 160,
161, 162, 164, 165, 166, 167, 168,
169, 170, 172, 173, 174, 175, 176,
177, 179, 181, 182, 183, 184, 185,
186, 187, 188, 189, 190, 192, 193,

194, 195, 197, 199, 201, 203, 204,
205, 207, 208, 209, 210, 211, 212,
213, 214, 217, 218, 220, 221, 227,
237, 239, 244, 246, 247, 249, 250,
252, 253, 255, 256, 257, 258, 259,
260, 261, 262, 263, 275
Farımaz, Türkan, X, XI , 8
Farsça, 3, 8, 44, 45
Fatıma Hanım, 3
Fırat, 3, 223
Gâlib, 11, 13, 16
Gâzi Kemâl (Bk. Atatürk)
Gebze, X
Gölpınarlı, Abdülbaki, 74, 275
Gönül, 64, 65, 108, 113, 119, 145,
232
Güzel, Abdurrahman, 23, 38, 47,
275
Hacı Bektaş, 8, 69, 248, 275
Hacı Hasan, 3, 4, 10, 11, 14, 16
Hacı Osman, 3, 6, 10, 11, 14, 16,
225
Hacı Said, 7, 17, 18, 19
Halvetiye, 15
Harput, X
Hasan, 3, 10, 12, 13, 14, 16, 51,
60, 72, 74, 75, 81, 130, 156, 176, 229,
262, 265, 272
Hasançelebi, X
HasanTahsin Bey, 80
334

Hâşim, 11, 13, 16, 37, 87
Haydâr, 61, 72, 73, 74, 87, 137,
208, 209, 212, 228, 257, 258
Hazret-i Ömer, 72, 121
Helepçe, 19
Hemîi, 11, 13, 16
Hint, 23
Horasan, 23, 214, 229, 252, 259,
262
Huzeyme, 11, 13, 16
Hüseyn, 13, 16, 40, 51, 61, 72, 74,
75, 88, 92, 93, 113, 129, 156, 182,
183, 184, 204, 205, 206, 207, 208,
209, 211, 212, 217, 218, 219, 220,
221, 222, 223, 224, 225, 229, 262,
263, 264
Hz. Ali, 10,11, 12, 13, 16, 27, 30,
69, 72, 73, 74, 80, 130, 257, 258, 265
Hz. Fatma, 6
Hz. Muhammed, IX, 9,10, 12, 13,
14, 16, 23, 24, 25, 31, 32, 38, 51, 52,
55, 56, 57, 58, 61, 62, 71, 72, 73, 74,
75, 86, 103, 118, 120, 137, 142,
143,149, 155, 156, 163,173, 183,
184, 197, 203, 204, 206, 207, 208,
210, 211, 212, 214, 215, 217, 219,
222, 223, 228, 229, 245, 247,252,
254, 260, 262, 263, 265, 269, 272
Hz. Ömer, 3, 4, 73, 80, 137, 163,
176, 215, 275

İbrâhim, 3, 11, 13, 16, 39, 57, 103,
144, 256
İçişleri Bakanlığı, 6, 17
İdrîs, 11, 13, 17
İmam Ali Rızâ, 10
İmam Cafer Sâdık, 13
İmam Muhammed Nakî, 10, 12
İmam Muhammed Tâkî, 10, 12
İmam Mûsâ Kâzım, 10, 12, 13, 16,
74
İmâm Rızâ, 45, 69, 70, 74, 75, 80,
143, 157, 214, 229, 252, 253, 259,
260
İmami'l-Hasenü'l-Askerî, 10
İnönü, İsmet, 79
İnsan Sûresi, 50, 63
İran, 23, 269
İslâm, 23, 26, 27, 37, 79, 205, 228,
245, 246, 247
İsmâîl, 10, 12, 16
İsrâfil, 60, 242
İstanbul, 3, 7, 8, 9, 77, 81, 155,
275
İznik, X
Kadirî, 15
Kadirîyye, 15
Kangal, X, 6, 76, 80, 176, 230
Kara Yusuf, 69
Kâsır, 11, 13, 16
Kassâ, 11, 13, 16

Kaydâr, 11, 13, 16
Kaygusuz Abdal, IX, 23, 30, 32,
38
Kaynar Hoca (bk. Fahimî)
Kâzım, 10, 12, 16, 19, 75, 157, 229
Kenân, 11, 13, 16
Kerbela, 11, 13, 29, 37, 44, 50, 51,
58, 61, 63, 87, 88, 92, 130, 182, 205,
206, 207, 209, 211, 212, 217, 220,
221, 222, 224, 225, 229, 230, 245,
249, 262, 263, 275
Kerkük, X
Kıyâmet, 60, 169
Kilâb, 11, 13, 16
Kıynân, 11, 16, 17
Kömürhan, 3, 4, 7, 8
Kur'an, 6, 23, 59, 63, 69, 248, 257,
275
Kurtoğlu, Orhan, XI
Levvâ, 11, 16
Madarr, 11, 16
Mahşed, 11, 13, 16
Malatya, X, 3, 4
Mâlik, 11, 13, 16, 168
Mehdi, 74
Mehyaîl, 11, 17
Merhûm Kemâl Beg, 81, 155
Merre, 11, 16
Merzifon, X
Mevlana Celaleddin Rumi, 23

-
- Mısır, 3
Muhammed Bâkır, 10, 13, 16, 74
Muhammed Mehdi, 10, 12, 16
Muhammed Rüstem, 12
Nadr, 11, 13, 16
Nakşî, 15, 38, 76, 162, 242
Nakşibendî, 11, 14
Nakşîyye, 76
Nazzâr, 11, 16
Nemrud, 57
Niyazî Mısırî, IX, 23
Nûh (A.S.), 11, 13, 17
Osmân Nûrî el-Malatıyavî, 14
Osman, 3, 10, 12, 14, 16, 73, 163, 215
Osmanlı Türkçesi, 44
Osmanlı, X, 3, 34, 44, 275
Ömer Faruk Bey, 80
Ömer Hulusî, 3
Ön Asya, 23
Pir Sultan Abdal, IX, 23, 30, 32
Pîr, 29, 49, 68, 69, 96, 160, 203, 237, 253, 254, 256
Rahmân Sûresi, 23
Reşid Paşa, 79, 80
Rüstem, 10, 16
sabâ, 37, 46, 88, 92, 111, 117, 123, 130, 135, 147, 150, 174, 177, 178, 181, 182, 186, 188, 206
Sâdi, 8
336
Sam, 11, 13, 17, 272, 273
Sefercioğlu, Nejat, 64, 275
Selçuklu, IX
Seyyid Burhaniddin, 12
Sivas, XI, 3, 6, 7, 8, 9, 17, 23, 24, 28, 34, 45, 77, 79, 80, 81, 115, 143, 155, 219, 275
Sultân Abdulkâdir, 29, 253
Sultan Reşad, 77
Sultan Vahdeddin, 77, 78
Suriye, 3
Süleymân Çelebi, 58
Süleymân, 57, 58, 162
Şam, 3
Şâriğ, 11, 13, 16
Şemseddin-zâde Mustafa Efendi, 60, 81, 155
Şeyh Ahmed, 12
şeyh Ali Rızâ, 10
Şeyh Ali, 12
Şeyh Hûseyin, 10, 12
Şeyh İmami'l-Haseni'l-Askerî, 12
Şeyh Selmân, 10, 12
Şeyh, 12, 13, 14, 15, 27, 41, 56, 69, 76, 88, 89, 93, 149, 160, 213, 214, 226, 243, 275
Şit, 17
Şuarâ Sûresi, 42, 50
Tahyurt, 3, 4, 7, 9, 17, 18

Tanrı, 53, 54, 57, 59, 61, 62, 65,
66, 67, 71, 74, 249, 266, 269, 270,
271
Târih, 11, 13, 16, 81, 155, 176, 207
Tatçı, Mustafa, 275
Tokat, X
Tosya, X
Turgut, Câfer, 18
Türk, IX, 23, 27, 30, 32, 36, 38,
39, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 60, 275
Türkçe, 38, 44
Türkistan, 23, 27
Türkiye, IX, 23, 30, 31, 34, 35, 78
Uludağ, Süleyman, 275
Üsküdar, X
Üveysî, 11, 14, 15
Veysel Karanî, 76
Yezd, 11, 13, 17
Yezid, 61, 208, 218, 262, 263
Yıldız, Alim, 275
Yunûs Emre, IX, 23, 24, 30, 31,
32, 38, 67, 275
Yücel Çetin, Ayşe, XI, 3, 8, 275
Zeynelâbidîn, 10, 12, 13, 16

EKLER

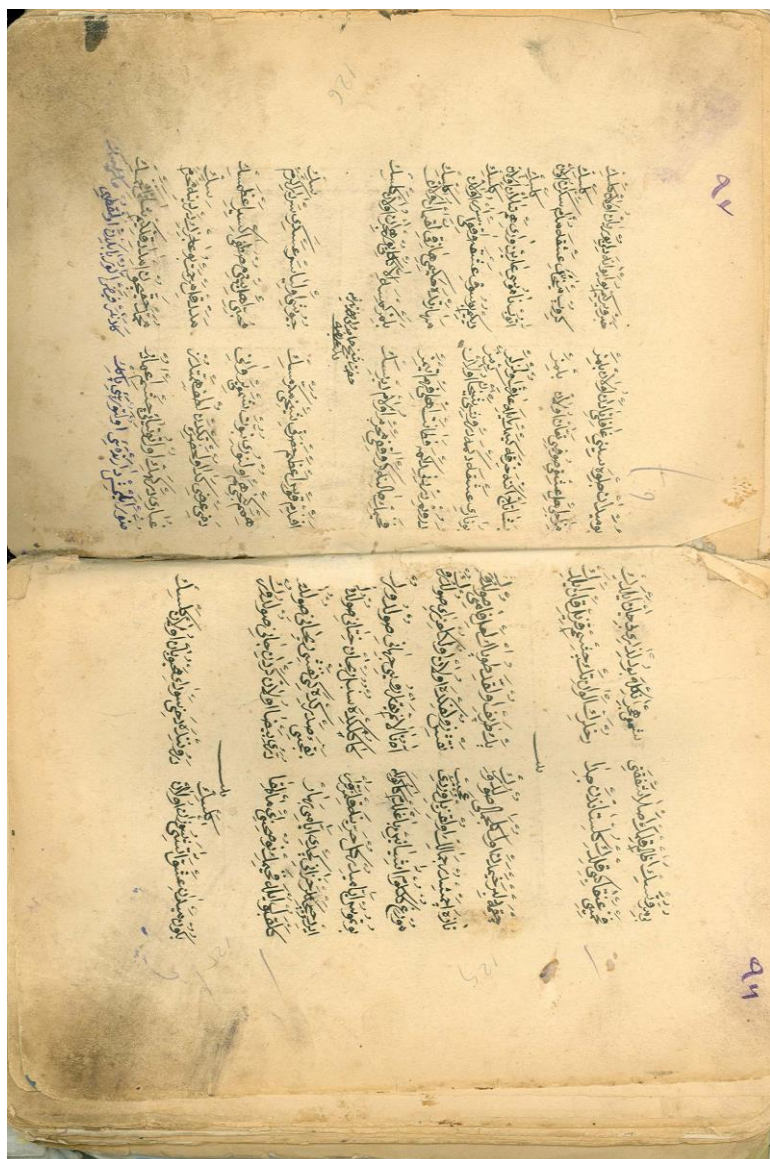

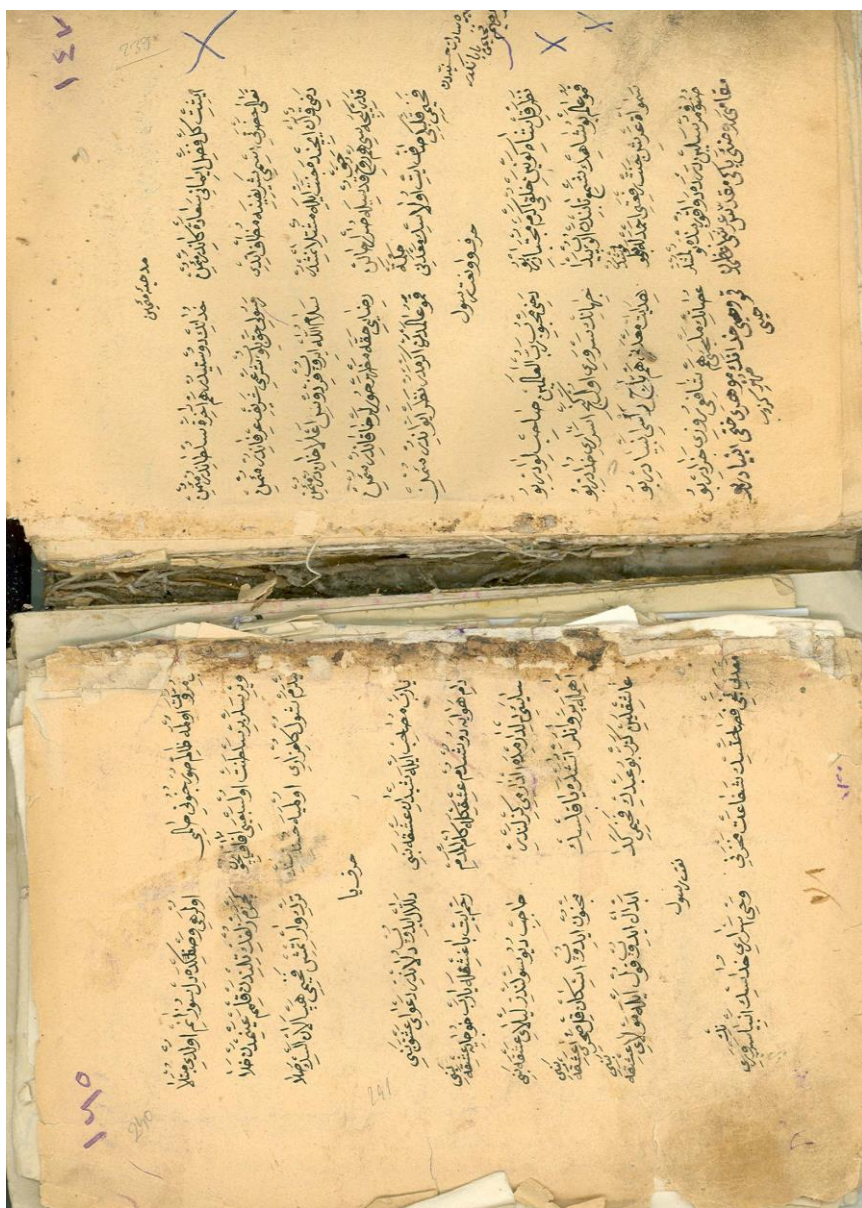
Alacahan – Genel Görünüm

Alacahan'a adını veren Alaca Han (13. YY)

Fahimî Divânı'ndan

مذهبهم

الشيء كله على ايمان سائر الناس كما انهم

تعلقوا به في شئ من مذهبهم فاعلموا

دعواهم اينما كانت لا يمتثلون لشيء

فانهم لا يمتثلون لشيء من اهل البيت

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

مذهبهم

الشيء كله على ايمان سائر الناس كما انهم

تعلقوا به في شئ من مذهبهم فاعلموا

دعواهم اينما كانت لا يمتثلون لشيء

فانهم لا يمتثلون لشيء من اهل البيت

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

في ذلك فساد اولادهم وعلوهم

